LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle sakon ja muiden omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että sakon täytäntöönpanosta annettu laki korvattaisiin uudella lailla sakon täytäntöönpanosta. Laissa säädettäisiin sakkorangaistuksen ja muiden rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpanosta, sakon muuntorangaistuksen määräämisestä ja menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Lisäksi laissa olisi säännökset täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä. Säännöksiä uudistettaisiin muun muassa siltä osin, minkä viranomaisten tehtäviin täytäntöönpanon eri vaiheet kuuluvat ja miten täytäntöönpanossa menetellään.

Esityksessä ehdotetaan myös muutoksia rikosvahinkolakiin. Laissa säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin rikosvahinkokorvauksiin liittyvien saatavien täytäntöönpanosta.

Edellä mainituista lainmuutoksista aiheutuu muutoksia myös lukuisiin muihin lakeihin, joissa on sääntelyä seuraamusten täytäntöönpanosta. Esityksessä tehtäisiin myös nämä muutokset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan xx.xx.xxxx (lakien voimaantuloajankohta päätetään myöhemmin).

_____

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....11
1 Asian tausta ja valmistelu....11
1.1 Tausta....11
1.2 Valmistelu....11
2 Johdanto....12
3 Nykytila ja sen arviointi....14
3.1 Sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisala....14
3.2 Seuraamusten täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset....17
3.3 Määrätystä seuraamuksesta ilmoittaminen....19
3.4 Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus....20
3.5 Seuraamuksille maksettava viivästyskorko....21
3.6 Seuraamusten raukeaminen ja vanhentuminen....22
3.7 Rahamääräisen saatavan perintä....23
3.7.1 Maksutilaisuuden varaaminen, maksukehotus ja saatavan maksaminen....23
3.7.2 Maksuajan myöntäminen ja muutoksenhaku....25
3.7.3 Muut saatavan täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset....26
3.8 Sakon muuntorangaistuksen määrääminen....29
3.8.1 Nykytila....29
3.8.2 Nykytilan arviointi....32
3.9 Menettämisseuraamusten täytäntöönpano....33
3.9.1 Viranomaisten tehtävänjako....33
3.9.2 Täytäntöönpanokelpoisuus kiireellisissä tilanteissa....36
3.9.3 Menettelysäännökset....36
3.10 Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanorekisterit....42
3.10.1 Nykytila....42
3.10.2 Nykytilan arviointi....43
3.11 Rikosvahinkolain muutostarpeet....44
3.11.1 Valtion takautumisoikeus....44
3.11.2 Korvauksen takaisinperintä ja takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano....45
3.12 Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus maksaa tuomioistuinmaksuja....46
3.13 Rangaistusvaatimuksesta luopuminen....47
3.14 Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen sakon ja rikesakon määräämisen yhteydessä....48
3.15 Rikoslain lakitekniset muutokset....50
4 Tavoitteet....50
5 Keskeiset ehdotukset....51
5.1 Sakon täytäntöönpanosta annetun lain muutokset....51
5.1.1 Lain soveltamisala....51
5.1.2 Seuraamusten täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset....53
5.1.3 Seuraamuksen määräämisestä ilmoittaminen....54
5.1.4 Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus....55

5.1.5 Rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten ja uhkasakkojen viivästyskorko ... 55
5.1.6 Seuraamusten raukeaminen ja vanhentuminen ... 56
5.1.7 Rahamääräisen saatavan perintä ... 57
5.1.8 Sakon muuntorangaistus ... 60
5.1.9 Menettämisseuraamusten täytäntöönpano ... 63
5.1.9.1 Viranomaisten tehtävänjako ... 63
5.1.9.2 Täytäntöönpanokelpoisuus kiireellisissä tilanteissa ... 64
5.1.9.3 Menettelysäännökset ... 64
5.1.10 Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanorekisterit ... 65
5.2 Rikosvahinkolain muutokset ... 67
5.2.1 Valtion takautumissaatavan perintä ... 67
5.2.2 Korvauksen takaisinperintä ja takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano ... 68
5.3 Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus maksaa tuomioistuinmaksuja ... 69
5.4 Rangaistusvaatimuksesta luopuminen ... 69
5.5 Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen sakon ja rikesakon määräämisen yhteydessä ... 70
5.6 Rikoslain lakitekniset muutokset ... 70
6 Pääasialliset vaikutukset ... 70
6.1 Taloudelliset vaikutukset ... 70
6.1.1 Tietojärjestelmäkustannukset ... 70
6.1.2 Vaikutukset viranomaisten määrärahoihin ... 71
6.1.3 Vaikutukset sakkotulot ... 72
6.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen ... 72
6.3 Vaikutukset viranomaisiin ... 72
6.3.1 Oikeusrekisterikeskus ... 72
6.3.2 Ulosottolaitos ... 73
6.3.3 Tuomioistuimet ja syyttäjät ... 73
6.3.4 Poliisi ... 74
6.3.5 Rikosseuraamuslaitos ... 74
6.3.6 Muut viranomaiset ... 74
6.4 Tiedonhallintavaikutukset ... 74
6.5 Tietosuojavaikutukset ... 74
6.6 Vaikutukset rikollisuuteen ... 75
7 Muut toteuttamisvaihtoehdot ... 75
7.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ... 75
7.1.1 Sakkojen maksamisen edistäminen ... 75
7.1.2 Muuntorangaistusmenettelyn vaihtoehdot ... 75
7.1.3 Rikosvahinkolaissa tarkoitetun takautumissaatavan perinnästä luopuminen ... 75
7.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot ... 76
7.2.1 Ruotsi ... 76
7.2.2 Norja ... 77
7.2.3 Tanska ... 78
7.2.4 Saksa ... 78

8 Lausuntopalaute 79
9 Säännöskohtaiset perustelut 79
9.1 Laki sakon täytäntöönpanosta 79
9.2 Rikoslaki 110
9.3 Laki sakon ja rikesakon määräämisestä 113
9.4 Ulosottokaari 115
9.5 Tuomioistuinmaksulaki 116
9.6 Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä 116
9.7 Laki lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n kumoamisesta 117
9.8 Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa 117
9.9 Rikosvahinkolaki 117
9.10 Tullilaki 120
9.11 Laki rikostorjunnasta Tullissa 121
9.12 Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta 121
9.13 Laki eläinten hyvinvoinnista 121
9.14 Autokiinnityslaki 121
9.15 Alusrekisterilaki 121
9.16 Laki huoneistotietojärjestelmästä 121
9.17 Laki liikenteen palveluista 122
9.18 Laki rikosuhrimaksusta 122
9.19 Uhkasakkolaki 122
9.20 Laki sananvapaudesta joukkoviestinnässä 122
9.21 Laki ulosottomaksuista 122
9.22 Laki työntekijöiden lähettämisestä 123
9.23 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 123
9.24 Laki Finanssivalvonnasta 124
9.25 Tietosuojalaki 124
9.26 Laki lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa 124
9.27 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista 125
9.28 Päästökauppalaki 125
9.29 Tilintarkastuslaki 125
9.30 Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista 125
9.31 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 126
9.32 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä 126
9.33 Ulkomaalaislaki 126
9.34 Laki eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä 126
9.35 Laki biopolttoöljyn käytön edistämisestä 127
9.36 Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä 127
9.37 Elintarvikemarkkinalaki 127
9.38 Työsopimuslaki 127
9.39 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa 127
9.40 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta 127

9.41 Alkoholilaki 128
9.42 Siemenlaki 128
9.43 Kasvinterveyslaki 128
9.44 Laki eläinten ja eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 128
9.45 Tieliikennelaki 128
9.46 Vesiliikennelaki 129
9.47 Ajoneuvolaki 129
9.48 Rehulaki 129
9.49 Elintarvikelaki 129
9.50 Eläintautilaki 130
9.51 Laki luonnonmukaisesta tuotannosta 130
9.52 Merenkulun ympäristönsuojelulaki 130
9.53 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 130
9.54 Ajokorttilaki 131
9.55 Laki ylikuormamaksusta 131
9.56 Kilpailulaki 131
9.57 Jätelaki 132
9.58 Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta 132
9.59 Laki sähköisen viestinnän palveluista 132
9.60 Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 133
9.61 Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta 133
9.62 Lannoitelaki 133
9.63 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista 133
9.64 Laki avaruustoiminnasta 134
9.65 Laki verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta 134
9.66 Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta 134
9.67 Luotsauslaki 134
9.68 Arpajaislaki 134
9.69 Kaupparekisterilaki 135
9.70 Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta 135
9.71 Alusliikennepalvelulaki 135
9.72 Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa 135
9.73 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 135
9.74 Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta 136
10 Lakia alemman asteinen sääntely 136
11 Voimaantulo 136
12 Toimeenpano ja seuranta 136
13 Suhde muihin esityksiin 136
13.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä 136
13.2 Suhde talousarvioesitykseen 136

14 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys 136
14.1 Täytäntöönpanoa koskevien menettelysäännösten ja muutoksenhakusäännösten täsmentäminen 136
14.2 Kotirauhan suoja ja henkilökohtainen koskemattomuus menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa 138
14.3 Päihdetutkimuskustannusten käsittely sakkomenettelyssä 140
14.4 Henkilötietojen käsittely seuraamusten täytäntöönpanossa 141
14.5 Asetuksenantovaltuudet 143
LAKIEHDOTUKSET 144
1. laki sakon täytäntöönpanosta 144
2. laki rikoslain muuttamisesta 164
3. laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta 168
4. laki ulosottokaaren 4 luvun 8 §:n ja 7 luvun 16 a §:n muuttamisesta 172
5. laki tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta 173
6. laki yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 18 ja 40 §:n muuttamisesta 173
7. laki lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n kumoamisesta 174
8. laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 76 §:n muuttamisesta 174
9. laki rikosvahinkolain muuttamisesta 175
10. laki tullilain muuttamisesta 177
11. laki rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 11 §:n muuttamisesta 178
12. laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta 179
13. laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain 90 §:n muuttamisesta 179
14. laki autokiinnityslain 15 §:n muuttamisesta 180
15. laki alusrekisterilain 9 §:n muuttamisesta 180
16. laki huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 7 §:n muuttamisesta 181
17. laki liikenteen palveluista annetun lain 219 ja 268 §:n muuttamisesta 181
18. laki rikosuhrimaksusta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta 182
19. laki uhkasakkolain 10 §:n muuttamisesta 183
20. laki sananvapaudesta joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta 183
21. laki ulosottomaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta 184
22. laki työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 28 ja 38 §:n muuttamisesta 184
23. laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 9 §:n ja 9 luvun 4 §:n muuttamisesta 185
24. laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta 186
25. laki tietosuojalain 24 ja 25 §:n muuttamisesta 187
26. laki lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain muuttamisesta 188
27. laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta 189
28. laki päästökauppalain 69 §:n muuttamisesta 189
29. laki tilintarkastuslain 10 luvun 6 §:n muuttamisesta 190
30. laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 107 §:n muuttamisesta 190

31. laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 168 §:n muuttamisesta....191
32. laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 16 §:n muuttamisesta 191
33. laki ulkomaalaislain muuttamisesta 192
34. laki eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta....193
35. laki biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain muuttamisesta 193
36. laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta....194
37. laki elintarvikemarkkinalain 12 b §:n muuttamisesta 194
38. laki työsopimuslain 11 a luvun 6 §:n muuttamisesta 195
39. laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta 195
40. laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 59 §:n muuttamisesta 196
41. laki alkoholilain 71 §:n muuttamisesta 196
42. laki siemenlain 35 §:n muuttamisesta 197
43. laki kasvinterveyslain 26 §:n muuttamisesta....197
44. laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta....198
45. laki tieliikennelain muuttamisesta....199
46. laki vesiliikennelain muuttamisesta 199
47. laki ajoneuvolain 193 §:n muuttamisesta....200
48. laki rehulain 51 §:n muuttamisesta 200
49. laki elintarvikelain 43 §:n ja 67 §:n muuttamisesta....201
50. laki eläintautilain 76 §:n ja 94 a §:n muuttamisesta....202
51. laki luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain 16 §:n ja 38 §:n muuttamisesta..203
52. laki merenkulun ympäristönsuojelulain 15 §:n muuttamisesta....204
53. laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 §:n muuttamisesta....204
54. laki ajokorttilain 93 ja 95 §:n muuttamisesta 205
55. laki ylikuormamaksusta annetun lain 13 ja 15 §:n muuttamisesta....206
56. laki kilpailulain 44 a ja 47 §:n muuttamisesta....206
57. laki jätelain 133 ja 140 §:n muuttamisesta....207
58. laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 17 ja 20 a §:n muuttamisesta....207
59. laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 335 §:n muuttamisesta....208
60. laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta 208
61. laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 11 ja 15 §:n muuttamisesta 209
62. laki lannoitelain 37 §:n muuttamisesta....210
63. laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 63 a §:n muuttamisesta 210
64. laki avaruustoiminnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta....211

65. laki verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta 212
66. laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 144 §:n muuttamisesta 212
67. laki luotsauslain 70 §:n muuttamisesta 213
68. laki arpajaislain 62 h ja 62 k §:n muuttamisesta 213
69. laki kaupparekisterilain 27 §:n muuttamisesta 214
70. laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta 214
71. laki alusliikennepalvelulain 29 a §:n muuttamisesta 215
72. laki Suomen ja muiden pohjoismaiden yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta 215
73. laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta 216
74. laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta 216
LIITTEET 218
RINNAKKAISTEKSTIT 218
sakon täytäntöönpanosta 218
rikoslain muuttamisesta 259
laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta 266
ulosottokaaren muuttamisesta 273
tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta 275
yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 18 ja 40 §:n muuttamisesta 275
lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n kumoamisesta 277
sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 76 §:n muuttamisesta 277
rikosvahinkolain muuttamisesta 278
tullilain muuttamisesta 282
rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 11 §:n muuttamisesta 283
puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta 284
laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain 90 §:n muuttamisesta 285
autokiinnityslain 15 §:n muuttamisesta 286
alusrekisterilain 9 §:n muuttamisesta 286
huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 7 §:n muuttamisesta 287
liikenteen palveluista annetun lain 219 ja 268 §:n muuttamisesta 288
rikosuhrimaksusta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta 289
uhkasakkolain 10 §:n muuttamisesta 290
sananvapaudesta joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta 290
ulosottomaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta 291
työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 28 ja 38 §:n muuttamisesta 292
rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 9 §:n ja 9 luvun 4 §:n muuttamisesta 294
Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta 295

tietosuojalain 24 ja 25 §:n muuttamisesta 297
lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain muuttamisesta 297
kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta 299
päästökauppalain 69 §:n muuttamisesta 300
tilintarkastuslain 10 luvun 6 §:n muuttamisesta 301
julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 107 §:n muuttamisesta 302
julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 168 §:n muuttamisesta 302
pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 16 §:n muuttamisesta 303
ulkomaalaislain muuttamisesta 304
eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta 305
biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain muuttamisesta 306
uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta 307
elintarvikemarkkinalain 12 b §:n muuttamisesta 308
työsopimuslain 11 a luvun 6 §:n muuttamisesta 308
kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta 309
yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 59 §:n muuttamisesta 310
alkoholilain 71 §:n muuttamisesta 311
siemenlain 35 §:n muuttamisesta 311
kasvinterveyslain 26 §:n muuttamisesta 312
eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta 313
tieliikennelain muuttamisesta 314
vesiliikennelain muuttamisesta 315
ajoneuvolain 193 §:n muuttamisesta 316
rehulain 51 §:n muuttamisesta 317
elintarvikelain 43 §:n ja 67 §:n muuttamisesta 319
eläintautilain 76 §:n ja 94 a §:n muuttamisesta 320
luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain 16 §:n ja 38 §:n muuttamisesta 321
merenkulun ympäristönsuojelulain 15 §:n muuttamisesta 322
tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 §:n muuttamisesta 323
ajokorttilain 93 ja 95 §:n muuttamisesta 324
ylikuormamaksusta annetun lain 13 ja 15 §:n muuttamisesta 325
kilpailulain 44 a ja 47 §:n muuttamisesta 326
jätelain 133 ja 140 §:n muuttamisesta 328
sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 17 ja 20 a §:n muuttamisesta 329
sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 335 §:n muuttamisesta 330
eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta 331
jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 11 ja 15 §:n muuttamisesta 332

lannoitelain 37 §:n muuttamisesta....333
eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 63 a §:n muuttamisesta....334
avaruustoiminnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta....335
verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta....336
vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 144 §:n muuttamisesta....337
luotsauslain 70 §:n muuttamisesta....337
arpajaislain 62 h ja 62 k §:n muuttamisesta....338
kaupparekisterilain 27 §:n muuttamisesta....339
verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta....340
alusliikennepalvelulain 29 a §:n muuttamisesta....340
Suomen ja muiden pohjoismaiden yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta....341
kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta....342
vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta....342
ASETUSLUONNOS....344
sakon täytäntöönpanosta....344

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään sakon ja useiden muiden julkisoikeudellisten saatavien täytäntöönpanosta. Laki koskee erilaisia rikosoikeudellisia saatavia kuten sakkoa, rikesakkoa, menettämisseuraamusta tai rikosuhrimaksua. Lain nojalla peritään kuitenkin myös hallinnollisia seuraamusmaksuja ja erilaisia korvauksia. Viime vuosina on säädetty lukuisista uusista hallinnollisista seuraamusmaksuista, joista määrällisesti merkittävin on liikennevirhemaksu.

Rahamääräisten saatavien perinnän lisäksi laissa säädetään sakon muuntorangaistusmenettelystä ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta.

Laki on ollut voimassa lähes 20 vuotta. Tänä aikana siihen on tehty yksittäisiä muutoksia. Lain muutostarpeita ei ole kokonaisvaltaisesti arvioitu. Erityisesti hallinnollisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa koskeva sääntely on hajanaista.

Lain nojalla perittävät saatavat käsitellään Oikeusrekisterikeskuksen perintäjärjestelmässä, jota kutsutaan Rajsaksi. Tietojärjestelmä on tulossa käyttöikänsä päähän ja Oikeusrekisterikeskuksessa on käynnissä hanke täytäntöönpanotietojärjestelmän uudistamiseksi. Tietojärjestelmähankkeen yhteydessä on arvioitu lainsäädännön muutostarpeita, jotka sisältyvät tähän esitykseen. Tietojärjestelmähankkeen aikataulu tarkentuu kevään 2024 aikana, mikä vaikuttaa myös tässä esityksessä ehdotettujen lainmuutosten aikatauluun. Esityksen aikataulu tarkennetaan lausuntokierroksen jälkeen.

1.2 Valmistelu

Oikeusministeriö asetti vuonna 2021 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida sakon täytäntöönpanosta annetun lain muutostarpeet tietojärjestelmähankkeen yhteydessä. Työryhmä on laatinut hallituksen esitysluonnoksen, joka sisältää esityksen uudeksi sakon täytäntöönpanosta annettavaksi laiksi.

Esityksen keskeiset asiakokonaisuudet koskevat sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 luvun yleisiä säännöksiä, kuten lain soveltamisalaa, toimivaltaisia viranomaisia, saatavan täytäntöönpanokelpoisuutta ja raukeamista sekä 2 luvun säännöksiä saatavan perintämenettelystä, 3 lukua sakon muuntorangaistuksen määräämisestä, 4 lukua menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta ja 5 lukua täytäntöönpanorekistereistä. Lisäksi esitykseen sisältyy muutoksia lukuisiin muihin lakeihin, jotka liittyvät omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoon.

Ennen valmistelun käynnistämistä kaikille ministeriöille tehtiin kysely, jolla kartoitettiin niin sanottuihin rangaistusluonteisiin hallinnollisiin seuraamusmaksuihin liittyviä kysymyksiä. Työryhmävalmistelun aikana on kuultu erikseen eri tahoja, kuten Tullia ja Valtiokonttoria.

Esitysluonnoksen liitteenä on muutoksia havainnollistamassa rinnakkaisteksti, jossa vertaillaan ehdotettua lakia voimassa olevaan sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Esitysluonnoksen liitteenä on myös asetusluonnos.

(Esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella. Tiedot lausuntokierroksesta löytyvät suomeksi osoitteesta:

xx

Esitysluonnoksesta saatua lausuntopalautetta käsitellään tarkemmin jäljempänä.)

2 Johdanto

Sakkojen ja seuraamusmaksujen täytäntöönpano

Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään sakkojen ja useiden muiden rangaistusluonteisten saatavien sekä valtiolle tuomittujen korvausten täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä. Säännökset koskevat erityisesti rahamääräisiä rikosoikeudellisia rangaistuksia mutta myös erilaisia hallinnollisia seuraamusmaksuja, kuten liikennevirhemaksua.

Laissa on yleiset säännökset saatavien täytäntöönpanokelpoisuudesta, täytäntöönpanosta tehtävistä ilmoituksista, rahamääräisen saatavan perinnästä, omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta, sakon muuntorangaistuksen määräämisestä ja täytäntöönpanon aloittamisesta sekä sakkorekisteristä. Oikeusrekisterikeskus on toimivaltainen viranomainen huolehtimaan laissa tarkoitettujen saatavien täytäntöönpanosta.

Vuonna 2023 määrällisesti suurin saapuneiden asioiden ryhmä olivat liikennevirhemaksut, joita saapui täytäntöön pantavaksi 141 979. Liikennevirhemaksu korvasi erityisesti aiemmin suurimpana saatavaryhmänä olleet rikesakot, joiden määrä oli 167 330 vuonna 2020 ja vain 2668 vuonna 2023.

Toiseksi suurin saapuneiden asioiden asiaryhmä olivat rikosuhrimaksut, joita saapui täytäntöön pantavaksi 118 014 vuonna 2023. Sakkomääräyksiä ja rangaistusmääräyksiä saapui täytäntöön pantaviksi yhteensä 109 991 ja tuomioistuimen määräämiä sakkorangaistuksia 32 539. Valtiolle tuomittuja korvauksia saapui vuonna 2023 täytäntöön pantavaksi 26 139. Muiden asiaryhmien asiamäärät vaihtelivat yksittäisistä asioista joihinkin tuhansiin asioihin.

Rahamäärältään vuonna 2023 suurin yksittäinen asiaryhmä olivat sakkomääräykset ja rangaistusmääräykset, joita määrättiin yhteensä noin 35 miljoonan euroa. Liikennevirhemaksuja määrättiin yhteensä noin 13 miljoonaa euroa. Tuomioistuimen määräämiä päiväsakkorangaistuksia määrättiin yhteensä noin 17 miljoonaa euroa. Muita korvauksia ja menettämisseuraamuksia määrättiin yhteensä noin 45 miljoonaa euroa.

Liikennevirhemaksut maksetaan nopeasti. Vuoden 2023 lopussa samana vuonna määrätyistä liikennevirhemaksuista 91 prosenttia oli peritty maksuvelvollisilta. Myös sakkomääräysten perintäprosentti on yli 90, kun tarkastelujaksona on viisi vuotta. Tuomioistuimen määräämien sakkojen ja rangaistusmääräyssakkojen perintäprosentti vaihtelee 70–80 prosentin välillä, kun tarkastelujaksona on viisi vuotta. Sen sijaan esimerkiksi valtiolle tuomittujen vahingonkorvausten ja rikosvahinkolain nojalla perittävien korvausten perintäprosentit ovat verrattain matalia, sillä vain 20–30 prosenttia näistä saatavista saadaan maksuvelvolliselta perittyä, kun tarkastelujaksona on viisi vuotta.

Liikennevirhemaksun lisäksi Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön lukuisia muitakin rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia. Näissä vuosittaiset asiamäärät vaihtelevat huomattavasti yksittäisistä asioista joihinkin satoihin asioihin. Jotkin yksittäiset hallinnolliset seuraamukset voivat kuitenkin olla suuruudeltaan huomattavia.

Sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpano

Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on myös säännökset sakon muuntorangaistuksen määräämisestä ja täytäntöönpanosta. Laissa säädetään maksuvelvollisen haastamisesta muuntorangaistusmenettelyyn ja muuntorangaistusasian käsittelystä tuomioistuimessa. Lisäksi laissa on säännöksiä muuntorangaistuksen täytäntöönpanon käynnistämisestä. Muuntorangaistuksen suorittamisesta vankilassa säädetään puolestaan vankeuslaissa (767/2005). Sakon muuntorangaistusmenettely on useissa selvityksissä todettu runsaasti useita viranomaisia työllistäväksi ja se on edelleen valtaosin manuaalista.

Sakon muuntorangaistuksen määräämiseksi oikeudenkäyntiin haastetaan noin 10 000–11 000 henkilöä vuodessa. Vuonna 2021 tämä määrä laski kuitenkin noin 7500 henkilöön. Voidaan arvioida, että vuonna 2021 koronapandemia laski muuntorangaistushaasteiden määrää, sillä vuosina 2022–2023 muuntorangaistusmenettelyyn on jälleen haastettu yli 10 000 henkilöä vuodessa.

Tuomioistuimen tuomitsemia muuntorangaistuksia on puolestaan ollut vuosittain noin 7000.

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanossa Oikeusrekisterikeskus on lähettänyt vuosittain 5000–7000 maksukehotusta ja muuntorangaistuja on etsintäkuulutettu noin 3000–4000 vankilaan toimittamiseksi. Vankilassa täytäntöön pantuja muuntorangaistuksia on vuosittain ollut noin 2000. Vuonna 2021 kuitenkin vain noin 1000.

Vuoden 2021 alussa voimaan tulleet lainmuutokset ovat osaltaan vaikuttaneet muuntorangaistuksen täytäntöönpanomääriin vuodesta 2021 alkaen. Myös koronaepidemian vuoksi säädetyt vankilaan ottamisrajoitukset ovat vaikuttaneet muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon vuosina 2020–2022.

Muuntorangaistusten täytäntöönpanossa on keskeistä se, että muuntorangaistusmenettelyn käynnistämisen jälkeen valtaosa sakoista maksetaan.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpano

Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on säännökset menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Menettämisseuraamus voi olla rahamääräinen, jolloin täytäntöönpanossa sovelletaan saatavan perintää koskevia säännöksiä. Menettämisseuraamus voi myös kohdistua muihin esineisiin, jolloin valtio voi esimerkiksi myydä tai hävittää esineen. Tällaisista täytäntöönpanotoimista huolehtii yleensä poliisi. Laissa säädetään myös erikseen eläimen tappamismääräyksen ja verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta.

Rahamääräisiä menettämisseuraamuksia on tullut täytäntöön pantaviksi vuosittain noin 2000–3000 ja muihin esineisiin kohdistuvia menettämisseuraamuksia noin 2200–2400. Eläimen tappamismääräyksiä on annettu vuosittain yksittäisiä ja eläimeen kohdistuvia menettämisseuraamuksia joitakin kymmeniä. Lisäksi Rajavartiolaitoksen ja Tullin täytäntöönpantavina on vuosittain vaihteleva määrä menettämisseuraamuksia.

Esineeseen kohdistuvista menettämisseuraamuksista valtaosa koskee esimerkiksi erilaisia rikoksentekovälineitä kuten puukkoja tai huumausaineita. Kuitenkin menettämisseuraamuksena valtiolle voidaan tuomita myös kiinteistöjä, ajoneuvoja tai muuta arvokkaampaa omaisuutta.

Rikosvahinkoasioiden täytäntöönpano

Rikosvahinkolain (1204/2005) nojalla rikoksen takia vahinkoa kärsineelle voidaan maksaa korvaus valtion varoista. Valtiolle syntyy takautumisoikeus rikoksen tekijää kohtaan. Valtio voi

siten periä maksamansa korvauksen rikoksentekijältä. Oikeusrekisterikeskus huolehtii tällaisten takautumissaatavien perinnästä rikosvahinkolaissa säädetyssä järjestyksessä. Vuosittain asioita on noin 4400–4800.

Valtion maksama korvaus voidaan periä takaisin vahingonkärsijältä, jos hän on saanut korvauksen myös rikoksentekijältä tai muuten. Myös tästä säädetään rikosvahinkolaissa. Tällaisia takaisinperintäasioita on vuodessa noin 50–100.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisala

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:ssä säädetään saatavista, joiden täytäntöönpanoon lakia sovelletaan. Pykälän 1 momentin 1–9 kohdassa säädetään pääasiassa rikosoikeudellisten saatavien täytäntöönpanosta.

Lain nojalla pannaan täytäntöön rahamääräiset rangaistukset sakko, yhteisösakko, rikesakko ja sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) mukainen kurinpitosakko. Lain nojalla pannaan täytäntöön myös rahamääräinen tai muuhun omaisuuteen kohdistuva menettämisseuraamus, rikoslain (39/1889) 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoviestin hävittämismääräys.

Lain nojalla pannaan täytäntöön myös uhkasakko, rikosuhrimaksu ja oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko. Sen sijaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 54 §:ssä tarkoitetun järjestyssakon täytäntöönpanosta ei ole säädetty.

Lain nojalla pannaan täytäntöön myös seuraavat valtiolle tuomitut korvaukset: rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus, muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta, valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen sekä rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva valtion saaminen korvauksen saajalta.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa on erikseen säädetty eräiden Euroopan unionin vastavuoroisen tunnustamisen puitepäätösten ja asetusten nojalla täytäntöön pantavista taloudellisista seuraamuksista. Momentin 10 kohdassa säädetään työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu taloudellista hallinnollista seuraamusta tai sakkoa koskeva päätöksestä, jossa on myös kyse täytäntöönpanon siirrosta muista valtioista. Myös kilpailulain 44 a §:ssä säädetään vastaavanlaisesta toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätyn seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanosta. Tällaisenkin maksun perinnästä huolehtii Oikeusrekisterikeskus, mutta tällä hetkellä perintä tapahtuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) nojalla, eikä sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla.

Pykälän 1 momentin 11–19 kohdassa ja 2 momentissa säädetään sellaisten rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanosta, joihin sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Rangaistusluonteisena hallinnollisena seuraamuksena voidaan lähtökohtaisesti pitää hallintopäätökseen perustuvaa seuraamusta, joka on asiallisesti rinnastettavissa rikosoikeudelliseen rangaistukseen ja jonka hallintoviranomainen määrää lain rikkomisen takia

luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Useimmiten tällainen hallinnollinen sanktio sisältää velvoitteen suorittaa rangaistusluonteinen seuraamusmaksu. Rangaistusluonteisiin hallinnollisiin seuraamuksiin liittyviä kysymyksiä on käsitelty laajemmin oikeusministeriön työryhmämietinnössä: Rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevan sääntelyn kehittäminen, Mietinnöt ja lausunnot 52/2018.

Rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten luettelo kattaa 8.2.2024 seuraavat maksut:

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 8 luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95746/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 83 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu, Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 38 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 40 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain (657/2019) 13 §:ssä tarkoitettu lentoliikenteen harjoittajan seuraamusmaksu, Finanssivalvonnan tai tuomioistuimen määräämä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020) tarkoitettu seuraamusmaksu, elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 12 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, markkinaoikeuden määräämä arpajaislaissa (1047/2001) tarkoitettu seuraamusmaksu, ulkomaalaislain (301/2004) 179 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu, kaupparekisterilain (564/2023) 24 §:ssä tarkoitettu kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu ja 25 §:ssä tarkoitettu tilinpäätöksen myöhästymismaksu, merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu, elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, eläintautilain (76/2021) 94 a §:ssä tarkoitettu eläintautivalvonnan seuraamusmaksu, eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 36 §:ssä tarkoitettu eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ja 37 §:ssä tarkoitettu eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu, luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 38 §:ssä tarkoitettu luomuvalvonnan seuraamusmaksu, jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, lannoitelain (711/2022) 37 §:ssä tarkoitettu lannoitevalvonnan seuraamusmaksu, eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 63 a §:ssä tarkoitettu sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu, avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 21 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain (99/2023) 4 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) 141 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 142 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, luotsauslain (561/2023) 68 §:ssä tarkoitettu

seuraamusmaksu, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 334 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain (18/2024) 14–17 ja 20 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu sekä alusliikennepalvelulain (623/2005) 29 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu.

Erilaisten seuraamusmaksujen määrä on lisääntynyt viime vuosina. Viime vuosina uusina seuraamusmaksuina on otettu käyttöön esimerkiksi siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu, elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu ja elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 12 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Sakon täytäntöönpanosta annettu laki ei kuitenkaan sisällä kattavaa luetteloa hallinnollisista seuraamusmaksuista, joiden täytäntöönpano on säädetty Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi. Tällaisia seuraamusmaksuja ovat ylikuormamaksusta annetussa laissa (51/1982) tarkoitettu ylikuormamaksu, kilpailulain (948/2011) 12 , 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut, jätelain (646/2011) 131 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 20 a §:ssä tarkoitettu rikemaksu, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 333 §:ssä tarkoitettu teleyrityksen seuraamusmaksu ja 334 §:ssä tarkoitettu televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu, päästökauppalain (311/2011) 68 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu, tilintarkastuslain (1141/2015) 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 100 §:ssä seuraamusmaksu, julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 158 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu sekä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 12 §:ssä tarkoitettu rikemaksu.

Näistä maksuista valtaosa pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain sijasta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetussa laissa (1531/2011) ja julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa ei säädetä lainkaan täytäntöönpanoon sovellettavasta laista. Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 12 §:ssä tarkoitettu rikemaksu puolestaan pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa menettelyssä.

Lainsäädännössä on myös useita hallinnollisia seuraamusmaksuja, joiden täytäntöönpanotehtävät kuuluvat jollekin muulle viranomaiselle kuin Oikeusrekisterikeskukselle ja joiden täytäntöönpanossa sovelletaan muuta lainsäädäntöä. Tällaisia seuraamusmaksuja ovat ainakin verolainsäädännössä veronkorotukset ja myöhästymismaksut, eläkelainsäädännön ja sosiaalivakuutuslainsäädännön laiminlyöntimaksut sekä tullilain (304/2016) tullinkorotus, virhemaksu ja seuraamusmaksu.

Lisäksi ainakin seuraavissa laeissa säädetään hallinnollisista seuraamusmaksuista: väylämaksulain (1122/2005) 18 §:ssä tarkoitettu virhemaksu, asumisoikeusasunnoista annetun lain (393/2021) 106 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) 25 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetun lain (856/2008) 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, valtiontakauksesta aravalainojen takaisinmaksamiseksi annetun lain (868/2008) 15 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain (170/2018) 15 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu ja 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain

(418/2019) 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 14 §:ssä tarkoitettu virhemaksu, uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 11 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu, maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 75 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetussa laissa (469/1989) tarkoitettu tarkastusmaksu, pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 3 §:ssä tarkoitettu pysäköintivirhemaksu, asianajajista annetun lain (496/1958) 7 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisala on selvä laissa tällä hetkellä säädettyjen saatavien täytäntöönpanon osalta. Soveltamisalassa ei tältä osin ole olennaisia muutostarpeita. Sääntelyn tulisi kuitenkin kattaa myös oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko.

Sen sijaan lain soveltamisalan ulkopuolelle tällä hetkellä jäävien rahamääräisten rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanoa koskeva sääntely on osin epäselvää.

Joidenkin rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanoon sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain sijasta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia tai sovellettavasta laista ei ole säädetty lainkaan. Olisikin perusteltua arvioida se, miltä osin nämä seuraamukset kuuluvat sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan ja miltä osin on perusteltua soveltaa muuta lainsäädäntöä.

Toiseksi rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanosta vastaa pääosin Oikeusrekisterikeskus, mutta osan seuraamuksista panee täytäntöön jokin muu viranomainen. Olisi perusteltua arvioida se, mitkä hallinnolliset seuraamusmaksut Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön ja milloin täytäntöönpano on perusteltua antaa jonkin muun viranomaisen tehtäväksi.

3.2 Seuraamusten täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia kyseisessä laissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta ja käyttää valtion puhevaltaa Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa.

Pykälän 2 momentin mukaan valtion viranomainen, jonka tehtävänä on valvoa valtion etua asiassa, voi kuitenkin ottaa huolehtiakseen valtiolle tai mainitulle viranomaiselle tuomittavan rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen korvauksen perimisen. Viranomaisesta on tuolloin etsintäkuuluttamista lukuun ottamatta voimassa, mitä Oikeusrekisterikeskuksesta 2 luvussa säädetään. Tätä menettelyä kutsutaan laissa itseperinnäksi.

Lain 53 §:n 1 momentin mukaan, jos valtion viranomainen ottaa huolehtiakseen sille tuomittavan vahingonkorvauksen tai oikeudenkäyntikulujen korvauksen perimisestä, siitä on ennen oikeudenkäynnin päättymistä ilmoitettava asianmukaisella tavalla rikosasiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsittelevälle tuomioistuimelle. Jos korvausvaatimus hylätään alemmassa tuomioistuimessa, ilmoitus voidaan tehdä muutoksenhakutuomioistuimelle. Ilmoitusta ei voida tehdä enää myöhemmin. Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuimen on tarvittaessa otettava selvää, periikö oikeudenkäynnissä valtion puhevaltaa käyttävä viranomainen korvauksen itse, ja ratkaisussaan mainittava tuomioistuimelle tehdystä itseperintäilmoituksesta.

Viranomaisten suorittamasta itseperinnästä ei ole saatavilla kattavia tietoja. Oikeusministeriö lähetti kesällä 2021 kyselyn eri viranomaistahoille, jotka mahdollisesti käyttävät itseperintää. Kyselyyn vastasivat Kansaneläkelaitos (Kela), Tulli, Valtiokonttori ja Verohallinto.

Kaikki kyselyyn vastanneet viranomaiset ilmoittivat käyttävänsä itseperintää. Valtiokonttori perii itse tiettyjä maksamiaan korvauksia sekä Valtiokonttorille oikeudenkäynnin osapuolena tuomittuja oikeudenkäyntikuluja. Lisäksi itseperintää käytetään vahingonkorvauksissa, jotka tuomioistuin on määrännyt yhteisvastuullisesti valtion virkamiehen ja valtion tai Valtiokonttorin maksamaan vahingon kärsineelle, jolloin Valtiokonttori yleensä maksaa koko summan ja perii sitten vahingon aiheuttaneelta virkamieheltä tämän osuuden. Lisäksi itseperintää käytetään myös oikeudenkäyntikuluihin liittyvissä ja aiheettomasti maksettuihin rikosvahinkokorvauksiin liittyvissä tapauksissa. Valtiokonttori arvioi itseperintätapausten määrän olevan vuosittain joistain kymmenistä alle kahteensataan.

Kelassa itseperintää käytetään etuuksien väärinkäytöstapauksissa, joissa hakijalle on maksettu perusteettomasti Kelan etuutta hakijan tahallisen ja tarkoituksellisen menettelyn seurauksena, sekä tapauksissa, joissa peritään saatavaa Kelan omaisuuteen kohdistuneeseen vahinkoon liittyen. Väärinkäytöstapauksissa Kela voi esittää vahingonkorvausvaatimuksen ajalle, jolta liikamaksua ei voida periä takaisin etuuslakien takaisinperintäsäännösten nojalla. Kela arvioi väärinkäytöstapausten euromääräksi vuonna 2020 yhteensä noin 6,5 miljoonaa euroa. Perittävien summien määrät vaihtelevat tapauksittain tyypillisesti tuhansista euroista kymmeniin tuhansiin.

Verohallinto ilmoitti käyttävänsä itseperintää rikostuomioihin perustuvia vahingonkorvaussaatavia perittäessä. Verohallinto käyttää tapauksissa puhevaltaa veronsaajien (valtio, kunnat, seurakunnat ja Kela) puolesta Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 28 §:n mukaisesti. Tällä hetkellä Verohallinnolla on perittäviä tuomioon perustuvia saatavia vireillä noin 3 800 kappaletta. Saatavien arvo on yhteensä noin 1 miljardi euroa. Yksittäisten tapausten rahamäärät vaihtelevat muutamista tuhansista muutamiin miljooniin euroihin.

Tulli käyttää tuomiosaataviensa perinnässä itseperintää pääsääntöisesti aina. Vuosittaiset perinnässä olevien rikosperusteisten vahingonkorvaustuomioiden lukumäärät ovat vaihdelleet 20–70 kappaleen välillä vuosien 2016–2020 aikana.

Viranomaisten vastausten perusteella oli jossain määrin epäselvää, sovelletaanko itseperinnässä aina sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Itseperintää koskeva sääntely perustuu tällä hetkellä siihen, että viranomainen voi itse kussakin yksittäisessä asiassa päättää, huolehtiiko se saatavan täytäntöönpanosta. Muussa tapauksessa saatavan täytäntöönpano jää Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi. Sääntelyä voidaan pitää ongelmallisena viranomaisten välisen tehtävänjaon kannalta.

Viranomaisten itseperintään on myös havaittu liittyvän joitain käytännön ongelmia. Tieto viranomaisen itseperinnästä ei aina tule Oikeusrekisterikeskukselle, mikä on voinut johtaa saatavan kaksinkertaiseen perintään. Lisäksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännösten soveltaminen itseperintään on ollut käytännössä epäselvää.

Olisikin perusteltua säätää laissa nykyistä täsmällisemmin siitä, missä tilanteissa sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan kuuluvan saatavan täytäntöönpanosta huolehtii muu viranomainen kuin Oikeusrekisterikeskus.

3.3 Määrätystä seuraamuksesta ilmoittaminen

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetään, että sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavia seuraamuksia määräävän viranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan sekä Valtiokonttorin rikosvahinkolain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle.

Vastaavanlaisia säännöksiä velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta Oikeusrekisterikeskukselle on myös muualla lainsäädännössä. Esimerkiksi tieliikennelain 178 §:n 4 momentin mukaan liikenteenvalvojan ja tuomioistuimen on ilmoitettava liikennevirhemaksun määräämistä koskevasta päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Momentin mukaan Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla liikennevirhemaksu on poistettu. Kilpailulain 47 §:n mukaan markkinaoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle päätöksestään määrätä seuraamusmaksu. Pykälän mukaan korkeimman hallinto-oikeuden on ilmoitettava myös päätöksestään poistaa tai muuttaa seuraamusmaksua.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään siitä, kuinka ilmoittaminen tapahtuu. Pykälän 2 momentin mukaan oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan merkitsemällä sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Tämä menettely koskee tuomioistuinten ja syyttäjien ilmoittamismenettelyä.

Pykälän 3 momentin nojalla muiden viranomaisten ilmoituksen sisällöstä ja antamisajankohdasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sakon täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (789/2002) 1 §:n mukaan 1) käräjäoikeuden ja hovioikeuden on laadittava oikeusministeriön vahvistaman tuomiolauselmakaavan mukainen automaattiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään perustuva ratkaisuilmoitus; 2) rangaistusmääräys- ja rikesakkoratkaisuista sekä kurinpitosakon ja sotilaskurinpitolain (331/1983) 44 §:n 2 momentissa ja 45 b §:ssä tarkoitetun maksun määräämisestä on ilmoitettava siten kuin siitä erikseen säädetään; 3) Valtiokonttorin on ilmoitettava rikosvahinkolain (935/1973) mukaisesta valtion takautumisoikeuteen perustuvasta saamisesta; 4) muun tuomioistuimen ja mainittuja seuraamuksia tuomitsevan viranomaisen on pidettävä sakkoluetteloa.

Asetuksen 2 §:n mukaan täytäntöönpanoilmoitukseen on merkittävä seuraamuksen kohteena olevaa henkilöä ja seuraamusta koskevat sakon täytäntöönpanosta annetun lain 47 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään.

Asetuksen 3–5 §:ssä säädetään ilmoitusten tekemisen määräajoista. Pääsääntönä on, että täytäntöönpanoilmoitukset on lähetettävä Oikeusrekisterikeskukselle kuukausittain ennen kuun 15. päivää. Käytännössä määräaikasäännökset ovat menettäneet merkityksensä, koska lähes kaikki ratkaisuja koskevat ilmoitukset lähetetään nykyisin Oikeusrekisterikeskukselle sähköisesti.

Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on yleissäännös saatavaa koskevasta ratkaisuista ilmoittamisesta. Säännöksessä ei kuitenkaan ole huomioitu esimerkiksi ratkaisun poistamista tai muuttamista muutoksenhaun takia. Tätä koskevia säännöksiä onkin lisätty joihinkin maksujen määräämistä koskeviin lakeihin. Sääntelyä olisi perusteltua täsmentää siten, että kaikista saatavista ilmoitettaisiin yhdenmukaisella tavalla ja että sääntely olisi kattavasti sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja asetuksen säännökset täytäntöönpanoilmoituksista perustuvat pitkälti manuaaliseen ilmoitusmenettelyyn. Sääntelyä olisikin syytä muuttaa siten, että se soveltuisi paremmin sähköisesti tapahtuvaan ilmoittamismenettelyyn.

3.4 Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:ssä säädetään seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuudesta. Seuraamukset ovat pääsääntöisesti täytäntöönpanokelpoisia lainvoimaisina, mutta sekä mainitussa pykälässä että erillislaeissa on tästä poikkeavaa sääntelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan sakon, omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen ja rikosuhrimaksun täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi. Sääntelyä on täsmennetty lisäämällä, että täytäntöönpanoon on ryhdyttävä myös, kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Mainittu täsmennys liittyy oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 30 luvun 22 §:ään, jonka mukaan hovioikeuden ratkaisu, jonka osalta muutoksenhakuun tarvitaan valituslupa, pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty.

Edellä mainitusta poiketen sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010 [sakkomenettelylaki]) nojalla annetun sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, rangaistusmääräyksen sekä sakkomääräyksen tai rangaistusmääräyksen yhteydessä määrätyn rikosuhrimaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään mainitun lain 38 §:n 2 momentissa. Mainitun momentin mukaan kyseiset saatavat pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio, eli ne ovat täytäntöönpanokelpoisia heti ratkaisun antamishetkellä. Poikkeuksena tähän sääntöön momentissa on mainittu mainitun lain 3 luvun mukainen rikesakkomääräys, joka koskee ajoneuvoa pysäyttämättä annettua rikesakkoa. Nämä sakot tulevat täytäntöönpanokelpoiseksi vasta 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun 30 päivän määräajan kuluttua edellyttäen lisäksi, että määräystä ei ole vastustettu.

Pykälän 2 momentin mukaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 84 §:n 1 momentissa ja 85 §:n 1 momentissa tarkoitettu kurinpitosakko, joksi poistumiskielto tai aresti on muunnettu, on täytäntöönpanokelpoinen heti muuntamisen jälkeen. Mainittu sakko ei ole kurinpitorangaistus, johon saisi viimeksi mainitun lain 34 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla käräjäoikeuteen, joten sakot ovat suoraan täytäntöönpanokelpoisia.

Pykälän 3 momentin mukaan rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta, rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvausta, muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta sekä valtiolle tuomittua korvausta, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen, koskeva lainvoimaa vailla oleva ratkaisu voidaan panna täytäntöön siten kuin ulosottolaissa (37/1895) säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta. Mainittu ulosottolaki on korvattu ulosottokaarella (705/2007).

Pykälän 4 momentin mukaan rikosvahinkolain 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saamisen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuvan valtion saamisen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään erikseen. Rikosvahinkolain 19 §:n 2 momentissa säädetään, että takautumissaamisen perintään ei voida ryhtyä ennen kuin tuomioistuimen päätös, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman.

Pykälän 5 momentin mukaan eläinsuojelurikokseen liittyvän eläimen tuomitsemista valtiolle menetetyksi koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 17 luvun 23

a §:n 4 momentissa, jonka mukaan eläimen tuomitsemista valtiolle menetetyksi koskeva tuomio voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei tuomioistuin toisin määrää. Tuomioistuimen antaman eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa, jonka mukaan määräystä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei tuomioistuin toisin määrää. Lisäksi momentin mukaan sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun tuomioistuimen antaman verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuuteen sovelletaan, mitä lain 2 pykälän 1 momentissa säädetään menettämisseuraamuksen määräävän ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Sakon täytäntöönpanoa koskevan lain soveltamisalaan kuuluu myös useita hallinnollisia seuraamusmaksuja sekä uhkasakkoja, joiden täytäntöönpanokelpoisuudesta ei ole säädetty kyseisessä laissa. Osassa erillislakeja on toisistaan poikkeavaa sääntelyä seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuudesta. Esimerkiksi osa hallinnollisista seuraamusmaksuista on säädetty täytäntöönpanokelpoiseksi muutoksenhausta huolimatta. Osassa laeista täytäntöönpanokelpoisuuden edellytyksistä ei ole säädetty lainkaan.

Saatavien täytäntöönpanokelpoisuuden edellytykseksi on määritelty lain 2 §:ssä pääsääntöisesti saatavan perustavan päätöksen lainvoimaisuus. Ratkaisua voidaan pitää perusteltuna. Säännöstä voitaisiin kuitenkin teknisesti selkeyttää säätämällä yleinen täytäntöönpanokelpoisuuden edellytys kaikille lain mukaan sovellettaville seuraamuksille, jolloin myös esimerkiksi kaikkia lain mukaan täytäntöön pantavia hallinnollisia seuraamusmaksuja koskisi yhtenäinen sääntely. Poikkeukset mainittuun edellytykseen olisi perusteltua lisäksi luetella säännöksessä tyhjentävästi. Lähtökohtana sääntelylle tulisi pitää eri seuraamuslajien yhdenmukaista kohtelua, elleivät seuraamusten erityinen luonne tai muut seikat edellytä täytäntöönpanokelpoisuuden pääsäännöstä poikkeavaa sääntelyä.

3.5 Seuraamuksille maksettava viivästyskorko

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantaville saataville ei valtaosin voida määrätä korkoa tai maksun laiminlyönnin vuoksi viivästyskorkoa. Tämä koskee niin rikosperusteisia saatavia kuin hallinnollisia seuraamusmaksuja ja muita lain soveltamisalaan kuuluvia maksujakin. Uhkasakolle ei voida määrätä viivästyskorkoa, mutta uhkasakkolain (1113/1990) 9 §:n nojalla uhkasakko voidaan määrätä niin sanotusti juoksevana, jolloin uhkasakolle kertyy lisäerä jokaiselta ajanjaksolta, jolloin päävelvoitetta ei ole noudatettu.

Korvaussaatavien viivästyskorko määräytyy erikseen vahingonkorvauslainsäädännön perusteella.

Näistä pääsäännöistä on kuitenkin eräitä poikkeuksia.

Ensinnäkin ylikuormamaksusta annetussa laissa tarkoitetulle ylikuormamaksulle, merenkulun ympäristönsuojelulain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle öljypäästömaksulle, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 9 §:ssä tarkoitetulle laiminlyöntimaksulle, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitetulle laiminlyöntimaksulle, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa tarkoitetulle seuraamusmaksulle ja rikemaksulle sekä jätelain 131 §:ssä tarkoitetulle laiminlyöntimaksulle peritään kyseisten lakien nojalla viivästyskorkoa.

Toiseksi Finanssivalvonnasta annetun lain 74 §:ssä on maininta siitä, että säännöksen nojalla määrätty uhkasakko peritään korkoineen.

Rikosoikeudellisiin rangaistuksiin ei liity viivästysseuraamuksia. Rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia selvittänyt työryhmä totesi mietinnössään, että näitä seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa on otettava kantaa myös siihen, voidaanko erääntyneelle seuraamusmaksulle periä viivästyskorkoa tai voidaanko siihen liittää muu viivästysseuraamus. Koska rangaistusluontoiset hallinnolliset seuraamukset rinnastuvat ankaruudeltaan sakkorangaistukseen, on yleensä johdonmukaista, ettei niille peritä viivästyskorkoa tai muuta viivästysseuraamusta. Työryhmä katsoi, että viivästysseuraamus tulisi periä vain, jos sille on sääntelyn erityispiirteiden vuoksi syytä.

Nykyisin vaikuttaa verrattain sattumanvaraiselta, milloin sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan kuuluvalle rangaistusluonteiselle hallinnolliselle seuraamukselle on säädetty viivästyskorko ja milloin ei. Asia olisi perusteltua säännellä yhdenmukaisesti.

3.6 Seuraamusten raukeaminen ja vanhentuminen

Rikoslaissa säädetään rangaistusten täytäntöönpanon raukeamisesta. Rikoslain 8 luvun 13 §:n mukaan sakko ja yhteisösakko raukeavat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä. Sakko ei raukea, jos ennen raukeamista on määrätty muuntorangaistus. Muuntorangaistus kuitenkin raukeaa luvun 10 §:n 3 momentin nojalla kolmen vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.

Sakosta poiketen rikesakko raukeaa rikoslain 8 luvun 13 §:n 3 momentin mukaan viiden vuoden kuluttua rikesakkomääräyksen antamispäivästä.

Sakon raukeamista koskevia säännöksiä sovelletaan rikoslain 8 luvun 13 §:n 1 momentin nojalla myös uhkasakkoon ja rikosuhrimaksusta annetun lain (669/2015) 6 §:n 3 momentin nojalla rikosuhrimaksuun.

Rikoslain 8 luvun 14 §:ssä säädetään menettämisseuraamuksen raukeamisesta. Pykälän mukaan menettämisseuraamus raukeaa kymmenen vuoden kuluttua lainvoimaisen tuomion antamispäivästä. Jos menettämisseuraamus koskee 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua rikoksentekovälinettä tai 5 §:ssä tarkoitettua muuta omaisuutta, menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ei kuitenkaan raukea.

Rikoslain 8 luvun 15 §:ssä säädetään ennen raukeamista tehdyn ulosmittauksen vaikutuksesta. Pykälän mukaan täytäntöönpano voidaan saattaa loppuun ulosmitatusta omaisuudesta, jos ulosmittaus on tehty ennen raukeamista. Luvun 16 §:ssä säädetään kuoleman vaikutuksesta raukeamiseen. Sakon täytäntöönpano raukeaa tuomitun kuollessa, mutta tässäkin tilanteessa täytäntöönpano voidaan saattaa loppuun ulosmitatusta omaisuudesta, jos ulosmittaus on tehty ennen tuomitun kuolemaa. Pykälän 2 ja 3 momentissa on säännökset menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta tuomitun kuoleman jälkeen. Luvun 17 §:ssä säädetään luvussa tarkoitettujen vanhentumisaikojen laskemisesta. Säännöksen nojalla vanhentumisaika päättyy sen alkamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää edeltävän vuorokauden päättyessä.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien korvausten vanhentumisesta säädetään laissa velan vanhentumisesta. Tältä osin noudatetaan siten kyseisessä laissa säädettyä menettelyä.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettujen Euroopan unionin säädösten nojalla siirrettyjen saatavien täytäntöönpanon raukeamisessa sovelletaan kyseisissä säädöksissä säädettyä.

Muiden sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten raukeamista tai vanhentumista koskeva sääntely on hajanaisempaa. Rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten raukeamisesta on säädetty erikseen tällaisia seuraamuksia koskevissa laeissa. Useimmiten vanhentumisaika on sama kuin sakolla eli seuraamus vanhentuu viiden vuoden kuluttua lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa menettelyssä täytäntöön pantavien rangaistusluonteisten seuraamusten vanhentumisesta puolestaan säädetään kyseisessä laissa. Lain 20 §:n mukaan tällainen seuraamus vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu. Joidenkin rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten vanhentumisesta ei ole säädetty lainkaan. Tällainen on esimerkiksi tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Kuoleman vaikutuksesta vanhentumiseen on säädetty yksittäisiä rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevissa laeissa. Yleisesti rikoslain 8 luvun 15–17 §:ää vastaavat säännökset kuitenkin puuttuvat.

Rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun eläimen tappamismääräyksen, sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun verkkoviestin hävittämismääräyksen ja oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitetun järjestyssakon vanhentumisesta tai raukeamisesta ei ole säädetty lainkaan.

Rikoslaissa on kattavasti säädetty rangaistusten raukeamisesta ja velan vanhentumisesta annetussa laissa on säädetty korvausten vanhentumisesta, mutta muiden sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten vanhentumista ja raukeamista koskeva sääntely on hajanaista ja puutteellista.

Sääntelyä olisikin tarpeen selkeyttää ja yhtenäistää. Erityisesti rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten raukeamista koskevat säännökset olisi perusteltua siirtää sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Kaikkien seuraamusten osalta olisi myös tarpeen varmistaa, että raukeamisesta tai vanhentumisesta on asianmukaisesti säädetty ja että sääntely kattaa myös rikoslain 8 luvun 15–17 §:ää vastaavat seikat.

3.7 Rahamääräisen saatavan perintä

3.7.1 Maksutilaisuuden varaaminen, maksukehotus ja saatavan maksaminen

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 5–23 §:ssä säädetään rahamääräisen saatavan perinnästä.

Lain 5 §:ssä säädetään maksutilaisuuden varaamisesta. Säännöksen mukaan saatavan ensimmäisenä asteena määräävän viranomaisen, itseperinnästä huolehtivan viranomaisen ja 1 §:n 7 kohdassa tarkoitettujen saamisten osalta Oikeusrekisterikeskuksen on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus maksaa rahamäärä heti. Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen käyttämisen yhteydessä maksutilaisuuden varaa vaatimuksen antava virkamies.

Myös joissain erillislaeissa on sääntelyä koskien maksun määräaikoja. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 39 §:n mukaan ilman rangaistusvaatimuksen antamista sakko- tai rikesakkomääräyksellä määrätty sakko ja rikesakko sekä rikosuhrimaksu on maksettava 30 päivän kuluessa määräyksen tiedoksiantamisesta ja lain 3 luvun mukaisessa menettelyssä määrätty rikesakko on maksettava 30 päivän kuluessa rikesakkomääräyksen tiedoksiantamisesta, jollei rikesakkomääräyksen saanut vastusta määräystä. Tieliikennelakiin sisältyy myös vastaava säännös. Lain 177 §:n mukaan liikennevirhemaksu on suoritettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä mainittujen maksamisen määräaikojen laiminlyönnistä ei

kuitenkaan seuraa maksuvelvolliselle seuraamuksia, eikä maksaminen myöskään poista oikeutta hakea muutosta seuraamuksen määräämistä koskevaan ratkaisuun. Eräille muillekin rangaistusluonteisille hallinnollisille seuraamuksille on säädetty vastaavia maksuvelvollisuuden määräaikoja.

Lain 7 §:ssä säädetään Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotuksesta. Säännöksen mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on tarkastettava, onko sen täytäntöön pantavana oleva saatava maksettu ennakolta. Jos saatava on kokonaan tai osittain maksamatta, Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista lyhyessä määräajassa maksamaan maksamatta oleva rahamäärä. Kehotus saatavan maksamisesta on lähetettävä Oikeusrekisterikeskuksen tiedossa olevaan maksuvelvollisen osoitteeseen. Maksukehotusta ei säännöksen mukaan tarvitse lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon takia tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos ulosottotoimin tapahtuva täytäntöönpano saattaisi vaarantua.

Lain 6 §:ssä säädetään oikeudesta suorittaa maksu. Säännöksen mukaan maksuvelvollisella on oikeus suorittaa sakko jo ennen seuraamusta koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemista. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä rikkomuksesta epäillyllä on oikeus suorittaa menetetyksi vaadittu rahamäärä, kun sakkovaatimus tai rangaistusvaatimus on annettu hänelle tiedoksi. Säännöksessä mainitaan myös, että maksaminen ei estä maksuvelvollista hakemasta muutosta siihen ratkaisuun, jolla kysymyksessä oleva seuraamus on määrätty, taikka vastustamasta sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 luvussa tarkoitettua rikesakkomääräystä. Suoritetusta maksusta huolimatta täytäntöönpano maksettua rahamäärää vastaavalta osalta katsotaan kuitenkin päättyneeksi vasta, kun ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.

Lain 12 §:ssä säädetään siitä, miten maksaminen käytännössä tapahtuu. Pykälän mukaan saatavan voi suorittaa pankkiin tai ulosottomiehelle. Vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon voi suorittaa myös muulle haastemieslain 1 tai 6:ssä tarkoitetulle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle. Myös saatavan osasuoritus on otettava vastaan. Maksuvelvollisen on maksaessaan ilmoitettava saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten annetut tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan käteissuorituksesta on annettava maksuvelvolliselle valtion perimiskuitista annetussa asetuksessa (468/1978) säädetty kuitti.

Pykälän 3 momentissa säädetään asetuksenantovaltuus, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksujen tallettamisesta ja tilittämisestä. Sakon täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:n mukaan maksujen tallettamisen ja tilittämisen osalta on noudatettava täytäntöönpanotoiminnassa mukana olevia viranomaisia ja virkamiehiä velvoittavia säännöksiä. Jos muuta ei ole säädetty, maksun vastaanottaneen virkemiehen on talletettava hänelle kertyneet varat virkavarojen tilille tai muulla varmalla tavalla, jos niitä ei ole maksettu mainitulle tilille tai välittömästi tilitetä. Tilitys Oikeusrekisterikeskukselle on pyrittävä tekemään ilman aiheetonta viivästystä. Tilityksestä on ilmettävä maksuvelvollinen, saatava, perintätunnus, maksun suuruus ja maksamispäivä.

Lainsäädännön nykytilaan liittyy monia ongelmia, joita käsitellään seuraavassa.

Ensinnäkin lain 5 §:n velvoitetta varata tilaisuus maksaa rahamäärä heti voidaan pitää tulkinnanvaraisena. Lain esitöissä (HE 218/2001 vp) ei tarkemmin määritellä, mitä tilaisuus maksaa rahamäärä heti tarkoittaa. Käytännössä maksutilaisuuden varaamista koskeva sääntely on toteutettu antamalla maksuvelvolliselle maksua koskevan päätöksen yhteydessä tarvittavat tiedot saatavan maksamiseen. Näitä tietoja ovat muun muassa tilinumero ja viitenumero. Säännöksen

sanamuodon vuoksi mainitussa maksuosoituksessa ei kuitenkaan ole mainittu maksun eräpäivää. Eräpäivän puuttuminen on johtanut Oikeusrekisterikeskusta työllistäviin, eräpäivää koskeviin kyselyihin.

Toisaalta sääntely ei ole kaikkien saatavalajien kesken yhtenäistä, sillä osaan seuraamusmaksuja koskevista säännöksistä on lisätty maininta velvollisuudesta maksaa maksu esimerkiksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Saatavaa koskevat tiedot välittyvät kuitenkin Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmään viiveellä, minkä vuoksi Oikeusrekisterikeskuksella ei välttämättä ole tietoa saatavasta tai sen eräpäivästä maksuvelvollisen pyytäessä Oikeusrekisterikeskukselta lisää maksuaikaa. Myös nämä kyselyt työllistävät Oikeusrekisterikeskusta ja aiheuttavat epäselvyyttä maksun määräajoissa.

Maksutilaisuutta koskevaa sääntelyä olisi aiheellista yhtenäistää siten, että erillislaeista poistettaisiin erilliset kiinteät maksuajat. Toisaalta maksuaikaa koskevaa sääntelyä olisi myös aiheellista selkeyttää siten, että maksuvelvolliselle annettaisiin päätöksen tai maksuosoituksen yhteydessä tarkemmat tiedot ajasta, jonka kuluessa maksu tulisi suorittaa ennen perintätoimien käynnistämistä.

Myös lain 7 §:n maksukehotusta koskevaan sääntelyyn liittyy joitain tulkinnanvaraisuuksia. Ensimmäinen kysymys koskee säännöksessä mainittua lyhyttä määräaikaa, jonka kuluessa Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista suorittamaan maksamatta oleva rahamäärä. Säännöstä koskevien esitöiden mukaan säännöksessä tarkoitetun maksukehotuksessa asetettavan lyhyen määräajan pituus jäisi Oikeusrekisterikeskuksen tapauskohtaiseen, esimerkiksi saatavan suuruuteen tai maksuvelvollisen maksukyvystä muuten tiedossa oleviin seikkoihin liittyvään harkintaan. Säännöksen esitöiden (HE 218/2001) mukaan maksuvelvollisten tasavertainen kohtelu on maksukehotuksen määräaikaa määrättäessä pyrittävä ottamaan huomioon ja jonkinlaisena lähtökohtana voitaneen pitää sakon täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:ssä nyt säädettyä kahden viikon määräaikaa. Säännöstä olisi perusteltua selkeyttää siten, että lyhyen määräajan käsitettä selkeytettäisiin muuttamalla se kiinteäksi vähimmäismaksuajaksi, jota voitaisiin Oikeusrekisterikeskuksen harkinnan mukaan pidentää. Muutos myös lisäisi maksuvelvollisten yhdenvertaista kohtelua.

Pykälän 2 momentin mukaan maksukehotusta ei tarvitse lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon takia tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana. Kohdan perusteluissa muina syinä on mainittu tilanne, jossa maksuvelvollisella ei Oikeusrekisterikeskuksen käytettävissä olevien tietojen perusteella ole vakinaista asunto-osoitetta tai muuta paikkaa, johon hänelle voidaan lähettää postia. Kohtaa olisi myös aiheellista selkeyttää kirjaamalla maksukehotuksen lähettämättä jättämisen mahdollisuudet yksiselitteisemmin säännökseen.

Lain 6 §:ssä säädetään oikeudesta maksaa saatava. Säännös sisältää sekä yleiset oikeudet maksaa saatava ja hakea muutosta maksusta huolimatta, että erillisen maininnan sakon ja rikesakon määräämistä koskevista tilanteista. Sisällöllisesti sääntely on kaikkia eri mainittuja saatavalajeja koskien saman sisältöistä, joten sääntelyä olisi tarkoituksenmukaista yksinkertaistaa.

Saatavan maksamista koskeva sääntely on myös osin vanhentunutta. Esimerkiksi valtion perimiskuitin antamisesta annettu asetus on kumottu. Laista myös puuttuvat yleiset säännökset saatavan täytäntöönpanon päättymisestä.

3.7.2 Maksuajan myöntäminen ja muutoksenhaku

Maksuajan myöntämisestä säädetään sakon täytäntöönpanosta annetun lain 14–18 §:ssä.

Lain 14 §:ssä on perussäännökset maksuajan myöntämisen edellytyksistä. Pykälän 1 momentin nojalla maksuaikaa voidaan myöntää maksuvelvolliselle, joka sairauden, työttömyyden, asevelvollisuuden suorittamisen tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene maksamaan saatavaa, voidaan myöntää enintään vuosi maksuaikaa. Erittäin painavista syistä maksuaikaa voidaan myöntää pitemmäksikin aikaa. Pykälän 2 momentissa kielletään maksuajan myöntäminen, jos on aihetta olettaa, ettei maksuvelvollinen maksuajasta huolimatta kykene maksamaan saatavaa.

Lain 15 §:ssä säädetään maksuajan myöntämismenettelystä. Maksuajan myöntää ulosottoperinnässä ulosottomies ja muuten Oikeusrekisterikeskus. Laissa säädettyä maksuaikamenettelyä sovelletaan siten myös ulosottokaaren mukaisessa täytäntöönpanossa. Tämä merkitsee poikkeusta ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 6 §:ssä säädetystä maksuajan myöntämisestä.

Lain 16 §:ssä säädetään maksusuunnitelman laatimisesta yli vuoden mittaiselle maksuajalle. Säännöksen nojalla tällainen maksusuunnitelma voidaan sisällyttää ulosottoasioita varten laadittuun maksusuunnitelmaan.

Lain 17 §:ssä säädetään maksuajan peruuttamisesta ja muuttamisesta. Maksuaika voidaan peruuttaa tai sitä voidaan muuttaa kolmesta syystä: 1) jos maksuvelvollinen laiminlyö maksuajan myöntämistä koskevaan päätökseen sisältyvän ehdon täyttämisen, 2) jos on käynyt ilmeiseksi, ettei maksuvelvollinen tule täyttämään ehtoa tai kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan, tai 3) jos muuttamiseen tai peruuttamiseen on muu erityinen syy. Pykälän 2 momentin mukaan maksuajan peruuttaminen ja muuttaminen tehdään 15 §:n mukaisessa menettelyssä. Maksuvelvollista ei kuitenkaan tarvitse säännöksen mukaan kuulla, jos tästä on ilmoitettu maksuaikapäätöksessä.

Lain 18 §:ssä säädetään muutoksenhakukiellosta maksuaikaa koskevaan päätökseen.

Maksuajan myöntämistä koskeva säännös on varsin jäykkä ja maksuajan myöntäminen työllistää Oikeusrekisterikeskusta. Maksuajan myöntämisen joustavoittamista ja automaattisen päätöksenteon mahdollisuuksia tulisi arvioida.

Nykyisiä säännöksiä maksuajan myöntämisestä ja maksusuunnitelmasta sovelletaan myös ulosottomenettelyssä. Olisi perusteltua arvioida, voitaisiinko saatavan ulosottoperinnässä maksuajan myöntämiseen soveltaa ulosottokaaren säännöksiä.

Maksuajan myöntämistä koskevaan päätökseen on säädetty muutoksenhakukielto. Lain esitöissä (HE 218/2001 vp. s. 33) mukaan muutoksenhakukieltoa perusteltiin sillä, että perintäkäytännössä maksuvelvollisten maksuaikaa koskeviin pyyntöihin suhtaudutaan suopeasti. Esitöiden mukaan maksuvelvollisella on aina myös mahdollisuus pyytää uudelleen maksuaikaa tai maksuaikaan liittyvien ehtojen muuttamista, jolloin hän voi esittää uusia näkökohtia ja perusteita pyyntönsä tueksi. Suhtautuminen muutoksenhakukieltoihin on muuttunut lain säätämisen jälkeen. Muutoksenhakukiellon hyväksyttävyys tulisi arvioida uudelleen. Lain muutoksenhakusääntelyä tulisi ylipäänsä tarkastella erityisesti hallintolain oikaisuvaatimusta koskevien säännösten ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännösten kannalta.

3.7.3 Muut saatavan täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset

Lain 8 §:n nojalla Oikeusrekisterikeskuksen on haettava saatavan ulosottoa, jos maksukehotusta ei lähetetä tai jos saatavaa ei ole maksettu.

Lain 9 §:n mukaan ulosottomenettelyssä sovelletaan ulosottolain säännöksiä maksuvelvoitteen täytäntöönpanosta, ellei sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetä toisin.

Ulosottomenettelystä poikkeava säännös on lain 10 §:ssä, jossa säädetään ulosottomiehen antamasta maksukehotuksesta. Ulosottomiehen on annettava maksuvelvolliselle maksukehotus saatavan maksamiseksi. Pykälässä säädetään myös maksuvelvolliselle annettavista tiedoista. Muita ulosottomenettelystä poikkeavia säännöksiä ovat myös sakon täytäntöönpanosta annetun lain maksuajan myöntämistä koskevat säännökset, joita sovelletaan myös ulosottomenettelyssä.

Ulosottomaksuista annetun lain (34/1995) 6 §:n nojalla Oikeusrekisterikeskus on vapautettu ulosottomaksuista. Eri saatavalajeista ulosottomaksuista annetun lain 5 §:n nojalla ulosottomaksuista on vapautettu rangaistukset, menettämisseuraamukset ja uhkasakko. Rikosuhrimaksusta annetun lain 6 §:n nojalla myös rikosuhrimaksu on vapautettu ulosottomaksusta. Sen sijaan rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia ei ole vapautettu ulosottomaksuista.

Lain 19 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on etsintäkuulutettava maksuvelvollinen, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa ei saada ulosottotoimin perittyä hänen omaisuudestaan ja jos hänen olinpaikkansa on tuntematon tai hänen voidaan olettaa pakoilevan perintätoimenpiteitä. Säännöksen mukaan etsintäkuuluttaminen käsittää poliisimieheen kohdistetun poliisin tietojärjestelmään toimitetun kehotuksen periä maksuvelvollisen tavatessaan 1 momentissa tarkoitettu saatava tai haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Säännöksessä on lueteltu etsintäkuulutuksessa mainittavat tiedot sekä maininta tilanteista, joissa etsintäkuuluttamiseen voidaan ryhtyä ilman ulosottomiehen antamaa estetodistusta.

Lain 20 §:ssä säädetään etsintäkuulutuksen peruuttamisesta ja oikaisemisesta. Etsintäkuulutus on peruutettava, jos täytäntöönpano on päättynyt, jos maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin tai jos haastamiselle taikka muuntorangaistuksen määräämiselle on laissa säädetty este. Etsintäkuulutuksen tiedoissa tapahtuvat muutokset on myös oikaistava. Lisäksi säännöksen mukaan maksun vastaanottajan viivytyksettä ilmoitettava maksusta Oikeusrekisterikeskukselle.

Lain 21 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus saa luopua laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavan vähäisen saatavan, saatavan vähäisen maksamatta olevan osan taikka kauan tuloksettomassa perinnässä olleen saatavan tai sen osan täytäntöönpanosta siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Sakon täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus saa luopua täytäntöönpanosta, jos sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantava saatava tai sen maksamatta oleva osa on pienempi kuin 10 euroa. Täytäntöönpanosta saadaan luopua myös, jos saatava tai sen maksamatta oleva osa on pienempi kuin 350 euroa, saatavaa koskevan lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun antamisesta tai julistamisesta on kulunut viisi vuotta ja perintätoimenpiteiden perusteella on todennäköistä, ettei maksamatta olevaa määrää saada perittyä.

Lain 22 §:n mukaan, jos saatavan maksamiseksi suoritettu rahamäärä on kokonaan tai osaksi maksettava maksuvelvolliselle takaisin ylemmän tuomioistuimen lainvoimaiseksi tulleen ratkaisun johdosta tai muusta syystä, rahamäärän vastaanottaneen viranomaisen on palautettava rahamäärä ja maksettava sille korkoa kuusi prosenttia vuodessa suorituspäivästä takaisinmaksupäivään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että palautusta tai korkoa ei makseta, jos se on säädettyä rahamäärää pienempi.

Säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 218/2001 vp) kiinteää, kuuden prosentin korkokantaa perusteltiin muun muassa sillä, että esityksen antamisen aikaan valtiovarainministeriön vahvistama peruskorko (1.7.-31.12.2001) oli 4,5 prosenttia vuodessa. Samaan aikaan korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin ennalta määrittämätöntä korkoa koskeva, kolmen

kuukauden markkinakoron vuosikeskiarvoa vastaava valtiovarainministeriön vahvistama viitekorko oli vuoden 2001 alusta lukien vielä pienempi eli 4 prosenttia vuodessa. Esitöissä todettiin myös, että valtiovarainministeriön vahvistama peruskorko oli kuitenkin ollut pääsääntöisesti nousussa. Nykyinen 6 %:n korko koskee palautusta riippumatta siitä, onko korvaus maksettu viranomaiselle vai ulosottoon. Takaisin maksettavan saatavan perusteena voi olla muukin kuin tuomion muuttuminen esimerkiksi valituksen johdosta. Näitä syitä voivat olla esimerkiksi konkurssipesän tilitys tai yhteisvastuullisen velallisen suoritusten liikakertymä.

Esitysluonnoksen valmistelun loppuvaiheissa on syntynyt epäselvyyttä siitä, kuuluuko palautuksen ja sen koron maksaminen Oikeusrekisterikeskuksen vai Ulosottolaitoksen tehtäviin. Säännöksen tulkintaan pyritään tältä osin saamaan yksimielisyys kevään 2024 aikana. Tarvittaessa rahamäärän palauttamista koskevaa säännöstä tullaan täsmentämään tältä osin.

Lain 23 §:n mukaan palautettava rahamäärä ja sille tuleva korko saadaan kuitata saatavan suoritukseksi, jos sillä viranomaisella, jonka olisi palautettava varoja maksuvelvolliselle, on täytäntöön pantavana häntä koskeva muu saatava. Kuittaamisesta on ilmoitettava maksuvelvolliselle.

Myös näihin säännöksiin liittyy useita arviointia vaativia kysymyksiä, joita käsitellään seuraavassa.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain voimaantulon jälkeen ulosottolainsäädäntöä on uudistettu. Ulosottolain on korvannut ulosottokaari. Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on hieman ulosottokaaresta poikkeavia säännöksiä esimerkiksi ulosoton maksukehotuksesta ja maksuajan myöntämisestä. Säädösten keskinäisiä suhteita olisi syytä selventää. Olisi myös perusteltua arvioida, pitäisikö rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset vapauttaa ulosottomaksuista kuten rikosoikeudelliset rangaistuksetkin.

Lisäksi täytäntöönpanosta luopumista ja maksujen palauttamista koskevien säännösten täsmentämistä olisi perusteltua arvioida.

Lain 19 ja 20 §:ssä säädetään etsintäkuuluttamisesta. Etsintäkuulutus koskee säännöksen sanamuodon mukaan tilanteita, joissa jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa ei saada ulosottotoimin perittyä hänen omaisuudestaan.

Lain 21 §:n mukaan täytäntöönpanosta luopumiselle on kaksi vaihtoehtoista perustetta: saatavan vähäisyys tai saatavan kauan tuloksettomassa perinnässä oleminen. Asetuksessa mainittu toinen kriteeri ei kuitenkaan perustu suoranaisesti pitkään jatkuneeseen tuloksettomaan perintään, vaan kriteereiksi on asetettu se, että saatava on alle 350 euroa, ratkaisun antamisesta on yli viisi vuotta ja on todennäköistä, ettei saatavaa saada perittyä.

Laissa ja asetuksessa mainitut edellytykset eivät siten täysin vastaa toisiaan. Sääntelyä olisi tarkoituksenmukaista selkeyttää siten, että täytäntöönpanosta luopumisen edellytykset olisivat mahdollisimman selkeästi kirjattu lain tasolle.

Lain 22 §:ssä säädettyä palauttamisvelvollisuutta ja mahdollisuutta poiketa siitä voidaan lähtökohtaisesti pitää tarkoituksenmukaisena. Asianmukaisena voidaan myös pitää sitä, että valtion hallussa perusteetta olleelle rahamäärälle suoritetaan palauttamisen yhteydessä korkoa. Nykyisessä tilanteessa, kun viitekorot ovat olleet jo vuosia nollan tuntumassa ei voida pitää tarkoituksenmukaisena mainitun kiinteän 6 %:n koron maksamista. Rahamäärän palautukseen liittyvä korko olisi aiheellista sitoa esimerkiksi korkolain 12 §:n mukaiseen viitekorkoon mahdollisin kiinteämääräisin lisäyksin.

Lain 23 §:ssä mainittua mahdollisuutta kuittaukseen voidaan pitää edelleen lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena. Säännöksessä mainittu mahdollisuus kuittaukseen koskee sen sanamuodon mukaan varojen palauttamista. Käytännössä on herättänyt epäselvyyttä, voitaisiinko kuittaamiseen käyttää myös varoja, jotka ovat viranomaisen hallussa sakon täytäntöönpanosta annetun lain 45 §:n nojalla tai rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin nojalla, missä kyseessä on rahojen suoritus eikä varsinaisesti palautus. Säännöksen soveltamisalaa olisi aiheellista selkeyttää laajentamalla sen sanamuoto kattamaan myös mainitut tilanteet.

3.8 Sakon muuntorangaistuksen määrääminen

3.8.1 Nykytila

Muuntorangaistusmenettelyn käynnistäminen

Sakon muuntorangaistuksen määräämisessä noudatettavasta menettelystä säädetään sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 luvussa. Laissa on säännökset muuntorangaistuksen määräämisestä tuomioistuimessa ja muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 24 §:n mukaan maksuvelvollinen on haastettava muuntorangaistuksen määräämiseksi oikeudenkäyntiin, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa täytäntöönpanokelpoista sakkoa ei saada täysimääräisesti häneltä perittyä eikä ilmene syytä jatkaa kysymyksessä olevan seuraamuksen perintää. Muuntorangaistusmenettelyyn viedään vain sellaiset sakot ja uhkasakot, jotka on mahdollista muuntaa vankeudeksi rikoslain 2 a luvun 4 §:n nojalla.

Lain 24 §:n 2 momentin mukaan esteen muuntorangaistusmenettelyyn haastamiselle muodostavat se, jos maksuvelvollinen on suorittamassa asevelvollisuutta, on reservin kertausharjoituksessa tai palvelemassa aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä taikka se, jos maksuvelvolliselle on myönnetty yksityishenkilön velkajärjestely. Asevelvollisuuslaissa (1438/2007) ei ole säännöksiä siitä, että mainittujen palvelusvelvollisuuksien aikana muuntorangaistusta ei voitaisi panna täytäntöön. Sen sijaan yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 18 §:n 3 momentin mukaan sakon muuntorangaistusta ei saa panna täytäntöön, jos yksityishenkilön velkajärjestely on alkanut.

Lain 25 §:n mukaan maksuvelvollisen haastaa muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastemieslain 1 tai 6 §:ssä tarkoitettu haastamiseen oikeutettu virkamies.

Käytännössä haastaminen tapahtuu siten, että jos sakkoa ei saada perityksi ulosottomenettelyssä, ulosottoviranomainen toimittaa Oikeusrekisterikeskukselle ilmoituksen sakotetun varattomuudesta tai muusta syystä, jonka vuoksi perintä ei ole onnistunut ja haastaa, mikäli mahdollista, sakotetun muuntoprosessiin. Tällaisia ulosottomiehen toimittamia haasteita on vuosittain pieni osuus kaikista haasteista. Useimmiten haastaminen tapahtuu siten, että Oikeusrekisterikeskus pyytää haastamista poliisilta, joka toimittaa haasteen tavatessaan maksuvelvollisen. Enemmistö muuntorangaistusmenettelyyn tapahtuvista haastamisista toteutetaan näin.

Lain 25 §:n mukaan haasteessa maksuvelvollinen kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä ja ilmoitetaan käsittelyajankohta ja -paikka. Haastetulle on haastamisen yhteydessä ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voi toimittaa kirjallisen vastineensa tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä. Maksuvelvolliselle myös ilmoitetaan mahdollisuudesta maksaa sakko ja annetaan maksamista varten tarvittavat tiedot. Käsittelypäivä määrätään vähintään

kuukauden päähän haastamisesta. Käytännössä haasteen toimittava viranomainen määrittelee käsittelypäivän tuomioistuinten etukäteen ilmoittamista sakon muuntorangaistusistuntopäivistä. Useimmiten haastamisen ja istunnon väliaika on 2–3 kuukautta.

Sakon täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 11–13 §:ssä säädetään haastamisesta ilmoittamisesta. Haastamiseen suorittaneen virkamiehen on ilmoitettava toimittamastaan haasteesta syyttäjälle ja Oikeusrekisterikeskukselle. Syyttäjälle on toimitettava myös sakon maksutilannetta ja haastamisen jälkeistä maksamista koskevat tiedot.

Muuntorangaistusmenettely tuomioistuimessa

Lain 30 §:n mukaan syyttäjä käyttää valtion puhevaltaa muuntorangaistusasiassa. Saatuaan tiedon haastamisesta syyttäjä saattaa asian vireille tuomioistuimessa esittämällä vaatimuksensa sakon muuntamiseksi vankeudeksi. Lain 28 §:n edellytysten täyttyessä syyttäjä voi myös luopua muuntorangaistuvaatimuksen esittämisestä. Edellytykset luopumiselle ovat samat kuin, joilla tuomioistuin voi jättää sakon muuntamatta. Käytännössä syyttäjät käyttävät luopumismahdollisuutta hyvin harvoin.

Lain 29 §:ssä säädetään toimivaltaisesta tuomioistuimesta ja sen kokoonpanosta. Muuntorangaistusasia käsitellään maksuvelvollisen asumis- tai tapaamispaikan käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on toimivaltainen ratkaisemaan asian yhden tuomarin kokoonpanossa.

Lain 30 §:ssä säädetään tarkemmin menettelystä tuomioistuimessa. Asia käsitellään suullisessa istunnossa. Se voidaan ratkaista maksuvelvollisen poissaolosta huolimatta. Maksuvelvollisen on saavuttava paikalle istuntoon, jos hän haluaa tulla kuulluksi asiassa. Hän voi kuitenkin toimittaa tuomioistuimelle myös kirjallisen vastineen ennen istuntoa.

Vuoden 2019 alussa pykälään lisättiin säännös siitä, että muuntorangaistusasia voidaan käsitellä myös videoyhteyden välityksellä, jos tuomioistuin katsoo sen soveliaaksi. Videoyhteyttä voidaan käyttää esimerkiksi, jos maksuvelvollinen on muusta syystä vankilassa.

Lain 31 §:ssä säädetään istuntokäsittelyn lykkäämisestä. Lykkääminen on mahdollista kahdella perusteella. Ensinnäkin lykkääminen voi olla tarpeen sakon maksutilanteen selvittämistä varten. Tätä perustetta sovelletaan, jos on varmistettava, että sakon maksaminen on tapahtunut, mutta maksu ei ole vielä kirjautunut Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmään. Toiseksi lykkääminen voi olla tarpeen sakotetun taloudellisen tilanteen tai muiden sakon muuntamatta jättämisen edellytysten selvittämiseksi. Aiemmin tuomioistuin saattoi lykätä istuntoa varatakseen maksuvelvolliselle mahdollisuuden maksaa sakko. Tästä menettelystä luovuttiin vuonna 2019.

Syyttäjällä on lain 30 a §:n nojalla oikeus saada ulosottomieheltä selvitys maksuvelvollisen taloudellisesta tilanteesta.

Lain 31 §:ssä säädetään tuomioistuimen ratkaisun sisällöstä ja ratkaisusta ilmoittamisesta Oikeusrekisterikeskukselle.

Lain 32 §:ssä säädetään ratkaisun oikaisemisesta. Tällainen oikaisu voidaan tehdä, jos käy ilmi, että sakko on kokonaan tai osittain maksettu ennen muuntorangaistuksen määräämistä. Näissä tilanteissa tuomioistuin voi syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksen perusteella oikaista muuntorangaistuksen vastaamaan maksamatta olevaa määrää.

Muilta osin tuomioistuinkäsittelyssä noudatetaan rikosasioiden oikeudenkäynnistä säädettyä.

Muuntorangaistuksen täytäntöönpano

Lain 34 §:n mukaan muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen sakon perintää ulosottotoimin ei saa jatkaa. Kuitenkin jos muuntorangaistus on jätetty määräämättä, perintää voidaan jatkaa sakon raukeamiseen saakka. Myös muuntokelvottomien sakkojen perintää voidaan jatkaa niiden raukeamiseen saakka. Maksuvelvolliselle on lain 35 §:n mukaan muuntorangaistuksen määräämisen jälkeenkin mahdollisuus maksaa sakko muuntorangaistuksen täytäntöönpanon alkamiseen saakka. Muuntorangaistuksen tuomitsemisen jälkeen muunnetut sakot on maksettava kokonaisuudessaan. Jos tällaiset sakot maksetaan osittain, Oikeusrekisterikeskuksen on palautettava maksu maksuvelvolliselle.

Lain 36 §:n 1 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on lähetettävä maksuvelvolliselle maksukehotus muuntorangaistuksen määräämistä koskevan ratkaisun tultua täytäntöönpanokelpoiseksi. Maksuvelvolliselle voidaan vielä tässä vaiheessa myöntää enintään kuusi kuukautta maksuaikaa lain 2 luvussa säädetyin edellytyksin.

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, jollei maksuvelvollinen maksukehotuksen tai myönnetyn maksuajan kuluessa maksa sakkoa.

Sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpano käynnistyy lain 36 §:n nojalla siten, että Oikeusrekisterikeskus lähettää muuntorangaistuksen ulosottomiehelle täytäntöön pantavaksi.

Ulosottomies lähettää muuntorangaistukseen tuomitulle postitse kutsun saapua asetettuun määräpäivään mennessä ulosottovirastoon vankilaan sijoittamista ja rangaistusajan suunnittelua koskevan ilmoituksen laatimiseksi. Kutsun mukana lähetetään tilisiirtolomake, jossa todetaan, että muuntorangaistus raukeaa, jos tuomittu maksaa suorittamatta olevan rahamäärän kokonaisuudessaan.

Jollei tuomittu noudata kehotusta tai jos hänen olinpaikkansa on tuntematon, ulosottomies palauttaa asian Oikeusrekisterikeskukselle etsintäkuuluttamista varten. Oikeusrekisterikeskus laatii etsintäkuulutuksen maksuvelvollisen toimittamiseksi vankilaan. Oikeusrekisterikeskus voi tehdä etsintäkuulutuksen ilman ulosottomiehen antamaa estetodistusta, jos Oikeusrekisterikeskuksen käytettävissä olevien tietojen mukaan maksuvelvollinen on vailla vakinaista osoitetta, asuu ulkomailla tai jos ulosottomiehen mahdollisuutta tavoittaa maksuvelvollinen voidaan muista vastaavista syistä pitää huonona.

Tuomitun noudattaessa kehotusta ulosottomies antaa hänelle määräyksen ilmoittautua suljettuun vankilaan määrättynä päivänä. Sijoitusvankilan määräytyy tällöin Rikosseuraamuslaitoksen laatiman sijoitusohjeen (2/50/2009) mukaisesti. Ulosottomies ilmoittaa määrätystä ilmoittautumispäivästä Rikosseuraamuslaitokselle, jossa tieto kirjataan tietojärjestelmään. Ulosottovirasto lähettää tiedon asiasta postitse tai sähköpostilla. Jos tuomittu ilmoittaa haluavansa avolaitokseen ja antaa päihteettömyyssitoumuksen, arviointikeskuksen ratkaistavaksi on saatettava kysymys siitä, sijoitetaanko tuomittu avolaitokseen.

Lain 37 §:n 1 momentin nojalla ulosottomiehen on tiedusteltava maksuvelvolliselta, onko hänelle aloitettu yksityishenkilön velkajärjestely. Yksityishenkilön velkajärjestely estää muuntorangaistuksen täytäntöönpanon. Ulosottomiehen on tiedusteltava myös, suorittaako maksuvelvollinen asevelvollisuutta. Tällä on pyritty varmistamaan se, ettei asevelvollisuus keskeydy sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanon vuoksi. Myös poliisin tulee tiedustella maksuvelvolliselta näitä asioita, jos hänet otetaan kiinni etsintäkuulutuksen perusteella.

Lain 37 §:n 2 momentissa säädetään erikseen, että etsintäkuulutetun kiinniottaneen poliisin on ilmoitettava ulosottomiehelle, jos maksuvelvollinen ilmoittaa hakevansa lykkäystä täytäntöönpanoon. Poliisin on myös selvitettävä, onko maksuvelvollinen hoidettavana päihdehuoltolaitoksessa. Tämän säännöksen tarkoituksena on varmistaa se, että voitaisiin arvioida muuntorangaistuksen täytäntöönpano niin sanottuna ulkopuolisena laitossijoituksena ja ettei päihdehoito keskeydy muuntorangaistuksen täytäntöönpanon vuoksi.

Tuomitulla on myös mahdollisuus hakea lykkäystä täytäntöönpanoon vankeuslain 2 luvussa säädetyillä perusteilla.

Kun tuomittu ilmoittautuu vankilaan tai toimitetaan sinne etsintäkuulutuksen perusteella, Rikosseuraamuslaitos pyytää Oikeusrekisterikeskuksesta muuntorangaistuksen täytäntöönpanomääräyksen. Jollei tuomittu ilmoittaudu vankilaan määräaikana, Rikosseuraamuslaitos voi lähettää ulosottomiehelle tai suoraan Oikeusrekisterikeskukselle pyynnön tuomitun etsintäkuuluttamiseksi vankilaan toimittamista varten.

Viimeisin ajankohta maksaa sakko on vankilassa. Vielä vankilaan saapumisen jälkeenkin muuntorangaistukseen tuomitulla on vankeuslain 2 luvun 7 §:n nojalla viisi arkipäivää aikaa maksaa sakko. Aiemmin sakon maksamiseen voitiin myöntää tietyissä tapauksissa maksuaikaa kaksi kuukautta, mutta tästä menettelystä luovuttiin huhtikuussa 2022.

3.8.2 Nykytilan arviointi

Muuntorangaistusmenettelyyn liittyviä kysymyksiä on käsitelty useissa eri yhteyksissä. Oikeusministeriön työryhmän raportissa Sakon muuntorangaistusjärjestelmän kehittäminen (Oikeusministeriö, työryhmämietintö 2009/21) ehdotettiin useita toimenpiteitä muuntoprosessin keventämiseksi. Samoin selvitysmiehen raportissa Selvitys sakon muuntorangaistusjärjestelmän kehittämisestä 19.6.2013 ehdotettiin useita toimenpiteitä menettelyn keventämiseksi.

Eduskunta on vastauksessaan EV 363/2014 vp. antanut seuraavan lausuman:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä selvittää mahdollisuudet keventää ja yksinkertaistaa sakon muuntorangaistusmenettelyä ja sitä edeltäviä vaiheita ja valmistelee tarvittavat ehdotukset annettavaksi samanaikaisesti eduskunnalle sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain voimaanpanoa koskevan lakiehdotuksen kanssa.”

Käsitellessään hallituksen esitystä eduskunnalle sakon muuntorangaistuksen määräämistä koskevan sääntelyn muuttamiseksi (HE 178/2018 vp.) lakivaliokunta kiirehti näiden menettelysääntöjen muutosten valmistelua (LaVM 16/2018 vp.).

Osin selvityksissä ehdotetut muutokset onkin toteutettu. Kuten edellä on todettu, muuntorangaistusmenettelyn aikaista maksuajan myöntämistä selkeytettiin vuonna 2019 voimaan tulleilla lainmuutoksilla. Sakon maksamista vankilassa puolestaan selkeytettiin huhtikuussa 2022 voimaan tulleilla lainmuutoksilla. Vuonna 2019 mahdollistettiin myös muuntoasian käsittely videoyhteyden välityksellä.

Muiden edellä mainituissa raporteissa ehdotettujen muutosten valmistelu on kuitenkin odottanut tuomioistuinten, Oikeusrekisterikeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmähankkeiden etenemistä.

Keskeisin ongelma nykyisessä muuntorangaistusmenettelyssä on asioiden käsittelyn manuaalisuus. Muuntoasian käynnistäminen tuomioistuimessa ei ole mahdollista tietojärjestelmien

välityksellä. Syyttäjä tai tuomioistuin eivät voi tarkastaa sakkojen maksutilannetta tietojärjestelmistä, vaan tämä tehdään käytännössä soittamalla Oikeusrekisterikeskukseen. Myöskään tuomioistuimen ratkaisua ei voida toimittaa Oikeusrekisterikeskukselle suoraan tietojärjestelmässä.

Vastaavanlaisia ongelmia on muuntorangaistuksen täytäntöönpanovaiheessa. Asian käsittelyä Oikeusrekisterikeskuksesta ja ulosotosta Rikosseuraamuslaitokselle ei voida toteuttaa tietojärjestelmien välityksellä.

Tietojärjestelmien puutteet aiheuttavat paitsi runsaasti viranomaistyötä myös erilaisia oikeusturvaongelmia. Edellä kuvatussa Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmän uudistamishankkeessa on tarkoitus parantaa tietojen automaattista siirtoa viranomaisten välillä. Jo yksin tämä muutos yksinkertaistaa muuntorangaistusasioiden käsittelyä merkittävästi.

Tämän lisäksi on perusteltua arvioida edellä mainituissa raporteissa esitettyjen lainsäädännön muutosten toteuttamismahdollisuudet siltä osin kuin muutoksia ei vielä ole tehty. Seuraavassa esitellään keskeiset nykytilanteen muutostarpeet.

Yhtenä ongelmana muuntorangaistusmenettelyssä on se, että sakkoja maksetaan runsaasti vielä muuntorangaistusmenettelyn aikana. Olisi tarkoituksenmukaisempaa, että sakkojen maksu tapahtuisi jo ennen muuntorangaistusmenettelyn alkamista. Olisikin selvitettävä, voidaanko aikaisempaa maksamista edistää lainsäädännöllä tai muuten viranomaisten toimin.

Toisena ongelmana menettelyssä on se, että erillinen muuntorangaistusistunto työllistää sekä Oikeusrekisterikeskusta, syyttäjää että tuomioistuinta. Sinällään aiemmissa selvityksissä on katsottu, että muuntorangaistuksen määrääminen on perustelluinta tehdä erillisessä menettelyssä. Menettelyn keventämiseksi on kuitenkin ehdotettu syyttäjän tehtävien siirtämistä osittain tai kokonaan Oikeusrekisterikeskukselle ja kirjallisen menettelyn käyttöä.

Kolmantena ongelmana menettelyssä on se, että muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon osallistuvat Oikeusrekisterikeskus, ulosotto ja Rikosseuraamuslaitos. Jo aiemmin ulosoton roolista muiden vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa on luovuttu ja Rikosseuraamuslaitos huolehtii näiden rangaistusten täytäntöönpanosta kokonaan itse. Vastaava menettely olisi tarkoituksenmukaisin myös sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanossa. Aiemmin muutoksen esteenä on kuitenkin ollut muuntorangaistusasioiden manuaalinen käsittely. Tietojärjestelmäuudistukset tarjoavat aiempaa paremmat mahdollisuudet arvioida tämän muutoksen toteuttamista.

Lisäksi muuntorangaistusmenettelyä koskevissa säännöksissä on useita yksittäisiä muutostarpeita, joiden toteuttamista on perusteltua arvioida.

3.9 Menettämisseuraamusten täytäntöönpano

3.9.1 Viranomaisten tehtävänjako

Tuomioistuin voi tuomita rikoslain 10 luvun säännösten nojalla menettämisseuraamuksen. Myös sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain nojalla poliisi tai syyttäjä voivat määrätä enintään 1000 euron arvoisen menettämisseuraamuksen. Menettämisseuraamus tarkoittaa sitä, että esimerkiksi rikoksella saatu hyöty tai rikoksentekoväline tuomitaan menetetyksi valtiolle.

Menettämisseuraamuksen määränneellä viranomaisella on sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n nojalla velvollisuus ilmoittaa menettämisseuraamusta koskevasta ratkaisustaan

Oikeusrekisterikeskukselle. Sen sijaan laissa ei ole säännöksiä siitä, että menettämisseuraamuksen määräämisestä tulisi ilmoittaa esimerkiksi kiinteistö- tai ajoneuvorekisteriin. Menettämisseuraamuksen määräämistä usein edeltävästä takavarikosta puolestaan tulee tehdä tarvittavat rekisteri-ilmoitukset pakkokeinolain 7 luvun 10 §:n nojalla.

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä on muutettu 2000-luvun alussa (HE 218/2001 vp). Aiemmin Oikeusrekisterikeskus haki menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa ulosottomieheltä. Käytännössä kuitenkin menetetyksi tuomittu omaisuus oli yleensä poliisiviranomaisen hallussa takavarikoituna, jolloin ulosottomies välitti täytäntöönpanopyynnön poliisille, joka sitten toimitti ulosottomiehelle selvityksen toimenpiteistään. Ulosottomies toimitti tämän jälkeen edelleen Oikeusrekisterikeskukselle tiedot menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta.

Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (HE 218/2001 vp) menettelyä muutettiin siten, että täytäntöönpanotoimenpiteistä huolehtiminen siirrettiin pääosin suoraan poliisille. Myös Tullin ja Rajavartiolaitoksen toimivaltaan sisällytettiin menettämisseuraamusten täytäntöönpano näiden toimialaan liittyvissä asioissa, jotka on laissa tarkemmin määritelty.

Nykyisin sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta ja käyttää valtion puhevaltaa menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa.

Menettämisseuraamukset jaetaan rahamäärään kohdistuviin ja omaisuuteen kohdistuviin. Käytännössä menettämisseuraamukset ohjautuvat viranomaisten ilmoitustietojen perusteella joko rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoprosessiin tai muuhun omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoprosessiin.

Rahamääräiset menettämisseuraamukset ovat sellaisia, joissa tuomioistuin on tuominnut menetettäväksi tietyn suuruisen rahamäärän. Jos tuomioistuin on määrännyt menetettäväksi muuta omaisuutta, kyse on omaisuuteen kohdistuvasta menettämisseuraamuksesta. Tyypillisesti tällaista omaisuutta ovat rikoksentekovälineet ja muut vastaavat esineet. Myös viranomaisen hallussa oleva takavarikoitu käteinen raha on vakiintuneesti katsottu muuhun omaisuuteen kohdistuvaksi menettämisseuraamukseksi.

Viranomaisten tehtävänjako riippuu siitä, kumpaan ryhmään menettämisseuraamus kuuluu.

Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun mukaista menettelyä. Täytäntöönpano käynnistyy siten Oikeusrekisterikeskuksen maksuvelvolliselle lähettämällä maksukehotuksella. Jos maksua ei vapaaehtoisesti saada, Oikeusrekisterikeskus hakee täytäntöönpanoa ulosottotoimin. Menettely vastaa siten esimerkiksi sakon täytäntöönpanoa.

Sen sijaan muuhun omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 luvussa on omat säännöksensä. Lain 41 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus hakee täytäntöönpanoa siltä poliisilaitokselta, jonka hallussa menetetyksi tuomittu omaisuus on tai jonka toimialueella omaisuus muuten on. Lain 38 §:n mukaan poliisilaitos panee menettämisseuraamuksen täytäntöön. Lain 42 §:n mukaan täytäntöönpanotoimista määrää Poliisihallitus, joka voi oikeuttaa poliisilaitoksen määräämään toimenpiteistä.

Lain 38 §:n 3 momentin nojalla tullirikosasiassa täytäntöönpanosta vastaa poliisin sijasta Tulli ja Rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa Rajavartiolaitos. Lain 42 §:n mukaan Tulli

määrää täytäntöönpanotoimista tullirikosasiassa ja Rajavartiolaitoksen esikunta rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa.

Lain 45 a §:ssä säädetään erikseen eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanosta. Siitä vastaa poliisi.

Lain 45 b §:ssä säädetään erikseen verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta. Siitä vastaa ulosottomies.

Rikoslain 10 luvun 7 §:ssä säädetään niin sanotusta ehdollisesta menettämisseuraamuksesta. Säännöksen mukaan tuomioistuin voi menettämisvaatimuksen ratkaistessaan vastaajan suostumuksella määrätä, että menettämisseuraamus raukeaa, jos 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun esineeseen tai omaisuuteen tehdään määräajassa tuomiossa mainittavat muutokset tai sen suhteen muuten menetellään tuomiossa mainitulla tavalla, joka tekee menettämisseuraamuksen tarpeettomaksi. Säännöksen nojalla ulosottomies valvoo tuomiossa mainittujen velvoitteiden noudattamista ja päättää menettämisen raukeamisesta.

Kuten edellä on todettu rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaavat Oikeusrekisterikeskus ja ulosottolaitos. Muuhun omaisuuteen kohdistuvien menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta vastaavat poliisi, sekä Tulli ja Rajavartiolaitos näitä koskevissa asioissa. Käytännössä aina ei ole tuomiolauselman perusteella täysin selvää, kummasta menettämisseuraamustyypistä on kyse, sillä tuomiolauselmissa esimerkiksi takavarikoidun omaisuuden käsittelystä voi olla epäselviä lausumia tai kannanotto takavarikoidun omaisuuden osalta on puutteellinen. Sääntelyä olisikin perusteltua täsmentää siten, että asiat ohjautuvat aina oikeaan täytäntöönpanomenettelyyn. Lisäksi olisi syytä säätää siitä, että menettämisseuraamuksen määräämisestä tehdään vastaavat rekisteri-ilmoitukset kuin rekisteröitävän esineen takavarikostakin.

Rahamääräiseen omaisuuteen sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun säännöksiä saatavan täytäntöönpanosta siltä osin kuin menetetyksi tuomittu rahamäärä ei ole viranomaisen hallussa ja 4 luvussa ei toisin säädetä. Rahamääräisten menettämisseuraamusten osalta oikeustilaa voidaan pitää melko selkeänä ja ongelmattomana, joskin tiedonkulussa on ajoittain ongelmia. Oikeusrekisterikeskus ei välttämättä saa aina tietoa esimerkiksi poliisin hallussa olevista rahamääristä, ja saatavaa saatetaan periä siitä huolimatta, että rahamäärä on jo viranomaisen hallussa.

Pääosin viranomaisten nykyinen tehtävänjako myös esineisiin kohdistuvien menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa on koettu toimivaksi, sillä valtaosassa tapauksia menetettäväksi tuomittu omaisuus tai tätä vastaavat varat ovat laissa mainittujen viranomaisten hallussa. Omaisuutta hallussaan pitävän viranomaisen on yleensä yksinkertaisinta suorittaa täytäntöönpanotoimet. Käytännössä tiettyjen omaisuuserien myyminen on kuitenkin poliisille, Tullille ja rajavartiolaitokselle haastavaa. Tällaisia omaisuuseriä ovat erityisesti kiinteistöt, asunto-osakkeet ja muut vastaavat omaisuuserät. Tällaisten omaisuuserien myynti voisi olla perusteltua siirtää Ulosottolaitoksen tehtäväksi, sillä ulosotossa on vakiintuneet toimintatavat ja tarvittava osaaminen myynnistä huolehtimiseen.

Tullirikosasioissa Tullin täytäntöönpanovastuuta puoltaa myös se, että Tulli voi huolehtia kolmannen maan tavaran tullauksesta täytäntöönpanotoimien yhteydessä. Käytännössä tullirikosasioissa on kuitenkin osoittautunut ongelmalliseksi, että täytäntöönpanoasiat menevät tuomioistuimesta suoraan Tullille eikä Oikeusrekisterikeskus saa tietoa määrätystä menettämisseuraamuksesta. Tämä vaikeuttaa esimerkiksi kertyneen rahamäärän tilittämistä. Onkin epäselvää,

tuleeko myynnistä saadut varat tilittää Oikeusrekisterikeskukselle, vai suoraan valtion tulotilille. Sääntelyä olisi tältä osin perusteltua täsmentää.

Ehdollisen menettämisseuraamuksen valvonnasta on käytännössä vastannut poliisi, sillä menettämisseuraamuksen kohteena oleva esine on useimmiten takavarikoituna poliisin hallussa. Olisikin syytä arvioida viranomaisten välistä tehtävänjakoa tältä osin.

3.9.2 Täytäntöönpanokelpoisuus kiireellisissä tilanteissa

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuuteen sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n yleisiä säännöksiä seuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta. Lähtökohtana on siten se, että menettämisseuraamus on täytäntöönpanokelpoinen lainvoimaisena. Tästä poiketen rahamääräinen menettämisseuraamus voidaan panna täytäntöön vailla lainvoimaa. Eläimeen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään puolestaan rikoslain 17 luvun 23 a §:n 4 momentissa ja eläimen tappamismääräyksen rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 39 §:ssä säädetään poikkeuksesta lain 2 §:ssä säädettyyn omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta kiiretilanteissa. Lain 39 §:n nojalla omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanotoimesta voidaan määrätä, vaikka menettämisseuraamus ei olekaan 2 §:n nojalla täytäntöönpanokelpoinen, jos menetetyksi tuomittu omaisuus on helposti pilaantuvaa, arvoltaan nopeasti alenevaa tai huomattavia hoitokustannuksia aiheuttavaa tai jos muut vastaavat syyt edellyttävät kiireellisiä toimenpiteitä. Sääntely vastaa pääosin pakkokeinolain 7 luvun 13 §:n 3 momenttia, jossa säädetään takavarikoidun omaisuuden myymisestä vastaavista syistä.

Lisäksi lain 40 §:ssä säädetään, että kun on pantu täytäntöön lainvoimaa vailla oleva ratkaisu omaisuuden tai rahamäärän valtiolle menettämisestä, täytäntöönpano ei myöhemmin annetun ratkaisun vuoksi peräydy ennen sen lainvoimaiseksi tulemista.

Käytännössä niin takavarikon aikana kuin omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen tuomitsemisen jälkeenkin voi tulla tilanteita, joissa myyntiin tai muihin täytäntöönpanotoimiin on perusteltua ryhtyä jo ennen tuomiota tai ennen tuomion täytäntöönpanokelpoisuutta. Nykyinen sääntely olisikin perusteltua säilyttää.

3.9.3 Menettelysäännökset

Voimassa oleva sääntely

Menettämisseuraamuksen määräämisen yleisistä edellytyksistä säädetään rikoslain 10 luvussa. Sen sijaan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevat säännökset sisältyvät sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 lukuun.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 § sisältää pääsäännön menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Pykälän 1 momentin mukaan, kun omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemista koskeva ratkaisu on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, omaisuus on asianomaisen valtion viranomaisen määräyksen mukaisesti otettava valtion käyttöön, myytävä tai hävitettävä (*täytäntöönpanotoimi*). Menettämisseuraamuksen panee täytäntöön poliisilaitos. Täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta omaisuuden haltuun ottamisesta on laadittava pöytäkirja noudattaen soveltuvin osin pakkokeinolain (806/2011) 7 luvun 12 §:ää.

Säännöksen 2 momentin mukaan rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon 4 luvun säännöksiä sovelletaan vain joiltakin osin. Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan 2 luvun säännöksiä saatavan täytäntöönpanosta siltä osin kuin menetetyksi tuomittu rahamäärä ei ole poliisiviranomaisen hallussa ja 4 luvussa ei toisin säädetä. Säännöksen 3 momentin mukaan tullirikosasiassa ja Rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa määrätyn menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Lain 41 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen tulee hakea menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa valtioneuvoston asetuksessa säädettävällä tavalla siltä poliisilaitokselta, jonka hallussa menetetyksi tuomittu omaisuus on tai jonka toimialueella omaisuus muuten on. Lain esitöiden mukaan menetetyksi tuomittu omaisuus ei välttämättä ole rahamääräistä tai takavarikoituna tai muuten valmiiksi menettämisseuraamuksen täytäntöön panevan poliisilaitoksen hallussa. Tuolloin täytäntöönpanon eli omaisuuden haltuun ottamisen ja sen jälkeen tapahtuvan käyttöön ottamisen, myymisen tai hävittämisen hoitaa se poliisilaitos, jonka alueella omaisuuden tiedetään olevan. Lain esitöiden mukaan poliisilla on tuolloin täytäntöönpanotehtävää täyttäessään käytössään poliisilain (493/1995) mukaiset toimivaltuudet (HE 218/2001 vp, s. 47/II).

Lain 42 §:n mukaan menetetyksi tuomittua omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista määrää Poliisihallitus, joka voi oikeuttaa poliisilaitoksen määräämään toimenpiteistä. Tulli määrää tullirikosasiassa ja Rajavartiolaitoksen esikunta Rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa menetetyksi tuomitun omaisuuden täytäntöönpanotoimista. Täytäntöönpanotoimesta määrääminen käsittää mainittujen toimenpiteiden edellytyksistä ja menettelytavoista määräämisen siltä osin kuin lailla ei toisin säädetä.

Lain 43 §:n mukaan valtiolle menetetyksi tuomittu omaisuus on arvioitava ennen kuin täytäntöönpanotoimeen ryhdytään, jos ratkaisu omaisuuden menettämisestä ei ole tullut lainvoimaiseksi tai kysymys on kolmannen henkilön oikeudesta ja jos kummassakaan tapauksessa ei asianomaisen viranomaisen ja omaisuuden omistajan tai kolmannen henkilön kesken ole sovittu omaisuuden arvosta. Arvioimismenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lain 44 §:n mukaan menettämisseuraamukseen tuomitun kuoltua täytäntöönpano on keskeytettävä sen jälkeen, kun omaisuus on otettu valtion haltuun. Täytäntöönpanoa on jatkettava, jos asianomaiselle poliisilaitokselle ei neljän kuukauden kuluessa haltuun ottamisesta toimiteta todistusta siitä, että täytäntöönpanon raukeamista koskeva asia on rikoslain 8 luvun 15 §:n mukaisesti saatettu käräjäoikeuden ratkaistavaksi, tai jos raukeamista koskeva hakemus on lainvoimaisesti hylätty. Lisäksi, jos haltuun otettu omaisuus on sellaista kuin 39 §:ssä säädetään, täytäntöönpanoa on 1 momentin estämättä jatkettava omaisuuden arvioimisen jälkeen.

Lain 45 §:n 1 momentin mukaan, jos tuomioistuin on lainvoimaisella tuomiolla hylännyt omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevan vaatimuksen, omaisuus on pyynnöstä palautettava omistajalle tai sille, jolla siihen muuten on oikeus. Asianomaisella on oikeus saada omaisuudesta korvaus, jos sen palauttaminen ei täytäntöönpanotoimen suorittamisen tai muun syyn vuoksi ole enää mahdollista. Oikeusrekisterikeskus vahvistaa 43 §:n mukaiseen arvioon perustuen kirjallisesta hakemuksesta korvauksen ja suorittaa sen asianomaiselle. Lisäksi 2 momentin mukaan, korvausta koskevaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus ajaa kannetta kantajan kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanne on puhevallan menettämisen uhalla saatettava vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Oikeusrekisterikeskuksen vahvistama korvaus on suoritettu asianomaiselle. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa Oikeusrekisterikeskus.

Lain 45 a ja b § sisältävät säännökset eläimen tappamismääräyksen ja verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta. Lain 45 a §:n mukaan poliisilaitos panee

täytäntöön rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun eläimen tappamismääräyksen. Poliisin on pyydettävä eläinsuojelulain (247/1996) 36 §:ssä tarkoitetulta eläinlääkäriltä virka-apua eläimen tappamismääräyksen täytäntöön panemiseksi, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta painavasta syystä muuta johdu. Täytäntöönpanossa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään omaisuutta koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Lain 45 b §:n mukaan sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen panee täytäntöön ulosottomies ulosottokaaressa (705/2007) säädetyssä järjestyksessä. Käytännössä täytäntöönpanossa on noudatettu ulosottokaaren tekemisvelvollisuutta koskevia säännöksiä.

Myös muissa laeissa on erityissääntelyä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Lain puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013) 13 § sisältää sääntelyä laitonta puutavaraa tai puutuotetta koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Lain mukaan laiton puutavara tai puutuote, joka tuomitaan valtiolle menetetyksi, voidaan myydä julkisella huutokaupalla. Säännöksen toisen momentin mukaan toimijan on suoritettava valtiolle ne kustannukset, jotka aiheutuvat puutavaran tai puutuotteiden varastoinnista takavarikoinnin aikana. Kolmannen momentin mukaan 2 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan vähentää julkisella huutokaupalla myydyn puutavaran tai puutuotteiden hinnasta. Toimijan on kuitenkin suoritettava valtiolle ne kustannukset, joita ei saada katetuiksi myytäessä puutavara tai puutuotteet julkisella huutokaupalla. Säännöksen esitöiden (HE 97/2013 vp) mukaan pykälän taustalla on puutavara-asetuksen 27 johdantolause, joka koskee jäsenvaltioiden velvoitetta säätää seuraamuksista. Mainitussa johdantolauseessa todetaan, ettei "kyseistä puutavaraa ja puutuotteita tarvitse välttämättä hävittää, vaan niitä voidaan sen sijaan käyttää tai ne voidaan loppukäsitellä julkisen edun mukaisesti". Pykälän 2 ja 3 momentin osalta, siltä osin kuin varastointikustannuksia ei saataisi perittyä julkisen huutokaupan yhteydessä, niistä vastaisi toimija. Jos puutavara tai puutuotteet on takavarikoitu ja myöhemmin käy ilmi, että takavarikoinnin edellytyksiä ei ole olemassa, toimija vastaisi varastoinnin kustannuksista näissäkin tapauksissa. Toimija olisi velvollinen maksamaan varastointikustannukset valtiolle sen vuoksi, että puutavara-asetuksen mukaan juuri toimija on velvollinen noudattamaan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää ja on siihen liittyen velvollinen huolehtimaan markkinoille saatettavien puutavaran ja puutuotteiden laillisesta alkuperästä ja sen riittävästä dokumentoinnista.

Rikoslain 17 luvun 23 a §:ssä on erityissääntelyä eläimiin kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuin voi määrätä, että asianosaiselle varataan tilaisuus itse myydä tai muuten luovuttaa omistamansa kiellossa tarkoitetut eläimet. Jos menettämisseuraamus kohdistuu eläimiin, jotka omistaa kokonaan tai osaksi muu kuin eläintenpitokieltoon määrätty, tälle voidaan varata tilaisuus noutaa eläimet korvauksetta itselleen. Tuomiossa on asetettava määräaika, jonka kuluessa eläimet on luovutettava tai noudettava. Jos eläimet noudetaan tai luovutetaan tuomion mukaisesti, menettämisseuraamus raukeaa. Lisäksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 90 §:ssä säädetään kunnaneläinlääkärin velvollisuudesta antaa virka-apua eläimeen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa.

Rikoslain 10 luvun 11 §:n 3 momentissa säädetään tapauksista, joissa menetettäväksi tuomittuun omaisuuteen kohdistuu pantti- tai muu vakuusoikeus. Säännöksen mukaan vilpittömässä mielessä panttioikeuden tai muun vakuusoikeuden 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun, menetetyksi tuomittuun esineeseen tai omaisuuteen saanut voi saada maksun sen arvosta saamisen erääntymisestä riippumatta. Kanne siitä on nostettava kantajan kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudessa viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona menettämisseuraamusta koskeva tuomio sai lainvoiman. Muussa tapauksessa vakuusoikeus raukeaa.

Rikoslain 10 luvun 2 §:n 6 momentin mukaan hyötyä ei tuomita menetetyksi siltä osin kuin se on palautettu tai tuomittu taikka tuomitaan suoritettavaksi loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena. Jos korvaus- tai edunpalautusvaatimusta ei ole esitetty tai se on vielä ratkaisematta silloin, kun menettämisvaatimuksesta annetaan ratkaisu, menettämisseuraamus on tuomittava. Luvun 11 §:n 2 momentin mukaan, jos korvausta taikka edunpalautusta on suoritettu tai tuomittu suoritettavaksi 2 §:n 6 momentissa tarkoitetun menettämisseuraamusta koskevan ratkaisun antamisen jälkeen, menettämisseuraamus voidaan panna täytäntöön vastaavalla määrällä vähennettynä. Jos menettämisseuraamus on jo pantu täytäntöön, Oikeusrekisterikeskus voi asianomaisen henkilön kirjallisesta hakemuksesta päättää, että vastaava määrä suoritetaan valtion varoista. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään salassapitovelvollisuudesta, asianomaisella henkilöllä on oikeus saada hakemuksen tekemistä varten Oikeusrekisterikeskukselta tietoja edellä tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Jos samaan rikokseen perustuvia hakemuksia tehdään useampia kuin yksi, hakemukset on ratkaistava samalla kertaa, jollei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa hakijoille. Jollei täytäntöön pantu menettämisseuraamus riitä kaikkien saatavien maksamiseen, maksu suoritetaan saatavien suuruuden mukaisessa suhteessa noudattaen, mitä konkurssilain (120/2004) 17 ja 18 luvussa säädetään. Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen tyytymättömällä on oikeus ajaa kannetta kantajan kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanne on nostettava kuukauden kuluessa Oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Jos samaan rikokseen perustuvien hakemusten takia nostetaan useampi kanne, kanteet tutkitaan siinä käräjäoikeudessa, jossa ensimmäinen kanne tuli vireille. Muun kuin mainitun käräjäoikeuden on siirrettävä kanne asianomaisen käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa Oikeusrekisterikeskus.

Rikoslain 10 luvun 7 §:ssä säädetään niin sanotusta ehdollisesta menettämisseuraamuksesta. Säännöksen mukaan tuomioistuin voi menettämisvaatimuksen ratkaistessaan vastaajan suostumuksella määrätä, että menettämisseuraamus raukeaa, jos 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun esineeseen tai omaisuuteen tehdään määräajassa tuomiossa mainittavat muutokset tai sen suhteen muuten menetellään tuomiossa mainitulla tavalla, joka tekee menettämisseuraamuksen tarpeettomaksi. Ulosottomies valvoo tuomiossa mainittujen velvoitteiden noudattamista ja päättää menettämisen raukeamisesta. Menettämisseuraamukseen tuomittu voi valittaa päätöksestä siinä järjestyksessä kuin ulosottovalituksesta säädetään. Ulosottomies voi erityisestä syystä jatkaa 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Menettämisseuraamuksen raukeamisesta on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle. Menettämisseuraamukseen tuomittu vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat muutostöistä ja muutoin tuomion täytäntöönpanosta.

Soveltamiskäytäntö

Nykykäytännön mukaan tilanteissa, joissa viranomaisilla ei ole tekijän omaisuutta takavarikoituna, tuomioistuin ohjaa rahamääräisen menettämisseuraamuksen sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun mukaiseen menettelyyn.

Jos viranomaisella on takavarikoituna tekijän omaisuutta (mukaan lukien käteinen raha), hakee Oikeusrekisterikeskus täytäntöönpanoa täytäntöönpanoviranomaiselta, joka tarvittaessa myy omaisuuden ja tilittää saadut varat Oikeusrekisterikeskukselle. Tällaiseen täytäntöönpanoon sovelletaan lain 4 luvun säännöksiä. Jos taas menettämisseuraamus koskee muuta kuin rahamääräistä omaisuutta, joka ei ole viranomaisen hallussa, hakee Oikeusrekisterikeskus täytäntöönpanoa poliisilta, Rajavartiolaitokselta tai Tullilta, joka panee menettämisseuraamuksen täytäntöön lain 4 luvun ja mm. sen 42 §:n valtuutussäännöksen perusteella.

Poliisin toimittaman selvityksen mukaan poliisi käsittelee hyvin monenlaisia omaisuuslajeja koskevia menettämisseuraamuksia. Esimerkkeinä näistä ovat autot, lääkkeet, data, virtuaalivaluutat, foliopussit, eläimet, taideväärennökset ja kiinteistöt.

Rajavartiolaitoksen selvityksen mukaan käytännössä kaikki sen täytäntöön panemat tapaukset liittyvät Rajavartiolaitoksen toimittamiin esitutkintoihin, joiden osalta tuomioistuin on tuominnut omaisuuden valtiolle menetettäväksi. Pääosin tämä omaisuus on rahaa, jonka Rajavartiolaitos on ottanut takavarikkoon jo esitutkinnan aikana ja on fyysisesti tutkintayksikön hallussa tai tallennettuna Rajavartiolaitoksen asiaan tarkoitetulle pankkitilille. Rajavartiolaitos huolehtii tuon rahamäärän säilyttämisestä, kunnes saa Oikeusrekisterikeskukselta täytäntöönpanomääräyksen.

Rajavartiolaitoksen selvityksen mukaan rahan lisäksi täytäntöönpanomääräykset käsittävät jossakin määrin valtiolle tuomittua muuta omaisuutta. Tämän kaltaisen omaisuuden määrät ovat varsin pieniä käsittäen mm. ajoneuvoja ja muuta varastettua omaisuutta (kätkemisrikokset rajanylityspaikoilla), väärennettyjä asiakirjoja, puhelimia tai muita päätelaitteita (laiton maahantulo pääosin rajanylityspaikoilla), riistaa ja aseita (metsästysrikokset). Tätä omaisuutta huutokaupataan tilittäen saadut varat Oikeusrekisterikeskukselle, otetaan viranomaisille koulutuskäyttöön (esim. väärät asiakirjat) tai hävitetään. Isosta osasta arvottomampaa omaisuutta (tutkanpaljastimet, sähköpamput jne.) tutkinnanjohtajat tekevät itsenäisesti pakkokeinolain mukaisen hävittämispäätöksen heti esineen haltuunoton jälkeen. Valtiolle menetettäväksi tuomittua omaisuutta voidaan myydä esimerkiksi julkisella huutokaupalla. Huutokauppajärjestelyissä voidaan tarvittaessa tukeutua myös muiden viranomaisten järjestämiin julkisiin huutokauppatilaisuuksiin niistä asianomaisen viranomaisen kanssa erikseen sovittavalla tavalla. Asianomainen hallintoyksikkö sopii järjestelyistä Rajavartiolaitoksen esikunnan teknillisen osaston kanssa.

Tullin toimittaman selvityksen mukaan tullilain 80 § 3 mom. mukaan tavara voidaan vain poikkeuksellisesti myydä tai hävittää ilman lainvoimaista tuomiota. Valtiolle menetetyksi tuomitun tavaran osalta päätettävä tullilain 81 § mukaan, myydäänkö vai hävitetäänkö tavara. Päätöksestä ei ole mitään tullilaitoksen linjauksia vaan asiaa on arvioitu tapauskohtaisesti esim. henkilöautojen kohdalla. Tullilaki tuntee vain ns. perinteisen tullihuutokaupan. Tulli on kokeillut valtiolle tuomittujen autojen myyntiä nettihuutokaupassa, kun kyse on ollut EU-tavarasta.

Nykytilan arviointi

Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovelletaan 2 luvun säännöksiä saatavan täytäntöönpanosta siltä osin kuin menetetyksi tuomittu rahamäärä ei ole viranomaisen hallussa ja 4 luvussa ei toisin säädetä. Viranomaiset toimittavat hallussaan olevat rahamääräiset varat Oikeusrekisterikeskukselle. Rahamääräisten menettämisseuraamusten osalta oikeustilaa voidaan pitää melko selkeänä ja ongelmattomana, joskin tiedonkulussa on havaittu ajoittain haasteita. Tämän vuoksi Oikeusrekisterikeskus ei välttämättä saa aina tietoa esimerkiksi poliisin hallussa olevista rahamääristä, ja saatavaa saatetaan täten periä siitä huolimatta, että omaisuutta on jo viranomaisen hallussa.

Muuhun kuin rahamääräiseen omaisuuteen kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevassa täytäntöönpanosääntelyssä puolestaan on muutostarpeita. Laissa on niukasti sääntelyä esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta, joten menettely on osin perustunut käytäntöihin. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 luvussa säädetään lähinnä velvollisuudesta laatia pöytäkirja ja antaa esineen hallussapitäjälle todistus takavarikosta. Laissa ei ole säännöksiä esimerkiksi omaisuuden haltuunotosta, noutamisesta ja säilyttämisestä, ja on

epäselvää, onko täytäntöönpanosta vastaavilla viranomaisilla nykytilanteessa lakiin perustuvaa oikeuttaa hakea omaisuutta menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten kotirauhan suojaamasta paikasta.

Käytännössä ongelmallisiksi on havaittu myös tilanteet, joissa omaisuuteen kohdistuu panttitai vakuusoikeuksia. Nykyistä rikoslain 10 luvun 11 §:n 3 momentin sääntelyä voidaan pitää epäselvänä ja vaikeatulkintaisena. Järjestelyä, jossa pantti- tai vakuusoikeuden haltija on joutunut nostamaan kanteen saadakseen maksun omaisuudesta, voidaan pitää raskaana. Käytännössä tilanteessa, jossa omaisuuteen on kohdistunut rekisteriin merkitty, asianmukainen pantti- tai vakuusoikeus, on tähän oikeuteen perustuva maksu voitu suorittaa oikeudenhaltijalle myös ilman kanteen nostamista. Laissa ei myöskään ole säännöksiä varojen jaon etusijajärjestyksestä tilanteissa, joissa menetettäväksi tuomittuun omaisuuteen kohdistuu rikoslain 10 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu oikeus ja lisäksi 2 momentissa tarkoitettu korvausvaade. Ottaen huomioon, että pantti- ja vakuusoikeutta koskeva kanneaika on viisi vuotta, voi myös rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitetun korvauksen maksu venyä huomattavasti, mikäli pantti- ja vakuusoikeudelle annetaan etusija.

Sakon täytäntöönpanossa annetussa laissa ei myöskään ole säännöksiä, jotka mahdollistaisivat täytäntöönpanokustannusten vähentämisen ennen varojen tilitystä Oikeusrekisterikeskukselle. Täytäntöönpanoa suorittavat viranomaiset ovat kuitenkin voineet antaa asiasta omia ohjeistuksia lain 42 §:n nojalla, joten käytännöt eri viranomaisten välillä ovat vaihdelleet. Koska täytäntöönpanokulut voivat muodostua huomattaviksi arvokkaiden omaisuuserien osalta, voidaan täytäntöönpanokulujen vähentämistä pitää tarkoituksenmukaisena.

Jonkin verran epäselvyyttä on aiheuttanut myös myydystä omaisuudesta saatujen varojen tilittäminen. Esimerkiksi Tulli on pitänyt epäselvänä sitä, tuleeko myynnistä saadut varat tilittää Oikeusrekisterikeskukselle, vai suoraan valtion tulotilille.

Ongelmakohdaksi on havaittu menettämisseuraamuksen raukeaminen nykyisen rikoslain 10 luvun 7 §:n mukaisesti erityisesti tilanteissa, jotka koskevat tietokoneilla olevia tiedostoja. Tuomiossa on saatettu määrätä, että menettämisseuraamus raukeaa, kun tiedostot on poistettu tietokoneelta. Poliisilta saadun selvityksen mukaan on kuitenkin käytännössä mahdotonta varmistua siitä, että tietokoneelta on poistettu täysin kaikki hävitettäväksi määrätty aineisto. Lain sanamuoto ei myöskään vastaa nykytilannetta, jossa menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa valvoo käytännössä poliisi eikä ulosottoviranomainen.

Verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpanon osalta epäselvyyttä on ollut aiemmin sen osalta, voiko ulosottoviranomainen antaa määräyksen täytäntöönpantavaksi takaisin Oikeusrekisterikeskukselle ulosottokaaren (705/2007) 7 luvun 12 §:n mukaisesti. Asiassa on annettu Vaasan hovioikeuden ratkaisu 5.7.2017 (254), jonka mukaan ulosottoviranomainen ei voi siirtää verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanoa sitä hakeneelle Oikeusrekisterikeskukselle. Yleisemminkin verkkoviestin hävittämiseen sovelletaan ulosottokaaren tekemisvelvollisuutta koskevia säännöksiä, jotka eivät täysin sovellu verkkoviestin hävittämiseen. Verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä olisikin perusteltua selkeyttää.

Sääntelyä olisikin perusteltua täsmentää edellä mainituilta osin.

3.10 Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanorekisterit

3.10.1 Nykytila

Oikeusrekisterikeskus pitää yllä tietojärjestelmää, jonka avulla sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa tarkoitetut seuraamukset pannaan täytäntöön.

Tietojärjestelmään kuuluu sakkorekisteri, joka sisältää tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavista seuraamuksista. Näistä seuraamuksista osa on rikosoikeudellisia ja osa hallinnollisia. Rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa sovelletaan pääsääntöisesti henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (1054/2018) (rikosasioiden tietosuojalaki), jolla on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syyte-toimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (rikosasioiden tietosuojadirektiivi). Laissa säädetään muun muassa tietojen käsittelyn yleisistä periaatteista ja rekisteröidyn oikeuksista. Vastaavasti hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanossa sovelletaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 ja asetusta täydentävää tietosuojalakia (1050/2018).

Tietosuoja-asetus on EU:n jäsenvaltioissa suoraan sovellettava säädös. Eräät tietosuoja-asetuksen säännökset kuitenkin mahdollistavat kansallisen liikkumavaran, jonka puitteissa voidaan antaa kansallisessa laissa täydentäviä tai tarkempia säännöksiä. Kansallinen liikkumavara ei eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta velvoita jäsenvaltioita säätämään tietosuoja-asetusta täydentävää tai täsmentävää kansallista lainsäädäntöä, vaan asiasta päättäminen on jätetty kansallisen lainsäätäjän harkintaan. Ottaen huomioon, että tietosuoja-asetus on suoraan sovellettava säädös, kansallista liikkumavaraa on käytettävä rajoitetusti. Perustuslakivaliokunta on ottanut asiaan nimenomaisesti kantaa käsitellessään tietosuoja-asetusta täydentävää tietosuojalakia ja rikosasioiden tietosuojalakia, ja on todennut, että henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla, ja että erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi. (Ks. tarkemmin PeVL 14/2018 vp, s. 4—5 ja PeVL 26/2018 vp, s. 2—3) Lainsäädännön on myös täytettävä tietosuoja-asetuksen mukaisesti yleisen edun mukainen tavoite ja on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Rikosasioiden tietosuojadirektiivi asettaa sen soveltamisalalla minimitason henkilötietojen suojalle, mutta ei estä antamasta kansallisesti sitä tiukempia säännöksiä henkilötietojen käsittelystä.

Rikosasioiden tietosuojadirektiivi voidaan panna yleislain lisäksi täytäntöön osittain myös erityislainsäädännöllä. Direktiivi ei myöskään estä jäsenvaltioita täsmentämästä kansallisissa rikosprosessia koskevissa säännöksissään tuomioistuinten ja muiden oikeusviranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä käsittelytoimia ja –menettelyitä. Rikosasioiden tietosuojalain 2 §:n mukaisesti lain säännöksistä voidaan myös poiketa erityislainsäädännöllä. Säännösten yleisyystaso ei kuitenkaan ole sellaisenaan riittävä peruste säätää erityissäännöksin kyseisissä säädöksissä jo säädetyistä seikoista. Oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä on eräiltä osin tarkistettu samassa yhteydessä, kun rikosasioiden tietosuojalaki säädettiin.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain sakkorekisteriä koskevissa säännöksissä on joitakin säännöksiä, jotka täydentävät yleistä henkilötietosääntelyä.

Lain 46 §:n 2 momentissa säädetään sakkorekisterin tietojen käsittelyyn oikeutetuista virkamiehistä. Säännöksen nojalla rekisterin tietoja saavat käsitellä Oikeusrekisterikeskuksen virkamiehet, jos käsittely on tarpeen heidän virkatehtäviensä hoitamiseksi.

Lain 47 §:ssä säädetään sakkorekisteriin tallennettavista tiedoista. Rekisteriin tallennetaan muun muassa seuraamuksen kohteena olevan henkilötiedot sekä seuraamuksen laatua ja määrää koskevat tiedot. Lisäksi rekisteriin tallennetaan muita täytäntöönpanon etenemiseen liittyviä tietoja.

Lain 48 §:ssä säädetään Oikeusrekisterikeskuksen oikeudesta saada täytäntöönpanoa varten seuraamuksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot väestötietojärjestelmästä. Vastaavasti Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus saada vastaavat tiedot oikeushenkilöstä.

Lain 50 §:ssä säädetään sakkorekisterin tietojen salassapidosta ja luovuttamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan rikosta ja rikosoikeudellista seuraamusta koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Pykälän 2 momentissa säädetään sakkorekisterin tietojen luovuttamisesta. Tietoja voidaan luovuttaa, jos tiedonsaajan oikeudesta tiedonsaantiin on erikseen säädetty. Sakkorekisteristä ei kuitenkaan voida luovuttaa tietoja, jotka ovat kolmea vuotta vanhempia seuraamusta koskevan lopullisen ratkaisun julistamisesta tai antamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädetään erikseen tietojen luovuttamisesta täytäntöönpanotehtäviä varten. Koska ulosotto-, poliisi- ja vankeinhoitoviranomaiset sekä haastamiseen oikeutetut virkamiehet huolehtivat osaltaan seuraamusten täytäntöönpanosta, näille viranomaisille voidaan luovuttaa sakkorekisterin tietoja täytäntöönpanoa varten.

Lain 51 §:ssä säädetään, että tiedot luovutetaan sakkorekisterin otteella. Luovutus voi säännöksen nojalla tapahtua teknisellä käyttöyhteydellä.

Lain 52 §:n mukaan sakkorekisterin tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua täytäntöönpanon päättymisestä.

3.10.2 Nykytilan arviointi

Sakkorekisteriä koskevat säännökset ovat pääosin tulleet voimaan vuonna 2002. Sen jälkeen yleinen tietosuojasääntely on muuttunut merkittävästi. Samoin tiedonhallintaa koskeva sääntely on muuttunut merkittävästi. Lisäksi täytäntöönpanossa muiden kuin rikosoikeudellisten seuraamusten osuus täytäntöönpanossa on kasvanut, mikä tarkoittaa, että henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan aiempaa enemmän yleistä tietosuoja-asetusta ja tietosuojalakia.

Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmän rekistereitä koskevaa sääntelyä olisikin tarpeen tarkastella suhteessa näihin muutoksiin. Sääntely olisi perusteltua uudistaa siten, että sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään vain sellaisista asioista, joiden osalta on tarpeen täydentää yleistä tietosuojasääntelyä. Tällaisia asioita olisivat rekisterejä ja tiedonvaihtoa koskevat säännökset. Säännösten tulee olla sellaisia, että ne voidaan antaa yleisen tietosuojalainsäädännön jättämän kansallisen liikkumavaran puitteissa.

Toisaalta sääntelyssä tulisi huomioida se, että osa käsiteltävistä henkilötiedoista kuuluu rikosasian tietosuojalain alaan ja osa yleisen tietosuoja-asetuksen alaan, koska osa täytäntöön pantavista seuraamuksista on rikosoikeudellisia ja osa hallinnollisia tai siviilioikeudellisia. Voimassa olevan sääntelyn perusteella on epäselvää, kumpaa lainsäädäntöä mihinkin seuraamukseen sovelletaan.

3.11 Rikosvahinkolain muutostarpeet

3.11.1 Valtion takautumisoikeus

Rikosvahinkolaissa (1204/2005) säädetään siitä, miten rikoksella aiheutettu vahinko voidaan korvata valtion varoista vahingonkärsijälle. Lain 24 §:n mukaan Valtiokonttori päättää korvauksen maksamisesta.

Lain 5 luvussa säädetään valtion takautumisoikeudesta, jos valtio on maksanut vahingonkorvauksen. Lain 31 §:n 1 momentin mukaan hakijan oikeus korvaukseen vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle sinä päivänä, jolloin Valtiokonttori on päättänyt maksaa korvausta, ja enintään siltä osin kuin korvausta on päätetty maksaa.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että jos vahingosta vastuussa oleva on 1 momentissa mainitun ajankohdan jälkeen maksanut hakijalle korvausta, jonka saamiseen tällä ei enää ollut oikeutta Valtiokonttorin korvauspäätöksen vuoksi, valtiolla on maksua vastaavalta osalta takautumisoikeus vain, jos vahingosta vastuussa oleva tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, ettei hakija enää ollut oikeutettu saamaan maksua.

Lain 32 §:ssä säädetään takautumisoikeuteen perustuvan saamisen perinnästä. Pykälän mukaan valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen peritään sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Perintään ei voida ryhtyä ennen kuin tuomio, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman. Lain esitöissä (HE 192/2005 vp) viitataan sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia valtion takautumisoikeuteen perustuvan saamisen täytäntöönpanosta ja käyttää muutenkin valtion puhevaltaa takautumisoikeuteen liittyvissä asioissa. Vapautuksen tai helpotuksen myöntämisestä valtion takautumisoikeuteen perustuvan saamisen suorittamisesta on lisäksi voimassa, mitä maksuvapautuslaissa (529/1980) säädetään.

Käytännössä takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpano etenee siten, että ensin Valtiokonttori tekee päätöksen korvauksen maksamisesta. Tämän jälkeen Valtiokonttori siirtää postitse rikosvahinkokorvauspäätökset Oikeusrekisterikeskukselle valtion takautumisoikeuteen perustuvina saatavina perittäväksi.

Oikeusrekisterikeskus perii saatavat vahingonaiheuttajalta. Ensin Oikeusrekisterikeskus erottelee Valtiokonttorin korvauspäätöksistä päätökset, joiden perustana on tuomioistuimen asiassa antama ratkaisu, ja päätökset, joissa korvausta koskevaa asiaa ei ole käsitelty tuomioistuimessa.

Tuomioistuimen ratkaisuun perustuvien rikosvahinkoasioiden käsittely jatkuu niin, että Valtiokonttorin rikosvahinkokorvauspäätöstä verrataan tuomioistuimen asiassa antamaan ratkaisuun. Vertailussa selvitetään, onko takautumissaatavan täytäntöönpanolle edellytykset.

Jos edellytykset valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan perintään täyttyvät, Oikeusrekisterikeskus käynnistää perinnän sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa menettelyssä. Tuomioistuimen ratkaisuun perustuvia rikosvahinkoasioita on yhteensä 4 200–4 300 vuodessa.

Täytäntöönpanoprosessi etenee eri tavalla niissä rikosvahinkoasioissa, jotka eivät perustu tuomioistuimen ratkaisuun. Näistä asioista käytetään Oikeusrekisterikeskuksessa nimitystä vaatimuskirjeasia.

Myös näissä asioissa Oikeusrekisterikeskus selvittää, onko takautumissaatavalle edellytykset. Jos takautumissaatavan vaatimisen edellytykset täyttyvät, Oikeusrekisterikeskus käynnistää perinnän siten, että se laatii vaatimuskirjeen, joka toimitetaan todisteellisesti vahingosta vastuussa olevalle eli maksuvelvolliselle. Jos vaatimuskirje ei johda saatavan suorittamiseen, Oikeusrekisterikeskus vaatii korvausta maksuvelvolliselta riita-asiana käräjäoikeudessa. Käytännössä vaatimuskirje johtaa lähes aina kanteeseen ja käräjäoikeuden tuomioon.

Jos tuomioistuin tekee korvausvaatimuksesta ratkaisun, jatketaan täytäntöönpanoa sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Niin sanottuja vaatimuskirjeasioita on vuodessa noin 200–300.

Kuten edeltä käy ilmi, menettely rikosvahinkolakiin perustuvan takautumissaatavan täytäntöönpanossa perustuu pitkälti käytäntöön. Rikosvahinkolaissa olisikin tarpeen säätää nykyistä täsmällisemmin täytäntöönpanomenettelystä.

3.11.2 Korvauksen takaisinperintä ja takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano

Rikosvahinkolain 7 luvussa säädetään rikosvahinkokorvauksen takaisinperinnästä.

Lain 42 §:n 1 momentissa säädetään, että jos korvausta on maksettu aiheettomasti, Valtiokonttorin on korvauksen saajaa kuultuaan velvoitettava tämä maksamaan aiheettomasti maksettu korvaus takaisin. Säännöksen esitöiden (HE 192/2005 vp s. 45) mukaan takaisinperintä edellyttää lähtökohtaisesti aiheettoman korvauksen perusteena olevan lainvoimaisen päätöksen poistamista lain 39 §:n nojalla sekä uuden valituskelpoisen päätöksen antamista. Käytännössä päätöksiä ei kuitenkaan ole poistettu sen vuoksi, jos aiheeton maksaminen on perustunut siihen, ettei korvauksen saaja ole ilmoittanut saaneensa korvausta muulta taholta. Näissä tilanteissa on ryhdytty suoraan takaisinperintään.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että jos valtiolla ei lain 31 §:n 2 momentin nojalla ole maksamaansa korvaukseen takautumisoikeutta, Oikeusrekisterikeskuksen on korvauksen saajaa kuultuaan velvoitettava tämä maksamaan mainitussa lainkohdassa tarkoitettua maksua vastaava osuus korvauksesta takaisin. Momentissa siis säädetään korvauksen takaisinperinnästä tapauksessa, jossa Valtiokonttori on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta ja myös vahingosta vastuussa oleva on Valtiokonttorin korvauspäätöksen jälkeen vilpittömässä mielessä suorittanut vahingonkärsijälle korvauksen samasta vahingosta. Valtiolle ei lain 31 §:n 2 momentin mukaan tällaisessa tapauksessa synny takautumisoikeutta maksamansa korvauksen perusteella. Sitä vastoin lain 42 §:n 2 momentin nojalla valtiolla on oikeus periä takaisin korvauksen saajalta sellainen korvaus tai osuus korvauksesta, jonka osalta valtiolle ei synny takautumisoikeutta korvausvelvollisen Valtiokonttorin korvauspäätöksen jälkeen tekemän maksun vuoksi. Päätöksen takaisinperinnästä tekee näissä tapauksissa Oikeusrekisterikeskus korvauksen saajaa kuultuaan.

Pykälän 3 momentin mukaan takaisinperinnästä voidaan osaksi tai kokonaan luopua, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei ole katsottava johtuneen hakijan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Pykälän 4 momentin mukaan päätös takaisinperinnästä on tehtävä kolmen vuoden kuluessa korvauksen maksamisesta. Päätös voidaan tehdä myöhemminkin, jos hakijan tai hänen edustajansa havaitaan toimineen asiassa vilpillisesti.

Lain 43 §:ssä säädetään takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Pykälän 1 momentin mukaan takaisinperintää koskeva Valtiokonttorin lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio.

Pykälän 2 momentin mukaan takaisinperintää koskeva Oikeusrekisterikeskuksen lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.

Pykälän 3 momentin mukaan aiheettomasti maksettu korvaus saadaan periä takaisin myös siten, että se vähennetään vastaisista korvaussuorituksista. Vähennystä ei kuitenkaan saa tehdä korvauksesta, joka suoritetaan kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta, pysyvästä haitasta, kärsimyksestä taikka sairaanhoitokustannuksista, hautauskustannuksista tai muista henkilövahingosta aiheutuneista kuluista. Kulloinkin suoritettavasta korvauserästä ei saa ilman korvauksen saajan suostumusta vähentää enempää kuin kuudesosan siitä korvauserän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun korvauserästä on pidätetty ennakko ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla tai lähdevero rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla.

Käytännössä useimmiten vasta takautumissaatavan perinnän yhteydessä käy ilmi, että korvauksensaaja on saanut korvauksen muulta taholta. Yleensä kyse on siitä, että rikoksentekijä ilmoittaa maksaneensa korvauksen vahingonkärsijälle, joka on saanut korvauksen myös valtiolta. Tällöin Oikeusrekisterikeskus keskeyttää perinnän ja ryhtyy selvittämään väitettä tarkemmin maksuvelvollisen lisäksi sidosryhmiltä, kuten vakuutusyhtiöiltä ja ulosotosta. Jos selvityksen perusteella osoittautuu, että perinnän jatkamiselle ei ole edellytyksiä, se lopetetaan. Samalla käynnistään takaisinperintämenettely, jos vahingonkärsijä on saanut Valtiokonttorilta rikosvahinkokorvausta aiheettomasti ja Oikeusrekisterikeskus harkinnan jälkeen tekee hallintopäätöksen takaisinperinnästä. Rikosvahinkokorvauksen takaisinperintä kohdistetaan aiheettomasti korvausta saaneeseen vahingonkärsijään.

Takaisinperintäpäätöksen tultua lainvoimaiseksi Oikeusrekisterikeskus tallentaa takaisinperintäasian vastaavalla tavalla RAJSA-järjestelmään kuin muut rikosvahinkokorvausasiat. Tämän jälkeen perintä tapahtuu automatisoituna.

Rikosvahinkokorvauksen takaisinperintä jakautuu nykyisin osin Valtiokonttorin ja osin Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi. Vastuunjako riippuu siitä, mihin ajankohtaan rikoksesta vastuussa oleva on maksanut uhrille korvauksen ja on käynyt ilmi, ettei valtiolle ole takautumisoikeutta. Käytännössä on mahdollista, että takaisinperintä kuuluu osittain molempien viranomaisten tehtäväksi. Olisikin perusteltua muuttaa säännöksiä siten, että takaisinperintäasiat hoitaa yksi viranomainen.

3.12 Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus maksaa tuomioistuinmaksuja

Vuoteen 2016 asti Oikeusrekisterikeskus oli oikeushallinnon viranomaisena vapautettu tuomioistuinmaksuista tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella. Vuoden 2016 alusta on tullut voimaan tuomioistuinmaksulaki (1455/2015), jonka perusteella oikeusministeriön hallinnonalan kaikki viranomaiset eivät ole enää tämän lain perusteella määrättyjen maksujen suorittamisesta vapaita.

Tuomioistuinmaksulain 8 §:ssä on lueteltu ne viranomaiset, jotka ovat vapautettu oikeudenkäyntimaksujen ja muiden tässä laissa tarkoitettujen maksujen suorittamisesta. Oikeusrekisterikeskusta ei ole otettu edellä mainitun säännöksen luetteloon. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitos on vapautettu maksuista sille kuuluvissa täytäntöönpanoasioissa. Lainmuutosta koskevassa esityksessä ei yksityiskohtaisemmin käsitelty perusteita Oikeusrekisterikeskuksen rajaamiseen maksuvapautuksen ulkopuolelle.

Osa Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotehtävistä ja muista tehtävistä edellyttää asian panemista vireille tuomioistuimessa. Tällaisia tilanteita liittyy esimerkiksi rikosvahinkolain mukaisten vahingonkorvausten täytäntöönpanoon. Olisikin perusteltua arvioida, voitaisiinko Oikeusrekisterikeskus vapauttaa tuomioistuinmaksujen maksamisesta.

3.13 Rangaistusvaatimuksesta luopuminen

Sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetään niin sanotusta summaarisesta sakotusmenettelystä. Lain 4 §:n mukaan menettelyn käyttö edellyttää epäillyn suostumusta. Lähtökohtaisesti suostumus on annettava ennen sakkovaatimuksen, rikesakkomääräyksen tai sakkomääräyksen antamista.

Tästä poiketen epäillylle voidaan lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla antaa rangaistusvaatimus, jos hän ei anna suostumustaan summaariseen menettelyyn. Lain 4 §:n 4 momentin mukaan tällaisen rangaistusvaatimuksen maksaminen kokonaan tai osittain 30 päivän kuluessa sen tiedoksiantamisesta katsotaan epäillyn suostumukseksi. Jos sakko tai rikesakko on maksettu kokonaan tai osaksi määräajan kuluessa, seuraamus vahvistetaan sakkomääräyksellä, rikesakkomääräyksellä tai rangaistusmääräyksellä. Jos rangaistusvaatimusta ei makseta, asia siirtyy tavanomaiseen esitutkintaan.

Lain 12 §:n mukaan toimivaltaisen virkamiehen on viivytyksettä 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun määräajan päätyttyä tarkastettava, onko rikkomuksesta epäilty maksanut sakon tai rikesakon kokonaan tai osaksi. Sääntely tarkoittaa käytännössä sitä, että rangaistusvaatimusta käytettäessä sakotettavalle varataan 30 päivää harkinta-aikaa antaa suostumuksensa summaariseen menettelyyn. Suostumuksen antamiseksi riittää sakon maksaminen osittain tai kokonaan. Oikeusrekisterikeskuksen ja poliisin tietojärjestelmiin on toteutettu ns. maksuntarkkailutoiminto, jolla maksamista seurataan.

Oheisessa taulukossa on kuvattu rangaistusvaatimuksen käyttömääriä vuosina 2019–2021.

Taulukko 1. Rangaistusvaatimuksen käyttö vuosina 2019–2021

Vuosi	Annetut rangaistusvaatimukset	Suostumus maksamalla	Maksettujen osuus
2019	3281	735	22 %
2020	2034	400	20 %
2021	1588	361	23 %

Rangaistusvaatimusten käyttömäärät ovat vähentyneet vuosina 2020 ja 2021. Keskeisenä syynä tähän on liikennevirhemaksujen käyttöönotto, joka on vähentänyt erityisesti rikesakkoihin liittyvien rangaistusvaatimusten määrää merkittävästi. Rangaistusvaatimuksista noin 20 % voidaan käsitellä summaarisessa menettelyssä sakon maksamisen perusteella. Loput noin 80 % käsitellään tavanomaisessa rikosprosessissa. Suhteessa sakkojen kokonaismäärään rangaistusvaatimusten ja erityisesti summaariseen menettelyyn johtavien rangaistusvaatimusten määrä on vähäinen.

Liikennevirhemaksun käyttöönoton jälkeen rangaistusvaatimuksen käyttö on vähentynyt. Käytännössä rangaistusvaatimuksista vain noin 20 % käsitellään summaarisessa sakkomenettelyssä.

Maksujen seuranta kuitenkin työllistää niin Oikeusrekisterikeskusta kuin poliisiakin.

Olisikin perusteltua arvioida, voidaanko rangaistusvaatimuksesta luopua.

3.14 Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen sakon ja rikesakon määräämisen yhteydessä

Nykyisin tuomioistuin voi määrätä tuomitulle korvausvelvollisuuden asian selvittämisestä aiheutuneista päihdetutkimuskustannuksista. Korvausvelvollisuus määrätään rikosasioiden oikeudenkäynnistä annetun lain (689/1997) 9 luvun 1 §:n mukaisesti.

Säännöksen 1 momentin mukaan, jos vastaaja tuomitaan rangaistukseen tai muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen, hän on velvollinen suorittamaan oikeuslääkeopillisista tutkimuksista esitutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana aiheutuneet erityiset kustannukset, jos nämä ovat olleet tarpeen asian selvittämiseksi. Lisäksi säännöksen 2 momentin mukaan, milloin vastaajan velvoittaminen suorittamaan 1 momentissa tarkoitettu korvaus olisi hänen rikoksensa laatuun tai henkilökohtaisiin ja taloudellisiin oloihinsa nähden taikka muusta syystä kohtuutonta, korvausta on alennettava tai jätettävä se kokonaan tuomitsematta. Säännöksen 3 momentissa säädetään asetuksenantovaltuudesta, jonka mukaan voidaan säätää, ettei vastaajaa ole velvoitettava suorittamaan valtiolle sellaista 1 momentissa tarkoitettua korvausta, joka alittaa asetuksessa säädetyn määrän.

Summaarisen sakotusmenettelyn (sakkomenettelyn) tosiasiallista käyttöalaa laajennettiin vuonna 2019 lakimuutoksella (L 95/2018; HE 103/2017 vp) siirtämällä ajokiellon määräämistä koskeva toimivalta kokonaan poliisille. Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamisen tavoitteena oli mahdollistaa tuomioistuinten keskittyminen ydintehtäviinsä. Lakimuutoksen jälkeen rikoslain 23 luvun 3 §:n mukaiset rattijuopumukset on voitu käsitellä sakkomenettelyssä, jos teot ovat olleet yksinkertaisia ja selviä.

Käytännössä uudistuksen myötä sakkomenettelyn piiriin siirtyivät kuitenkin ainoastaan sellaiset rattijuopumukset, joissa päihtymyksen perusteena on alkoholi ja tämä on voitu todeta tarkkuusalkometrikokeella, jonka käytöstä ei aiheudu päihdetutkimuskustannuksia. Tarkkuusalkometri soveltuu ainoastaan alkoholin toteamiseen hengitysilmasta ja ainoastaan silloin, kun rikoksesta epäilty haluaa ja pystyy suorittamaan tarkkuusalkometrikokeen. Muissa tilanteissa epäillyn päihtymystila joudutaan selvittämään verinäytteestä tai teoreettisella lausunnolla. Sama koskee myös muita rikoslain 23 luvun liikennerikoksia, jotka liittyvät päihteiden käyttöön, kuten 5 §:n vesiliikennejuopumusta sekä 9 §:n liikennejuopumusta moottorittomalla ajoneuvolla.

Muista päihdetutkimuksista aiheutuu kustannuksia, joiden korvaamisesta voi määrätä voimassa olevan lain nojalla vain tuomioistuin. Päihdetutkimuskustannukset muodostuvat pääasiassa verinäytteen ottamisesta aiheutuvista oikeuslääketieteellisistä kustannuksista sekä Rikosteknisen laboratorion ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen suorittamista päihdetutkimuksista.

Päihdetutkimus maksaa kaikkinensa tapauksen mukaan muutamasta kymmenestä eurosta noin 350 euroon. Useimmiten korvausmäärä on noin 170 euroa.

Lakimuutoksen jälkeen rattijuopumusrikosten profiilissa on tapahtunut muutoksia. Alkoholiperusteisten rattijuopumusten lukumäärät ovat laskeneet ja huumausaineiden vaikutusten alaisena ajaminen on lisääntynyt. Huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamisen lisääntymisen vuoksi entistä vähemmän rattijuopumuksia on voitu selvittää tarkkuusalkometrikokeella.

Rattijuopumusrikosten osalta vuonna 2021 alkoholi oli osana 3 182 tapauksessa, ja muu huumaava aine 7 190 tapauksessa poliisin tietoon tulleista rikoksista. Sekä alkoholi että muu huumaava aine olivat osana 769 tapauksessa. Vuoden 2020 osalta vastaavat luvut olivat 3 352, 9 011 ja 937 tapausta ja vuonna 2019 taas 4 213, 6 785 ja 730 tapausta. Yhteenlaskettuna luvut vastaavat 10 747 alkoholiin liittyvää tapausta, 22 986 muihin huumaaviin aineisiin liittyvää tapausta ja 2 436 näihin molempiin liittyvää tapausta vuosina 2019–2021. Muuhun huumaavaan aineeseen kuin alkoholiin liittyvät tapaukset ovat siis olleet lähivuosina yli kaksi kertaa yleisempiä kuin pelkkään alkoholin käyttöön liittyvät tapaukset.

Sama ilmiö näkyy myös pakkokeinotilastoissa. Vuonna 2021 tarkkuusalkometrikokeita suoritettiin rattijuopumuksiin liittyen 2 453 kappaletta ja päihtymystä selvitettiin muutoin 8 906 tapauksessa. Vuonna 2020 samat luvut olivat 2 743 ja 10 886 ja vuonna 2019 taas 3 725 ja 8 672. Yhteensä vuosina 2019–2021 tarkkuusalkometrikokeita suoritettiin 8 921 tapauksessa ja 28 464 tapauksessa päihtymystä selvitettiin muuten. Päihtymyksen selvittäminen muutoin kuin tarkkuusalkometrillä oli siis noina vuosina yhteensä yli kolme kertaa yleisempää kuin tarkkuusalkometriä käyttäen.

Päihdetutkimuksia voidaan joutua suorittamaan myös muita kuin rattijuopumuksia koskevissa tutkimuksissa. Esimerkiksi vesi-, ilma-, tai junaliikennejuopumuksiin (RL 23:5–7) liittyen vuosina 2019–2021 humalatilaa selvitettiin tarkkuusalkometrillä 597 tapauksessa ja muilla keinoilla 327 tapauksessa. Myös selvitettäessä liikennejuopumusta moottorittomalla ajoneuvolla (RL 23:9) muita päihdetutkimuksia on tehty yksittäisissä tapauksissa vuosina 2019–2021. Huumausaineen käyttörikokseen (RL 50:2a) liittyviä päihdetutkimuksia tehtiin 157 kappaletta vuonna 2021. Vuonna 2020 määrä oli 133, vuonna 2019 taas 72 ja vuonna 2018 määrä oli 78.

Huumausaineiden käyttöön liittyvien sekä sellaisten alkoholiin liittyvien rattijuopumusten, joissa päihtymyksen selvittäminen edellyttää terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaa tutkimusta, selvittämisestä aiheutuu tyypillisesti valtion varoista ensi vaiheessa suoritettavia päihdetutkimuskustannuksia, joita sakon saajaa ei voida voimassa olevan sääntelyn nojalla määrätä suorittamaan valtiolle sakkomenettelyn yhteydessä. Tämän vuoksi muun muassa laatunsa puolesta sinällään sakkomenettelyyn soveltuvat yksinkertaiset ja selvät huumausaineiden käyttöön liittyvät rikokset on täytynyt edelleen käsitellä rikosprosessissa. Näin ollen esimerkiksi rattijuopumusten osalta, riippuen rikoksen selvittämiseen käytettävästä todistuskeinosta, päätyy asia käsiteltäväksi joko sakkomenettelyssä tai täysimääräisessä rikosprosessissa, vaikka asia olisi sinällään yksinkertainen ja selvä. Sama koskee myös muita juopumukseen perustuvia liikennerikoksia, kuten vesi-, ilma-, ja junaliikennejuopumusta, sekä esimerkiksi huumeiden käyttörikosta.

Vuonna 2020 poliisi antoi rattijuopumuksesta 1 380 sakkovaatimusta ja vuonna 2021 enää 1 270 sakkovaatimusta. Määrien perusteella on nähtävissä, etteivät aiemman sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamista koskevan lakimuutoksen tavoitteet ole toteutuneet. Sakkomenettelyn käytön rattijuopumuksia koskevissa tapauksissa voidaan tilastojen perusteella odottaa tulevaisuudessa laskevan entisestään muiden kuin tarkkuusalkometrillä todettavien rattijuopumusten muodostaessa yhä suuremman osan rikoksista. Lisäksi tuomioistuimissa käsitellään nykyisin

kaikki muutkin huumausaineisiin liittyvät selvät ja yksinkertaiset rikokset, vaikka laatunsa puolesta ne voisivat soveltua sakkomenettelyyn.

Nykytilaa, jossa yksinkertaiset ja selvät päihtymykseen liittyvät rikokset, kuten rattijuopumukset, päätyvät tuomioistuinkäsittelyyn, mikäli asian tutkimisessa on muodostunut päihdetutkimuskustannuksia, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Olisi perusteltua arvioida mahdollisuutta laajentaa sakkomenettelyn soveltamisalaa myös päihdetutkimuskustannusten korvaamiseen.

3.15 Rikoslain lakitekniset muutokset

Rikoslain 2 a luvun 3 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta tai rikkomuksesta määrättävän suurimman rikesakon tai tieliikennelaissa (729/2018) säädetyn liikennevirhemaksun suuruiseksi.

Rikesakkorikkomuksista säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (986/2016). Tie- ja vesiliikennerikkomuksista säädettiin ennen mainitussa laissa, mutta tieliikennelain (729/2018) ja vesiliikennelain (782/2019) uudistuksen myötä tie- ja vesiliikennerikkomuksista määrätään nykyisin liikennevirhemaksu, eikä niistä enää voida määrätä rikesakkoa.

Tieliikennelakia koskevan uudistuksen seurauksena myös rikoslain 2 a luvun 3 §:n 2 momenttiin muutettiin viittaus uuteen tieliikennelakiin ja tässä määrättävään liikennevirhemaksuun. Vesiliikennelain uudistuksen yhteydessä vastaavaa muutosta ei rikoslakiin tehty.

Päiväsakon rahamäärästä annetussa asetuksessa (609/199) säädetään sakon vähimmästä kokonaisrahamäärästä. Asetuksen 7 §:n 1 momentin mukaan tieliikennelaissa (267/1981) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyn suurimman sallitun nopeuden ylityksestä tuomittavan sakon vähin kokonaisrahamäärä on mopoilijalle 100 euroa ja muulle moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle 200 euroa. Toisen momentin mukaan vesiliikennelaissa (463/1996) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyn suurimman sallitun nopeuden ylityksestä tuomittavan sakon vähin kokonaisrahamäärä vesikulkuneuvon kuljettajalle on 120 euroa.

Rikoslain 2 a luvun 3 §:n 2 momentista puuttuu viittaus uudistettuun vesiliikennelakiin ja sen nojalla määrättävään liikennevirhemaksuun. Näin ollen päiväsakon rahamäärästä annetun asetuksen 7 §:n 1 momentilta puuttuu lain tasoinen valtuutussäännös kyseistä vesiliikennelain liikennevirhemaksun korotukseen. Oikeustilaa ei voida pitää tältä osin tarkoituksenmukaisena ja viittaus vesiliikennelain mukaan määrättävään liikennevirhemaksuun tulisi lisätä rikoslain 2 a luvun 3 §:n säännökseen. Samalla viittaus rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin voitaisiin poistaa tarpeettomana.

Rikoslain 7 luvun 3 a ja 3 b §:ssä säädetään sakon korottamisesta 40 eurolla, jos samalla kertaa määrätään sakko tai yksi rikesakko kahdesta tai useammasta rikoksesta. Pykälien nojalla korotusta määrättäessä jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittava rikesakkoa ei kuitenkaan oteta huomioon korotusta määrättäessä. Tieliikennelain muutosten myötä jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle ei enää tuomita rikesakkoa vaan liikennevirhemaksu. Tästä syystä mainitut virkkeet tulisi poistaa rikoslain 7 luvun 3 a ja 3 b §:stä.

4 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten täytäntöönpanosäännöksiä. Tällä hetkellä erityisesti

rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset ovat hajanaisesti lukuisissa eri laeissa. Tavoitteena on, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset olisivat keskeisiltä osiltaan saman sisältöiset ja säädetty kattavasti samassa laissa. Samalla selvennettäisiin eri viranomaisten vastuita täytäntöönpanomenettelyssä. Muutoksilla pyrittäisiin sujuvoittamaan ja yhdenmukaistamaan täytäntöönpanomenettelyä eri seuraamuslajeissa.

Tavoitteena on myös selkeyttää saatavien perintämenettelyä. Voimassa olevat säännökset perustuvat pitkälti manuaalisesti tapahtuvaan perintään. Edellä mainitun tietojärjestelmähankkeen yhteydessä täytäntöönpano on tarkoitus mahdollisimman pitkälle automatisoida ja manuaalisista menettelyistä luopua. Myös säännöksiä pyritään muuttamaan siten, että sähköinen täytäntöönpanomenettely olisi mahdollista. Vastaavalla tavalla selkeytettäisiin muuntorangaistusmenettelyä ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa sekä rikosvahinkoasioiden käsittelyä. Erityisesti menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa myös viranomaisten tehtävänjakoa on tarkoitus selventää.

Sääntelyn selkeyttämisen lisäksi esityksen tavoitteena on parantaa maksuvelvollisten oikeusturvaa muun muassa säätämällä muutoksenhakuoikeudesta Oikeusrekisterikeskuksen päätöksiin ja täsmentämällä esimerkiksi maksuajan myöntämistä koskevaa sääntelyä.

Summaarisessa sakkomenettelyssä luovuttaisiin rangaistusvaatimusmenettelystä ja laajennettaisiin menettelyn käyttöalaa koskemaan myös päihdetutkimuskustannuksia. Näillä muutoksilla edistettäisiin ihmisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta, sujuvoitettaisiin sakkomenettelyä ja varmistettaisiin tuomioistuinlaitosten mahdollisuus keskittyä ydintehtäviinsä.

5 Keskeiset ehdotukset

5.1 Sakon täytäntöönpanosta annetun lain muutokset

5.1.1 Lain soveltamisala

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaa koskevat säännökset ovat vakiintuneita siltä osin kuin täytäntöön pantavat saatavat ja muut seuraamukset on lueteltu lain 1 §:ssä. Esityksessä ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia lain soveltamiseen näiden saatavien ja muiden seuraamusten täytäntöönpanossa. Soveltamisalan piiriin lisättäisiin kuitenkin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko.

Lakia täsmennettäisiin myös siten, että se kattaisi kaikki kansainväliseen täytäntöönpanon siirtoon liittyvät säännökset. Lakiin lisättäisiin viittaus kilpailulain 44 a §:ssä tarkoitettujen maksujen täytäntöönpanoon ja Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 1 §:ssä tarkoitettuihin seuraamuksiin sekä kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 1 §:ssä tarkoitettu menettämisseuraamus.

Tällä hetkellä lain soveltamisalan ulkopuolelle jää kuitenkin lukuisia hallinnollisia seuraamusmaksuja. Näiden seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta ehdotetaan seuraavaa.

Kuten edellä on todettu Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön myös seuraavat hallinnolliset seuraamusmaksut: ylikuormamaksusta annetussa laissa tarkoitettu ylikuormamaksu, kilpailulain 12, 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut, jätelain 131 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sähkö- ja maa-kaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 20 a §:ssä tarkoitettu rikemaksu, sähköisen viestinnän palveluista annetun

lain 333 §:ssä tarkoitettu teleyrityksen seuraamusmaksu ja 334 §:ssä tarkoitettu televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu, päästökauppalain 68 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu, tilintarkastuslain 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 100 §:ssä seuraamusmaksu, julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 158 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä tarkoitettu rikemaksu. Näiden maksujen täytäntöönpanoon sovelletaan nykyisin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia.

Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanomenettelyn selkeyden ja eri seuraamusmaksujen täytäntöönpanossa noudatettavien säännösten yhdenmukaisuuden kannalta ei ole perusteltua, että Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön osan hallinnollisista seuraamusmaksuista sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla ja osan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että nämä seuraamusmaksut pantaisiin jatkossa täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa menettelyssä. Kilpailulain 47 a §:ssä tarkoitetun elinkeinonharjoittajien yhteenliittymälle määrättävän seuraamusmaksun täytäntöönpanoon liittyy kuitenkin sellaisia erityispiirteitä, että sen osalta sovellettaisiin edelleen kilpailulain 47 a §:n säännöksiä tällaisen seuraamusmaksun perimisestä.

Esitystä valmisteltaessa on selvitetty myös muiden viranomaisten täytäntöön pantavaksi kuuluvia hallinnollisia seuraamusmaksuja.

Keskeisiä tällaisia maksuja ovat verotukseen, tullaukseen, sosiaalivakuutukseen ja eläkevakuutukseen liittyvät seuraamusmaksut sekä väylämaksulain 18 §:ssä tarkoitettu virhemaksu. Nämä maksut liittyvät kiinteästi kyseisessä menettelyssä perittäviin varsinaisiin maksuihin, kuten veroihin tai eläkemaksuihin. Seuraamusmaksun täytäntöönpano tapahtuukin samassa menettelyssä kuin varsinaisen veron tai kyseisessä laissa säädetyn maksun täytäntöönpano. Valmistelussa on katsottu, ettei tällaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa ole perusteltua siirtää sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan, vaan täytäntöönpanovastuu on perustelluinta säilyttää nykyisellään.

Pääosin kuntien täytäntöön pantaviksi kuuluvat nykyisin joukkoliikenteen tarkastusmaksu ja pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa tarkoitettu pysäköintivirhemaksu. Myös poliisi panee täytäntöön vähäisessä määrin määräämiään pysäköintivirhemaksuja. Koska näiden maksujen täytäntöönpanosta vastaavat pääosin kunnat ja täytäntöönpanossa on nykyisin toimivat menettelyt, muutoksia nykytilaan ei ole perusteltua tehdä. Maksujen määrä on myös huomattava ja täytäntöönpanotehtävien siirtäminen Oikeusrekisterikeskukselle edellyttäisi lisäresursseja.

Valtiokonttorin täytäntöön pantavaksi kuuluvat nykyisin asumisoikeusasunnoista annetun lain 106 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain 25 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja valtiontakauksesta aravalainojen takaisinmaksamiseksi annetun lain 15 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu. Nämä seuraamusmaksut maksetaan Valtiokonttorille, joka tulouttaa ne valtion asuntorahastoon. Vastaavanlainen tilanne koskee myös maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 75 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksua, jonka Ruokavirasto tilittää Euroopan unionille ja asianajajista annetussa laissa tarkoitettua seuraamusmaksua, joka tilitetään asianajajayhdistykselle. Valmistelussa on katsottu, että tavanomaisesta poikkeavan tuloutusmenettelyn vuoksi näiden seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa ei ole perusteltua siirtää sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan, vaan täytäntöönpanotehtävät on perustelluinta säilyttää nykyisellään.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan täytäntöön pantavaksi kuuluu nykyisin luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu seuraamusmaksu. Mainitun lain 20 §:ssä säädetään siitä, että oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on peruutettava myöntämänsä lupa, jos luvan saanut ei ole suorittanut hakemus-, valvonta- tai seuraamusmaksua kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun maksamatta jättämisestä on hänelle huomautettu, eikä laiminlyöntiä voida pitää vähäisenä. Lautakunnan tulee siis seurata maksujen – myös seuraamusmaksun – perintää ja tarvittaessa laittaa luvan peruuttamista koskeva asia vireille, jos maksua ei suoriteta. Näin ollen on perusteltua, että lautakunta huolehtii seuraamusmaksujen perinnästä itse.

Energiaviraston täytäntöön pantaviksi kuuluvat nykyisin eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain 15 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu ja 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 14 §:ssä tarkoitettu virhemaksu 14 § ja biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 11 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu. Näiden maksujen täytäntöönpanoon ei liity sellaisia erityispiirteitä, joiden vuoksi Energiaviraston tulisi huolehtia niiden täytäntöönpanosta. Tällä hetkellä kyseisiä maksuja koskeva sääntely on myös osin epäselvää sen suhteen, mitä lakia niiden täytäntöönpanoon sovelletaan. Näistä syistä esityksessä ehdotetaan, että kyseisten maksujen täytäntöönpano siirrettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan ja Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi.

Edellä mainittujen muutosten vuoksi muutettaisiin myös lakeja, joiden nojalla kukin seuraamusmaksu määrätään. Laeista kumottaisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain kanssa päällekkäinen sääntely.

5.1.2 Seuraamusten täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset

Esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi säännöksiä seuraamusten täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten toimivallanjaosta. Nykysääntelyssä viranomaisille on säädetty mahdollisuus ottaa huolehtiakseen saatavan perintä rikosvahinkoperusteisia saatavia ja oikeudenkäyntikuluja koskevissa tapauksissa, jos ne käyttävät valtion puhevaltaa asiassa.

Pääsääntönä olisi kuten nykyisinkin se, että Oikeusrekisterikeskus vastaa sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa tarkoitettujen seuraamusten täytäntöönpanosta. Laissa tarkoitetuista seuraamuksista olisi siten ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, joka huolehtisi täytäntöönpanotoimien käynnistämisestä. Esityksessä rajoitettaisiin merkittävästi muiden viranomaisten oikeutta huolehtia täytäntöönpanotoimista itsenäisesti Oikeusrekisterikeskuksen sijasta. Tehtävänjakoa Oikeusrekisterikeskuksen ja muiden viranomaisten kesken rahamääräisten saatavien perinnässä sekä sakon muuntorangaistuksen, menettämisseuraamuksen ja rikosvahinkoasioiden täytäntöönpanossa käsitellään erikseen myöhemmin.

Sääntelyä ehdotetaan yksinkertaistettavan siten, että sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädettäisiin Verohallinnon, Tullin ja Kansaneläkelaitoksen tehtäväksi vastata rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen täytäntöönpanosta, jos nämä viranomaiset käyttävät valtion puhevaltaa asiassa. Laissa säädettäisiin siten tyhjentävästi niistä tilanteista, joissa muu viranomainen kuin Oikeusrekisterikeskus vastaisi täytäntöönpanosta. Koska velvollisuus perintään seuraisi suoraan laista, poistettaisiin laista vastaavasti velvollisuus ilmoittaa menettelyn käytöstä. Ehdotus olisi perusteltu seuraavista syistä.

Oikeusministeriön selvityksen perusteella itseperintämenettelyä nykyään käyttävistä viranomaisista Verohallinto, Tulli ja Kansaneläkelaitos pitivät perintämahdollisuuden säilyttämistä tärkeänä, kun taas Valtiokonttori ei pitänyt itseperintämenettelyn säilyttämistä tarpeellisena.

Verohallinnon osalta vahingonkorvausten taustalla olevien verojen kertymät ja veron määrää vähentävät muutokset on vähennettävä perittävänä olevan vahingonkorvauksen saldosta. Verohallinnon on tilitettävä vahingonkorvauksena maksetut määrät veronsaajille samassa suhteessa kuin rikoksella vältettyjen verojen verolajit. Veroerän seuranta ja tilitykset on käytössä olevassa Gentax-järjestelmässä yhdistetty tuomiosaatavaperintään.

Tullin toimivaltaan kuuluvissa asioissa samaan velkomisasiaan liittyy useimmissa tapauksissa sekä hallintomenettelyssä vahvistettu verotuspäätös että rikosprosessuaalisessa järjestyksessä annettu vahingonkorvaustuomio. Tällöin sekä hallinnollisessa menettelyssä vahvistetuista tulleista ja veroista että rikosprosessissa vahvistetusta vahingonkorvauksesta vastaavat pääsääntöisesti sama henkilö tai samat henkilöt. Näiden saatavalajien yhteensovittaminen on lähtökohtaisesti erittäin haastavaa, koska vahingonkorvaustuomio sisältää laajemmissa rikoskokonaisuusissa usein runsaastikin sellaisia tulleja ja/tai veroja, joiden jälkikanto- tai jälkiverotusoikeus on vanhentunut, jolloin perittävät summat ovat kyseisissä vastuuperusteissa sangen usein eri suuruiset. Lisäksi viivästyskoron alkamisaika poikkeaa näiden saatavatyyppien välillä olennaisesti toisistaan.

Kansaneläkelaitoksen toimivaltaan kuuluvissa asioissa puolestaan korvauksia täytyy sovittaa yhteen esimerkiksi etuuksien takaisinperintään.

Edellä todetun perusteella Verohallinnon, Tullin ja Kansaneläkelaitoksen itse perimiin rikosasian vahingonkorvauksiin ja oikeudenkäyntikuluihin liittyy sellaisia seikkoja, että niiden täytäntöönpanotehtävät on perusteltua säilyttää kyseisillä viranomaisilla.

Selvityksen perusteella kyseiset viranomaiset perivät säännöksessä tarkoitetut saatavansa valtaosassa tai kaikissa säännöksessä tarkoitetuissa tapauksissa itse. Nykyistä sääntelyä, jonka mukaan viranomaisen on ilmoitettava erikseen itseperinnästä jokaisessa yksittäisessä asiassa, voidaan pitää siten epätarkoituksenmukaisena. Nykyinen sääntely on myös ongelmallista Oikeusrekisterikeskuksen ja muiden viranomaisten toimivallanjaon kannalta, koska toimivalta määräytyy yksittäistapauksittain. Ehdotettu sääntelyn selkeyttäminen poistaa riskin tiedonkulun ongelmista, jotka voisivat muutoin johtaa saatavan kaksinkertaiseen perintään Oikeusrekisterikeskuksen sekä muiden perintää harjoittavien viranomaisten toimesta.

5.1.3 Seuraamuksen määräämisestä ilmoittaminen

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännöstä, jossa säädetään viranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa määräämästään seuraamuksesta Oikeusrekisterikeskukselle. Säännöstä täsmennettäisiin siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi niin tuomioistuimia kuin muitakin viranomaisia, jotka määräävät lain 1 §:ssä tarkoitettuja rangaistuksia, korvauksia ja muita maksuja. Säännöstä täsmennettäisiin myös siten, että ilmoittaminen tulisi tehdä ilman aiheetonta viivästystä. Ilmoitusvelvollisuus kattaisi myös ratkaisut, jotka annetaan muutoksenhakumenettelyssä tai joilla muista syistä muutetaan alkuperäistä ratkaisua. Muutoksenhakuelinten tulisi ilmoittaa myös päätöksistään, joilla täytäntöönpano keskeytetään.

Oikeushallinnon viranomaisten ilmoittamismenettelyä koskeva sääntely säilyisi ennallaan, mutta muiden viranomaisten ilmoittamismenettelystä säädettäisiin laissa. Näiden viranomaisten ilmoittamisvelvollisuus tapahtuisi jatkossa tallentamalla täytäntöönpanoa varten tarvittavat tiedot Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmään.

Joissakin laeissa säädetään nykyisin erikseen ratkaisusta ilmoittamisesta. Esimerkiksi tieliikennelain 178 §:ssä säädetään, että liikenteenvalvojan ja tuomioistuimen on ilmoitettava liikennevirhemaksun määräämistä koskevasta päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle.

Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla liikennevirhemaksu on poistettu. Esityksessä ehdotetaan, että tällaiset ehdotetun sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännösten kanssa päällekkäiset säännökset kumottaisiin.

5.1.4 Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus

Esityksessä ehdotetaan selkeytettävän seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa sääntelyä määrittämällä kaikkia seuraamuksia lähtökohtaisesti koskevaksi pääsäännöksi täytäntöönpanokelpoisuus lainvoimaisena tai jos seuraamus on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Lisäksi erillislaeista poistettaisiin täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva sääntely. Poikkeuksina mainittuun pääsääntöön olisivat rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus ja uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko sekä eläimen menetys- ja tappamismääräykset.

Nykysääntelyssä sakon, omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen ja rikosuhrimaksun täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi. Laissa määritellään kuitenkin poikkeuksia mainittuun täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaan pääsääntöön. Nykysääntelyn mukaan sakkomääräys, rikesakkomääräys, rangaistusmääräys sekä sakkomääräyksen tai rangaistusmääräyksen yhteydessä määrätty rikosuhrimaksu tulevat pääsääntöisesti täytäntöönpanokelpoiseksi heti ratkaisun antamishetkellä. Sakkomenettelylain esitöissä suoraa täytäntöönpanokelpoisuutta on perusteltu sillä, että määräykset perustuvat epäillyn suostumukseen. Sakkomenettelylain mukaiseen menettelyyn suostuminen ei kuitenkaan poista valitusoikeutta varsinaisesta seuraamuksesta, joten suoraa täytäntöönpanokelpoisuutta ei voida pitää perusteltuna.

Lisäksi erillislaeissa on hallinnollisia seuraamusmaksuja koskevia säännöksiä, joiden mukaan seuraamukset ovat täytäntöönpanokelpoisia heti päätöksen antamishetkellä.

Hallinnolliset seuraamusmaksut ovat kuitenkin luonteeltaan rangaistusluonteisia seuraamuksia, joita koskevat samat yleiset sääntelyn periaatteet kuin rikosoikeudellisia rangaistuksia. Hallinnollisiin seuraamusmaksuihin voidaan myös hakea muutosta. Sääntelyä, jonka perusteella osa hallinnollisista seuraamusmaksuista olisi suoraan täytäntöönpanokelpoisia, ei voida pitää perusteltuna.

Uhkasakot ovat luonteeltaan rikosoikeudellisista ja hallinnollisista sanktioista poikkeavia. Uhkasakko ei ole luonteeltaan sanktio vaan tehoste, jolla edistetään viranomaisen antamaa käskyä tai kieltoa. Uhkasakkoja koskevaa sääntelyä on runsaasti erillislaeissa ja täytäntöönpanokelpoisuutta koskevat säännökset vaihtelevat. Sääntelyn selkeyttämistä ja yhdenmukaistamista täytäntöönpanokelpoisuuden osalta myös uhkasakkoja koskevin osin voidaan pitää perusteluna. Koska uhkasakkojen tarkoituksena on tehostaa päävelvoitteen noudattamista, ehdotetaan, että uhkasakot voitaisiin panna täytäntöön ennen lainvoimaisuutta. Osa uhkasakoista voidaan kuitenkin muuntaa vankeudeksi. Näiden osalta täytäntöönpanokelpoisuus alkaisi vasta lainvoimaisuudesta kuten sakkorangaistuksillakin.

Lisäksi eläimiä koskevien menettämis- ja tappamismääräysten osalta sovellettaisiin edelleen rikoslaissa määriteltyä erillissääntelyä nykyiseen tapaan.

5.1.5 Rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten ja uhkasakkojen viivästyskorko

Esityksessä ehdotetaan, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan kuuluville rangaistusluonteisille hallinnollisille seuraamuksille ei enää perittäisi viivästyskorkoa. Tämä

olisi perusteltua ensinnäkin siksi, että seuraamusmaksut ovat sanktioluonteisia maksuja ja rinnastuvat tässä suhteessa rahamääräisiin rangaistuksiin, joille viivästyskorkoa ei peritä.

Toiseksi on varsin sattumanvaraista, mille seuraamusmaksuille viivästyskorko nykyisin voidaan kutakin seuraamusmaksua koskevan lainsäädännön nojalla määrätä. Kuten edellä on todettu viivästyskorko liittyy nykyisin vain ylikuormamaksusta annetussa laissa tarkoitettuun ylikuormamaksuun, merenkulun ympäristönsuojelulain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun öljypäästömaksuun, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun laiminlyöntimaksuun, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettuun laiminlyöntimaksuun, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun seuraamusmaksuun ja rikemaksuun sekä jätelain 131 §:ssä tarkoitettuun laiminlyöntimaksuun.

Näistä maksuista ainoastaan ylikuormamaksusta annetun lain esitöissä on perusteltu viivästyskorkoa. Muissa laeissa viivästyskoroille ei ole esitetty perusteluja. Ylikuormamaksun viivästyskorkoa on lain esitöissä (HE 20/1981 vp.) perusteltu sillä, että jos maksuvelvollinen voisi ilman koronmaksuvelvollisuutta tai vastaavaa muuta haitallista seuraamusta viivyttää maksua, on ilmeistä, että huomattava osa maksuunpannuista maksuista jouduttaisiin perimään ulosottomenettelyssä. Tästä syystä esitöissä katsottiin, että on tarpeen säätää, että määräaikana maksamatta jätetystä ylikuormamaksusta peritään viivästyskorko. Maksujen perintää koskevat menettelyt ovat kyseisen lain säätämisen jälkeen tehostuneet monin tavoin ja voidaan pitää epäselvänä, miten merkittävästi viivästyskoron uhka edistää ylikuormamaksujen maksamista.

Kolmanneksi esimerkiksi juuri ylikuormamaksuille määrätyt viivästyskorot ovat aiheuttaneet jossain määrin tarpeettomia perintätoimia tilanteissa, joissa itse ylikuormamaksu on maksettu, mutta sille on ehtinyt kertyä vähäinen viivästyskorko. Perintämenettelyn kannalta viivästyskoron perintä näissä tilanteissa ei ole tarkoituksenmukaista.

Lisäksi ehdotetaan, että Finanssivalvonnasta annetun lain 74 §:stä poistettaisiin maininta uhkasakon perinnästä korkoineen. Näin sääntely vastaisi muita uhkasakkoja, joihin ei liity viivästyskorkoseuraamuksia.

5.1.6 Seuraamusten raukeaminen ja vanhentuminen

Esityksessä täydennettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten raukeamista koskevia säännöksiä. Sääntelyllä yhtenäistettäisiin erityisesti rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevia raukeamissäännöksiä. Kuten edellä jaksossa 2.7 on todettu, sääntely on varsin hajanaista ja osin puutteellista. Ehdotetuilla säännöksillä säädettäisiin kaikille rahamääräisille rangaistusluonteisille hallinnollisille seuraamuksille yhteiset raukeamissäännökset. Myös muiden seuraamusten sääntelyn puutteet korjattaisiin. Seuraamusten raukeamisesta käytettäisiin johdonmukaisesti käsitettä raukeaminen, koska vastaavaa käsitettä käytetään rikoslain 8 luvussa.

Sääntely toteutettaisiin siten, että rikosoikeudellisten rangaistusten ja muiden rikoslakiin perustuvien seuraamusten ja määräysten raukeamisesta säädettäisiin kuten nykyisinkin rikoslaissa. Muiden seuraamusten raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Esitystä valmisteltaessa arvioitiin myös vaihtoehtoa siirtää myös rikoslain raukeamista koskevat säännökset sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Valmistelussa ei kuitenkaan pidetty perusteltuna erottaa rangaistusten raukeamista koskevia säännöksiä muista rikoslain 8 luvussa säädetyistä vanhentumissäännöksistä.

Rikoslaissa säädettäisiin sakon, rikesakon, yhteisösakon, kurinpitosakon, oikeudenkäynnin kulun tai ulosoton turvaamiseksi tuomitun uhkasakon, menettämisseuraamusten, eläimen tappamismääräyksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen raukeamisesta.

Rikoslakiin ehdotetaan siis lisättäväksi säännös kurinpitosakon raukeamisesta. Raukeamisaika olisi viisi vuotta lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä, kuten sakollakin. Rikesakon raukeamisajankohtaa koskeva säännös muutettaisiin myös vastaavalla tavalla. Uhkasakkojen raukeamisesta ehdotetaan säädettäväksi rikoslaissa vain siltä osin kuin kyse on rikoslain 2 a luvun 4 §:n nojalla muunnettavissa olevista uhkasakoista. Muiden uhkasakkojen raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Rikoslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös eläimen tappamismääräyksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen raukeamisesta. Nämä seuraamukset eivät raukeaisi lainkaan vastaavalla tavalla kuin rikoksentekovälineeseen tai muuhun omaisuuteen kohdistuva menettämisseuraamuskaan eivät raukea. Tämä olisi perusteltua siksi, että kyseiset määräykset on perusteltua panna täytäntöön riippumatta raukeamisajoista. Käytännössä täytäntöönpano kuitenkin useimmiten tapahtuu nopeammin kuin esimerkiksi viiden vuoden raukeamisajan puitteissa.

Muilta osin rikoslain 8 luvun säännöksiin tehtäisiin kielellisiä muutoksia.

Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin puolestaan lisättäisiin säännökset rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten, uhkasakkolakiin perustuvien uhkasakkojen, rikosuhrimaksun ja oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitetun järjestyssakon ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitetun järjestyssakon raukeamisesta. Säännöksissä käytettäisiin käsitettä raukeaminen vastaavasti kuin rikoslaissakin. Raukeamisaika olisi viisi vuotta lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä, mikä vastaisi sakon raukeamisaikaa.

Lisäksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin lisättäisiin rikoslakia vastaavat säännökset kuoleman vaikutuksesta raukeamiseen, ulosmittauksen vaikutuksesta ja raukeamisajan laskemisesta.

Ehdotettujen säännösten nojalla täytäntöönpano raukeaisi maksuvelvollisen kuollessa. Kuten rikosoikeudellisia rangaistuksia myöskään näitä seuraamuksia ei ole tarkoituksenmukaista panna täytäntöön enää maksuvelvollisen kuoleman jälkeen. Toiseksi ehdotetaan, että ennen seuraamuksen raukeamista ulosmitattu omaisuus voitaisiin edelleen käyttää täytäntöönpanossa. Säännös vastaisi rikoslakia. Kolmanneksi säädettäisiin myös rikoslakia vastaavasti raukeamisajan täsmällisen päivän laskemisesta. Raukeamisaika päättyisi lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää edeltävän vuorokauden päättyessä.

Koska sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädettäisiin kattavasti seuraamusten raukeamisesta, vastaavat säännökset kumottaisiin yksittäisiä rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevista laeista.

5.1.7 Rahamääräisen saatavan perintä

Maksutilaisuuden varaaminen, maksukehotus ja saatavan maksaminen

Esityksessä ehdotetaan, että maksutilaisuuden varaamista ja maksukehotusta koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin erilaisten saatavien välillä.

Seuraamuksen ensimmäisenä asteena määrännyt viranomainen tai tuomioistuin olisi velvollinen varaamaan maksutilaisuuden, joka toteutettaisiin antamalla maksuvelvolliselle maksamiseen tarvittavat tiedot. Erillistä kiinteää maksuaikaa ei säädettäisi, mutta maksuvelvolliselle tulisi sen sijaan antaa ratkaisun yhteydessä tiedot siitä, että saatavaa voidaan alkaa periä sen tultua täytäntöönpanokelpoiseksi.

Esitystä valmisteltaessa selvitettiin erilaisia vaihtoehtoja esitetylle mallille. Näihin kuuluivat ensinnäkin kiinteän, esimerkiksi 30 päivän maksuajan lisääminen kaikkiin rahamääräisiin saataviin maksutilaisuuden varaamisen sijaan. Sääntely edellyttäisi kuitenkin muutoksia nykykäytäntöön erityisesti tuomioistuimissa, mikä voisi aiheuttaa tarvetta lisäresursoinnille. Toinen käsitelty vaihtoehto oli säätää vain hallinnollisia seuraamusmaksuja koskeva yhtenäinen esimerkiksi 30 päivän maksuaika maksutilaisuuden varaamisen sijaan. Vaihtoehdon etuna oli se, että se säilyttäisi nykyisen oikeustilan määrällisesti huomattavan osan seuraamusmaksuista muodostavien liikennevirhemaksujen osalta. Ehdotukseen liittyi kuitenkin kysymyksiä muun muassa siitä, olisiko eri saatavalajeja koskeva erilainen sääntely perusteltua ja siitä, mikä olisi summaaristen sakkojen asema. Kolmas vaihtoehto olisi nykytilan säilyttäminen. Nykytilassa ongelmallisena nähtiin se, että eräpäivän puuttuminen on aiheuttanut epäselvyyttä siitä, milloin maksu tulisi viimeistään suorittaa, ja tätä koskevat kyselyt työllistävät muun muassa Oikeusrekisterikeskusta.

Oikeusrekisterikeskuksen lähettämää maksukehotusta koskien taas säädettäisiin yhtenäisestä, vähintään 14 päivän maksuajasta, jonka kuluessa maksuvelvollista on kehotettava maksamaan saatava. Sääntelyyn tehtäisiin lisäksi eräitä pienimuotoisia täsmentäviä ja selkeyttäviä muutoksia. Lisäksi erillislaeista poistettaisiin erilliset velvoitteet maksaa saatava määräajassa.

Saatavan maksamista koskeviin säännöksiin tehtäisiin joitakin maksamismenettelyä selkeyttäviä täsmennyksiä.

Maksuajan myöntäminen

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi maksuajan myöntämistä koskevat säännökset.

Ensinnäkin ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskus voisi maksuvelvollisen hakemuksesta antaa saatavan maksamiselle määräaikaa enintään kolme kuukautta. Edellytyksenä olisi se, että maksuvelvollinen todennäköisesti maksaa saatavan saatuaan maksuaikaa. Säännös mahdollistaisi nykyistä joustavammin lyhyen määräajan antamisen. Tällaisissa tilanteissa ei laadittaisi maksusuunnitelmaa, vaan saatava olisi maksettava kokonaisuudessaan määräaikaan mennessä.

Hallintolain (434/2003) 8 b lukuun on lisätty säännökset automaattisesta päätöksenteosta. Tulevaisuudessa maksukehotuksen määräajan siirtämistä ja maksuajan myöntämistä koskevat päätökset olisi mahdollista saattaa automaattisen päätöksenteon piiriin.

Toiseksi ehdotetaan eräitä muutoksia varsinaiseen maksuajan myöntämistä koskevaan sääntelyyn. Maksuaikaa voitaisiin myöntää maksuvelvollisen henkilökohtaiseen tilanteeseen tai terveydentilaan liittyvästä syystä enintään vuosi. Säännös kattaisi esimerkiksi työttömyyden, sairastumisen ja asevelvollisuuden suorittamisen kuten nykyisinkin. Muutos aikaisempaan olisi se, että myös enintään vuoden pituiselle maksuajalle laadittaisiin maksusuunnitelma. Tämä helpottaisi maksujen etenemisen seurantaa niin maksuvelvollisen kuin Oikeusrekisterikeskuksenkin kannalta.

Edelleen säilytettäisiin myös mahdollisuus erityisen painavista syistä myöntää maksuaikaa pidemmäksi ajaksi.

Maksamisen määräajan antaminen tai maksuajan myöntäminen ei olisi mahdollista, jos täytäntöön pantavana on uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko. Uhkasakon tarkoituksena on tyypillisesti saada sen kohde täyttämään jokin viranomaisen määräämä velvoite. Maksuajan myöntäminen uhkasakon maksamiseksi voisi käytännössä viivästyttää myös varsinaisen velvoitteen noudattamista. Tästä syystä uhkasakot olisi perusteltua rajata maksuaikasäännösten ulkopuolelle.

Säännöksiä maksuajan myöntämisestä muutettaisiin lisäksi siten, että niitä sovellettaisiin vain Oikeusrekisterikeskuksen myöntäessä maksuaikaa. Jos saatava on siirretty ulosottomenettelyyn, ulosottomiehen myöntämään maksuaikaan sovellettaisiin ulosottokaaren säännöksiä. Muutos selkeyttäisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja ulosottokaaren suhdetta ja poistaisi tarpeen sovittaa erikseen yhteen ulosotossa mahdollisesti laaditun maksusuunnitelman ja sakon täytäntöönpanossa laaditun maksusuunnitelman.

Lisäksi ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskuksen tekemiin päätöksiin saatavan perinnästä voisi jatkossa hakea oikaisua. Muutoksenhakumahdollisuus koskisi erityisesti maksuajan myöntämistä koskevia päätöksiä, joihin ei nykyisin voi hakea muutosta. Muutoksenhakumahdollisuus olisi perusteltu, koska perustuslain 21 §:n nojalla lähtökohtana voidaan pitää sitä, että myös saatavan täytäntöönpanoa koskeviin viranomaispäätöksiin on mahdollisuus hakea muutosta.

Muut saatavan täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset

Esityksessä ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskuksen haettua ulosottoa, varsinaisessa ulosottomenettelyssä noudatettaisiin jatkossa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta ulosottokaaren säännöksiä. Tämä olisi perusteltua, koska näin sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisten saatavien ulosottoperinnässä noudatettaisiin samaa menettelyä kuin muidenkin ulosottosaatavien perinnässä.

Lisäksi ehdotetaan, että rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset vapautettaisiin ulosottomaksuista. Tämä olisi perusteltua, koska nämä seuraamukset on vakiintuneesti rinnastettu rikosoikeudellisiin rangaistuksiin. Rikosoikeudelliset rangaistukset puolestaan on vapautettu ulosottomaksuista.

Esityksessä ehdotetaan, että maksujen palauttamiselle maksettava korko muutettaisiin nykyisestä kiinteästä laissa mainitusta 6 %:n korosta sidottavaksi korkolain 12 §:n mukaiseen viitekorkoon 2 %:n lisäyksellä. Korot ovat erityisen alttiita taloudellisten suhdanteiden muutoksille, eikä kiinteää palautuskoron määrää voida pitää tarkoituksenmukaisena nykyisen kaltaisessa tilanteessa, jossa korot ovat pitkään olleet poikkeuksellisen matalalla tasolla ja muutosten ennustaminen on vaikeaa.

Säännöstä täytäntöönpanotoimista luopumisesta ehdotetaan esityksessä selkeytettävän. Täytäntöönpanotoimista luopumisen sijaan käytettäisiin käsitettä täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen. Tällä selkeytettäisiin eroa täytäntöönpanon lakkaamista koskevaan säännökseen. Lisäksi nykyisin asetuksessa säädetyt kriteerit täytäntöönpanosta luopumiselle eivät täysin vastaa laissa mainittuja edellytyksiä, joten sääntelyä selkeytettäisiin myös kirjaamalla täytäntöönpanon keskeyttämisen edellytykset tyhjentävästi lakiin.

Esityksessä ehdotetaan selkeytettävän myös kuittaamista koskevaa sääntelyä. Sääntelyn mainittaisiin selkeyden vuoksi erikseen kattavan myös varoja, jotka ovat viranomaisen hallussa sakon täytäntöönpanosta annetun lain 45 §:n nojalla tai rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin nojalla, missä kyseessä on rahojen suoritus eikä varsinaisesti palautus.

Laissa ei ole tällä hetkellä säännöksiä täytäntöönpanon päättymisestä. Lain 6 §:n 3 momentissa on ainoastaan todettu, että täytäntöönpano päättyy vasta seuraamusta koskevan ratkaisun tultua lainvoimaiseksi, vaikka maksu olisi suoritettu tätä ennen. Esityksessä ehdotetaankin uutta säännöstä täytäntöönpanon päättymisestä. Säännöksellä selkeytettäisiin sitä, milloin täytäntöönpano lopullisesti päättyy erotuksena esimerkiksi ehdotettuihin säännöksiin täytäntöönpanon keskeyttämisestä. Täytäntöönpano päättyisi pääsääntöisesti siihen, että se on maksettu ja saatavaa koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi. Toiseksi täytäntöönpano voisi päättyä saatavan raukeamiseen. Kolmanneksi täytäntöönpano voisi päättyä jostain muualla lainsäädännössä säädetystä syystä. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi velkajärjestely.

5.1.8 Sakon muuntorangaistus

Tietojärjestelmäuudistuksen merkitys

Kuten edellä on todettu, muuntorangaistusmenettelyn sujuvuutta saadaan lainmuutoksia tehokkaammin parannettua sillä, että asioiden käsittely tapahtuu tietojärjestelmien avulla. Tietojärjestelmäuudistuksessa on tarkoitus toteuttaa viranomaisten välisen tiedonvaihto sähköisesti ja luopua manuaalisesta käsittelystä.

Muuntorangaistuksen määräämisvaiheessa on tarkoitus varmistaa se, että syyttäjät ja tuomioistuimet saavat tietojärjestelmistä tiedot sakkojen maksutilanteesta ja mahdollisuuksien mukaan muuntamatta jättämisen edellytysten olemassaolosta. Myös muuntorangaistuksen pituuden laskeminen on tarkoitus automatisoida. Muuntorangaistuksen määräämistä varten tarvittavien asiakirjojen toimittaminen Oikeusrekisterikeskuksesta syyttäjälle ja tuomioistuimelle ja tuomioistuimen ratkaisun toimittaminen Oikeusrekisterikeskukselle on tarkoitus toteuttaa tietojärjestelmissä.

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanovaiheessa on tarkoitus toteuttaa tarvittavien asiakirjojen ja esimerkiksi maksutietojen toimittaminen Oikeusrekisterikeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä tietojärjestelmissä. Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmään on tarkoitus toteuttaa nykyistä toimivampi etsintäkuulutustoiminto, jota tarvitaan muuntorangaistukseen tuomittujen toimittamiseen vankilaan.

Muuntorangaistuksen määräämismenettely

Muuntorangaistuksen määräämistä koskeviin säännöksiin ei ehdoteta merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Muuntorangaistuksen määräämismenettely säilyisi siten pääosin ennallaan. Kuten nykyisinkin ulosottomies tai poliisi Oikeusrekisterikeskuksen tekemän etsintäkuulutuksen perusteella haastaisi maksuvelvollisen muuntorangaistusoikeudenkäyntiin. Tämän jälkeen syyttäjä esittäisi vaatimuksen muuntorangaistuksen määräämiseksi käräjäoikeudessa ja käräjäoikeus päättäisi muuntorangaistuksen määräämisestä.

Jaksossa toteuttamisvaihtoehdot on käsitelty mahdollisuutta siirtää syyttäjän tehtäviä Oikeusrekisterikeskukselle ja kirjallisen menettelyn käyttöä muuntorangaistusmenettelyssä. Kyseisessä luvussa esitetyistä syistä näitä muutoksia ei ehdoteta.

Seuraavassa käsitellään säännöksiin ehdotettavia muutoksia.

Ehdotetussa 24 §:n 2 momentissa ei enää säädettäisi siitä, ettei muuntorangaistusmenettelyä saa käynnistää, jos maksuvelvollinen on suorittamassa asevelvollisuutta, on reservin kertausharjoituksessa tai palvelemassa aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä. Jatkossa näissäkin tilanteissa voitaisiin käynnistää muuntorangaistusmenettely ja määrätä muuntorangaistus. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että muuntorangaistuksen täytäntöönpano vankilassa keskeyttäisi asevelvollisuuteen liittyvän palveluksen. Palveluksessa olo voisi siten jatkossakin olla perusteena muuntorangaistuksen täytäntöönpanon lykkäämiselle jäljempänä kerrotulla tavalla. Yksityishenkilön velkajärjestelyn alkaminen olisi edelleen sellainen peruste, joka estäisi muuntorangaistuksen määräämisen. Tämä olisikin perusteltua, koska velkajärjestelyn alettua velkajärjestelyyn kuuluvien saatavien maksamiseen ja perintään tulee rajoituksia. Myöskään sakon tai uhkasakon muuntamista vankeudeksi ei ole perusteltua jatkaa. Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain säännöksiä täsmennettäisiin siten, että velkajärjestely estäisi sekä muuntorangaistuksen määräämisen että jo määrätyn muuntorangaistuksen täytäntöönpanon.

Ehdotetussa 24 §:n 3 momentissa säädettäisiin nykyistä selvemmin menettelyn suhteesta oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädettyyn. Lähtökohtana olisi se, että menettelyyn sovellettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia. Ehdotetun luvun 25 ja 26 §:n säännökset haastamisesta, 28 §:n 1 momentti syyttäjän vaatimuksesta sekä 29 ja 30 § tuomioistuinkäsittelystä merkitsisivät kuitenkin poikkeusta rikosasioiden käsittelymenettelystä. Kuten nykyisinkin nämä poikkeukset olisivat perusteltuja, koska muuntorangaistuksen määrääminen poikkeaa tavanomaisen rikosasian käsittelystä tuomioistuimessa.

Ehdotetussa 28 §:ssä säädettäisiin nykyistä selvemmin syyttäjän roolista muuntorangaistusasiassa. Pykälässä säädettäisiin siitä, että syyttäjän on esitettävä käräjäoikeudelle vaatimus sakon tai uhkasakon muuntamisesta vankeudeksi, kun maksuvelvollinen on haastettu oikeudenkäyntiin. Syyttäjä esittäisi vaatimuksen, jos hän katsoo rikoslain 2 a luvun 4 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän. Syyttäjällä olisi edelleen mahdollisuus jättää vaatimus esittämättä. Perusteet vaatimuksen esittämättä jättämiselle olisivat samat kuin rikoslain 2 a luvun 6 ja 7 §:ssä. Näin syyttäjä voisi kuten nykyisinkin jättää esittämättä muuntovaatimuksen samoilla perusteilla kuin tuomioistuin voi jättää sakon muuntamatta. Syyttäjän mahdollisuudesta peruuttaa päätöksensä olla vaatimatta muuntorangaistusta luovuttaisiin. Säännöstä ei ole käytännössä sovellettu. Muuntorangaistusmenettelyssä ei myöskään käytännössä tule esille sellaisia olennaisia muutoksia, joiden vuoksi syyttäjän ratkaisun muuttaminen voisi tulla kyseeseen.

Voimassa olevan lain 31 a §:ssä säädetään ulosottomiehen velvollisuudesta toimittaa syyttäjälle ja tuomioistuimelle tietoja maksuvelvollisen taloudellisesta asemasta. Säännöksestä luovuttaisiin, koska syyttäjällä on muuntovaatimusta koskevassa harkinnassaan muutenkin velvollisuus selvittää muuntamisen edellytysten täyttyminen ja Syyttäjälaitoksesta annetun lain 22 §:n nojalla oikeus saada ulosottolaitokselta virkatehtävänsä suorittamista varten tarpeelliset tiedot.

Lisäksi säännöksiin tehtäisiin eräitä kielellisiä ja teknisiä muutoksia.

Muuntorangaistuksen täytäntöönpano

Esityksessä ehdotetaan muutoksia muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa koskevaan sääntelyyn. Keskeisin muutos olisi se, että Rikosseuraamuslaitos vastaisi jatkossa muuntorangaistukseen tuomittujen vankilaan ilmoittautumisajan määräämisestä ja etsintäkuuluttamisesta. Nykyisin näistä tehtävistä vastaavat ulosottolaitos ja Oikeusrekisterikeskus.

Muutos olisi perusteltu, koska tällöin vastuu vankilassa suoritettavien rangaistusten täytäntöönpanosta olisi kokonaisuudessaan Rikosseuraamuslaitoksella. Rikosseuraamuslaitoksella olisi paremmat edellytykset valmistella esimerkiksi muuntorangaistukseen tuomittujen päihdekuntoutukseen sijoittamista ja vankilaan ottamista verrattuna nykyiseen. Tämä koskisi erityisesti sellaisia tuomittuja, joille ilmoittautumisaika määrätään.

Esitys lisäisi Rikosseuraamuslaitoksen työtä siten, että se etsintäkuuluttaisi kaikki muuntorangaistukseen tuomitut, joita on vuosittain noin 3000–4000. Käytännössä suuri osa näistä henkilöistä maksaa sakkonsa ennen vankilaan toimittamista. Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmään on tarkoitus toteuttaa toiminto, jolla etsintäkuulutukset voidaan tehdä vähäisellä työmäärällä, kuten Oikeusrekisterikeskus tällä hetkellä tekee. Näin ollen henkilötyön määrä ei olisi merkittävä. Menettelyn toimivuus edellyttää jäljempänä kuvatulla tavalla sitä, että tiedot maksetuista sakoista tulevat Rikosseuraamuslaitokselle automaattisesti ja että Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmissä on toiminto, jolla etsintäkuulutukset voidaan tehdä.

Ehdotuksen mukaan muuntorangaistuksen täytäntöönpanomenettely tapahtuisi seuraavasti.

Oikeusrekisterikeskus lähettäisi muuntorangaistukseen tuomitulle ilmoituksen muuntorangaistuksesta ja varaisi samalla lyhyen maksuajan kuten nykyisinkin. Maksuvelvollisen hakemuksesta Oikeusrekisterikeskus voisi myöntää maksuvelvolliselle maksuaikaa enintään kuusi kuukautta, jonka aikana sakot tulisi maksaa kokonaisuudessaan.

Jos sakkoa ei edelleenkään maksettaisi Oikeusrekisterikeskus hakisi muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa Rikosseuraamuslaitokselta. Enää ulosottolaitos ei osallistuisi muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon. Samalla kun Oikeusrekisterikeskus hakisi täytäntöönpanoa Rikosseuraamuslaitokselta, se lähettäisi maksuvelvolliselle kehotuksen ottaa yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen vankilaan ilmoittautumisajan määräämiseksi.

Rikosseuraamuslaitoksen saatua Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanopyynnön, se jatkaisi täytäntöönpanotoimia vankeuslain 2 luvussa säädetyssä järjestyksessä. Rikosseuraamuslaitos määräisi siten vankeuslain 2 luvun 1 §:n nojalla ilmoittautumisajan ja sijoitusvankilan niille tuomituille, jotka ottavat yhteyttä Oikeusrekisterikeskuksen lähettämän kehotuksen perusteella. Ellei tuomittu ottaisi yhteyttä, Rikosseuraamuslaitos etsintäkuuluttaisi tuomitun vankeuslain 2 luvun 2 a §:n nojalla.

Lainsäädäntöä muutettaisiin myös siten, että täytäntöönpanon lykkääminen tapahtuisi kokonaisuudessaan vankeuslain 2 luvun 3 ja 4 §:n nojalla. Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ei enää säädettäisi ulosottomiehen tai poliisin velvollisuudesta tiedustella maksuvelvolliselta lykkäysperusteiden olemassaolosta. Tämä menettely on käytännössä ollut haastava, koska ulosottomiehellä tai poliisilla ei ole mahdollisuuksia selvittää lykkäysperusteiden olemassaoloa ja joka tapauksessa päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä tekee Rikosseuraamuslaitos vankeuslain 2 luvun nojalla. Olisikin perusteltua, että Rikosseuraamuslaitos arvioi lykkäysperusteiden olemassaolon. Viime kädessä asia olisi mahdollista selvittää vielä siinäkin vaiheessa, kun poliisi toimittaa etsintäkuulutetun tuomitun vankilaan. Vielä tällöinkin olisi mahdollista selvittää, onko käsillä edellytyksiä lykätä täytäntöönpanoa esimerkiksi varusmiespalveluksen tai päihdelaitossijoituksen vuoksi.

Edelleen niin Oikeusrekisterikeskus kuin Rikosseuraamuslaitoskin tarkistaisivat, onko henkilölle aloitettu yksityishenkilön velkajärjestely, joka estäisi muuntorangaistuksen täytäntöönpanon. Nykyisin tämän selvittäminen perustuu vankilassa lähinnä siihen, että tuomitulta tiedustellaan asiasta. Tietojärjestelmiin on tarkoitus toteuttaa toiminto, jonka avulla alkaneet velkajärjestelyt voitaisiin tarkastaa suoraan velkajärjestelyrekisteristä.

5.1.9 Menettämisseuraamusten täytäntöönpano

5.1.9.1 Viranomaisten tehtävänjako

Edellä jaksossa 5.1.3 on käsitelty tuomioistuimen ja muiden viranomaisten velvollisuutta ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle tuomitsemistaan seuraamuksista. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös kaikkia menettämisseuraamuksia. Käytännössä menettämisseuraamusten täytäntöönpano ohjautuisi ilmoitustietojen perusteella oikeaan täytäntöönpanoprosessiin jäljempänä kuvatulla tavalla.

Sääntelyä täydennettäisiin myös siten, että menettämisseuraamuksen määränneellä tuomioistuimella tai muulla viranomaisella olisi velvollisuus ilmoittaa tiettyjä rekisteröitäviä esineitä koskevaan rekisteriin, esineen menettämisestä valtiolle. Käytännössä ilmoitusvelvollisuus koskisi tyypillisesti ajoneuvoja ja kiinteistöjä. Sääntely vastaisi asiallisesti pakkokeinolain 7 luvun 10 §:ää. Näin huolehdittaisiin siitä, että sekä takavarikosta että menettämisseuraamuksen tuomitsemisesta tehtäisiin jatkossa merkintä rekisteriin, jos kyse olisi rekisteröitävästä esineestä. Tämä lisäisi rekisterien luotettavuutta.

Ehdotetussa laissa Oikeusrekisterikeskus huolehtisi kaikkien menettämisseuraamusten täytäntöönpanoon ryhtymisestä. Jatkossa myös Tullin täytäntöönpanovastuulle kuuluvista menettämisseuraamuksista ilmoitettaisiin Oikeusrekisterikeskukselle, joka käynnistäisi täytäntöönpanon. Tällä poistettaisiin Tullin täytäntöönpanovastuulle kuuluviin menettämisseuraamuksiin nykyisin liittyvät tiedonkulun ongelmat ja täytäntöönpanomenettelyn epäselvyydet.

Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus olisi ensinnäkin huolehtia rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta lain 2 luvun mukaisessa menettelyssä. Esityksessä ei tältä osin ehdotettaisi muutoksia nykytilanteeseen. Ehdotetussa lain 36 §:ssä kuitenkin selvennettäisiin sitä, että takavarikoidun rahamäärän täytäntöönpanossa sovellettaisiin esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevia säännöksiä. Näin vältyttäisiin tilanteilta, joissa Oikeusrekisterikeskus käynnistäisi 2 luvun mukaisen täytäntöönpanon, vaikka rahamäärä on takavarikon perusteella poliisin, Tullin tai Rajavartiolaitoksen hallussa. Käytännössä Oikeusrekisterikeskus hakisi näissä tilanteissa täytäntöönpanoa rahamäärää hallussaan pitävältä viranomaiselta, joka tilittäisi rahamäärän Oikeusrekisterikeskukselle.

Toiseksi Oikeusrekisterikeskus hakisi esineeseen kohdistuvien menettämisseuraamusten täytäntöönpanotoimia täytäntöönpanotoimista vastaavalta viranomaiselta.

Täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten tehtävänjakoa muutettaisiin nykyisestä. Edelleen lähtökohtana olisi se, että asian esitutkinnasta vastaava viranomainen eli poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos vastaisi konkreettisista täytäntöönpanotoimista. Tämä olisi perusteltua, koska useimmiten menettämisseuraamuksen kohteena oleva omaisuus on näiden viranomaisten hallussa takavarikon perusteella.

Esityksessä ehdotetaan kuitenkin tiettyjen esineryhmien siirtämistä Ulosottolaitoksen täytäntöön pantaviksi. Tällaisia olisivat kiinteään omaisuuteen, kiinnityskelpoiseen alukseen, ilmaalukseen tai autoon, huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavan osakeyhtiön osakkeeseen sekä muihin arvopapereihin kohdistuvat menettämisseuraamukset. Muutos olisi perusteltu, koska Ulosottolaitoksella on esitutkintaviranomaisia paremmat valmiudet huolehtia tällaisen omaisuuden myynnistä. Joiltain osin tällaisen omaisuuden myynnissä voitaisiin myös soveltaa ulosottokaaren säännöksiä.

Valmistelussa on arvioitu myös mahdollisuutta säilyttää nykytila. Tätä vaihtoehtoa ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena, koska vaikeasti realisoitavan omaisuuden myynti ei ole esitutkintaviranomaisten keskeistä tehtäväaluetta eikä niillä ole kunnollisia valmiuksia huolehtia myynnistä. Toisena vaihtoehtona on arvioitu mahdollisuutta siirtää täytäntöönpanotehtävä kokonaisuudessaan takaisin Ulosottolaitoksella. Kaiken täytäntöönpanon siirtäminen Ulosottolaitokselle aiheuttaisi kuitenkin tarpeetonta byrokratiaa esimerkiksi tilanteissa, joissa omaisuus hävitetään. Valtaosa menettämisseuraamuksista koskee tällaista omaisuutta, kuten puukkoja, erilaisia astaloita ja huumausaineita, ja omaisuuden takavarikoivalle viranomaiselle on helpointa huolehtia täytäntöönpanosta.

Eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanovastuu säilyisi edelleen poliisilla. Samoin verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanovastuu säilyisi Ulosottolaitoksella.

Edellä mainituista syistä olisi perusteltua muuttaa viranomaisten tehtävänjakoa ehdotetulla tavalla.

Koska rikoslain 10 luvun 7 §:ssä tarkoitetun ehdollisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon toteutumista valvoo käytännössä poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos, ehdotetaan, että tehtävä siirrettäisiin myös lain tasolla näille viranomaisille. Vastaavasti eläimeen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon toteutumista valvoisivat nämä viranomaiset.

5.1.9.2 Täytäntöönpanokelpoisuus kiireellisissä tilanteissa

Edellä jaksossa 5.1.4 on käsitelty ehdotuksia eri seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Sen lisäksi ehdotetaan, että nykyistä vastaavasti säädettäisiin mahdollisuudesta ryhtyä esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon ennen kuin menettämisseuraamusta koskeva tuomio olisi lain ehdotetun 5 §:n nojalla täytäntöönpanokelpoinen. Säännös koskisi niin sanottuja kiiretilanteita, joissa omaisuuden arvo laissa säädetyistä syistä voisi alentua, jos myyntiä viivytetään. Täytäntöönpanoon voitaisiin ryhtyä kuten nykyisinkin esimerkiksi, jos esine on herkästi pilaantuvaa.

Laissa säädettäisiin myös nykyistä vastaavasti siitä, että rahamäärä, esine tai sen myynnistä saatu rahamäärä on palautettava esineen omistajalle, jos menettämisseuraamusta koskeva tuomio kumoutuu ylemmässä oikeusasteessa. Tämä tapahtuisi kuitenkin vasta sitten, kun asiaa koskeva tuomio olisi lainvoimainen.

5.1.9.3 Menettelysäännökset

Esityksessä uudistettaisiin kokonaisuudessaan muiden kuin rahamääräisten menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Ehdotetuissa säännöksissä säädettäisiin nykyistä kattavammin täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä ja täytäntöönpanoviranomaisten toimivaltuuksista.

Ehdotuksen mukaan menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa sovellettaisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännöksiä. Tämä koskisi myös ulosottoviranomaisten ja Tullin täytäntöönpanotehtäviä. Ulosottoviranomaisen täytäntöönpanossa sovellettaisiin kuitenkin ulosottokaaren säännöksiä siltä osin kuin asiasta ei säädetä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Tämä koskisi erityisesti menettelyä kiinteistön myynnissä. Ulosottokaareen lisättäisiin myös nykyistä selkeämmät säännökset verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta, koska nykyiset tekemisvelvoitteen täytäntöönpanosäännökset soveltuvat huonosti verkkoviestin hävittämiseen. Tullilain säännöksiä sovellettaisiin Tullin täytäntöönpanotehtävissä siltä osin kuin

täytäntöönpanoon liittyy tullausvelvoitteita. Muilta osin Tullinkin täytäntöönpano tapahtuisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla.

Laissa säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin siitä, miten menettämisseuraamus pantaisiin täytäntöön. Lähtökohtaisesti esine tai eläin myytäisiin, mutta tietyissä tilanteissa se olisi myös mahdollista luovuttaa muuten, hävittää tai ottaa valtion käyttöön.

Lakiin lisättäisiin myös säännökset esineen ottamisesta viranomaisen haltuun sekä etsimisestä. Täytäntöönpanoviranomaisille säädettäisiin oikeus etsiä esinettä henkilön hallusta ja myös kotirauhan piiristä. Sääntely olisi perusteltua, koska tällä hetkellä on epäselvää, millaisiin toimenpiteisiin viranomaiset voivat ryhtyä esineen etsimiseksi. Täytäntöönpanon onnistumisen kannalta olisi välttämätöntä, että tarvittaessa esine voidaan ottaa pois tuomitun henkilön tai sivullisen hallusta tai kotirauhan piirissä olevasta paikasta.

Laissa säädettäisiin myös myyntimenettelystä ja myyntitulon tilittämiseen, maksujen etusijajärjestykseen ja panttioikeuden huomioimiseen liittyvistä seikoista. Ehdotuksilla selvennettäisiin menettelyä ja ne vastaisivat keskeisiltä osiltaan nykyisiä käytäntöjä. Seuraavassa käsitellään tältä osin keskeisimpiä muutosehdotuksia.

Laissa ehdotettaisiin säädettäväksi menetetyksi tuomittua myytävää omaisuutta koskeva maksujen etusijajärjestys. Jatkossa esineeseen kohdistuvat panttisaatavat vähennettäisiin myyntitulosta, ellei täytäntöönpanoviranomainen arvioisi panttijärjestelyn tapahtuneen vilpillisesti. Samoin viranomaisella olisi oikeus vähentää myyntitulosta myynnistä aiheutuneet kustannukset ennen varojen tilittämistä Oikeusrekisterikeskukselle. Sääntely vaikuttaisi jossain määrin siihen, kuinka suuri osuus myyntitulosta tilitettäisiin Oikeusrekisterikeskukselle ja voisi vähentää myyntitulosta rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten maksamiseen jääviä varoja. Ehdotus kuitenkin selkeyttäisi kokonaisuudessaan myyntitulojen käsittelyä ja yhtenäistäisi menettelyä eri viranomaisten kesken. Ehdotusta voidaan kokonaisuudessaan pitää perustelluimpana tapana järjestää myyntitulon käsittely.

Kuten jo edellä on todettu, sääntelyä myös ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että päätöksen pantinsaajan vilpittömästä mielestä tekisi ensisijaisesti täytäntöönpanoviranomainen, jonka päätös olisi mahdollista riitauttaa käräjäoikeudessa. Muutos keventäisi menettelyä huomattavasti ja edistäisi näin oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksia saada maksu menetetyksi tuomitun omaisuuden arvosta sekä vähentäisi tuomioistuimiin päätyvien tapausten määrää.

Menettämisseuraamuksen niin sanottua ehdollista raukeamista koskevan rikoslain 10 luvun 7 §:n sääntelyä täsmennettäisiin siten, että tuomioistuimen tulisi nykyistä täsmällisemmin määritellä, millaisia muutoksia esineeseen voidaan ja tulee tehdä, että raukeaminen voisi tapahtua. Ehdotetut muutokset poistaisivat nykyisin erityisesti tietokoneella oleviin tiedostoihin liittyviä ongelmia. Ehdotettu muutos selkeyttäisi menettelyä ja varmistaisi, että menetetyksi tuomitun omaisuuden lainmukaisuudesta voitaisiin olla varmoja ennen menettämisseuraamuksen raukeamista.

5.1.10 Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanorekisterit

Esityksessä ehdotetaan, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännöksiin rekistereistä tehtäisiin muutoksia.

Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmää koskevia säännöksiä täsmennettäisiin siten, että tietojärjestelmässä olisi kaksi rekisteriä: sakkorekisteri ja hallinnollisten seuraamusten rekisteri. Sakkorekisterissä käsiteltäisiin rikosasioita koskevia seuraamuksia ja hallinnollisten

seuraamusten rekisterissä muita seuraamuksia, erityisesti hallinnollisia seuraamusmaksuja. Jaottelu selkeyttäisi myös sitä, että sakkorekisteritietojen käsittelyssä noudatettaisiin yleisenä henkilötietosääntelynä rikosasioiden henkilötietosäännöksiä ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin tietojen käsittelyssä yleistä tietosuoja-asetusta. Laissa myös määriteltäisiin se, miltä osin laissa tarkoitettujen seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvä henkilötietojen käsittely olisi rikosasioita koskevan tietosuojasääntelyn piirissä ja miltä osin puolestaan yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalassa.

Säännöksiä rekistereihin kirjattavista tiedoista täsmennettäisiin. Rekisteriin merkittäisiin tiedot seuraamuksesta ja seuraamukseen tuomitusta henkilöstä sekä täytäntöönpanon etenemisestä. Uutena tietona sakkorekisteriin kirjattaisiin myös tieto tasavallan presidentin päättämästä armahduksesta. Sakkorekisteriin ja hallinnollisten seuraamusten rekisteriin kirjattavat tiedot olisivat yhteneväiset.

Lakia täydennettäisiin myös säännöksellä terveystietojen käsittelystä. Seuraamusten täytäntöönpanossa esimerkiksi maksuajan hakemisessa tai sakon muuntorangaistusasiassa seuraamukseen tuomitun terveydentila voi vaikuttaa asian ratkaisemiseen. Tästä syystä seuraamukseen tuomitun terveydentilatietoja voi olla tällaisissa tilanteissa välttämätöntä käsitellä täytäntöönpanon yhteydessä. Tästä syystä lakiin lisättäisiin säännös siitä, että seuraamukseen tuomitun terveydentilaa koskevia tietoja voidaan käsitellä täytäntöönpanon aikana, jos se on välttämätöntä.

Lakia täydennettäisiin myös säännöksellä henkilötietojen käsittelystä muuhun kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Rekisterien tietoja voitaisiin esityksen mukaan käsitellä laillisuusvalvontatehtävissä taikka seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvän valvonnan tai täytäntöönpanotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi taikka Oikeusrekisterikeskuksen henkilöstön koulutuksen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Tällaisen tietojen käsittelyn tulisi olla välttämätöntä. Koulutustarkoituksissa henkilön yksilöinnin mahdollistavat tiedot tulisi lisäksi poistaa.

Laissa säädettäisiin nykyistä kattavammin Oikeusrekisterikeskuksen oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta täytäntöönpanotehtävien suorittamiseksi tai korvausasian käsittelyä varten taikka muuten tietojen rekisteriin merkitsemistä varten. Säännöksissä ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskuksella olisi tiedonsaantioikeus väestötietojärjestelmästä, oikeushallinnon tietovarannosta, poliisin ja muiden esitutkintaviranomaisten, Rikosseuraamuslaitoksen ja ulosoton rekistereistä. Tiettyihin asioihin liittyen Oikeusrekisterikeskuksella olisi myös tiedonsaantioikeus Valtiokonttorilta ja verottajalta. Lisäksi selvyyden vuoksi säädettäisiin, että Oikeusrekisterikeskus voisi saada välttämättömät tiedot seuraamuksista kaikilta muiltakin viranomaisilta, jotka määräävät Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantaviksi tulevia seuraamuksia. Sääntely selkeyttäisi Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeutta nykyisestä.

Laissa täsmennettäisiin myös sakkorekisterin tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä siten, että säädettäisiin kattavasti laissa tarkoitettujen seuraamusten täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta.

Säännökset hallinnollisten seuraamusten rekisteristä ja sen tietosisällöstä henkilötietojen osalta perustuisivat yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c) ja e) alakohdan ja 3 kohdan sallimaan kansalliseen liikkumavaraan, koska tietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi ja rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Rekisteröidyn oikeudet perustuisivat 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, joka olisi ensisijainen käsittelyn oikeusperuste.

Säännökset sakkorekisteristä täydentäisivät rikosasioiden tietosuojalain säännöksiä, säilyttäen kyseisessä laissa säädetyn tietosuojan vähimmäistason. Säännökset perustuisivat rikosasioiden tietosuojadirektiivin 8 artiklan 2 kohtaan. Erityisen henkilötietoryhmän eli terveystietojen käsittelyn sallimiseksi asiasta säädettäisiin laissa rikosasioiden tietosuojalain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan vaatimuksen mukaisesti.

5.2 Rikosvahinkolain muutokset

5.2.1 Valtion takautumissaatavan perintä

Esityksessä ehdotetaan muutoksia rikosvahinkolakiin. Muutokset koskisivat valtion takautumissaatavan ja korvausten takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanoa.

Kuten edellä jaksosta 3.11 käy ilmi, monista valtion takautumisoikeutta koskevista asioista ei ole säädetty lainkaan tai sääntely on niukkaa. Menettely on perustunut käytäntöön. Valtion takautumisoikeuteen perustuvien saatavien perintä on julkisen vallan käyttöä, joten on perusteltua, että nykyistä sääntelyä täsmennetään. Muutokset selkeyttäisivät myös viranomaisten välistä työnjakoa.

Rikosvahinkolain 31 §:n 1 momentissa säädettäisiin edelleen siitä, että rikosvahinkokorvausta hakeneen korvausoikeus vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle, kun Valtiokonttori päättää maksaa hakijalle korvausta ja enintään siltä osin kuin korvausta päätetään maksaa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edelleen siitä, milloin valtiolla ei olisi takautumisoikeutta vahingosta vastuussa olevalta. Valtion takautumisoikeus poistuisi, jos vahingonkärsijä olisi saanut maksun vahingosta vastuussa olevalta. Asiassa ei kuitenkaan enää arvioitaisi sitä, onko maksu suoritettu vilpittömässä mielessä, koska ei ole perusteltua, että vahingonaiheuttaja joutuisi maksamaan korvauksen sekä vahingonkärsijälle että valtiolle.

Lakiin lisättäisiin säännös siitä, että Oikeusrekisterikeskus käyttäisi valtion puhevaltaa takautumisoikeutta koskevissa asioissa. Näin on käytännössä ollut, mutta asiasta ei ole säädetty laissa.

Lakiin lisättäisiin myös säännökset siitä, miten takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanossa menetellään. Nykyisin menettely on perustunut lähinnä käytäntöön.

Täytäntöönpano tapahtuisi siten, että Valtiokonttori ilmoittaisi Oikeusrekisterikeskukselle maksamastaan rikosvahinkokorvauksesta. Tämän jälkeen Oikeusrekisterikeskus selvittäisi, onko takautumissaatava täytäntöönpanokelpoinen. Jatkossakin perintään voitaisiin ryhtyä vasta kun tuomio, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, olisi saanut lainvoiman. Ehdotuksen mukaan takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuuden edellytyksenä olisi lisäksi Valtiokonttorin täytäntöönpanokelpoinen korvauspäätös. Jos nämä edellytykset täyttyisivät, Oikeusrekisterikeskus ilmoittaisi vahingonaiheuttajalle valtion takautumissaatavasta ja ryhtyisi saatavan täytäntöönpanoon sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla.

Laissa säädettäisiin myös menettelystä niissä tilanteissa, joissa saatava ei ole täytäntöönpanokelpoinen sen vuoksi, että vahingosta vastuussa olevaa ei ole tuomittu maksamaan vahingonkorvausta tuomioistuimessa. Tällöin Oikeusrekisterikeskuksen tulisi ilmoittaa vahingosta vastuussa olevalle valtion takautumisoikeudesta ja sen olisi täytäntöönpanoperusteen saamiseksi esitettävä vahingosta vastuussa olevalle maksuvaatimus. Tarvittaessa asia ratkaistaisiin riitaasiana tuomioistuimessa. Kun tuomio olisi lainvoimainen, tapahtuisi perintä sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että rikosvahinkolakiin lisättäisiin uusi 32 c §, jolla Oikeusrekisterikeskukselle säädettäisiin harkintavalta luopua valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan perinnästä tietyin edellytyksin. Tällä hetkellä Oikeusrekisterikeskuksella ei ole lainkaan harkintavaltaa sen suhteen, ryhdytäänkö täytäntöönpanotoimiin vai ei. Käytännössä Oikeusrekisterikeskuksen on siis käynnistettävä takautumisoikeuteen perustuvan saatavan perintä, vaikka sen onnistuminen olisi hyvin epätodennäköistä. Koska kyse on valtion korvaussaatavasta eikä esimerkiksi rikosoikeudellisen seuraamuksen täytäntöönpanosta, olisi perusteltua, että Oikeusrekisterikeskuksella olisi harkintavaltaa asiassa.

Perintätoimista voitaisiin luopua ensinnäkin, jos perintä ei todennäköisesti johtaisi tulokseen, eli perintä ei todennäköisesti onnistuisi. Huomioon otettavia seikkoja voisivat olla esimerkiksi vahingosta vastuussa olevan hyvin nuori tai korkea ikä, terveydentila ja muut henkilökohtaiset olosuhteet, kuten elatusvelvollisuus.

Toiseksi perinnästä luopuminen olisi mahdollista, jos Oikeusrekisterikeskus arvioisi, ettei maksuvaatimuksen perusteeksi todennäköisesti olisi esittää riittävää näyttöä asiaa oikeudenkäynnissä. Oikeusrekisterikeskus voisi näissä tapauksissa ensin odottaa, olisiko rikosasiassa odotettavissa tarvittavaa näyttöä. Jos sitä pidettäisiin epätodennäköisenä rikosasian käsittelyn etenemisestä huolimatta, Oikeusrekisterikeskus voisi luopua perinnästä.

Kolmanneksi Oikeusrekisterikeskus voisi luopua perinnästä, jos se katsoisi, että asian käsittelyn jatkamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhteessa saatavan suuruuteen. Perintätoimiin ryhtyminen ei siis olisi kustannus-hyöty-näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Luopuminen tarkoittaisi sitä, että asian käsittely päätettäisiin kokonaan.

5.2.2 Korvauksen takaisinperintä ja takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano

Esityksessä ehdotetaan, että rikosvahinkolain 42 §:ää muutettaisiin niin, että Oikeusrekisterikeskus vastaisi kaikkien rikosvahinkokorvausten takaisinperinnästä. Muutos tarkoittaisi sitä, että nykyiset Valtiokonttorin takaisinperintätehtävät siirtyisivät Oikeusrekisterikeskukselle.

Jos takautumissaatavan perintävaiheessa kävisi ilmi, että korvaus on maksettu aiheettomasti, käynnistettäisiin takaisinperintä. Oikeusrekisterikeskus kuulisi toimivaltaisena viranomaisena asianosaisia ja tekisi hallintopäätöksen. Nykyistä käytäntöä vastaavasti alkuperäistä Valtiokonttorin korvauspäätöstä ei tarvitsisi poistaa, jotta takaisinperintään voitaisiin ryhtyä. Tämä olisi perusteltua, koska Oikeusrekisterikeskuksen takaisinperintäpäätöksessä otetaan kantaa niihin perusteisiin, joiden vuoksi korvaus on alun perin maksettu aiheettomasti. Korvauksensaajalla olisi myös mahdollisuus hakea muutosta takaisinperintäpäätökseen.

Muutos olisi perusteltu, koska käytännössä takaisinperintätilanteet tulevat ilmi, takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanon yhteydessä, jolloin asia on Oikeusrekisterikeskuksen käsiteltävänä. Näin ollen Oikeusrekisterikeskuksella olisi parhaat edellytykset käsitellä takaisinperintäasia.

Laissa säilytettäisiin edelleen mahdollisuus kohtuullistaa tai luopua takaisinperinnästä.

Lisäksi ehdotetaan, että rikosvahinkolain 43 §:n 3 momentin säännös aiheettomasti maksetun korvauksen kuittaamisesta vastaisista korvaussuorituksista poistettaisiin. Nykyisin Oikeusrekisterikeskukselle aiheutuu ongelmallinen välivaihe, kun se joutuu odottamaan, tuleeko Valtiokonttorilta vireillä oleviin takaisinperintäasioihin myöhemmin mahdollisia täydennyksiä tai

vähennyksiä. Takaisinperintäasioiden viivytyksettömän käsittelyn turvaamiseksi kuittaamismahdollisuudesta luovuttaisiin.

5.3 Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus maksaa tuomioistuinmaksuja

Esityksessä ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskus vapautettaisiin tuomioistuinmaksujen maksamisesta.

Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotehtävät edellyttävät tietyissä asiaryhmissä asian panemista vireille tuomioistuimessa. Oikeusrekisterikeskuksella ei ole näissä asioissa harkintavaltaa sen suhteen, paneeko se asian vireille tuomioistuimessa. Tuomioistuinmaksujen periminen tällaisissa lakisääteisissä täytäntöönpanotehtävissä ei ole perusteltua.

Oikeusrekisterikeskuksella on mahdollisuus vaatia vastapuolen velvoittamista tuomioistuinmaksun suorittamiseen, mutta varsin usein maksuvelvollisella ei ole varaa maksaa edes tuomittua velvoitetta. Tuomioistuinmaksut jäävät usein valtion vahingoksi. Joissain tapauksissa tuomioistuinmaksu voi muodostua suuremmaksi kuin itse saatava, jota Oikeusrekisterikeskus perii maksuvelvolliselta. Sen enempää Oikeusrekisterikeskuksen kuin maksuvelvollistenkaan kannalta tuomioistuinmaksun periminen ei ole näistäkään syistä perusteltua.

Lisäksi on huomattava, että vastaavanlaisia täytäntöönpanotehtäviä suorittava Rikosseuraamuslaitos on jo nykyisin vapautettu tuomioistuinmaksuista.

5.4 Rangaistusvaatimuksesta luopuminen

Esityksessä ehdotetaan, että rangaistusvaatimuksen käytöstä luovuttaisiin.

Kuten edellä jaksossa 3.13 on todettu, rangaistusvaatimuksen käyttömäärä on vähentynyt ja suostumuksensa summaariseen sakkomenettelyyn maksamalla antaa vuosittain vain noin 400 sakotettua. Loput rangaistusvaatimusasiat siirtyvät 30 päivän maksuajan jälkeen tavanomaiseen rikosprosessiin. Maksuajan kulumisen odottaminen aiheuttaa siten viivettä asian esitutkintaan.

Vähäisestä käyttömäärästä huolimatta rangaistusvaatimuksen käyttö edellyttää Oikeusrekisterikeskukselta ja poliisilta maksamisen seurantaa.

Rangaistusvaatimusta koskevaa menettelyä voidaan myös pitää jossain määrin vaikeaselkoisena. Käytännössä on ollut tilanteita, joissa sakotetulle on ollut epäselvää, mihin hän on antanut suostumuksensa maksamalla sakon. Myös syyttäjien näkökulmasta rangaistusvaatimus on aiheuttanut epäselviä tilanteita. Joissain tilanteissa maksettuja rangaistusvaatimuksia on jouduttu siirtämään tavanomaiseen rikosprosessiin siksi, että on epäselvää, millä perusteella sakotettu on kiistänyt teon. Asiaa ei ole välttämättä kirjattu, koska rangaistusvaatimukseen suostuminen on saatettu mieltää teon tunnustamiseksi.

Yllä mainituista seikoista huolimatta rangaistusvaatimuksen käytöllä vältetään rikkomuksen käsittely rikosprosessissa noin 400 asiassa vuosittain. Tästä aiheutuu vähäisiä kustannussäästöjä syyttäjille ja tuomioistuimille.

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että rikosprosessin selkeys ja rangaistusvaatimuksen käytön vähentyminen puoltavat siitä luopumista. Rikosprosessiin ohjautuvien asioiden määrän kasvu on siinä määrin vähäinen, ettei rangaistusvaatimusta ole vähäisten kustannussäästöjen vuoksi perusteltua säilyttää.

5.5 Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen sakon ja rikesakon määräämisen yhteydessä

Esityksessä ehdotetaan, että sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä voitaisiin määrätä maksettaviksi myös päihdetutkimuskustannukset, jotka ovat olleet tarpeen sakkomenettelyssä käsiteltävän asian selvittämiseksi.

Kuten yllä jaksossa 2.11 on todettu, sakkomenettelyn soveltamisalaa on ollut tarkoitus laajentaa yksinkertaisiin ja selviin rattijuopumustapauksiin (L 95/2018, HE 103/2017 vp). Valtaosa rattijuopumuksista vaatii kuitenkin päihtymystilan selvittämistä muutoin kuin tarkkuusalkometrillä. Nykyisin tällaisia tapauksia ei ole mahdollista käsitellä sakkomenettelyssä, sillä päihdetutkimuskustannuksia ei ole ollut tässä menettelyssä mahdollista määrätä korvattavaksi valtiolle. Myös muut päihtymystilan selvittämistä vaativat selvät ja yksinkertaiset rikokset on nykyisin käsiteltävä tuomioistuinmenettelyssä, mikäli päihtymystä ei ole voitu osoittaa tarkkuusalkometrillä.

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, ettei nykyinen oikeustila ole tarkoituksenmukainen, eikä se mahdollista yllä mainitun sakkomenettelyn laajentamista koskevan lakimuutoksen tavoitteiden saavuttamista. Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamista päihdetutkimuskustannusten korvaamisesta määräämiseen voidaan pitää perusteltuna ihmisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden ja viranomaisten resurssienkäytön kannalta.

5.6 Rikoslain lakitekniset muutokset

Edellä jaksossa 2.16 mainituista syistä rikoslain 2 a luvun 3 §:n 2 momenttiin ja 7 luvun 3 a ja 3 b §:ään tehtäisiin tieliikennelain ja vesiliikennelain uudistuksista aiheutuneet lakitekniset muutokset.

6 Pääasialliset vaikutukset

6.1 Taloudelliset vaikutukset

6.1.1 Tietojärjestelmäkustannukset

Esitys liittyy Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmän päivittämishankkeeseen. Hankkeessa on kevään 2024 aikana käynnissä kilpailutus. Hankkeen tietojärjestelmätoteutus on tarkoitus käynnistää keväällä 2024. Hankkeen kokonaiskustannukset tarkentuvat hankintapäätöksen tekemisen jälkeen. Kustannusten voidaan alustavasti arvioida olevan useampi miljoona euroa.

Hankkeen tavoitteena on parantaa tuottavuutta ja taloudellisuutta. Hankkeessa uudistetaan täytäntöönpanojärjestelmä niin, että ylläpitokustannukset ja kehittämiskustannukset pienenevät merkittävästi. Hankkeen tarkemmat kustannushyötylaskelmat laaditaan kilpailutuksen jälkeen. Esitystä täydennetään tältä osin myöhemmin.

Tietojärjestelmähanke edellyttää niin sanottuja integraatioita eri viranomaisten tietojärjestelmien välille. aiheutuvat kustannukset arvioidaan tietojärjestelmähankkeen edetessä.

Tietojärjestelmämuutoksia edellyttää myös sakon muuntorangaistuksen määräämismenettelyn siirtäminen tietojärjestelmissä tapahtuvaksi. Tietojärjestelmähankkeen aikana selvitetään tarkemmin, mihin tietojärjestelmiin menettely edellyttää muutoksia. Toteutustapa ja muutoksista eri viranomaisille aiheutuvat kustannukset tarkentuvat tietojärjestelmähankkeen edetessä.

Ehdotetuista lainmuutoksista aiheutuu paitsi Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmän muutostarpeita myös tarpeita tietojärjestelmämuutoksiin erityisesti tuomioistuinten ja poliisin, ulosoton ja Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmissä. Esimerkiksi Ulosottolaitos on arvioinut, että muutosten kustannukset olisivat noin 100 000 euroa. Myös Rikosseuraamuslaitos on arvioinut, että muutosten kustannukset olisivat vastaavaa suuruusluokkaa.

Nämä kustannusarviot tarkentuvat tietojärjestelmähankkeen edetessä.

6.1.2 Vaikutukset viranomaisten määrärahoihin

Tietojärjestelmäkustannusten lisäksi esitys vaikuttaisi useiden viranomaisten toimintaan. Seuraavassa arvioidaan näiden muutosten vaikutusta viranomaisten määrärahoihin.

Yksittäisistä säännösmuutoksista muutoksenhakumahdollisuus Oikeusrekisterikeskuksen päätöksistä lisää jossain määrin henkilötyötä Oikeusrekisterikeskuksessa. Tästä ei kuitenkaan aiheudu merkittäviä kustannusvaikutuksia, koska samalla erityisesti maksuaikapäätösten tekemistä yksinkertaistetaan. Toisaalta uusi tietojärjestelmä mahdollistaa tiettyjen päätösten automatisoinnin, mikä vähentää Oikeusrekisterikeskuksen työmäärää.

Oikeusrekisterikeskuksen kustannuksia lisää jossain määrin myös ehdotus 30 päivän kiinteästä maksuajasta luopumisesta liikennevirhemaksuissa ja sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä määrättyjen sakkojen maksamisessa. Oikeusrekisterikeskuksen arvion mukaan seuraamukset maksettaisiin pääosin hyvin poliisin antamien maksutietojen perusteella, vaikka niissä ei olisi eräpäivää. Muutos vaikuttaisi kuitenkin jossain tapauksissa maksukäyttäytymiseen siten, että seuraamus maksettaisiin vasta siinä vaiheessa, kun Oikeusrekisterikeskus on lähettänyt asiassa maksukehotuksen, jossa on eräpäivä maksamista varten. Oikeusrekisterikeskuksen arvion mukaan maksukehotuksia tultaisiin lähettämään muutoksen myötä vuosittain 20 000 kappaletta enemmän nykytilaan verrattuna. Tällä olisi noin 10 000 euron vuosittainen kustannusvaikutus. Kustannusvaikutusta vähentäisi jatkossa se, jos maksuvelvolliset siirtyvät käyttämään sähköisiä asiointipalveluja.

Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin vaikuttaisivat myös rikosvahinkoasioiden hoitoon tehtävät lainmuutokset. Tästä aiheutuvat kustannukset olisivat kuitenkin vähäisiä.

Esityksestä aiheutuu muutoksia useiden viranomaisten välisiin tehtävänjakoihin. Muutokset olisivat kuitenkin vähäisiä ja tehtävien hoitamisessa pystyttäisiin hyödyntämään tietojärjestelmän automaatiota. Muutokset myös selkeyttäisivät käsittelyprosesseja, mikä osaltaan vähentää viranomaisten työtä. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitokselle siirtyvät sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanotehtävät voitaisiin pitkälti toteuttaa tietojärjestelmäautomaation avulla. Kokonaisuudessaan viranomaisille ei aiheutuisi lainmuutoksista mainittavia kustannuksia.

Ehdotettu rangaistusvaatimuksesta luopuminen sakon ja rikesakon määräämismenettelyssä tarkoittaisi sitä, että vuosittain noin 400 sakkoasiaa käsiteltäisiin summaarisen menettelyn sijasta tuomioistuimessa. Tästä on arvioitu aiheutuvan laskennallista vuosittaista henkilöstökustannusten lisäystä syyttäjille enintään noin 110 000 euroa ja tuomioistuimille enintään noin 180 000 euroa. Toisaalta päihdetutkimuskustannusten määrääminen sakkomenettelyssä vähentäisi jossain määrin syyttäjien ja tuomioistuinten työmäärää.

Kokonaisuutena arvioiden ehdotetut lainmuutokset voidaan toteuttaa valtion talousarvion ja valtiontalouden kehyksiin varattujen määrärahojen puitteissa. Lainmuutosten edellyttämät tietojärjestelmämuutokset Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmiin voidaan toteuttaa tietojärjestelmähankkeeseen varattujen määrärahojen puitteissa.

6.1.3 Vaikutukset sakkotulot

Esityksellä ei olisi mainittavia vaikutuksia valtion sakkotulokertymään.

6.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen

Ehdotetut lainmuutokset selkeyttävät seuraamusten täytäntöönpanomenettelyä. Muutokset parantavat siten maksuvelvollisten asemaa. Erityisesti muutoksenhakumahdollisuus Oikeusrekisterikeskuksen päätöksiin parantaa maksuvelvollisten oikeusturvaa.

Ehdotuksilla myös yksinkertaistetaan maksuaikaa koskevia säännöksiä. Jatkossa maksuvelvollisilla olisi aiempaa helpommin mahdollista saada lyhyt kolmen kuukauden maksuaika.

Ehdotetut sakkomenettelyä koskevat muutokset lisäävät kansalaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta ja selkeyttävät sakkomenettelyä. Selvät ja yksinkertaiset asiat, kuten rattijuopumukset ja huumausaineiden käyttörikokset, voitaisiin epäillyn suostumuksella käsitellä sakkomenettelyssä tuomioistuimen sijaan, vaikka asian selvittämisestä olisi aiheutunut päihdetutkimuskustannuksia. Kaikilla kansalaisilla olisi silti edelleen oikeus saattaa asiansa halutessaan tuomioistuimen käsiteltäväksi. Myös menettelyn selkeyttämisen rangaistusvaatimuksen poistamisella voidaan katsoa parantavan kansalaisten oikeusturvaa, sillä tällöin ei ole vaarassa syntyä väärää käsitystä menettelyyn suostumisesta.

6.3 Vaikutukset viranomaisiin

Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät eri viranomaisten tehtävänjakoa seuraamusten täytäntöönpanossa. Tämä voisi jossain määrin nopeuttaa asioiden käsittelyä ja tehostaa täytäntöönpanon onnistumista.

Viranomaisten kannalta olennaisin muutos olisi se, että täytäntöönpanomenettely siirtyisi kaikilta osin manuaalisesta käsittelytavasta sähköiseksi.

6.3.1 Oikeusrekisterikeskus

Ehdotusten merkittävimmät muutokset koskisivat Oikeusrekisterikeskusta.

Oikeusrekisterikeskukselle uusi tietojärjestelmä yhdistettynä säädösmuutoksiin, mahdollistaa virtaviivaisemman ja kustannustehokkaamman seuraamusten täytäntöönpanon. Uuden järjestelmän ja teknologian avulla on mahdollista toteuttaa nykyistä paremmin viranomaisten välisiä tiedonsiirtoja siten kuin tiedonhallintalain (906/2019) 22 §:ssä edellytetään. Kansalaisille, yhteisöille ja yrityksille on mahdollista toteuttaa sähköisiä asiointipalveluita ja näin helpottaa viranomaisasiointia täytäntöönpanoasioissa. Uuden järjestelmän avulla sähköistetään täytäntöönpanoprosessia ja vähennetään manuaalista työtä vaativia vaiheita Oikeusrekisterikeskuksessa.

Oikeusrekisterikeskukselle siirtyy joidenkin uusien seuraamusten täytäntöönpanotehtäviä. Samoin itseperintämenettelystä luopuminen lisää jonkin verran Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantavaksi tulevien saatavien määrää. Muutoksenhakumahdollisuus Oikeusrekisterikeskuksen päätöksiin saatavia koskevissa asioissa lisää osaltaan Oikeusrekisterikeskuksen työtä. Tietojärjestelmän automatisoinnin avulla näiden muutosten vaikutukset Oikeusrekisterikeskukseen ovat kuitenkin vähäisiä.

Rangaistusluonteisten hallinnollisia seuraamuksia koskevien säännösten yhtenäistäminen ja sähköinen käsittely vähentävät niin Oikeusrekisterikeskuksen kuin maksun määränneiden viranomaistenkin työtä maksun täytäntöönpanovaiheessa.

Oikeusrekisterikeskuksen tehtävät sakon muuntorangaistusmenettelyssä muuttuisivat siten, että Oikeusrekisterikeskus ei enää etsintäkuuluttaisi muuntorangaistukseen tuomittuja vankilaan toimittamista varten. Toisaalta Oikeusrekisterikeskus lähettäisi jatkossa maksuvelvollisille pyynnön ottaa yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen vankilaan ilmoittautumisajan määräämiseksi.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa Oikeusrekisterikeskuksen tehtävät säilyisivät ennallaan. Säännökset kuitenkin selkeyttäisivät muiden viranomaisten tehtävänjakoa ja velvollisuuksia, mikä helpottaisi Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviä.

Rikosvahinkoasioissa Oikeusrekisterikeskuksen edellytyksiä huolehtia takautumissaatavan täytäntöönpanosta parannettaisiin muun muassa siten, että sille säädettäisiin toimivalta luopua perinnästä tietyin edellytyksin. Näin asian käsittely voitaisiin nykyisestä poiketen päättää sellaisissa tapauksissa, joissa olisi ilmeistä, ettei perintä tule onnistumaan. Tämä helpottaisi Oikeusrekisterikeskuksen työn kohdistamista nykyistä tehokkaammin. Maksettujen korvausten takaisinperintätehtävät keskitettäisiin kokonaisuudessaan Oikeusrekisterikeskukselle, mikä lisäisi jossain määrin Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviä, mutta toisaalta selkeyttäisi tehtävänjakoa Oikeusrekisterikeskuksen ja Valtiokonttorin välillä.

Kokonaisuudessaan tehtävämuutokset eivät olennaisesti vaikuttaisi Oikeusrekisterikeskuksen työmäärään, mutta parantaisivat Oikeusrekisterikeskuksen edellytyksiä huolehtia tehtävistään tehokkaasti.

6.3.2 Ulosottolaitos

Ulosottolaitoksen kannalta esitykseen liittyy kaksi mainittavaa muutosta.

Ensinnäkin Ulosottolaitoksen tehtävistä poistuisi vankilaan ilmoittautumisaikojen määrääminen. Tehtävään käytetty työmäärä on kuitenkin ollut vähäinen, joten muutos ei olennaisesti vaikuttaisi Ulosottolaitoksen toimintaan.

Toiseksi Ulosottolaitokselle siirrettäisiin tiettyjen valtiolle menetetyksi tuomittujen esineryhmien täytäntöönpanotehtävät. Keskeisin tällainen esineryhmä olisivat valtiolle menetetyksi tuomitut kiinteistöt. Kyse olisi esineistä, joiden realisoimiseen Ulosottolaitoksella on vakiintuneet käytännöt ja osaaminen toisin kuin esimerkiksi poliisilla. Muutos ei olennaisesti lisäisi Ulosoton vuosittaista asiamäärää. Näistä syistä muutos ei olennaisesti vaikuttaisi Ulosottolaitoksen toimintaan.

6.3.3 Tuomioistuimet ja syyttäjät

Seuraamusten täytäntöönpanotehtäviä koskevat muutokset eivät olennaisesti vaikuttaisi tuomioistuinten tai syyttäjien toimintaan.

Sakon muuntorangaistuksen määräämismenettelyn digitalisointi helpottaisi kuitenkin merkittävästi niin tuomioistuinten kuin syyttäjienkin tehtäviä. Esimerkiksi asiakirjojen käsittely ja maksutietojen saaminen helpottuisivat nykyisestä.

Yksittäisistä ehdotetuista muutoksista sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin ehdotetut muutokset rangaistusvaatimuksesta luopumisesta ja päihdetutkimuskustannusten

määräämisestä summaarisessa menettelyssä muuttaisivat jossain määrin tuomioistuinkäsittelyyn vietävien rikosasioiden määrää. Rangaistusvaatimuksesta luopumisen vuoksi vuosittain noin 400 sakkoasiaa käsiteltäisiin summaarisen menettelyn sijasta tuomioistuimessa. Vastaavasti noin 200 rikosasiaa siirtyisi tuomioistuimesta summaariseen menettelyyn, jos päihdetutkimuskustannukset voidaan määrätä sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Vaikutus niin tuomioistuimiin kuin syyttäjiinkin olisi kuitenkin kokonaisuudessaan vähäinen. Kumpikin muutos kuitenkin poistaisi menettelystä osin tarpeettomia käsittelyvaiheita ja ohjaisi asiat nykyistä tarkoituksenmukaisempiin prosesseihin. Tämä parantaisi siten näiden viranomaisten mahdollisuuksia keskittyä sen ydintehtäviin eli vaikeiden ja riitaisten asioiden käsittelyyn.

6.3.4 Poliisi

Ehdotetut muutokset eivät olennaisesti vaikuttaisi poliisin tehtäviin. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muutoksilla olisi tuomioistuimia ja syyttäjiä vastaavia vaikutuksia myös poliisin toimintaan.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa poliisilta siirtyisi Ulosottolaitokselle eräiden haastavien esineiden, kuten kiinteistöjen, täytäntöönpanotehtävä. Muutos yksinkertaistaisi poliisin tehtäviä menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa.

6.3.5 Rikosseuraamuslaitos

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävät muuntorangaistuksen täytäntöönpanossa lisääntyisivät. Rikosseuraamuslaitos määräisi jatkossa ilmoittautumisajat muuntorangaistukseen tuomituille. Asiamäärä on kuitenkin verrattain pieni ja muutos myös parantaisi vankilaan ottamisen ennakointia ja esimerkiksi päihdekuntoutukseen sijoittamista. Rikosseuraamuslaitos myös etsintäkuuluttaisi ne muuntorangaistukseen tuomitut, joille ilmoittautumisaikaa ei saada määrättyä. Tämä toteutettaisiin kuitenkin pitkälti automatisoidusti. Näin ollen muutokset eivät olennaisesti vaikuttaisi myöskään Rikosseuraamuslaitoksen työmäärään.

6.3.6 Muut viranomaiset

Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantaviksi siirtyvät seuraamukset vähentävät vastaavasti muiden viranomaisten työmäärää vähäisessä määrin. Itseperintämenettelystä luopuminen selkeyttää Oikeusrekisterikeskuksen ja eräitä vahingonkorvaussaatavia ja oikeudenkäyntikuluja edelleen itse perivien Verohallinnon, Tullin ja Kansaneläkelaitoksen tehtävien jakoa.

Tietojärjestelmän kehittäminen ja siihen liittyvät lainmuutokset selkeyttävät ja yksinkertaistavat rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa maksuja määräävien viranomaisten ja Oikeusrekisterikeskuksen kesken.

6.4 Tiedonhallintavaikutukset

Tietojärjestelmähankkeesta eri viranomaisille aiheutuvia tiedonhallintavaikutuksia arvioidaan tarkemmin tietojärjestelmähankkeen edetessä. Tätä jaksoa täydennetään myöhemmin.

6.5 Tietosuojavaikutukset

Tietojärjestelmähankkeesta aiheutuvia tietosuojavaikutuksia arvioidaan tarkemmin tietojärjestelmähankkeen edetessä. Tätä jaksoa täydennetään myöhemmin.

6.6 Vaikutukset rikollisuuteen

Esityksellä ei olisi mainittavia vaikutuksia rikollisuuteen. Muutokset voivat kuitenkin jossain määrin edistää seuraamusten maksamista ja perinnän tehokkuutta.

7 Muut toteuttamisvaihtoehdot

7.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtoisia ratkaisuja yksittäisille esityksessä ehdotetuille ratkaisuille on käsitelty edellä kunkin asiakokonaisuuden yhteydessä. Seuraavassa käsitellään eräitä sakon muuntorangaistusmenettelyn toteuttamisvaihtoehtoja.

7.1.1 Sakkojen maksamisen edistäminen

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu sitä, voitaisiinko sakkojen maksamista aikaistaa Oikeusrekisterikeskuksen tai ulosottoviranomaisten toimenpiteillä. Valmistelussa on katsottu, että menettelyn summaarisuuden takia yksittäisten sakotettujen tavoitteleminen ei ole tarkoituksenmukaista. Käytännössä tällaiset toimenpiteet tarkoittaisivat yhtä uutta lisävaihetta menettelyyn ja on epäselvää, parantaisiko se maksamista. Kuten edellä on todettu, esityksessä ehdotetaan kuitenkin, että Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotuksen ja ulosoton vireilletuloilmoituksen yhteydessä maksuvelvolliselle on ilmoitettava sakkojen ja uhkasakkojen muuntomahdollisuudesta.

7.1.2 Muuntorangaistusmenettelyn vaihtoehdot

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu sitä, voitaisiinko syyttäjän tehtäviä muuntorangaistusmenettelyssä siirtää Oikeusrekisterikeskukselle. Valmistelussa on katsottu, että periaatteelliset seikat puoltavat toimivallan säilyttämistä ennallaan. Koska muuntorangaistus on ehdoton vankeusrangaistus, perustelluinta on, että syyttäjä säilyy asiassa toimivaltaisena viranomaisena. Käytännössä toimivallan siirto ei myöskään vähentäisi viranomaisten resurssitarpeita.

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu myös sitä, voitaisiinko muuntorangaistusasiat käsitellä kirjallisessa menettelyssä. Tätä mahdollisuutta ei ole pidetty perusteltuna, koska menettely edellyttää maksuvelvollisen suostumusta, ja olisi epäselvää, saadaanko tällaista suostumusta maksuvelvollisilta. Käytännössä yksittäisen muuntorangaistusasian käsittely suullisessa istunnossa ei myöskään kuormita viranomaisia olennaisesti enempää kuin, jos se käsiteltäisiin kirjallisessa menettelyssä. Suullista käsittelyä puoltaa myös se, että kyseessä on ehdottoman vankeusrangaistuksen määrääminen.

7.1.3 Rikosvahinkolaissa tarkoitetun takautumissaatavan perinnästä luopuminen

Valmistelun aikana on arvioitu myös eräitä muita vaihtoehtoja rikosvahinkokorvaukseen perustuvan takautumissaatavan perintätoimista luopumiselle.

Ensimmäinen vaihtoehtona on arvioitu sitä, että Oikeusrekisterikeskus voisi luopua valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan perinnästä, jos perintä kokonaisuutena arvostellen harkittaisiin kohtuuttoman raskaaksi ottaen huomioon vahingonkorvauslain (412/1974) 2 luvun 1 §:n 2 momentin, 2 tai 3 §:n yleiset periaatteet. Ratkaisu olisi selkeä, koska Oikeusrekisterikeskus harkitsisi perintään ryhtymistä samoilla perusteilla, joita tuomioistuin soveltaisi korvausvastuuta harkitessaan, jos asia myöhemmin saatettaisiin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Tässä

vaihtoehdossa ei tarvitsisi säätää erikseen perusteita Oikeusrekisterikeskuksen luopumisharkinnalle.

Oikeusrekisterikeskuksen harkintavaltaa koskevan pykälän nojalla tulisi kuitenkin voida tarvittaessa kokonaan luopua korvausvaatimuksesta, jos se katsottaisiin kokonaisharkinnan perusteella tarpeelliseksi. Vahingonkorvauslain edellä mainitut säännökset periaatteessa mahdollistavat korvausvaatimuksesta luopumisen, mutta tahallaan aiheutetuissa vahingoissa ja erityisesti rikosvahingoissa se on ollut erittäin poikkeuksellista. Vahingonkorvausoikeudellisten kohtuullistamisperiaatteiden pääsääntönä on vahingonkärsijän suojaaminen ja täyden korvauksen periaate. Esimerkiksi rikokseen syyntakeettomana syyllistynytkään ei yleensä vapaudu vahingonkorvausvastuusta kokonaan, vaikka hänet jätetään tuomitsematta rangaistukseen (esim. KKO 2009:56).

Lisäksi on otettava huomioon, että tässä tapauksessa kysymys ei ensisijaisesti olisi vahingonkärsijän, vaan valtion intressien turvaamisesta. Vaihtoehto aiheuttaisi epäselvyyttä siitä, missä määrin vahingonkärsijän ja vahingon aiheuttajan välistä oikeussuhdetta koskeva sääntely ja oikeuskäytäntö olisivat sovellettavissa.

Edellä todettujen seikkojen perusteella ei ole perusteltua, että Oikeusrekisterikeskus soveltaisi luopumisharkinnassaan vahingonkorvauslain säännöksiä. Vahingonkorvauslain säännökset tulisivat sovellettavaksi tuomioistuimessa, jos luopumista koskeva korvausasia etenisi riita-asiana oikeudenkäyntiin.

Toisena vaihtoehtona on arvioitu sitä, että Oikeusrekisterikeskus voisi vain keskeyttää perintätoimet, muttei luopua perinnästä kokonaan. Tässä vaihtoehdossa perintä kuitenkin aloitettaisiin uudelleen tilanteessa, jossa sen voitaisiin olettaa johtavan tulokseen. Vastaavalla tavalla on tullivelan perintätoimista luopumisesta säädetty tullilain (304/2016) 79 §:ssä. Tässä vaihtoehdossa Oikeusrekisterikeskukselle säädettäisiin samankaltainen toimivalta nimenomaan perintätoimien keskeyttämiseen rikosvahinkoasioissa.

Kun perinnästä ei luovuttaisi lopullisesti, vaan se keskeytettäisiin, jäisi asia vireille Oikeusrekisterikeskuksen järjestelmään. Tällöin asian käsittelyä voitaisiin jatkaa, jos vahingosta vastuussa olevalle, eli maksuvelvolliselle, tulisi varoja ja perinnän katsottaisiin johtavan tulokseen. Tässä vaihtoehdossa todennäköisempää olisi kuitenkin käytännössä todennäköisempää, että asia jäisi vireille järjestelmään siihen asti, että se raukeaisi. Asian mahdollisesti pitkänkin vireilläolon edellyttämät järjestelyt aiheuttaisivat Oikeusrekisterikeskukselle lisätyötä ja olisivat myös maksuvelvollisen kannalta ongelmallisia, koska asia voisi olla vireillä vuosia.

7.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

7.2.1 Ruotsi

Sakkojen täytäntöönpanosta on Ruotsissa annettu laki ja asetus (Bötesverkställighetslag, 1979:189 ja bötesverkställighetsförordning, 1979:197). Uhkasakosta on annettu erillinen laki (Lag om viten, 1985:206). Pohjoismaisesta yhteistyöstä rangaistusten täytäntöönpanossa on annettu laki (Lag om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., 1963:193).

Ruotsissa alkoi vuonna 2012 laajempi seuraamusjärjestelmää koskeva uudistus. Sakon täytäntöönpanosta annettua lakia on Ruotsissa muutettu loppuvuodesta 2020. Muutoksella tiukennettiin hieman mahdollisuuksia muuntaa sakkorangaistus vankeudeksi.

Sakkojen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään sakkojen ja uhkasakkojen perinnästä (1 §). Laissa käytetään Suomen perintää vastaavalle ilmaisulle kahta eri termiä uppbörd ja indrivning. Sakon perintää koskevan asetuksen mukaan uppbörd on ensisijainen perintämuoto, jossa perijäviranomaisena toimii poliisi. Täytäntöönpanoa koskevan lain 2 §:n mukaan sakkojen kantoon (uppbörd) aletaan heti kun päätös tai tuomio on annettu, mutta perintään (indrivning) ei saa alkaa ennen lainvoimaisuutta. Laissa säädetään myös mahdollisuudesta maksaa sakko ennakkoon ennen tuomion antamista (2 § 2 mom.). Perintää (indrivning) koskevien säännösten mukaan perintä (indrivning) aloitetaan, ellei sakon kantoon (uppbörd) ryhdytä, tai ellei se ole johtanut täyteen maksuun.

Täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa säädetään muun muassa tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa sakotetulle mahdollisuudesta vapaaehtoiseen maksamiseen (3 §), sekä poliisin velvollisuudesta pyytää sakkojen perintää sakkojen kannon jälkeen tai silloin kun kantoa ei ole suoritettu (6 §). Myös tuomioistuin tai muu viranomainen voi pyytää perintää ratkaisun tultua lainvoimaiseksi (8 §). Asetuksen 25 §:n mukaan perintää ei tarvitse pyytää aloitettavaksi saatavasta, joka on alle 100 kruunua ja jos perintä ei ole tarpeen yleisen edun vuoksi.

Sakkojen täytäntöönpanosta annetun lain mukaan kruununvoudinvirasto voi päättää, ettei sakon täytäntöönpanoa jatketa, mikäli periminen olisi erityisen haitallista sakotetulle tai tämän huollettavalle (12 §). Laissa on myös säännökset sakon muuntamisesta.

7.2.2 Norja

Norjan rikosprosessilaissa (Lov om rettergangsmåten i straffesaker , LOV-1981-05-22-25), säädetään tuomioiden täytäntöönpanemisesta siten, että tuomio voidaan panna täytäntöön lainvoimaisena (rettskraftig), ellei asiasta toisin säädetä. Lain 454 §:n mukaan sakkojen määräpäivä on heti kun ne on määrätty ja täytäntöönpano voidaan aloittaa tällöin suoraan. Jos sakko ei kuitenkaan ole vielä lainvoimainen ja siitä valitetaan, ei täytäntöönpanoa voida jatkaa ennen kuin asia on ratkaistu.

Poliisi vastaa muiden kuin ehdottomien vankeusrangaistusten täytäntöönpanon aloittamisesta (455 §). Lain mukaan sakkojen ja muiden rahamääräisten saatavien perinnästä vastaa Norjan perintätoimisto (Statens Innkrevingssentral), ellei ministeriö päätä toisin. Myös muille osapuolille rikosasioissa määrättävät korvaukset voidaan periä perintötoimiston toimesta, mikäli toinen taho sitä toivoo (456 §). Lain mukaan oikeusministeriö voi määrätä koron maksamisesta ja muista kuluista sakoille ja takavarikoille (456 §) ja kuningas voi määrätä tarkemmin sakkojen ja muiden rahamääräisten saatavien perinnästä (457 §). Laissa on myös säännökset armahdukseen liittyen (458 §).

Jos sakkoa ei makseta vapaaehtoisesti tai saada muuten perityksi, voidaan se määrätä täytäntöön pantavaksi muuntorangaistuksena.

Päätöstä täytäntöönpanosta ei käsitellä erikseen tuomioistuimessa. Sakon muuntosuhteesta vankeudeksi ei ole tarkkaa sääntelyä mutta useimmissa tapauksissa 1000 kruunua vastaa kaksi päivää vankeutta. Jos sakkoon tuomittu on maksanut osan sakosta, lyhentää tämä muunnettua vankeustuomiota.

Muuntorangaistus pannaan täytäntöön vain, jos sakkoon tuomittu maksukyvystä huolimatta jättää sakon maksamatta tai yleinen etu sitä vaatii. Norjan rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain (Lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) 16 a §:n nojalla sakon muuntorangaistus voidaan panna täytäntöön sakkopalveluna.

7.2.3 Tanska

Tanskan rikoslaissa (straffeloven) säädetään sakkorangaistuksen ja muuntorangaistuksen määräämisestä. Sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta säädetään rangaistusten täytäntöönpanosta annetussa laissa (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. LBK nr 1333 af 09/12/2019). Tarkempia säännöksiä sakkojen täytäntöönpanosta on annettu sakkoasetuksessa (Bekendtgørelse om opkrævning af visse bøder, offerbidrag, konfiskationsbeløb, sagsomkostninger m.v. samt afgørelse om udståelse af forvandlingsstraf for bøde [bødebekendtgørelsen], BEK nr 1250 af 29/11/2019)) ja sakko-ohjeessa (vejledning om opkrævning af visse bøder, offerbidrag, konfiskationsbeløb og sagsomkostninger og om afgørelse om udståelse af forvandlingsstraf for bøde [bødevejledningen]).

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain mukaan sakko maksetaan poliisille, ellei päätöksessä toisin mainita. Oikeusministeriö voi säätää tarkempia ohjeita sakkojen täytäntöönpanosta. (90 §) Perinnästä annetun asetuksen mukaan poliisin on kerättävä säännöksen soveltamisalaan kuuluvat maksut heti, kun päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia. Maksu on suoritettava 20 tai 10 päivässä, ellei erityisiä syitä lyhyempään maksuaikaan ole (3 §). Poliisi voi myöntää maksun lykkäystä tai sopia osamaksuista. Lupaa ei voida antaa yli 6 kuukauden lykkäykselle tai osamaksun suorittamiselle yli 6 kuukauden ajassa (4 §). Mikäli maksua ei poliisin kehotuksesta suoriteta, siirtyy perintä perintäviranomaiselle (5 §).

Rangaistusten täytäntöönpanoa koskevan lain mukaan perintäviranomaisen (restanceinddrivelsesmyndigheden) tulee aloittaa perintä, jos sakkoja ei makseta. Perintä voidaan jättää aloittamatta, jos viranomainen katsoo perinnän olevan mahdotonta tai aiheuttavan olennaista haittaa henkilön elinehdoille. Perintäviranomainen voi myös sallia maksun lykkäämisen tai maksujärjestelyn. (91 §). Tarkempia säännöksiä perinnästä ja eri viranomaisten toimivallan jaosta on kirjattu sakko-ohjeeseen.

Tuomioistuimen tuomitessa sakon se tuomitsee samalla myös muuntorangaistuksen sakon maksamatta jättämisen varalle. Päiväsakkoina tuomitut sakot muunnetaan vankeudeksi siten, että yksi päiväsakko vastaa yhtä päivää vankeutta. Muuntorangaistuksen enimmäispituus on 60 päivää vankeutta.

Poliisin määräämät sakot 10 000 kruunuun saakka muunnetaan vankeudeksi suoraan laissa säädetyn taulukon nojalla. Poliisin määräämät yli 10 000 kruunun sakot muunnetaan vankeudeksi sakotetun kotipaikan tuomioistuimessa.

Perintäviranomainen voi palauttaa sakon poliisille muuntorangaistuksen määräämistä varten tietyin edellytyksin. Edellytyksenä on, että sakkoa tulee ensin periä kaikin käytettävissä olevin keinoin. Jos tämän jälkeen on epätodennäköistä, että sakko saadaan edes osittain perityksi, vaikka sakotettu on maksukykyinen, voidaan asia siirtää takaisin poliisille muunto-rangaistusta varten.

7.2.4 Saksa

Saksassa sakkojen ja hallinnollisten seuraamusmaksujen perinnästä säädetään muun muassa hallinnollisia rikkeitä koskevassa laissa (Ordnungswidrigkeitengesetz), hallinnollista täytäntöönpanoa koskevassa laissa (Verwaltungs-Vollstreckungsgesetz) sekä rikosprosessilaissa (Strafprozeßordnung) ja oikeudellisessa perintälaissa (Justizbeitreibungsgesetz).

Hallinnollisia rikkeitä koskevan lain 90 §:n mukaan hallinnolliset sakot toimeenpannaan hallinnollista täytäntöönpanoa koskevan lain mukaan ja 91 §:n mukaan tuomioistuimen määräämien

sakkojen toimeenpanoon sovelletaan rikosprosessilain säännöksiä. Hallinnollista täytäntöönpanoa koskevan lain mukaan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, kun saatava on erääntynyt ja maksukehotuksesta tai tämän jälkeisestä erääntymisestä on kulunut vähintään viikko. Tämän jälkeen velallista on vielä muistutettava maksusta ja annettava viikko maksuaikaa. Saatavaan oikeutetun viranomaisen tulee antaa täytäntöönpanomääräys (3§).

Rikosprosessilain mukaan toimeenpanoviranomainen on syyttäjän virasto ja täytäntöönpanoon sovelletaan oikeudellista perintälakia. Perintä voidaan perintää koskevain lain mukaan aloittaa vasta, jos velallinen ei ole kahdessa viikossa maksupäätöksen jälkeen valittanut päätöksestä tai kun hän on saanut tiedon valituksensa ratkaisusta. Tämän jälkeen lähetetään vielä muistutus ennen perinnän aloittamista. Perintä voidaan aloittaa vasta kun maksun määräaika on kulunut umpeen. (5 §) Mikäli perintää vastustetaan, voi perintäviranomainen tilapäisesti keskeyttää perinnän (9§).

Saksassa maksamaton sakko voidaan muuntaa yhdyskuntaseuraamukseksi tai vankeudeksi.

8 Lausuntopalaute

Esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella…

9 Säännöskohtaiset perustelut

9.1 Laki sakon täytäntöönpanosta

1 luku **Yleiset säännökset**

Luvussa säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvien seuraamusten täytäntöönpanon yleisistä perusteista.

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin kuten nykyisinkin niistä seuraamuksista, joiden täytäntöönpanossa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia sovelletaan. Seuraamukset ryhmiteltäisiin pykälässä viiteen momenttiin niiden sisällön perusteella.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mitkä rikosoikeudelliset rangaistukset pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Tällaisia rangaistuksia olisivat rikesakko, sakko, yhteisösakko ja kurinpitosakko kuten nykyisinkin. Momentti kattaisi rikoslain 6 luvun 1 §:ssä mainitut rahamääräiset rangaistuslajit. Nykyisestä 1 §:n 1 momentin 2 kohdasta poiketen luettelossa ei erikseen mainittaisi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 84 ja 85 §:n nojalla kurinpitosakkoa, joksi poistumiskielto tai aresti on muunnettu. Tämä olisi tarpeetonta, koska tällöinkin kyseessä on kurinpitosakko, josta säädetään momentin 4 kohdassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitkä rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Momentti kattaisi erilaiset hallinnolliset seuraamus-, laiminlyönti- ja rikkomusmaksut, jotka olisi perusteltua panna täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Luettelo vastaisi pääosin nykyistä pykälän 1 momentin 11–19 kohtaa ja 2 momenttia, mutta sitä täydennettäisiin edellä yleisperustelujen jaksossa 4.1.1. mainituilla seuraamusmaksuilla.

Uusina rangaistusluonteisina hallinnollisina seuraamuksina luetteloon lisättäisiin ylikuormamaksusta annetussa laissa tarkoitettu ylikuormamaksu, kilpailulain 12, 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut, jätelain 131 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sähkö- ja

maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 20 a §:ssä tarkoitettu rikemaksu, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 333 §:ssä tarkoitettu teleyrityksen seuraamusmaksu ja 334 §:ssä tarkoitettu televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu, päästökauppalain 68 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu, tilintarkastuslain 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 100 §:ssä seuraamusmaksu, julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 158 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä tarkoitettu rikemaksu, eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain 15 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu ja 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 14 §:ssä tarkoitettu virhemaksu, uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 11 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muista rahamääräisistä seuraamuksista, maksuista ja korvauksista, jotka sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla pantaisiin täytäntöön. Momentti kattaisi nykyistä vastaavasti rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamuksen, uhkasakon, rikosuhrimaksun, oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitetun järjestyssakon, rikokseen perustuvan valtiolle tuomitun korvauksen, muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomitun korvauksen, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta, valtiolle tuomitun korvauksen, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen, rikosvahinkolain 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saamisen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuvan valtion saamisen korvauksen saajalta. Momenttiin lisättäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko.

Momentissa säädettäisiin myös täytäntöönpanosta, joka koskisi muissa valtioissa määrättyjä seuraamuksia. Kuten nykyisinkin tällaisia olisivat vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa tarkoitettu taloudellisen seuraamuksen, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskeva päätöksen sekä jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1805 ja jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta annetussa laissa tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskeva päätöksen sekä työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu taloudellista hallinnollista seuraamusta tai sakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano. Momenttiin lisättäisiin myös kilpailulain 44 a §:n nojalla muusta EU-maasta täytäntöön pantavaksi siirretty seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätös ja Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 1 §:ssä tarkoitetut seuraamukset sekä kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 1 §:ssä tarkoitettu menettämisseuraamus.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin muista omaisuuteen kohdistuvista seuraamuksista ja muista määräyksistä, jotka pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Tällaisia seuraamuksia olisivat kuten nykyisinkin omaisuuteen kohdistuva menettämisseuraamus, rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys ja sananvapauden

käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoviestin hävittämismääräys.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että sakon muuntorangaistus määrätään tässä laissa säädetyssä järjestyksessä. Muuntorangaistuksen määräämismenettelystä säädetään lain 3 luvussa. Sakon muuntamisen edellytyksistä puolestaan säädetään rikoslaissa ja muuntorangaistuksen täytäntöönpanosta vankilassa säädetään vankeuslaissa.

2 §. *Määritelmät.* Lain 2 §:ksi lisättäisiin säännökset laissa käytettävistä määritelmistä. Säännös olisi tarpeen, koska lain 1 §:n nojalla täytäntöön pantavia rangaistuksia, maksuja, korvauksia ja erilaisia muita seuraamuksia on lukuisia. Lain nykyisen 2 §:n säännökset siirrettäisiin 5 §:ään.

Pykälän 1 kohdan nojalla laissa käytettäisiin käsitettä seuraamus silloin, kun viitattaisiin kaikkiin 1 §:ssä tarkoitettuihin rangaistuksiin ja muihin maksuihin, korvauksiin ja seuraamuksiin.

Pykälän 2 kohdan nojalla laissa käytettäisiin käsitettä saatava silloin, kun viitattaisiin 1 §:n 1-3 momenteissa tarkoitettuihin rangaistusten, hallinnollisten seuraamusten ja muden maksjen ja korvausten perittävään rahamäärään. Saatavalla viitattaisiin siten rahamääräisiin seuraamuksiin, joiden täytäntöönpanosta säädetään lain 2 luvussa. Saatava voisi viitata saatavan koko rahamäärään tai sen maksamatta olevaan osaan.

3 §. *Täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikeusrekisterikeskuksen yleisestä velvollisuudesta huolehtia lain soveltamisalaan kuuluvien saatavien perinnästä sekä puhevallan käyttämisestä. Säännös vastaisi nykyistä sääntelyä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi poikkeuksen Oikeusrekisterikeskuksen toimivaltaan. Momentissa säädettäisiin viranomaisen suorittamasta saatavan perinnästä tapauksissa, jotka koskevat rikokseen perustuvaa vahingonkorvaussaatavaa tai oikeudenkäyntikulusaatavia. Mahdollisuus perintään rajattaisiin koskemaan vain säännöksessä mainittuja viranomaisia, joiden vastuulle siirrettäisiin saatavien perintä momentissa mainituissa tapauksissa. Näitä viranomaisia olisivat Verohallinto, Tulli ja Kansaneläkelaitos.

Säännöksestä poistettaisiin viranomaisia koskeva yleinen mahdollisuus periä rikokseen perustuva vahingonkorvaussaatava tai tähän liittyvä oikeudenkäyntikulusaatava ja määriteltäisiin sen sijaan tyhjentävästi ne viranomaistahot, joiden velvollisuudeksi säädettäisiin velvollisuus huolehtia perinnästä Oikeusrekisterikeskuksen sijaan. Koska säännöksessä nimettyjen viranomaisten velvollisuudeksi tulisi huolehtia täytäntöönpanosta aina_säännöksessä mainituissa tilanteissa, poistettaisiin laista nykyisen 53 §:n itseperintämenettelyä koskeva ilmoitusvelvollisuus.

Muiden kuin Oikeusrekisterikeskuksen suorittamaan perintään sovellettaisiin edelleen sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännöksiä. Se, että perintäviranomaisena toimisi säännöksen perusteella jokin muu taho kuin Oikeusrekisterikeskus, ei siten vaikuttaisi saatavan perintään esimerkiksi maksuaikaa, täytäntöönpanokelpoisuutta tai ulosoton hakemista koskevin osin. Perintää harjoittavista viranomaisista olisi näin ollen voimassa myös, mitä Oikeusrekisterikeskuksesta lain 2 luvussa säädettäisiin etsintäkuulutusta lukuun ottamatta.

4 §. *Täytäntöönpanoilmoitukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuomioistuinten ja viranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa 1 §:ssä tarkoitetuista ratkaisuistaan Oikeusrekisterikeskukselle. Ilmoitusvelvollisuus koskisi paitsi asian ensi vaiheessa ratkaissutta tuomioistuinta tai viranomaista myös muutoksenhakuasteita. Momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että oikeusministeriön tulisi ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle, jos tasavallan presidentti armahtaisi

sakkorangaistukseen tuomitun. Valtiokonttorin olisi ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle rikosvahinkolain nojalla maksamastaan korvauksesta. Tästä säädettäisiin rikosvahinkolaissa.

Säännöksen nojalla Oikeusrekisterikeskukselle olisi ilmoitettava kaikista ratkaisuista, joilla seuraamus on määrätty tai sitä on muutettu taikka se on kumottu tai poistettu. Myös muutoksenhakuvaiheen ratkaisusta, jolla alkuperäistä ratkaisua ei muuteta tulisi ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle. Tämä olisi merkityksellistä esimerkiksi täytäntöönpanokelpoisuuden ja raukeamisen arvioimisessa.

Lisäksi lain tasolle siirrettäisiin nykyisin valtioneuvoston asetuksen 27 §:n säännös siitä, että täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevasta päätöksestä tulisi myös ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle. Näin varmistettaisiin se, että täytäntöönpanotoimia ei jatkettaisi tällaisen päätöksen jälkeen.

Ilmoitus tulisi tehdä ilman aiheetonta viivästystä. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että Oikeusrekisterikeskukselle lähetettäisiin ilmoitus silloin, kun viranomaisen tai tuomioistuimen ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi tai, jos siihen on haettu muutosta. Tästä poiketen sellaisissa asiaryhmissä, joissa täytäntöönpano voidaan aloittaa välittömästi, ilmoitus tehtäisiin jo ennen lainvoimaisuuden tai mahdollisen muutoksenhaun selviämistä. Tällainen asiaryhmä olisivat esimerkiksi eläimen tappamismääräykset. Koska muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisut olisivat täytäntöönpanokelpoisia jo ennen tuomion lainvoimaisuutta, ilmoitukset näistä ratkaisuista tehtäisiin jo ennen muutoksenhakuajan kulumista.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tiedoista, jotka Oikeusrekisterikeskukselle olisi ilmoitettava. Keskeisiä olisivat tiedot maksuvelvollisesta ja tuomioistuimen tai viranomaisen ratkaisun sisällöstä sekä lainvoimaisuudesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, miten oikeushallinnon viranomaiset tekisivät ilmoituksen. Ilmoitus tehtäisiin kuten nykyisin tallentamalla ratkaisua koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietovarannon ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Momenttiin tehtäisiin kielellisiä täsmennyksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, miten muut viranomaiset tekisivät ilmoituksen. Ilmoitus tehtäisiin tallentamalla tiedot Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmään. Käytännössä tämä tapahtuisi tietojärjestelmään luotavan rajapinnan/portaalin kautta. Viranomaisen tehtävänä olisi syöttää ratkaisua koskevat tiedot rajapinnan/portaalin välityksellä Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmään. Suurempia asiaryhmiä, kuten liikennevirhemaksuja, varten ilmoittaminen voisi perustua myös automaattiseen tietojen siirtoon tietojärjestelmien välillä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista asioista ilmoittamisesta. Kyse olisi valtiolle tuomituista rikokseen perustuvista vahingonkorvauksista ja oikeudenkäyntikuluista, joiden perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskuksen sijasta Kansaneläkelaitos, Tulli tai Verohallinto. Näissä asioissa tuomioistuin ei tekisi täytäntöönpanoilmoitusta Oikeusrekisterikeskukselle, vaan kyseiset viranomaiset vastaisivat täytäntöönpanosta saatuaan tiedon tuomioistuimen ratkaisusta.

5 §. *Täytäntöönpanokelpoisuus.* Pykälässä säädettäisiin seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuudesta. Täytäntöönpanokelpoisuus olisi pääsääntöisesti mahdollista seuraamusta koskevan ratkaisun tultua lainvoimaiseksi. Pääsääntö koskisi lähtökohtaisesti kaikkia seuraamuksia, joiden täytäntöönpanoon sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Muista laeista poistettaisiin erillisääntely koskien seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuutta.

Säännöksen 1 momentti sisältäisi pääsäännön, jonka mukaan seuraamukset ovat täytäntöönpanokelpoisia, kun ratkaisu, jolla seuraamuksesta on säädetty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Viimeiseksi mainittu täsmennys liittyy oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 30 luvun 22 §:ään, sekä lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 122 §:ään. Mainitun oikeudenkäymiskaaren säännöksen mukaan hovioikeuden ratkaisu, jonka osalta muutoksenhakuun tarvitaan valituslupa, pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n mukaan valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei estä päätöksen täytäntöönpanoa asiassa, jossa tarvitaan valituslupa. Asian käsittely korkeimmassa oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei siten estäisi seuraamuksen täytäntöönpanoa.

Säännöksen 2 momentti sisältäisi poikkeuksia edellä mainittuun lainvoimaisuutta koskevaan pääsääntöön. Momentin 1 kohdan mukaan rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus ja uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Uhkasakkolain nojalla tuomitut uhkasakot ovat muuntokelpoisia, ja niitä voidaan pitää luonteeltaan rikosoikeudellisista rangaistuksista ja hallinnollisista seuraamuksista poikkeavina siten, että uhkasakon tarkoitus ei ole toimia rangaistusluonteisena seuraamuksena tehdystä teosta, vaan edistää velvollisuuden, kuten määräyksen tai lain säännöksen välitöntä noudattamista. Uhkasakkoihin voidaan siten nähdä liittyvän erityistä kiireellisyyttä, jonka vuoksi niiden täytäntöönpanoa ennen lainvoimaa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. [tarvitaanko lisäperustelut menettämisseuraamuksen osalta?]

Momentin 2 ja 3 kohdat sisältäisivät viittaukset rikoslakiin, jossa säädettäisiin eläimen menetetyksi tuomitsemista ja tappamismääräystä koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuudesta. Säännös vastaisi näiltä osin nykytilaa.

Momentin 4 kohtaan lisättäisiin viittaussäännös rikosvahinkolakiin, jonka 31 b §:ssä säädetään valtion takautumissaatavan täytäntöönpanokelpoisuudesta.

6 §. *Raukeaminen.* Lain 6 §:ssä säädettäisiin sellaisten lain soveltamisalaan kuuluvien seuraamusten raukeamisesta, joiden raukeamisesta ei säädetä muualla lainsäädännössä. Raukeamisella tarkoitettaisiin sitä, että seuraamuksen täytäntöönpanotoimia ei enää voitaisi jatkaa raukeamisajan jälkeen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen, rikosuhrimaksun, oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitetun järjestyssakon ja uhkasakkolain nojalla tuomitun uhkasakon raukeamisesta. Näiden seuraamusten täytäntöönpano raukeaisi viiden vuoden kuluttua seuraamusta koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamukset raukeaisivat myös silloin, jos maksuvelvollinen kuolee.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin raukeamisajankohdan laskemisesta. Raukeamisaika olisi ratkaisun antamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää edeltävän vuorokauden päättyessä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä tilanteista, joissa omaisuutta on ulosmitattu ennen täytäntöönpanon raukeamista. Momentin mukaan saatava voitaisiin panna täytäntöön kertyneistä varoista raukeamisen jälkeenkin, jos ulosmittaus on toimitettu tai seuraamus on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä ennen raukeamista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, missä laeissa muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen seuraamusten raukeamisesta ja vanhentumisesta säädetään.

Momentissa viitattaisiin ensinnäkin rikoslain säännöksiin rangaistusten ja menettämisseuraamusten raukeamisesta. Toiseksi momentissa viitattaisiin velan vanhentumisesta annettuun lakiin, jota sovellettaisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 3 momentin 5–8 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten vanhentumisen määräytymisessä.

2 luku Rahamääräisen saatavan täytäntöönpano

Luvussa säädettäisiin rahamääräisten saatavien täytäntöönpanosta.

7 § *Maksutilaisuuden varaaminen.* Pykälässä säädettäisiin maksutilaisuuden varaamisesta. Velvollisuus varata maksutilaisuus koskisi saatavan ensimmäisenä asteena maksettavaksi määrännyttä tuomioistuinta tai muuta viranomaista sekä 1 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitetun saamisen osalta Oikeusrekisterikeskusta ja sakkovaatimuksen käyttämisen yhteydessä vaatimuksen antavaa virkamiestä. Säännös vastaisi pääosin maksutilaisuuden varaamista koskevaa nykykäytäntöä. Säännöksessä ei kuitenkaan edellytettäisi, että saatava pitäisi maksaa heti, kuten voimassa olevassa laissa on säädetty.

Maksutilaisuus varattaisiin säännöksen mukaan liittämällä saatavaa koskevaan ratkaisuun tai vaatimukseen saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot.

Säännökseen lisättäisiin myös velvoite, jonka mukaan ratkaisuun olisi myös liitettävä tieto siitä, että saatavan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä sen tultua täytäntöönpanokelpoiseksi. Käytännössä tämä ajankohta määrittäisi myös sen ajankohdan, johon mennessä saatava tulisi maksaa, jottei Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotoimiin ryhdyttäisi. Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus liittää kehotukseen maksamista varten tarvittavat tiedot sisältyy nykyisin lain 11 §:ään. Nämä velvollisuudet siirrettäisiin ehdotettuun 7 ja 8 §:ään.

8 §. *Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotus.* Säännöksen 1 momentti sisältäisi nykyiseen tapaan Oikeusrekisterikeskuksen velvoitteen tarkastaa, onko sen täytäntöön pantavana oleva täytäntöönpanokelpoinen saatava maksettu. Jos saatava on kokonaan tai osittain maksamatta, Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista suorittamaan maksamatta oleva rahamäärä. Säännökseen lisättäisiin maininta vähintään 14 päivän määräajasta, jonka kuluessa maksuvelvollista tulisi kehottaa maksamaan maksamatta oleva saatava. Määräaika voisi Oikeusrekisterikeskuksen harkinnan mukaan olla myös 14 päivää pitempi. Määräajan pituutta harkittaessa huomioon voidaan ottaa muun muassa saatavan suuruus.

Säännöksen 2 momentin mukaan maksukehotusta ei tarvitsisi lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon takia tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos täytäntöönpano saattaisi vaarantua. Momentti vastaisi nykytilaa.

Säännöksen 3 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskuksen olisi liitettävä maksukehotukseen saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot sekä tiedot toimenpiteistä, joihin voidaan ryhtyä, jos maksuvelvollinen ei maksa saatavaa vapaaehtoisesti. Nykyisin velvollisuus ilmoittaa maksuvelvolliselle, että saatava, jollei sitä vapaaehtoisesti suoriteta, voidaan periä häneltä ulosottotoimin ja että, jollei vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa saada ulosottotoiminkaan perityksi, maksuvelvollinen tullaan haastamaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, sisältyy ulosottomiehen maksukehotusta koskevaan 10 §:ään, joka vastaavasti kumottaisiin. Mainitut maksuvelvolliselle ilmoitettavat tiedot tulisi siten antaa jo Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotuksen yhteydessä ulosottovaiheen sijaan.

Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuus liittää kehotukseen maksamista varten tarvittavat tiedot sisältyy nykyisin lain 11 §:ään. Nämä velvollisuudet siirrettäisiin ehdotettuun 7 ja 8 §:iin.

9 §. *Määräajan antaminen saatavan maksamiseen.* Lain 9 §:ssä olisi uusi säännös määräajan antamisesta saatavan maksamiseen. Säännöksen nojalla maksuvelvollinen voisi saada enintään kolme kuukautta aikaa maksaa saatavan. Tällaiselle määräajalle ei laadittaisi maksusuunnitelmaa, vaan maksu olisi suoritettava kokonaisuudessaan määräaikaan mennessä. Maksuajan edellytyksenä olisi se, että maksuvelvollinen todennäköisesti maksaa saatavan määräajan kuluessa. Käytännössä kynnys määräajan myöntämiseen olisi matala. Määräajan pidentäminen voitaisiin evätä esimerkiksi, jos maksuvelvollisella on jo täytäntöön pantavana muita saatavia, joita ei ole saatu perityksi.

Käytännössä määräajan myöntäminen korvaisi maksukehotuksessa asetetun maksamisen määräajan, jos maksukehotus olisi lähetetty. Estettä ei olisi sillekään, että määräaikaa annettaisiin, vaikka maksukehotuksessa asetettu määräaika olisi jo mennyt umpeen. Jos saatava olisi ulosottomenettelyssä, ulosottomiehen myöntämään maksuaikaan sovellettaisiin ulosottokaaren säännöksiä.

Määräajan pidentämisen hakeminen ei estäisi maksuvelvollista myöhemmin hakemasta maksuaikaa lain 10 §:n nojalla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, ettei maksuajan pidennystä voitaisi myöntää, jos täytäntöön pantavana on uhkasakkolain nojalla määrätty uhkasakko. Uhkasakkojen tarkoituksena on tehostaa maksuvelvolliselle määrätyn päävelvoitteen noudattamista, ja tämä voisi viivästyä, jos uhkasakoille olisi mahdollista saada maksuaikaa. Oikeusturvasyistä vankeudeksi muunnettavissa oleville uhkasakoille olisi kuitenkin mahdollista saada määräaikaa maksamiseen.

Momentissa säädettäisiin lisäksi, että määräaikaa myönnettäessä tulisi varmistaa, ettei täytäntöönpano raukea maksuajan vuoksi. Oikeusrekisterikeskus ei siten voisi pidentää määräaikaa niin paljon, että saatava raukeaisi lain 6 §:n tai rikoslain nojalla.

10 §. *Maksuajan myöntäminen.* Pykälässä säädettäisiin varsinaisesta maksuajan myöntämisestä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maksuajan myöntämisen edellytyksistä. Maksuaikaa voitaisiin myöntää, jos maksuvelvollinen ei henkilökohtaisten olosuhteidensa tai terveydentilansa vuoksi kykene maksamaan saatavaa. Säännös kattaisi edelleen nykyisessä 14 §:ssä mainitut tilanteet kuten sairauden ja työkyvyttömyyden. Säännöksen kieliasua kuitenkin muutettaisiin yleisempään muotoon ja se jättäisi Oikeusrekisterikeskukselle nykyistä laajemman harkintavallan arvioida maksuvelvollisen henkilökohtaisten olosuhteiden merkitystä maksuajan myöntämisessä. Säännöksen sanamuoto vastaisi lain 28 §:ssä ja rikoslain 2 a luvussa sakon muuntorangaistusvaatimuksesta luopumisesta ja muuntorangaistuksen tuomitsematta jättämisestä säädettyä.

Lisäksi edellytyksenä olisi, että voidaan pitää todennäköisenä, että maksuvelvollinen maksaa saatavan maksuajan kuluessa. Esimerkiksi aiemmat maksamattomat saatavat voisi olla peruste arvioida, ettei maksuvelvollinen todennäköisesti maksa saatavaa. Edellytysten täyttyessä maksuaikaa voitaisiin myöntää enintään vuosi siitä, kun maksuaikaa koskeva päätös tehdään. Momentissa säilytettäisiin myös mahdollisuus myöntää maksuaikaa vuotta pidemmäksi ajaksi. Tämä edellyttäisi kuten nykyisinkin erityisen painavia syitä. Tällaisia voisi olla esimerkiksi työttömyyden tai sairauden jatkuminen tilanteessa, jossa maksuvelvollinen on kuitenkin pyrkinyt lyhentämään saatavaa.

Maksuaikaa voitaisiin siten myöntää yhdellä tai useammalla kerralla enintään vuosi. Jos maksuajan yhteiskesto ylittäisi vuoden, täytyisi maksuajan myöntämiselle olla erityisen painavat syyt. Säännöksissä ei asetettaisi maksuajalla ehdotonta enimmäiskestoa, mutta pykälän 2 momentin nojalla maksuaikaa myönnettäessä tulisi huolehtia siitä, ettei saatava raukea.

Maksuajan myöntäminen olisi mahdollista myös ulosottovaiheen jälkeen. Saatavan ulosottoperinnän aikana maksuajan myöntämisestä päättäisi kuitenkin ulosottomies ulosottokaaren säännösten nojalla.

Maksuajan myöntäminen voisi koskea samalla kertaa useampia saatavia.

Pykälän 2 momentti vastaisi sisällöltään 9 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maksusuunnitelman laatimisesta. Maksuvelvolliselle laadittaisiin aina maksusuunnitelma, jota noudattaen saatava tulisi maksaa. Maksusuunnitelmassa määriteltäisiin maksuaikataulu ja maksuerien suuruudet.

11 §. *Hakemuksen vaikutus täytäntöönpanoon.* Lain 11 §:ssä säädettäisiin maksamisen määräaikaa tai maksuaikaa koskevan hakemuksen vaikutuksesta saatavan täytäntöönpanoon. Lähtökohtaisesti hakemuksen tekeminen ei keskeyttäisi täytäntöönpanoa, vaan täytäntöönpanotoimia voitaisiin jatkaa. Oikeusrekisterikeskus voisi kuitenkin päättää täytäntöönpanon keskeyttämisestä hakemuksen käsittelyn ajaksi. Säännöksellä varmistettaisiin se, ettei maksuaikahakemuksilla voisi viivyttää täytäntöönpanoa.

12 §. *Maksuaikaa koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin maksuaikapäätöksen muuttamisesta ja peruuttamisesta. Säännös vastaisi pääosin nykyistä, mutta edellytyksiä maksuajan muuttamiseen ja peruuttamiseen täsmennettäisiin. Säännös koskisi sekä maksamisen määräajan pidentämistä että varsinaisen maksuajan myöntämistä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan nojalla muuttaminen ja peruuttaminen olisi mahdollista, jos maksuvelvollinen ei noudata maksusuunnitelmaa tai ei muuten kykene maksamaan saatavaa. Säännös koskisi erityisesti tilanteita, joissa maksuvelvollinen jättäisi maksusuunnitelmassa sovitun maksuerän tai useampia maksueriä suorittamatta.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla muuttaminen tai peruuttaminen olisi mahdollista, jos maksuajan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Tällaisia tilanteita voisi olla esimerkiksi se, jos maksuvelvollisen työttömyys tai sairaus päättyy eikä maksuaika ole enää tästä syystä perusteltu.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, ettei 1 momentin 1 kohdan tilanteissa tarvitsisi kuulla maksuvelvollista maksuaikapäätöksen muuttamisesta tai peruuttamisesta. Säännös vastaisi nykyistä. Kuuleminen ei olisi tarpeen, jos maksuvelvollinen olisi jättänyt maksueriö suorittamatta. Näissä tilanteissa kuuleminen voisi perusteettomasti hidastaa täytäntöönpanotoimien jatkamista.

13 § *Saatavan maksaminen.* Pykälään koottaisiin säännökset saatavan maksamisesta.

Pykälän 1 momentti sisältäisi nykyisen lain 6 §:ään kuuluvat maininnat siitä, että maksuvelvollisella on oikeus suorittaa saatava jo ennen saatavaa koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemista ja että maksaminen ei estä maksuvelvollista hakemasta muutosta siihen ratkaisuun, jolla seuraamus on määrätty. Säännöksessä ei säädeltäisi erikseen sakkovaatimuksesta, rangaistuvaatimuksesta tai rikesakkomääräyksestä, vaan myös näiden osalta sovellettaisiin

säännöksessä mainittuja pääsääntöjä. Täytäntöönpanon päättymisestä säädettäisiin erikseen ehdotetun lain 22 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maksamismenettelystä. Selvyyden vuoksi säännöksessä todettaisiin, että saatavat maksetaan valtiolle.

Varsinaisesta maksamismenettelyssä pääsääntönä olisi se, että maksu suoritetaan Oikeusrekisterikeskuksen tilille. Laissa säilytettäisiin kuitenkin mahdollisuus maksaa myös käteismaksuna. Tällainen maksu tulisi tehdä ulosottomiehelle. Vankeudeksi muunnettavat sakot ja uhkasakot voisi maksaa käteismaksuna myös muille muuntorangaistusmenettelyyn haastamiseen oikeutetuille virkamiehille. Näiden virkamiesten olisi otettava vastaan koko saatava mutta myös sen osasuoritus. Mahdollisten virhemaksujen käsittelyssä noudatettaisiin yleisiä hyvän hallinnon periaatteita.

Käteismaksun vastaanottaneen virkamiehen tulisi antaa maksuvelvolliselle kuitti maksusta ja tilittää maksu Oikeusrekisterikeskukselle viivytyksettä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tiedoista, jotka maksua tilitettäessä pitäisi ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maksuvelvollisen velvollisuudesta ilmoittaa maksaessaan maksun kohdentamista varten tarvittavat tiedot kuten nykyisinkin.

14 §. *Ulosoton hakeminen.* Pykälässä säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuudesta hakea saatavan perintää ulosottotoimin. Lähtökohtana olisi kuten nykyisinkin, että maksuvelvolliselta pyrittäisiin saamaan maksu vapaaehtoisesti ennen ulosottotoimia. Pykälän nojalla ulosottoa haettaisiin siten vasta, jos maksukehotuksessa tai maksuaikapäätöksissä asetettuja maksuaikoja ei ole noudatettu. Jos maksukehotusta ei 8 §:n 2 momentin nojalla lainkaan lähetetä, voitaisiin myös ulosottoa hakea välittömästi.

15 §. *Ulosottokaaren soveltaminen.* Pykälässä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja ulosottokaaren soveltamisesta sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisten saatavien täytäntöönpanossa.

Pykälän 1 momentin mukaan pääsääntönä olisi, että ulosottomenettelyssä noudatetaan ulosottokaaren säännöksiä. Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ei enää säädettäisi ulosottokaaresta poikkeavia säännöksiä esimerkiksi maksuajan myöntämisestä tai maksusuunnitelmasta. Kuitenkin selvyyden vuoksi säädettäisiin, että saatavien täytäntöönpanokelpoisuuteen ja raukeamiseen sovellettaisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja rikoslain säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eräistä poikkeuksista ulosottokaaren säännöksiin. Ensinnäkin säädettäisiin niistä tiedoista, jotka maksuvelvolliselle ulosottokaaren 3 luvun 33 §:ssä tarkoitetussa vireilletuloilmoituksessa on annettava. Vireilletuloilmoituksessa olisi säännöksen nojalla kerrottava mahdollisuudesta haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistusmenettelyyn, jos kyse on muuntokelpoisesta sakosta tai uhkasakosta eikä maksuvelvollinen maksa saatavaa.

Toiseksi ulosottokaaren 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun maksuajan myöntämiseen ei tarvittaisi hakijan eli Oikeusrekisterikeskuksen suostumusta. Tämä olisi perusteltua, koska käytännössä Oikeusrekisterikeskuksen suostumuksen pyytäminen on sakon täytäntöönpanossa perittävien saatavien osalta tarpeetonta ja lisää viranomaisten työtä.

16 §. *Maksujen kohdentaminen.* Lain 16 §:ssä säädettäisiin maksujen kohdentamisesta, jos kertyneet varat eivät riitä kaikkien saatavien maksamiseen. Säännös vastaisi pääosin sisällöltään nykyistä 13 §:ää. Säännöksen nojalla saatavien maksamiseksi kertyneet varat kohdennettaisiin

ensin vankeudeksi muunnettavissa oleviin saataviin. Vankeudeksi muunnettavien saatavien kesken varat kohdennettaisiin ensin aikaisimmin määrättyihin saataviin. Säännöstä täydennettäisiin maininnalla vankeudeksi muunnettavissa olevasta uhkasakosta, jotka on perusteltua huomioida kohdentamisessa samalla tavalla kuin vankeudeksi muunnettavat sakotkin.

Säännös ei vaikuta velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) yleiseen maksunsaantijärjestykseen, vaan koskisi kuten nykyisinkin vain kyseisen lain mukaisen etusijajärjestyksen perusteella Oikeusrekisterikeskukselle tilitettäviä varoja ja niiden kohdentamista täytäntöön pantavien saatavien maksamiseen.

17 § ja **18 §.** *Etsintäkuuluttaminen ja etsintäkuulutuksen peruuttaminen ja oikaiseminen.* Säännökset sisältäisivät Oikeusrekisterikeskuksen etsintäkuuluttamista koskevia velvollisuuksia. Sääntely vastaisi nykyisen lain 19 ja 20 §:ää. Ehdotettuun 17 §:ään tehtäisiin täsmentävä kielellinen tarkennus siten, että etsintäkuulutukset toimitettaisiin yleisesti poliisille toimeenpantaviksi.

19 § *Täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen.* Säännös sisältäisi edellytykset, joiden perusteella Oikeusrekisterikeskus voi keskeyttää saatavaa koskevat täytäntöönpanotoimet. Nykyisessä laissa sääntely sisältyy lain 21 §:ään, joka sisältää edellytykset täytäntöönpanotoimista luopumiselle. Täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen ei tarkoita saatavan raukeamista, vaan saatava tulisi olla edelleen mahdollista suorittaa, vaikka sitä koskevat täytäntöönpanotoimet olisi ehdotetun säännöksen nojalla keskeytetty. Sääntely ehdotettaisiin pidettävän näiltä osin ennallaan. Selkeyden vuoksi ehdotetussa 19 §:ssä käytettäisiin terminä kuitenkin täytäntöönpanosta luopumisen sijaan täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä. Muutoksen tarkoitus olisi selkeyttää eroa täytäntöönpanon päättymiseen, josta säädettäisiin erikseen ehdotetussa 22 §:ssä.

Täytäntöönpanon tehokas hoitaminen käytettävissä olevien voimavarojen tarkoituksenmukaisen kohdistamisen kautta edellyttää, että Oikeusrekisterikeskuksella on mahdollisuus keskeyttää täytäntöönpanotoimet vähäisten tai pitkään tuloksettomassa perinnässä olevien saatavien osalta. Vankeudeksi muunnettavissa olevien sakkojen osalta täytäntöönpanon keskeyttämisen mahdollisuus päättyy muuntorangaistuksen määräämiseen.

Saatavan täytäntöönpanotoimista on nykyisen lain mukaan mahdollista luopua ensinnäkin, mikäli saatava olisi vähäinen. Asetuksessa vähäisyyden rajaksi on säädetty 10 euroa. Oikeustila ehdotettaisiin näiltä osin säilytettäväksi ennallaan, mutta luopumisen euromääräinen raja kirjattaisiin lakiin.

Nykysääntelyn mukaan luopuminen on mahdollista myös tapauksissa, joissa saatava on ollut kauan tuloksettomassa perinnässä. Asetuksessa on saatavan enimmäisrahamääräksi määritelty 350 euroa. Ehdotetussa säännöksessä kaikki täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen edellytykset kirjattaisiin lakiin. Edellytykseksi määriteltäisiin, se että saatava on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi yli 5 vuotta sitten ja että saatavan määrä ei ylitä 500 euroa. Keskeyttäminen koskisi siten käytännössä yhä saatavia, jotka ovat olleen kauan perintätoimien kohteena.

20 §. *Rahamäärän palauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin rahamäärän palauttamisesta. Sääntely vastaisi pääosin nykysääntelyä, joka sisältyy nykyisen lain 22 §:ään. Rahamäärän ja sille maksettavan koron palauttaisi se viranomainen, joka olisi ottanut maksun vastaan kuten nykyisinkin.

Nykysääntelyn mukaan palautettavalle rahamäärälle on maksettava korkoa kuusi prosenttia suorituspäivästä takaisinmaksupäivään. Kuuden prosentin korkoa voidaan pitää nykyoloissa melko korkeana. Lisäksi yleinen korkotaso on altis suhdannevaihteluille ja vaikeasti ennustettavissa. Palautukselle maksettava korko ehdotettaisiinkin sidottavaksi korkolaissa mainittuun

viitekorkoon siten, että korko olisi korkolain 12 §:n viitekorko korotettuna kahdella prosenttiyksiköllä. Korko vastaisi näin paremmin yleistä korkotasoa ja noudattaisi myös veronkatolaissa veronpalautuksille määritellyn koron määräytymisperusteita.

Nykyisin pienimmästä palautettavan rahamäärän summasta säädetään asetuksella. Ehdotetussa sääntelyssä palautusten minimimäärä kirjattaisiin lain tasolle. Palautusta ei maksettaisi, mikäli palautettava rahasumma olisi enintään 10 euroa. Määrä vastaisi veronkantolain 32 §:ssä määriteltyä veronpalautusten minimimäärää. Summaa puoltavat myös käytännön näkökulmat, sillä mikäli palautuksia ei voida suorittaa tilille, veloittavat pankit maksun välittämisestä noin 10 euron maksun.

21 §. *Kuittaaminen*. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisella, jonka olisi palautettava varoja maksuvelvolliselle, on täytäntöön pantavana häntä koskeva muu saatava, palautettava rahamäärä ja sille tuleva korko saadaan kuitata saatavan suoritukseksi. Säännös vastaisi nykyisen lain 23 §:ssä säädettyä.

Säännökseen lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan kuittaamiseen saadaan käyttää myös varoja, jotka olisi suoritettava maksuvelvolliselle sakon täytäntöönpanosta annetun lain 45 §:n 1 momentin tai rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 tai 3 momentin perusteella. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 45 § koskee hylättyä omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevaa vaatimusta. Säännöksen mukaan asianomaisella on oikeus saada omaisuudesta korvaus, jos sen palauttaminen ei täytäntöönpanotoimen suorittamisen tai muun syyn vuoksi ole enää mahdollista.

Rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan, jos säännöksessä tarkemmin esitetyssä tapauksessa menettämisseuraamus on jo pantu täytäntöön, Oikeusrekisterikeskus voi asianomaisen henkilön kirjallisesta hakemuksesta päättää, että vastaava määrä suoritetaan valtion varoista. Rikoslain 10 luvun 11 §:n 3 momentin mukaan vilpittömässä mielessä panttioikeuden tai muun vakuusoikeuden säännöksessä tarkoitettuun, menetetyksi tuomittuun esineeseen tai omaisuuteen saanut voi saada maksun sen arvosta saamisen erääntymisestä riippumatta.

Mainituissa säännöksissä kyseessä ei ole maksuvelvolliselta itseltään saatu palautettava omaisuus, vaan muutoin viranomaisen hallussa oleva maksuvelvollisen omaisuus. Säännös selkeyttäisi nykyistä oikeustilaa siten, että säännöksestä kävisi selkeästi ilmi sen soveltuvuus mainituissa tilanteissa

22 §. *Saatavan täytäntöönpanon päättyminen.* Pykälään lisättäisiin uusi säännös täytäntöönpanon päättymisestä. Voimassa olevassa laissa ei ole kattavasti säädetty perusteista, joilla saatavan täytäntöönpano päättyy kokonaisuudessaan. Täytäntöönpanon päättyminen tarkoittaisi sitä, että asian käsittely päätetään lopullisesti Oikeusrekisterikeskuksessa ja tätä koskevat merkinnät tehtäisiin täytäntöönpanotietojärjestelmään. Täytäntöönpanon päättymisen jälkeen Oikeusrekisterikeskus ei enää ottaisi saatavan maksuja vastaan eikä ryhtyisi täytäntöönpanotoimenpiteisiin.

Pykälän 1 kohdan mukaan täytäntöönpano päättyisi, jos saatava on maksettu ja sen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi. Täytäntöönpano ei siten päättyisi vielä saatavan maksamiseen, vaan sen tulisi olla myös lainvoimainen.

Pykälän 2 kohdan mukaan täytäntöönpano päättyisi, jos täytäntöönpanokelpoisuus on rauennut. Kun lain 5 §:ssä tai rikoslain 8 luvussa säädetty raukeamisaika täyttyisi, myös täytäntöönpano päättyisi. Kuitenkin ennen raukeamista mahdollisesti ulosmitatut varat voitaisiin käyttää saatavan maksamiseen tämänkin jälkeen ja tällaisissa tapauksissa täytäntöönpano päättyisi vasta ulosmittauksen tilityksen jälkeen.

Pykälän 3 kohdan mukaan täytäntöönpano päättyisi, jos täytäntöönpanokelpoisuus päättyisi jostain muusta laissa säädetystä syystä. Tällaisia syitä voisivat olla esimerkiksi yksityishenkilön velkajärjestely taikka armahdus tai maksuvapautuslain nojalla myönnetty maksuvapautus.

23 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta saatavan täytäntöönpanossa tehtäviin päätöksiin. Muutoksenhakukelpoisten päätösten ala määräytyisi hallinto-oikeuden yleissäännösten nojalla eikä laissa ehdoteta säädettäväksi muutoksenhakukieltoja. Keskeinen muutos nykyiseen olisi se, että maksuaikaa koskevat päätökset olisivat muutoksenhakukelpoisia.

Pykälän 1 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen haettaisiin ensimmäisenä muutoksenhakuvaiheena oikaisua Oikeusrekisterikeskukselta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen. Oikaisuvaatimukseen annettuun ratkaisuun voisi valittaa hallinto-oikeuteen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimuksen tai valituksen vaikutuksesta täytäntöönpanon jatkamiseen maksamisen määräaikaa ja maksuajan myöntämistä koskevissa päätöksissä. Muutoksenhaku näihin päätöksiin ei lähtökohtaisesti keskeyttäisi saatavan täytäntöönpanoa. Kuitenkin Oikeusrekisterikeskus voisi oikaisuvaatimusta käsitellessään ja hallintotuomioistuin valitusta käsitellessään päättää täytäntöönpanon keskeyttämisestä. Säännöksellä varmistettaisiin se, ettei maksuaikahakemuksilla voisi viivyttää täytäntöönpanoa.

3 luku **Sakon muuntorangaistus**

24 §. *Muuntorangaistusmenettelyyn ryhtyminen.* Pykälässä säädettäisiin muuntorangaistusmenettelyyn ryhtymisestä ja menettelyyn sovellettavista säännöksistä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, milloin maksuvelvollinen voitaisiin haastaa muuntorangaistusmenettelyyn. Haastamiseen voitaisiin ryhtyä, kun sakko tai uhkasakko on täytäntöönpanokelpoinen ja kun rikoslain 2 a luvun 4 §:ssä säädetyt edellytykset sakon muuntamiselle vankeudeksi täyttyvät.

Vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon tai uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuus määräytyy ehdotetun lain 5 §:n nojalla. Tällaiset sakot ovat täytäntöönpanokelpoisia lainvoimaisina tai kun ne ovat pantavissa täytäntöön kuin lainvoimainen tuomio. Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 22 §:n mukaan hovioikeuden ratkaisu, jonka osalta muutoksenhakuun tarvitaan valituslupa, pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty.

Periaatteessa vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon tai uhkasakon täytäntöönpanoon voidaan siten ryhtyä hovioikeuden tuomion perusteella, vaikkei tuomio olisikaan vielä lainvoimainen. Kuitenkin ennen muuntorangaistusmenettelyn käynnistämistä sakkoa on peritty lain 2 luvussa säädetyssä menettelyssä, joten useimmiten tuomio on lainvoimainen siinä vaiheessa, kun muuntorangaistusmenettely käynnistetään. Poikkeuksen tästä voivat muodostaa asiat, joissa korkein oikeus on myöntänyt valitusluvan. Näissä tapauksissa korkein oikeus voi oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 23 §:n nojalla omasta aloitteestaan tai valittajan pyynnöstä kieltää tai keskeyttää sakon täytäntöönpanon, mikä käsittää myös sakon muuntorangaistusmenettelyyn ryhtymisen. Korkeimman oikeuden on ilmoitettava päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle.

Sakon muuntamisen edellytyksistä säädetään rikoslain 2 a luvun 4 §:ssä. Sen mukaan vankeudeksi voidaan muuntaa tuomioistuimen tuomitsema maksamaton sakko tai oikeudenkäynnin taikka ulosottomenettelyn turvaamiseksi tuomittu uhkasakko. Sakon ja rikesakon

määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä määrättyä sakkoa tai muita uhkasakkoja ei voi muuntaa vankeudeksi. Vankeudeksi ei voi muuntaa alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta tuomittua sakkoa eikä sakkoa, josta on maksamatta alle 16 päiväsakkoa vastaava rahamäärä.

Lisäksi maksamaton sakko voidaan muuntaa vankeudeksi vain, jos sitä ei ole saatu perityksi maksuvelvolliselta. Tämä tarkoittaa sitä, että ennen muuntorangaistusmenettelyyn ryhtymistä sakkoa on perittävä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun mukaisessa menettelyssä. Muuntomenettelyyn voidaan ryhtyä siinä vaiheessa, kun sakkoa ei ole saatu perittyä ulosottotoiminkaan. Jos sakko on osittain maksettu, muuntomenettelyssä voidaan muuntaa vankeudeksi vain maksamaton osa sakkorangaistuksesta.

Ennen muuntorangaistusmenettelyyn ryhtymistä on tarkastettava, että muunnettava sakko täyttää nämä edellytykset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yksityishenkilön velkajärjestelyn vaikutuksesta muuntorangaistuksen määräämiseen. Säännöksessä viitattaisiin yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 18 ja 40 §:iin, joissa säädetään velkajärjestelyn vaikutuksesta muuntorangaistuksen määräämiseen. Kyseisiä säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että muuntorangaistusta ei saisi määrätä eikä jo määrättyä muuntorangaistusta panna täytäntöön, jos yksityishenkilön velkajärjestely on aloitettu tai velkajärjestelyn maksuohjelma on käynnissä. Velkajärjestely keskeyttäisi siten muuntorangaistusmenettelyn.

Ulosottomiehen, Oikeusrekisterikeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen tulisi huolehtia siitä, että mahdollinen velkajärjestelyn vaikutus muuntorangaistusmenettelyyn selvitettäisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että muuntorangaistusasian tuomioistuinkäsittelyyn sovellettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia. Tähän olisi kuitenkin eräitä poikkeuksia, joista säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun laissa. Poikkeukset koskisivat haastamismenettelyä, josta säädettäisiin 25 ja 26 §:ssä, syyttäjän tehtäviä, joista säädettäisiin 27 §:n 1 momentissa sekä tuomioistuimen toimivaltaa ja istuntokäsittelyä, joista säädettäisiin lain 28 ja 29 §:ssä. Lisäksi lain 27 §:n 2 ja 3 momentissa ja 30–32 §:ssä olisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain säännöksiä täydentäviä säännöksiä.

Näiden säännösten sisältöä ja suhdetta tavanomaiseen rikosasian tuomioistuinkäsittelyyn käsitellään kunkin pykälän yhteydessä.

25 §. *Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin.* Pykälässä säädettäisiin haastamisesta muuntorangaistusmenettelyyn. Sääntely poikkeaisi tavanomaisesta rikosasian oikeudenkäyntiin haastamisesta, jossa tuomioistuin huolehtii haastamisesta saatuaan syyttäjän haastehakemuksen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin haastamismenettelystä. Haastamismenettely vastaisi nykyistä. Muuntorangaistusmenettelyyn haastaminen tapahtuisi siten, että 24 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä haastamiseen oikeutettu virkamies haastaisi sakotetun muuntorangaistusta koskevaan oikeudenkäyntiin. Haastamisen voisi suorittaa ulosottomies silloin, jos haastamisen edellytykset täyttyvät ja ulosottomies tavoittaa sakotetun. Jos sakotettua ei tavoiteta näin, Oikeusrekisterikeskus tekisi etsintäkuulutuksen sakotetun haastamiseksi muuntorangaistusmenettelyyn. Etsintäkuulutuksen perusteella poliisi haastaisi sakotetun muuntorangaistusmenettelyyn, kun hänet tavoitetaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka sakotetulle on annettava haastamisen yhteydessä. Sakotetulle olisi ilmoitettava, että hänet kutsutaan vastaamaan

muuntorangaistusvaatimukseen sekä asian käsittelyaika ja –paikka. Sakotetulle olisi myös ilmoitettava siitä, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voisi halutessaan toimittaa tuomioistuimelle kirjallisen vastineen ennen käsittelyä.

Lisäksi sakotetulle olisi annettava tiedot maksamattomista sakoista ja uhkasakoista sekä ilmoitettava mahdollisuudesta maksaa sakot ennen oikeudenkäyntiä. Tätä varten sakotetulle annettaisiin myös tarvittavat tiedot sakon maksamiseksi.

Laissa ei enää erikseen säädettäisi haastetodistuksen antamisesta. Haasteen tiedoksiantoon sovellettaisiin rikosasian oikeudenkäynnistä annettuja säännöksiä.

26 §. *Käsittelypäivän määrääminen.* Pykälässä säädettäisiin nykyistä vastaavasti käsittelypäivän määräämisestä haastamisen yhteydessä. Kuten 25 §:n perusteluissa on todettu, haastamiseen oikeutettu virkamies päättäisi käsittelypäivän tuomioistuinten toimittamien istuntopäivälistojen perusteella. Tuomioistuin ei siten määräisi istuntopäivää, kuten tavanomaisen rikosasian käsittelyssä.

Pykälän 1 momentin nojalla käsittelypäivä olisi määrättävä siten, että maksuvelvollisella olisi vähintään kuukausi aikaa maksaa sakko tai uhkasakko. Haastamispäivän ja käsittelypäivän välin tulisi siten olla vähintään kuukausi. Säännös vastaisi nykyistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edelleen nykyistä vastaavasti poikkeuksista kuukauden maksumahdollisuuteen. Kuukauden aikaa ei tarvitsisi varata, jos maksuvelvollinen on jo haastettu muuntorangaistusoikeudenkäyntiin muista sakoista. Tällöin hänet voitaisiin haastaa samaan oikeudenkäyntiin myös uusista muunnettavista sakoista. Toiseksi oikeudenkäynnissä läsnä olevaan maksuvelvolliseen voitaisiin kohdistaa muuntorangaistusvaatimus ilman haastamista.

27 §. *Syyttäjän muuntorangaistusvaatimus.* Syyttäjän rooli muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä vastaisi rikosasian käsittelystä säädettyä. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin kuitenkin eräistä muuntorangaistusasian käsittelyyn liittyvistä poikkeuksista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muuntorangaistusvaatimuksen esittämisestä, koska menettely poikkeaa tavanomaisen rikosasian käsittelystä. Muuntorangaistusmenettely ei käynnisty syyttäjän esittämästä haastehakemuksesta, vaan syyttäjä saa tiedon maksuvelvollisen haastamisesta muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamisen suorittaneelta virkamieheltä. Tästä syystä momentissa säädettäisiin, että syyttäjän on esitettävä käräjäoikeudelle vaatimus sakon tai uhkasakon muuntamisesta vankeudeksi saatuaan tiedon maksuvelvollisen haastamisesta oikeudenkäyntiin.

Ennen vaatimuksen esittämistä syyttäjän tulisi arvioida, onko sakko tai uhkasakko muunnettavissa vankeudeksi rikoslain 2 a luvun 4 §:ssä säädetyllä tavalla. Toiseksi hänen tulisi arvioida se, onko käsillä edellytyksiä jättää muuntorangaistusvaatimus esittämättä pykälän 2 tai 3 momentin nojalla. Jos syyttäjä katsoisi, että muuntorangaistusvaatimus tulee esittää, toimittaisi hän vaatimuksen käräjäoikeudelle. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, että syyttäjän tulisi ilmoittaa sekä Oikeusrekisterikeskukselle että käräjäoikeudelle, jos hän päättää jättää vaatimuksen esittämättä.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin syyttäjän mahdollisuudesta luopua sakon muuntorangaistusvaatimuksen esittämisestä. Pykälän 2 momentti koskisi sakon muuntamatta jättämistä ja 3 momentti uhkasakon muuntamatta jättämistä.

Syyttäjän toimivalta jättää vaatimus esittämättä olisi sama kuin tuomioistuimen toimivalta jättää sakko muuntamatta. Säännökset vastaisivat rikoslain 2 a luvun 6 §:ää ja 7 §:ää. Sakon osalta vaatimatta jättämisen perusteet vastaisivat nykyistä. Uhkasakon osalta perusteita muutettaisiin. Perusteita käsitellään jäljempänä rikoslain 2 a luvun 7 §:n yhteydessä.

Pykälässä ei säädettäisi syyttäjän mahdollisuudesta peruuttaa päätöksensä jättää vaatimatta muuntorangaistusta. Syyttäjän ratkaisu olisi siten lopullinen eikä samaa asiaa enää voitaisi saattaa uudelleen muuntorangaistusoikeudenkäyntiin.

Pykälässä ei enää säädettäisi valtakunnansyyttäjän oikeudesta ottaa syyttäjän päätös uudelleen ratkaistavakseen. Valtakunnansyyttäjän toimivallasta säädetään Syyttäjälaitoksesta annetussa laissa. Lain 11 §:n 2 momentti koskee myös muuntorangaistusasioita.

28 §. *Alueellisesti toimivaltainen käräjäoikeus ja sen kokoonpano.* Pykälässä säädettäisiin pääosin nykyistä vastaavasti siitä, missä käräjäoikeudessa sakon muuntorangaistusasia käsitellään ja tuomioistuimen kokoonpanosta.

Pykälän 1 momentin mukaan asia käsiteltäisiin joko maksuvelvollisen asumis- tai tapaamispaikan käräjäoikeudessa.

Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeuden päätösvaltainen kokoonpano olisi yksin puheenjohtaja. Nykyisin asia on ollut mahdollista käsitellä myös muissa rikosasian käsittelyssä päätösvaltaisissa kokoonpanoissa. Ehdotetun säännöksen nojalla tämä ei enää olisi mahdollista.

29 §. *Asian käsittely tuomioistuimessa.* Muuntorangaistusasian tuomioistuinkäsittelyssä noudatettaisiin rikosasian käsittelystä säädettyä. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 29 §:ssä säädettäisiin kuitenkin eräistä poikkeuksista tähän.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että käräjäoikeudessa muuntorangaistusasia käsitellään suullisessa pääkäsittelyssä. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että maksuvelvollisen on saavuttava istuntoon, jos haluaa tulla kuulluksi ja siitä, että asia voidaan ratkaista ilman maksuvelvollisen läsnäoloa. Lisäksi säädettäisiin maksuvelvollisuuden oikeudesta toimittaa käräjäoikeudelle kirjallinen vastine ennen istuntoa. Sääntely vastaisi nykyistä.

Pykälässä ei enää säädettäisi teknisen tiedonvälitystavan eli videoyhteyden käyttämisestä istunnossa. Videoyhteyden käyttämisestä säädetään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa. Kyseiset säännökset soveltuvat myös muuntorangaistusmenettelyyn.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianosainen muuntorangaistusmenettelyssä. Sääntely vastaisi nykyistä.

30 §. *Tuomioistuinkäsittelyn lykkääminen.* Pykälässä säädettäisiin tuomioistuinkäsittelyn lykkäämisestä.

Pykälän 1 momentin nojalla tuomioistuin voisi lykätä käsittelyä kahdella perusteella.

Ensinnäkin lykkääminen voitaisiin tehdä sakon maksutilanteen selvittämiseksi. Tämä peruste soveltuisi tilanteissa, joissa esimerkiksi maksutietojen saaminen ajantasaisina ei ole istunnossa mahdollista ja sakotettu esittää maksaneensa sakon.

Toiseksi lykkääminen voitaisiin tehdä rikoslain 2 a luvun 6 ja 7 §:ssä säädettyjen muuntamatta jättämisen edellytysten selvittämiseksi. Esimerkiksi sakotetun henkilökohtaisiin olosuhteisiin

tai osallistumiseen sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteisiin liittyviä seikkoja voi olla tarpeen selvittää tarkemmin, jos asia tulee esille vasta istuntokäsittelyssä.

Edellä mainituissa tilanteissa tuomioistuin voisi lykätä asian käsittelyä tarvittavan selvityksen ajaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että lykätessään käsittelyä tuomioistuimen tulisi ilmoittaa sakotetulle uusi käsittelyaika ja uhka poissaolon varalle. Kuten nykyisinkään ilmoitusta ei tarvitsisi tehdä poissaolevalle sakotetulle, jos käsittelyä lykättäisiin maksutilanteen selvittämistä varten.

31 §. *Tuomioistuimen ratkaisu.* Pykälässä säädettäisiin tuomioistuimen ratkaisusta. Kuten nykyisinkin tuomioistuimen ratkaisu muuntorangaistusasiassa olisi päätös. Päätöksen sisällöstä ei enää säädettäisi sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa, vaan siihen sovellettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain säännöksiä.

Pykälässä olisi lisäksi viittaussäännös lain 4 §:ään, jossa säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisustaan Oikeusrekisterikeskukselle. Tuomioistuimen tulisi ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle muuntorangaistuspäätöksestä samalla tavalla kuin muistakin Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpantaviksi tulevista ratkaisuistaan.

32 §. *Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen.* Pykälässä säädettäisiin nykyistä sääntelyä vastaavasti tuomioistuimen ratkaisun oikaisemisesta.

Tuomioistuimen ratkaisun oikaisemiseen sovellettaisiin ensinnäkin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:ää.

Toiseksi muuntorangaistusasioissa käy toisinaan niin, että tieto sakon tosiasiallisesta maksutilanteesta ennen muuntorangaistuksen määräämistä tulee viranomaisten tietoon vasta muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen. Näissä tilanteissa tuomioistuin voisi oikaista päätöksensä vastaamaan maksettua sakkoa. Oikaisu tehtäisiin Oikeusrekisterikeskuksen tai syyttäjän ilmoituksen perusteella. Oikaisun tekisi käräjäoikeus tai muutoksenhakutuomioistuin, jos se olisi jo ratkaissut asian.

33 §. *Tuomioistuimen tai syyttäjän ratkaisun vaikutus täytäntöönpanoon.* Pykälässä säädettäisiin siitä, miten tuomioistuimen tai syyttäjän muuntorangaistusasiassa tekemä ratkaisu vaikuttaa sakon tai uhkasakon perintään.

Pykälän 1 momentin mukaan sakon tai uhkasakon täytäntöönpanoa ei saa jatkaa ulosotossa sen jälkeen, kun muuntorangaistus on määrätty. Tämän jälkeen täytäntöönpanomenettely jatkuisi ehdotettujen 34–36 §:n mukaisessa menettelyssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa syyttäjä jättää vaatimatta muuntorangaistusta lain 27 §:n 2 tai 3 momentin nojalla tai tuomioistuin jättää muuntorangaistuksen tuomitsematta rikoslain 2 a luvun nojalla. Näissä tapauksissa sakon tai uhkasakon perintää jatkettaisiin 2 luvun nojalla. Sakkoa tai uhkasakkoa olisi siten mahdollista periä ulosottotoimin sen raukeamisaikaan saakka. Tällaisessa asiassa muuntorangaistusmenettelyä ei kuitenkaan enää voida käynnistää uudelleen. Asiasta säädettäisiin selvyyden vuoksi laissa.

34 §. *Vankeudeksi muunnetun sakon maksaminen.* Pykälässä säädettäisiin vankeudeksi muunnetun sakon maksamisesta. Säännös vastaisi pääosin nykyistä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että muuntorangaistus raukeaa, jos maksuvelvollinen maksaa muunnetuista sakoista maksamatta olevan rahamäärän kokonaisuudessaan. Maksu pitäisi suorittaa ennen muuntorangaistuksen suorittamisen aloittamista vankilassa. Sen voisi suorittaa sakon täytäntöönpanosta annetun lain 13 §:ssä tarkoitetuilla tavoilla joko Oikeusrekisterikeskuksen tilille tai käteismaksuna ulosottomiehelle taikka etsintäkuulutuksen nojalla maksuvelvollisen kiinni ottavalle virkamiehelle.

Jos muuntorangaistuksia on tuomittu useampia, maksuvelvollinen voisi maksaa kokonaisuudessaan yhdenkin niistä, jolloin kyseinen muuntorangaistus raukeaisi.

Pykälän 2 momentiksi lisättäisiin selvyyden vuoksi viittaussäännös vankeuslain 2 luvun 7 §:ään, jossa säädetään 1 momenttia vastaavasti sakon maksamisesta vankilassa.

Muuntorangaistus raukeaisi siten, jos maksamatta olevat sakot maksettaisiin joko ennen täytäntöönpanoa vankilassa tai vankeuslain 2 luvun 7 §:ssä säädetyn maksuajan kuluessa vankilassa.

35 §. *Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen.* Pykälässä säädettäisiin muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymiseksi. Säännös kattaisi toimenpiteet, joita viranomaiset tekisivät ennen muuntorangaistukseen tuomitun toimittamista vankilaan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuuksista, kun se saa tiedon tuomioistuimen määräämästä muuntorangaistuksesta. Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä olisi ilmoittaa muuntorangaistuksesta maksuvelvolliselle. Ilmoituksen lähettämisessä noudatettaisiin lain 2 luvun säännöksiä maksukehotuksesta. Oikeusrekisterikeskus varaisi siten maksuvelvolliselle vielä tässäkin vaiheessa lyhyen määräajan sakon maksamiseen.

Laissa säilytettäisiin myös säännökset siitä, että Oikeusrekisterikeskus voisi myöntää maksuvelvolliselle vielä tässäkin vaiheessa enintään kuusi kuukautta maksuaikaa sakon maksamiseen. Maksuajan myöntämisessä noudatettaisiin 2 luvun säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin menettelystä silloin, jos maksuvelvollinen ei edelleenkään maksaisi sakkoa Oikeusrekisterikeskuksen antaman ilmoituksen jälkeen tai saamansa maksuajan mukaisesti. Tässä tilanteessa Oikeusrekisterikeskuksen tulisi käynnistää varsinainen muuntorangaistuksen täytäntöönpano. Täytäntöönpano käynnistettäisiin siten, että Oikeusrekisterikeskus esittäisi Rikosseuraamuslaitokselle pyynnön muuntorangaistuksen täytäntöön panemiseksi. Samalla Oikeusrekisterikeskus lähettäisi maksuvelvolliselle kehotuksen ottaa yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen vankilaan ilmoittautumisajan määräämiseksi.

Tämän jälkeen Rikosseuraamuslaitos jatkaisi muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa vankeuslain 2 luvussa säädetyssä järjestyksessä. Rikosseuraamuslaitos määräisi siten vankeuslain 2 luvun 1 §:n nojalla maksuvelvolliselle ilmoittautumisajan vankilaan, jos hän ottaisi yhteyttä Oikeusrekisterikeskuksen kehotuksen mukaisesti. Muussa tapauksessa Rikosseuraamuslaitos etsintäkuuluttaisi maksuvelvollisen vankeuslain 2 luvun 2 a §:n nojalla.

Myös lykkäyksestä päätettäisiin vankeuslain 2 luvun 3 ja 4 §:n nojalla, kuten muidenkin vankeusrangaistusten täytäntöönpanossa. Rikosseuraamuslaitos voisi tarvittaessa selvittää esimerkiksi sen, muodostaako yksityishenkilön velkajärjestely esteen muuntorangaistuksen täytäntöönpanolle tai onko lykkäys perusteltua myöntää asevelvollisuuden suorittamisen vuoksi. Laissa ei enää säädettäisi esimerkiksi poliisimiehen velvollisuudesta tiedustella lykkäysperusteiden olemassaolosta, koska Rikosseuraamuslaitos selvittäisi tällaiset perusteet ja päätösvalta asiassa on jo nykyisin Rikosseuraamuslaitoksella.

Käytännössä maksuvelvolliset maksavat sakkojaan usein vielä ennen vankilaan toimittamista. Tällaiset maksut maksettaisiin pääsääntöisesti suoraan Oikeusrekisterikeskukselle, mutta edelleen myös käteismaksu voitaisiin ottaa vastaan vielä vankilassakin. Oikeusrekisterikeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmiä kehitettäisiin siten, että tieto maksetuista sakoista tulisi mahdollisimman pian myös Rikosseuraamuslaitokselle, jolloin muuntorangaistuksen täytäntöönpano raukeaisi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, miten menetellään, jos maksuvelvollinen on maksanut muuntorangaistukseen sisältyvät sakot osittain. Koska määrätty muuntorangaistus raukeaa vain, jos sakkojen rahamäärä on maksettu kokonaan, Oikeusrekisterikeskus palauttaisi tällaisessa tilanteessa osittain maksetun rahamäärän. Momentissa säädettäisiin kuitenkin, ettei tällaiselle palautukselle maksettaisi 22 §:ssä tarkoitettua korkoa. Tämä olisi perusteltua, koska palautus johtuisi siitä, ettei maksuvelvollinen ole huolehtinut maksuvelvollisuudestaan sovitussa määräajassa.

4 luku **Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano**

36 §. *Rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano.* Pykälässä säädettäisiin siitä, miten rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus pannaan täytäntöön. Täytäntöönpanossa noudatettaisiin ehdotetun lain 2 luvun säännöksiä. Täytäntöönpanossa noudatettaisiin siten saatavan täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä ja täytäntöönpanovastuu olisi Oikeusrekisterikeskuksella ja Ulosottolaitoksella.

Tästä poikkeuksen muodostaisivat kuitenkin tilanteet, joissa viranomaisen hallussa on takavarikoituna tietty rahamäärä. Tällaisen rahamäärän täytäntöönpanossa sovellettaisiin esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevia säännöksiä, eli lain 4 lukua. Täytäntöönpanovastuu määräytyisi siten ehdotetun 37 §:n 2 momentin mukaan joko poliisille, Tullille tai Rajavartiolaitokselle. Koska rahamäärä olisi jo viranomaisen hallussa takavarikon perusteella, täytäntöönpanotoimena olisi vain se, että viranomainen tilittää rahamäärään Oikeusrekisterikeskukselle ehdotetun lain 50 §:n nojalla.

Sääntely vastaisi nykyisiä käytäntöjä.

37 §. *Muun menettämisseuraamuksen täytäntöönpano.* Pykälässä säädettäisiin muiden kuin rahamäärään kohdistuvien menettämisseuraamusten täytäntöönpanovastuusta. Säännös koskisi esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen, eläimen tappamismääräyksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanoa. Käsite esineeseen kohdistuva menettämisseuraamus kattaisi myös eläimeen kohdistuvan menettämisseuraamuksen.

Pykälän 1 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskuksen olisi haettava esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen, eläimen tappamismääräyksen tai verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanoa joko Ulosottolaitokselta, poliisilta, Tullilta tai Rajavartiolaitokselta. Näistä viranomaisista käytettäisiin käsitettä täytäntöönpanosta vastaava viranomainen. Oikeusrekisterikeskus hakisi täytäntöönpanoa sen jälkeen, kun menettämisseuraamus on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi. Täytäntöönpanokelpoisuus määräytyisi ehdotetun lain 5 §:n mukaisesti. Täytäntöönpanon hakeminen tarkoittaisi sitä, että Oikeusrekisterikeskus lähettäisi täytäntöönpanosta vastaavalle viranomaiselle pyynnön ryhtyä täytäntöönpanotoimiin asiassa. Sääntely tarkoittaisi sitä, että menettämisseuraamuksen täytäntöönpano käynnistyisi aina Oikeusrekisterikeskuksen kautta, ellei esinettä hallussaan pitävä viranomainen olisi ryhtynyt 38 §:ssä tarkoitettuihin kiireellisiin toimiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, minkä viranomaisen vastuulle varsinaiset täytäntöönpanotoimet kuuluvat.

Säännöksen nojalla Ulosottolaitos vastaisi kiinteään omaisuuteen, kiinnityskelpoiseen alukseen tai autoon, huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavan osakeyhtiön osakkeeseen sekä muihin arvopapereihin kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Käytännössä tällainenkin omaisuus on usein poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen takavarikoimana, joten viranomaisten kesken olisi huolehdittava siitä, että vastuu omaisuuden hallinnasta siirtyisi Ulosottolaitokselle. Lisäksi Ulosottolaitos huolehtisi edelleen verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta.

Muiden esineeseen kohdistuvien menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaisivat poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos sen mukaan, mikä viranomainen on vastannut rikosasian esitutkinnasta. Käytännössä tällaiset esineet ovat yleensä esitutkintaviranomaisen hallussa, joten täytäntöönpano toteutettaisiin niiden toimesta. Tyypillisesti tällaisia esineitä ovat esimerkiksi puukot, astalot ja huumausaineet. Myös takavarikoitu rahamäärä kuuluisi tähän ryhmään ehdotetun 36 §:n nojalla.

Lisäksi poliisi vastaisi eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa noudatettaisiin luvun 38–50 §:n säännöksiä. Täytäntöönpano eroaisi siten rahamäärään kohdistuvista menettämisseuraamuksista, joiden täytäntöönpanossa noudatetaan 2 luvun säännöksiä.

Lisäksi Ulosottolaitoksen täytäntöön panemissa asioissa noudatettaisiin ulosottokaaren säännöksiä siltä osin kuin asiasta ei säädetä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Tämä koskisi erityisesti kiinteistön myyntiin liittyvää sääntelyä. Lisäksi ulosottokaareen lisättäisiin erillinen säännös menettelystä verkkoviestin hävittämisessä. Muilta osin ulosottomieskin soveltaisi täytäntöönpanossa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Myös Tullin täytäntöönpanotehtävissä sovellettaisiin jatkossa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Tullilaista kumottaisiin menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Menetetyksi tuomittuihin esineisiin voi kuitenkin liittyä tullausvelvollisuuksia. Tältä osin sovellettaisiin tullilain 80 §:n 2 momenttia, 82 §:n 3 momenttia ja 84 §:ää. Myös muiden täytäntöönpanoviranomaisten kuin Tullin tulisi soveltaa täytäntöönpanossa mainittuja säännöksiä, jos esineen myyntiin liittyisi tullausvelvollisuuksia.

38 §. *Esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ennen tuomion täytäntöönpanokelpoisuutta.* Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä ennen tuomion täytäntöönpanokelpoisuutta. Sääntely vastaisi voimassa olevan lain 39 §:ää ja pakkokeinolain 7 luvun 13 §:n 3 momenttia. Koska pakkokeinolaissa on vastaavan sisältöinen säännös, joka koskee kiireellisiä toimenpiteitä takavarikon aikana, nyt ehdotetun säännöksen soveltamistilanteet olisivat verrattain harvinaisia. Käytännössä kiireellisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä jo esineen ollessa takavarikossa.

Täytäntöönpanoon voitaisiin ryhtyä, jos esine on helposti pilaantuva, pian häviävä tai arvoltaan nopeasti aleneva. Kyse olisi siten tilanteista, joissa esine menettäisi arvonsa, ellei sitä myytäisi heti. Tyypillisesti kyse voisi olla esimerkiksi pilaantuvista ruoka-aineista, joita ei voitaisi säilyttää.

Toiseksi täytäntöönpanoon voitaisiin ryhtyä, jos esineestä aiheutuu huomattavia säilytys- tai hoitokustannuksia. Näissä tilanteissa myynti olisi perusteltua silloin, jos säilytys- tai hoitokustannukset vähentäisivät olennaisesti esineen myynnistä saatavaa myyntituloa tai jos kustannukset muodostuisivat niin suuriksi, ettei myyntitulolla ylipäänsä olisi mahdollista kattaa niitä. Säilytyskustannuksilla tarkoitettaisiin esimerkiksi esineen varastointikustannuksia. Tällaisia kustannuksia voisi muodostua esimerkiksi suurten alusten säilyttämisestä.

Toimivaltainen viranomainen näissä tilanteissa olisi esinettä hallussaan pitävä viranomainen. Yleensä esineet olisivat esitutkintaviranomaisen hallussa, joten toimivalta olisi näillä. Toimivaltainen viranomainen olisi siten sama, joka voi päättää vastaavasta myynnistä takavarikon aikana pakkokeinolain 7 luvun 13 §:n 3 momentin nojalla.

Säännös ei koskisi rahamääräisen menettämisseuraamuksen, eläimeen kohdistuvan menettämisseuraamuksen tai eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanoa. Näiden seuraamusten täytäntöönpanoon voidaan muutenkin ryhtyä heti tuomion antamisen jälkeen.

39 §. *Myöhemmän ratkaisun vaikutus menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon.* Pykälässä säädettäisiin siitä, kuinka menetellään, jos muu kuin rahamääräinen menettämisseuraamus on pantu täytäntöön ennen sitä koskevan tuomion lainvoimaisuutta. Tällaisia tilanteita voivat olla edellä 38 §:ssä tarkoitetut tilanteet tai tilanne, jossa hovioikeuden tuomio on täytäntöönpanokelpoinen, muttei vielä lainvoimainen. Kummassakin tilanteessa menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä.

Mainituissa tilanteissa on mahdollista, että ylempi tuomioistuin kumoaa menettämisseuraamusta koskevan tuomion. Tätä varten pykälässä säädettäisiin siitä, milloin täytäntöönpano peräytyisi. Tämä tapahtuisi vasta, kun ylemmän tuomioistuimen tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Vasta tämän jälkeen ryhdyttäisiin toimenpiteisiin esineen palauttamiseksi tai hyvittämiseksi omistajalle. Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovellettaisiin lain 20 §:ää rahamäärän palauttamisesta.

40 §. *Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvioiminen.* Pykälässä säädettäisiin nykyistä vastaavasti siitä, että menetetyksi tuomittu esine, hävitettäväksi määrätty verkkoviesti tai tapettavaksi määrätty eläin olisi arvioitava, jos täytäntöönpanoon ryhdytään ennen tuomion lainvoimaisuutta tai jos kysymys on kolmannen henkilön oikeudesta. Arvioinnin tarkoituksena olisi määrittää esineen arvo sitä varten, jos myöhemmän tuomioistuimen ratkaisun perusteella esineen arvo olisikin hyvitettävä omistajalle. Arvioinnista vastaisi se viranomainen, joka suorittaa täytäntöönpanotoimet. Tarvittaessa arvioinnissa olisi käytettävä ulkopuolista asiantuntijaa. Arviointia ei tarvitsisi tehdä, jos osapuolten kesken sovittaisiin omaisuuden arvosta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että viranomaisen on laadittava arvioinnista pöytäkirja. Pöytäkirjan sisällöstä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

41 §. *Menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen hylkääminen.* Pykälässä säädettäisiin menettelystä tilanteissa, joissa tuomioistuin hylkäisi esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen tai eläimen tappamismääräyksen. Säännös vastaisi pääosin nykyistä.

Lähtökohtana olisi, että kun tuomioistuimen asiaa koskeva tuomio on lainvoimainen, esine tai tapettavaksi määrätty eläin palautettaisiin omistajalle tai muulle henkilölle, jolle esine kuuluu. Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa noudatettaisiin 2 luvun säännöksiä saatavan palauttamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa esineen tai eläimen palauttaminen ei ole enää mahdollista jo tehtyjen täytäntöönpanotoimien vuoksi. Tällöin asianosaiselle maksettaisiin esineen tai eläimen arvoon perustuva korvaus. Oikeusrekisterikeskus tekisi päätöksen korvauksen maksamisesta ja maksaisi korvauksen. Korvauksen suuruus perustuisi lähtökohtaisesti 40 §:ssä tarkoitettuun arviointiin. Oikeusrekisterikeskuksella olisi kuitenkin nykyistä selkeämmin harkintavaltaa korvauksen määrässä. Määrätty korvaus voisi poiketa 40 §:ssä mainitusta arviosta esimerkiksi tilanteessa, jossa arvio olisi ollut puutteellinen tai poikkeaisi huomattavasti esineen myynnistä saadusta hinnasta. Korvattavaksi määrätylle summalle ei maksettaisi korkoa ja korvaushakemukseen liittyviä kustannuksia ei myöskään määrättäisi korvattavaksi.

Momentissa säädettäisiin myös siitä, kuinka Oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä voi valittaa. Kuten nykyisinkin asiasta tulisi nostaa kanne joko kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanteen nostamiselle varattua aikaa muutettaisiin siten, että määräaika laskettaisiin päätöksen tiedoksisaannista varojen suorittamisen sijaan. Muutos selkeyttäisi tilannetta siten, että varojen siirtoon kuluvaa aikaa ei tulisi arvioida kanneaikaa määriteltäessä. Kanneaikaa myös lyhennettäisiin kuudesta kuukaudesta 30 päivään. Oikeusrekisterikeskus kuulee käytännössä hakijaa jo ennen päätöksen tekoa ja tiedottaa tätä samalla myös omasta arviostaan korvauksen määrästä, joten puolen vuoden kanneaikaa ei voida pitää hakijan oikeusturvan kannalta välttämättömänä,

42 §. *Täytäntöönpanotoimet.* Pykälässä säädettäisiin siitä, millaisiin täytäntöönpanotoimiin täytäntöönpanoviranomaisen tulisi ryhtyä, kun Oikeusrekisterikeskus olisi toimittanut viranomaiselle pyynnön menettämisseuraamuksen täytäntöön panemiseksi. Sääntely koskisi yhtä lailla kaikkia täytäntöönpanoviranomaisia ja sitä sovellettaisiin myös Ulosottolaitoksen ja Tullin täytäntöönpanotehtävissä. Käytännössä viranomaisessa täytäntöönpanotehtävistä vastaava virkamies päättäisi siitä, mihin toimiin kussakin asiassa ryhdyttäisiin.

Pykälässä säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin täytäntöönpanotoimien sisällöstä, joten enää ei olisi tarpeen antaa viranomaisten tarkempia määräyksiä siitä, miten asiassa meneteltäisiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin menetetyksi tuomitun esineen täytäntöönpanosta. Ensi sijassa esine tulisi myydä. Myynti olisi perusteltua silloin, jos esineestä olisi saatavissa myyntituloa. Esine voitaisiin myymisen sijasta hävittää, jos sitä ei voida myydä sen käyttöä tai myyntiä rajoittavan lainsäädännön tai muun esineen laatuun liittyvän syyn vuoksi taikka jos sen myynti on muusta syystä epätarkoituksenmukaista. Täytäntöönpanoviranomaisella olisi verrattain suuri harkintavalta siihen, myydäänkö vai hävitetäänkö esine. Esineen myymistä arvioitaessa tulisi ottaa huomioon myynnistä ja esineen säilyttämisestä aiheutuvat kustannukset ja muut seikat, jotka voisivat vaikuttaa siihen, onko esine perusteltua myydä vai hävittää. Esimerkiksi erilaiset vähäarvoiset lyömäaseet tai työkalut voitaisiin hävittää kuten nykyisinkin. Hävittää voitaisiin myös esimerkiksi alkoholi tai erilaiset kemikaalit, joiden alkuperästä tai koostumuksesta ei olisi varmuutta.

Säännöksen nojalla esine olisi edelleen mahdollista myös ottaa valtion käyttöön. Tällaisen käyttöönoton perusteita täsmennettäisiin laissa. Käyttöönotto olisi mahdollista koulutusta, tutkimusta tai museotoimintaa varten taikka muusta näihin rinnastettavasta syystä. Esine voitaisiin esimerkiksi ottaa käyttöön poliisin tai muiden viranomaisten koulutukseen. Täytäntöönpanoviranomainen päättäisi siitä, otetaanko esine valtion käyttöön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erikseen menetetyksi tuomitun eläimen täytäntöönpanosta. Myös eläin olisi ensi sijassa myytävä. Eläinten hyvinvoinnista annettua lakia (693/2023) vastaavasti eläin voitaisiin kuitenkin luovuttaa myös muuten tai lopettaa, jos sen arvo olisi vähäinen. Eläin voitaisiin luovuttaa muutoin tai lopettaa myös, jos sen myyminen olisi muusta syystä

epätarkoituksenmukaista. Säännös mahdollistaisi esimerkiksi vähäarvoisen tai aggressiivisesti käyttäytyvän lemmikkieläimen luovuttamisen vastikkeetta eläinsuojeluyhdistykselle, jolloin sitä ei tarvitsisi lopettaa.

Momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi myös siitä, että tapettavaksi määrätty eläin tulisi lopettaa.

Täytäntöönpanoviranomaisella olisi oikeus saada virka-apua täytäntöönpanoon kunnaneläinlääkäriltä. Virka-apu voisi koskea esimerkiksi sen arvioimista, mihin täytäntöönpanotoimeen kyseisen eläimen suhteen olisi perusteltua ryhtyä ja tarvittaessa apua eläimen lopettamisessa. Eläimen lopettamisessa tulisi joka tapauksessa noudattaa eläinten hyvinvoinnista annetun lain säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että hävitettäväksi määrätty verkkoviesti tulisi hävittää siten kuin tuomioistuin on määrännyt. Menettelystä verkkoviestin hävittämisessä säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa ulosottokaaren 7 luvun 16 a §:ssä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin esimerkiksi tullilakia vastaavasti, ettei valtio vastaa menetetyksi tuomitun eläimen tai esineen puutteista tai virheistä eikä muistakaan ominaisuuksista. Esinettä myytäessä tai muuten luovutettaessa täytäntöönpanoviranomaisen tulisi ilmoittaa tästä esineen tai eläimen ostajalle.

43 §. *Esineen haltuunotto ja säilyttäminen.* Lakiin ehdotettaisiin lisättäväksi uusi säännös omaisuuden haltuunotosta ja säilyttämisestä. Säännös velvoittaisi täytäntöönpanosta vastaavaa viranomaista ottamaan menetettäväksi tuomitun esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen haltuunsa. Haltuunotto tehtäisiin täytäntöönpanotoimien suorittamista varten.

Pykälän 1 momentin nojalla pääsäännöstä poiketen viranomainen voisi kuitenkin myös jättää esineen tuomitun haltuun joko lukittuun tilaan tai jos esineen hukkaamis- tai rikoksen jatkamisvaaraa ei ole, muutenkin tämän haltuun. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vastaavasti mahdollisuudesta jättää esine sivullisen haltuun. Pykälän 3 momentin nojalla viranomaisen tulisi ottaa haltuunsa myös esineen omistusoikeutta koskevat asiakirjat.

Sääntely vastaisi pääosin ulosottokaaren 4 luvun 31 §:n 1–2 momenttia. Säännöksen neljäs momentti vastaisi pääosin nykyistä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta pöytäkirjan laatimisesta. Säännöksestä kuitenkin poistettaisiin viittaus pakkokeinolakiin.

44 §. *Esineen etsiminen asunnosta tai muista tiloista.* Lakiin ehdotettaisiin lisättäväksi uudet säännökset esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen etsimisestä. Lain 44 §:ssä säädettäisiin esineen etsimisestä asunnosta ja muista tiloista. Lain 45 §:ssä säädettäisiin esineen etsimisestä henkilön hallusta. Sääntely vastaisi osin ulosottokaaren 3 luvun 49, 50 §:ää.

Ehdotetun 44 §:n 1 momentti koskisi esineen noutamista tuomitun tai sivullisen omistamista tai käytössä olevista tiloista. Tuomitun tiloista esinettä voitaisiin etsiä ilman erityistä kynnystä. Esineen etsiminen sivullisen asunnosta edellyttäisi sitä, että on aihetta olettaa esineen olevan siellä. Etsinnän tarkoitus olisi kuitenkin aina esineen haltuunotto.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin etsinnän tekemisestä pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetuista tiloista. Etsinnän tekeminen tällaisiin tiloihin edellyttäisi aina perusteltua aihetta olettaa, että etsittävä esine tai eläin on kyseisessä tilassa. Viranomaisella tulisi siten olla perusteltu syy etsiä esinettä asumiseen tarkoitetuista tiloista. Sivullisen tiloissa etsinnän tekeminen edellyttäisi

erittäin painavaa perustetta olettaa, että esine tai eläin on siellä. Kynnys kohdistaa toimenpiteitä sivullisen henkilön kotirauhan piiriin olisi siten korkeampi kuin tuomitulla.

Koska etsintä kohdistuisi kotirauhan suojaamiin tiloihin, tuomitulle tai sivulliselle tulisi ennen etsintää antaa mahdollisuus luovuttaa esine, ellei etsinnän tekeminen välittömästi ole välttämätöntä.

45 §. *Esineen etsiminen henkilön hallusta.* Ehdotetussa 45 §:ssä säädettäisiin esineen etsimisestä henkilön hallusta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin esineen etsimisestä tuomitun hallusta. Sääntely vastaisi ulosottokaaren 3 luvun 50 §:ää.

Momentin nojalla täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies voisi kehottaa tuomittua luovuttamaan yllään tai vaatteissaan olevan esineen. Jollei tätä kehotusta noudateta, virkamiehellä olisi oikeus ottaa esine haltuunsa, jos hänen tiedossaan olisi, että esine on tuomitun hallussa. Myös perusteltu aihe olettaa esineen olevan tuomitun hallussa riittäisi. Esineen pois ottamisessa ei kuitenkaan saisi loukkaavalla tavalla puuttua tuomitun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, ettei toimenpiteellä puututa henkilön koskemattomuuteen tarpeettomasti eikä etsintää suoriteta sivullisten nähden.

Pykälän 2 momentti koskisi esineen ottamista sivullisen hallusta. Tällaisen toimenpiteen edellytyksenä olisi, että virkamies tietää esineen olevan sivullisen hallussa.

46 §. *Voimakeinot.* Pykälässä säädettäisiin täytäntöönpanoviranomaisten oikeudesta käyttää voimakeinoja esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen haltuun ottamisessa.

Pykälän 1 momentin nojalla viranomaisilla olisi oikeus avauttaa lukkoja ja ovia tai käyttää muita vastaavia voimakeinoja esineen haltuun ottamiseksi. Voimakeinojen käytön tulisi olla oikeasuhtaista. Ensi sijassa voimakeinojen kohteelle tulisi ennen voimankäyttöä varata tilaisuus toimia itse, ellei tilaisuuden varaaminen vaaranna täytäntöönpanoa.

Pykälän 2 momentissa olisi viittaussäännös siihen, että muilta osin kunkin viranomaisen virkamiehillä olisi täytäntöönpanotehtävässä oikeus käyttää voimakeinoja siten kuin kyseistä viranomaista koskevassa lainsäädännössä säädetään. Tällaisia säännöksiä on poliisilain 17 §:ssä, tullilain 22 §:ssä, rajavartiolain 35 §:ssä ja ulosottokaaren 3 luvun 83 §:ssä. Mainituissa säännöksissä tarkoitettuja voimakeinoja voitaisiin siten käyttää myös täytäntöönpanotehtävän suorittamiseksi.

47 §. *Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon.* Pykälä vastaisi nykyistä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 44 §:ää vähäisin kielellisin korjauksin.

48 §. *Esineen myynti.* Lakiin ehdotettaisiin lisättävän säännös esineen myynnistä. Pykälää sovellettaisiin silloin, jos viranomainen päättäisi täytäntöönpanotoimena myydä esineen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin esineen myyntitavasta. Momentti vastaisi ulosottokaaren 5 luvun 1 §:n 1 momenttia. Mitään myyntitapaa ei suljettaisi ulkopuolelle, vaan myynti olisi lähtökohtaisesti mahdollista suorittaa julkisella huutokaupalla, tai muulla tavoin kuten toimeksiannolla tai vähittäin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin seikoista, jotka tulisi ottaa huomioon myyntitavan valinnassa. Huomioon tulisi ottaa saatava myyntihinta, myynnistä ja säilyttämisestä

aiheutuvat kustannukset ja myynnin viemä aika. Säännös vastaisi pääosin ulosottokaaren 5 luvun 2 §:n 1 momenttia, mutta se edellyttäisi myös säilytyskustannusten huomioimista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että myynti tulisi suorittaa ilman aiheetonta viivytystä.

49 §. *Pantti- ja vakuusoikeudet.* Lain 49 §:ään ehdotettaisiin lisättäväksi uusi pantti- ja muita vakuusoikeuksia koskeva säännös. Samalla asiaa koskeva sääntely kumottaisiin rikoslain 10 luvun 11 §:n 3 momentista. Pantti- ja vakuusoikeuksien huomioimista koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että täytäntöönpanosta vastaava viranomainen selvittäisi tällaiset oikeudet ja tilittäisi maksun panttivelkojalle.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin täytäntöönpanoviranomaisen velvollisuudesta selvittää mahdolliset pantti- ja vakuusoikeudet. Yleensä tällainen oikeus olisi tullut viranomaisten tietoon jo rikosprosessin aikana. Täytäntöönpanoviranomaisen tulisi tarkistaa mahdolliset oikeudet myös sellaisista rekistereistä, joihin merkintä oikeudesta voidaan merkitä. Tällaisia tilanteita olisivat esimerkiksi kiinteistöä tai asunto-osaketta koskeva menettämisseuraamus. Lisäksi, jos olisi aihetta epäillä, että omaisuuteen kohdistuu muita oikeuksia, kuten ehdolliseen luovutukseen perustuvaa kauppahintasaatavaa tai vuokraoikeutta, tulisi myös nämä oikeudet selvittää. Tällaiseen epäilykseen voisi antaa aihetta esimerkiksi omaisuuden tosiasiallinen hallinta. Muita kuin rekisteriin kirjattuja oikeuksia tulisi selvittää ensisijaisesti tiedustelemalla asiaa tuomitulta. Oikeuksia voitaisiin selvittää myös esimerkiksi omaisuuden tosiasialliselta haltijalta.

Säännöksen 2 ja 3 momentin mukaan pantti- ja muun vakuusoikeuden vilpittömässä mielessä saanut haltija saisi maksun menetetyksi tuomitun esineen myyntihinnasta. Tämä perussääntö vastaisi pääosin nykytilaa. Sääntelyä muutettaisiin kuitenkin nykyisestä siten, että maksun saaminen olisi pääsääntö, josta poikettaisiin, mikäli täytäntöönpanoviranomainen arvioisi, että mainittu oikeus on saatu vilpillisessä mielessä. Oikeudenhaltijan ei siten tarvitsisi enää lähtökohtaisesti nostaa kannetta käräjäoikeudessa saadakseen maksun omaisuuden arvosta, vaan vilpittömässä mielessä saatuun panttioikeuteen perustuva maksu suoritettaisiin täytäntöönpanoviranomaisen toimesta automaattisesti.

Nykysääntelyssä tai sen esitöissä ei tarkemmin määritellä, minkälaisin perustein vilpillistä mieltä tulisi arvioida. Vertailukohtana ehdotetussa säännöksessä mainitulle vilpillisen mielen arvioinnille voitaisiin pitää ulosottokaaren 4 luvun 14 §:ää, joka sisältää hieman samankaltaisen säännöksen omaisuuden ulosmittaamisesta siitä huolimatta, että on esitetty väite omaisuuden kuulumisesta sivulliselle. Säännöksen mukaan ulosmittaus ei esty, jos oikeus perustuu sellaiseen varallisuus- tai muuhun järjestelyyn, jolle annettu oikeudellinen muoto ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, kun otetaan huomioon tuomitun järjestelystä saamat edut ja muut vastaavat seikat ja sellaista oikeudellista muotoa ilmeisesti käytetään ulosoton välttämiseksi tai omaisuuden pitämiseksi velkojien ulottumattomissa. Hallituksen esityksen 13/2005 (ks. myös HE 83/2006) mukaan mainittu säännös on toiminut pääosin hyvin, eikä esimerkiksi laajoja oikeusturvaongelmia ole tullut esille.

Vastaavalla tavalla kuin yllä mainitussa ulosottokaaren säännöksessä, vilpillisen mielen keskeisenä tekijänä voitaisiin pitää järjestelyä, jolla pyrittäisiin mitätöimään tai pienentämään menettämisseuraamuksen taloudellisia tai tosiasiallisia vaikutuksia tuomitulle. Vilpillisen mielen arvioinnissa huomiota voitaisiin keskittää esimerkiksi pantti- tai muun vakuusoikeuden saamisen ajankohtaan. Osoituksena vilpillisestä mielestä voitaisiin pitää esimerkiksi sitä, että oikeus olisi saatu esineen jo ollessa takavarikossa, tai mikäli oikeuden saaja olisi ollut oikeuden saannin hetkellä tietoinen tuomitun menettelyn rikollisesta luonteesta ja jonka olisi näin ollen tullut pitää omaisuuden menetetyksi tuomitsemista varteenotettavana tai todennäköisenä vaihtoehtona. Pantti- tai vakuusoikeutta, jota ei ole merkitty asianmukaisten velvoitteiden mukaisesti

rekisteriin voitaisiin pitää lähtökohtaisesti myös vilpillisessä mielessä hankittuna. Tarvittaessa täytäntöönpanoviranomainen voisi myös kuulla tuomittua tai oikeuden haltijaa asiassa. Täytäntöönpanoviranomainen tekisi päätöksen oikeuden raukeamisesta, jos katsoisi sen perustuvan vilpilliseen mieleen.

Oikeudenhaltijan oikeusturva taattaisiin takaamalla säännöksen kolmannessa momentissa oikeudenhaltijalle oikeus saattaa raukeamispäätös tuomioistuimen ratkaistavaksi. Raukeamispäätöstä koskevan kanteen nostolle asetettaisiin kuitenkin säännöksen 4 momentissa 30 päivän, jolla edistettäisiin asian lopullisen ratkaisun joutuisuutta. Aikarajaa olisi mahdollista pidentää hakemuksesta, jos tälle olisi hyväksyttävä syy. Kanteen nostamisen aikarajaa koskeva sääntely olisi yhdenmukaista ulosottokaaren 10 luvun 12 §:n 1 momentissa säädetyn täytäntöönpanoriitakannetta koskevan sääntelyn kanssa. Määräajan pidentämiseen liittyvän hyväksyttävän syyn vaatimusta voitaisiinkin arvioida samoin perustein kuin mainitussa ulosottokaaren säännöksessä.

50 §. *Varojen tilittäminen.* Lain 50 §:ään lisättäisiin uusi varojen tilittämistä koskeva säännös.

Pykälän 1 momentti sisältäisi yleismääräyksen esineen myynnistä saatujen varojen tilittämisestä Oikeusrekisterikeskukselle. Täytäntöönpanoviranomainen tilittäisi myyntitulon Oikeusrekisterikeskukselle viipymättä myynnin jälkeen. Jos esine olisi myyty 39 §:n nojalla ennen kuin menettämisseuraamus on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, säilyttäisi täytäntöönpanoviranomainen myyntituloa ja tilittäisi sen Oikeusrekisterikeskukselle saatuaan täytäntöönpanopyynnön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilityksestä tehtävistä vähennyksistä. Viranomainen voisi vähentää myyntituloista myynnistä ja säilytyksestä aiheutuneet kustannukset. Tällaisia kuluja voisivat olla esimerkiksi asunnon myynnissä käytetyn välittäjän palkkiot ja varastoinnista aiheutuneet kustannukset. Tullaukseen liittyvän tullivelan maksamisesta säädetään tullilain 84 §:ssä, jota myös sovellettaisiin menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että ennen tilitystä myyntitulosta maksettaisiin 49 §:ssä tarkoitettu pantti- tai vakuusoikeus.

Pykälä sisältäisi asiallisesti myös menettämisseuraamukseen liittyvien saatavien etusijajärjestyksen. Myynnistä saaduista tuotoista saataisiin ensin vähentää myynnistä ja säilytyksestä aiheutuneet kustannukset, jonka jälkeen jäljelle jäävästä summasta suoritettaisiin pantti- ja vakuusoikeuteen liittyvät maksut siten kuin 49 §:ssä säädetään. Tämän jälkeen jäljelle jäävä myyntitulo tilitettäisiin Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeusrekisterikeskus huolehtisi tämän jälkeen mahdollisten rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten maksamisesta sille tilitetystä myyntitulosta. Näiden erien jälkeen jäävä tuotto jäisi valtiolle. Sääntely noudattaisi pääperiaatteeltaan ulosottokaaren 5 luvun 47 §:ssä säädettyä etuoikeusjärjestystä sekä velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) säädettyä maksunsaantijärjestystä. Molemmissa mainituissa laeissa panttioikeudella turvatulla saatavalla on vahva etusija muihin saataviin nähden. Ulosottokaaren mukaan ennen tällaista saatavaa omaisuuden arvosta saadaan kuitenkin vähentää täytäntöönpanokustannukset. Vastaavalla tavalla säädettäisiin myös menettämisseuraamuksen tilityksestä.

51 §. *Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon päättyminen.* Pykälässä säädettäisiin pitkälti ehdotettua 22 §:ää vastaavasti muun kuin rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon päättymisestä. Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpano päättyisi 22 §:n mukaisesti.

Muiden menettämisseuraamusten täytäntöönpano päättyisi, kun täytäntöönpanoviranomainen olisi suorittanut täytäntöönpanotoimet ja tilittänyt mahdollisen myyntitulon Oikeusrekisterikeskukselle. Viranomaisen tulisi muutenkin ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle täytäntöönpanotoimien suorittamisesta loppuun. Muodollisesti täytäntöönpano päättyisi vasta menettämisseuraamuksen tultua lainvoimaiseksi, jos täytäntöönpanotoimiin olisi ryhdytty ennen tuomion lainvoimaisuutta.

Toiseksi täytäntöönpano voisi päättyä seuraamuksen raukeamiseen tilanteissa, joissa täytäntöönpanotoimia ei syystä tai toisesta olisi voitu tehdä ennen täytäntöönpanokelpoisuuden raukeamista tai jos kyse olisi niin sanotusta ehdollisesta menettämisseuraamuksesta.

Kolmanneksi täytäntöönpano voisi päättyä, jos muualla laissa olisi säädetty peruste, joka päättäisi täytäntöönpanon yksittäisessä asiassa.

5 luku **Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanorekisterit**

52 §. *Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmä ja rekisterit.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmästä ja siihen kuuluvista sakkorekisteristä ja hallinnollisten seuraamusten rekisteristä.

Sakkorekisteriin kuuluisivat tiedot lain 1 §:n 1 momentissa, 3 momentin 1, 3, 5 ja 7–9 kohdassa sekä 4 ja 5 momentissa tarkoitetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista, joihin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin yleislakina rikosasioiden tietosuojalakia. Hallinnollisten seuraamusten rekisteriin kuuluisivat tiedot lain 1 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 2, 4, 6, 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuista muista seuraamuksista, joihin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja tietosuojalakia. Käytännössä sovellettava henkilötietosääntely riippuisi siten siitä, minkä seuraamuksen täytäntöönpanosta on kyse.

Momentissa säädettäisiin myös siitä, että Oikeusrekisterikeskus on momentissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjä. Oikeusrekisterikeskus pitäisi siis yllä tietojärjestelmää ja siihen kuuluvia rekisterejä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viittaus muuhun lainsäädäntöön, jota henkilötietojen käsittelyssä on sovellettava. Säännös kattaisi yleiset henkilötietojen käsittelyä ja tiedonhallintaa koskevat säädökset.

53 §. *Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämät tiedot.* Pykälässä säädettäisiin pääosin nykyistä vastaavasti sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämistä tiedoista. Sama sääntely koskisi molempien rekisterien tietosisältöä. Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohta mahdollistaa sen, että lakiin sisältyy muun muassa käsiteltävien tietojen tyyppiä, rekisteröityjä, tietojen luovuttamista, käyttö-tarkoitussidonnaisuutta, säilytysaikoja sekä käsittelytoimia ja –menettelyjä koskevia erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan tietosuoja-asetuksen sääntöjä. Rikosasioiden tieto-suojadirektiivin 8 artiklan 2 kohta edellyttää, että laissa, jossa säännellään direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa käsittelyä, täsmennetään ainakin käsittelyn tavoitteet, käsiteltävät henkilötiedot ja käsittelyn tarkoitukset.

Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin seuraamuksen kohteena olevan henkilön tunnistetiedoista ja muista yhteystiedoista. Rekisteriin merkittäisiin luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus tai muu sitä vastaava yksilöintitunnus. Myös muut välttämättömät henkilön yksilöintitiedot voitaisiin merkitä rekisteriin, jos niitä tarvittaisiin esimerkiksi pantaessa täytäntöön muissa maissa määrättyjä seuraamuksia. Myös oikeushenkilöstä merkittäisiin vastaavat tiedot. Lisäksi rekisteriin merkittäisiin muut tarvittavat yhteystiedot kuten osoite tai puhelinnumero.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin seuraamusta koskevista tiedoista. Rekisteriin merkittäisiin seuraamuksen yksilöimiseksi tarvittavat tiedot. Tällaisia olisivat esimerkiksi seuraamuksen määrännyt viranomainen tai tuomioistuin, tarvittavat diaaritiedot, sekä seuraamuksen sisältöä koskevat tiedot, kuten sakkojen määrä tai menettämisseuraamuksen kohteena oleva esine.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin seuraamuksen täytäntöönpanon etenemistä koskevista tiedoista. Rekisteriin olisi merkittävä tiedot seuraamuksen täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisesta sekä täytäntöönpanon alkamisesta ja päättymisestä. Lisäksi olisi merkittävä tiedot muista täytäntöönpanotoimista, kuten maksukehotuksen lähettämisestä tai täytäntöönpanon hakemisesta muilta viranomaisilta.

Pykälän 4 kohdassa säädettäisiin erikseen siitä, että rekisteriin olisi merkittävä seuraamuksen täytäntöönpanossa kertyneet rahamäärät.

Pykälän 5 kohdan nojalla rekisteriin olisi merkittävä tiedot täytäntöönpanon esteistä. Tällainen este voisi olla esimerkiksi yksityishenkilön velkajärjestely.

Pykälän 6 kohtaan lisättäisiin rikosrekisterilakia (770/1993) vastaava maininta, että sakkorekisteriin merkittäisiin tieto armahduksesta.

Pykälän 7 kohdan nojalla rekisteriin voitaisiin merkitä muitakin täytäntöönpanossa välttämättömiä tietoja.

54 §. *Terveystietojen käsittely.* Rikosasioiden tietosuojalain 11 § luo suoraan oikeusperustan ainoastaan erityisten henkilötietoryhmien käsittelylle syyttäjäntoimessa ja tuomioistuimessa. Muiden viranomaisten osalta pykälän 2 momentti edellyttää, että 1 momentissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittely on sallittu vain, jos se on välttämätöntä, rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen edellyttämät suojatoimet on toteutettu ja jos käsittelystä säädetään laissa. Sakon täytäntöönpanoon liittyy eräitä tilanteita, joissa Oikeusrekisterikeskuksen on välttämätöntä käsitellä terveystietoja. Pykälässä säädettäisiin siitä, että henkilön terveystietoja voitaisiin käsitellä ainoastaan, jos se on välttämätöntä yksittäisen seuraamuksen täytäntöönpanossa tai korvausasian käsittelyssä. Terveystietojen käsittely voisi olla välttämätöntä esimerkiksi maksuaikaa koskevan päätöksen tekemisessä tai sakon muuntorangaistusasian yhteydessä, koska näissä asioissa maksuvelvollisen terveydentila voi vaikuttaa asian ratkaisuun.

Terveystietojen käsittelytilanne kuuluisi joko rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalaan tai tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Tietosuoja-asetuksen soveltamisalan osalta pääsääntöisestä käsittelykiellosta poikkeaminen perustuisi 9 artiklan 2 kohdan g alakohtaan, eli käsittely olisi tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Lisäksi tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaista käsittelykieltoa ei sovelleta tietojen käsittelyyn, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Yleisen tietosuoja-asetuksen kohdista g alakohta edellyttää lisäksi, että erityisen henkilötietoryhmän käsittelyn oikeuttava lainsäädäntötoimi on oikeasuhteinen tavoitteeseen nähden, siinä noudatetaan keskeisiltä osin oikeutta henkilötietojen suojaan ja siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Hallinnollisen seuraamuksen täytäntöönpano tai korvausasian käsittely olisi säännöksessä tarkoitettu yleistä etua koskeva syy ja tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjän tehtävä, josta säädetään laissa. Tietosuojalain 6 §:n 2 momentissa säädetään suojatoimista, jotka tulisivat suoraan sovellettavaksi myös hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanossa ja korvausasian käsittelyssä. Rikosasioiden tietosuojalain 2 momentti ei suoraan edellytä, että suojatoimista säädetään laissa, vaan tarvittavien suojatoimien toteuttamista. Rikosasioiden tietosuojalain

soveltamisalaan kuuluvien seuraamusten täytäntöönpanotehtävien osalta rekisterinpitäjä voisi kuitenkin soveltaa vastaavanlaisia suojatoimia kuin tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa.

Muihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ei sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa seuraamusten täytäntöönpanossa käsiteltäisi. Sen yhteydessä ei käsiteltäisi myöskään rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevien tietojen lisäksi muita valtiosääntöisesti arkaluonteisia tietoja.

55 §. *Tietojen käsittely muuhun kuin niiden keräämis- ja tallentamistarkoitukseen.* Pykälässä säädettäisiin tietojen käsittelystä muihin tarkoituksiin kuin seuraamusten täytäntöönpanoon ja korvausasian käsittelyyn.

Pykälän 1 momentin mukaan tietoja voisi käsitellä muuhun kuin niiden alkuperäiseen keräämis- ja tallentamistarkoitukseen, jos se on välttämätöntä laillisuusvalvontatehtävässä tai seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvän valvonnan taikka täytäntöönpanotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi. Kyse voisi olla esimerkiksi Oikeusrekisterikeskuksen sisäisestä laillisuusvalvonnasta tai seuraamusten täytäntöönpanoa koskevien selvitysten tai tutkimusten laatimisesta.

Pykälän 2 momentin nojalla tietoja voitaisiin käyttää myös alan koulutuksen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi, jos se on välttämätöntä. Tässä tarkoituksessa käytettävistä tiedoista poistettaisiin henkilön yksilöinnin mahdollistavat tiedot.

Pykälässä tarkoitetut henkilötietojen käsittelytarkoitukset kuuluisivat yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain soveltamisalaan. Rikosoikeudellisiin seuraamuksiin liittyvät tiedot eivät kuulu yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin. Ne ovat kuitenkin perustuslain tulkintakäytännössä tarkoitettuja valtiosääntöisesti arkaluonteisia tietoja. Lisäksi rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä säädetään erikseen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa, joka edellyttää asianmukaisista suojatoimista säätämistä. Sakkorekisteri on myös kattava rikosoikeudellisia seuraamuksia sisältävä rekisteri. Niihin liittyvien henkilötietojen käsittelytarkoituksista säädettäisiin tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti laissa. Tieto-suojalain 7 §:n 2 momentin mukaisesti lain 6 §:n 2 momentissa säädetyt suojatoimet tulisivat sovellettavaksi myös ehdotetussa 49 §:ssä tarkoitetuissa henkilötietojen käsittelytilanteissa.

56 §. *Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeudesta täytäntöönpanotehtäviään varten. Oikeusrekisterikeskuksella olisi oikeus saada pykälässä tarkoitetut tiedot salassapitosäännösten estämättä sekä maksutta. Tiedot olisi mahdollista saada seuraamuksen täytäntöönpanoa, korvausasian käsittelyä tai rekisterimerkinnän tekemistä varten. Oikeusrekisterikeskus saisi siis säännöksen nojalla tiedot sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ja rikosvahinkolaissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten. Oikeusrekisterikeskuksen muista tiedonsaantioikeuksista säädettäisiin muualla lainsäädännössä.

Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti tiedonsaannista väestötietojärjestelmästä ja vastaavasta tiedonsaantioikeudesta oikeushenkilöitä koskevista rekistereistä.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen oikeudesta saada tiedot oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta. Oikeusrekisterikeskus saisi tietovarannosta tiedot tuomioistuimen ja syyttäjän ratkaisuista ja asioiden käsittelyn vaiheesta.

Pykälän 3–5 kohdassa säädettäisiin tietojen saamisesta poliisilta, Tullilta ja Rajavartiolaitokselta. Näiltä viranomaisilta Oikeusrekisterikeskus voisi saada tiedot viranomaisten määräämistä seuraamuksista kuten sakkorangaistuksista tai liikennevirhemaksuista. Lisäksi Oikeusrekisterikeskus voisi saada tiedot näiden viranomaisten suorittamista täytäntöönpanotoimista kuten menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta tai sakon muuntorangaistukseen liittyvistä etsintäkuulutuksista.

Pykälän 6 kohdassa säädettäisiin tietojen saamisesta Rikosseuraamuslaitokselta. Säännös vastaisi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 19 ja 22 §:ää. Säännöstä kuitenkin täsmennettäisiin siten, että rikosasiaan liittyvinä tietoina Oikeusrekisterikeskus voisi saada tiedot Rikosseuraamuslaitoksen suorittamista täytäntöönpanotoimista, joista keskeisin olisi sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpano.

Pykälän 7 kohdassa säädettäisiin tietojen saamisesta ulosotolta. Ulosotolta Oikeusrekisterikeskus voisi saada tiedot seuraamuksen täytäntöönpanon etenemisestä ulosottomenettelyssä kuten saldokertymistä, täytäntöönpanotoimista ja täytäntöönpanon päättymisestä.

Pykälän 8 kohdassa säädettäisiin tietojen saamisesta Valtiokonttorilta. Säännös vastaisi rikosvahinkolain 47 a §:ää, joka kumottaisiin. Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeutta koskeva sääntely olisi perusteltua siirtää kokonaisuudessaan sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

Pykälän 9 kohdassa säädettäisiin verottajalta saatavista tiedoista. Tällaisia olisivat verottajan tiedot maksuvelvollisen kuoleman jälkeen tehdystä perunkirjoituksesta. Tiedot olisivat tarpeen esimerkiksi menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa, jos täytäntöönpano kohdistuisi maksuvelvollisen kuolinpesään.

Pykälän 10 kohdassa säädettäisiin yleisesti tiedonsaannista muilta viranomaisilta. Useat viranomaiset voivat määrätä Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpantaviksi tulevia seuraamuksia. Oikeusrekisterikeskuksella olisi oikeus saada näiltä viranomaisilta välttämättömät tiedot seuraamuksen määräämisestä ja asian käsittelyn vaiheesta seuraamuksen täytäntöönpanemiseksi.

57 §. *Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin tietojen luovuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin rekisterien tietojen luovuttamisesta. Oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa pykälässä tarkoitettuja tietoja pyynnöstä mutta myös oma-aloitteisesti. Säännös koskisi niin sakkorekisterin kuin hallinnollisten seuraamusten rekisterin tietojakin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta rikosasioiden tietosuojalaissa tarkoitetuille viranomaisille eli poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle, puolustusvoimille, syyttäjälle, tuomioistuimelle, Rikosseuraamuslaitokselle ja muille rikosasioiden tietosuojalaissa tarkoitetuille viranomaisille. Säännös kattaisi tiedonluovutuksen sakon täytäntöönpanoa, sakon muuntorangaistuksen määräämistä ja korvausasioiden käsittelyä varten. Säännöksen nojalla Oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa esimerkiksi sakon muuntorangaistusmenettelyyn osallistuville viranomaisille välttämättömät tiedot sekä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa tarvittavat tiedot poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta Ulosottolaitokselle ja haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle. Ulosottolaitokselle voitaisiin luovuttaa tiedot seuraamusten täytäntöönpanoa varten silloin, kun täytäntöönpanoasia siirtyisi Ulosottolaitoksen hoidettavaksi. Sakon muuntorangaistusmenettelyyn haastamista varten tarvittavat tiedot voitaisiin luovuttaa haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta Valtiokonttorille. Valtiokonttorille voitaisiin luovuttaa välttämättömät tiedot rikosvahinkolaissa tarkoitetun korvausasian käsittelyä varten. Koska Valtiokonttori päättää rikosvahinkokorvauksista ja Oikeusrekisterikeskus huolehtii valtion takautumissaatavan perinnästä ja korvausten takaisinperinnästä, voitaisiin näiden viranomaisten välillä vaihtaa tietoja korvausasioiden käsittelystä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta oikeusministeriölle armahdusasioita varten. Armahdusasian käsittelyssä voi olla kyse sakkorekisteriin merkitystä rikosoikeudellisesta seuraamuksesta, joten armahdusasiaa käsittelevälle oikeusministeriön virkamiehelle voitaisiin luovuttaa tätä varten tarvittavat tiedot.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin muista tiedonsaantioikeuksista. Tietoja voitaisiin luovuttaa muillekin tahoille, jos niiden tiedonsaantioikeudesta on muualla lainsäädännössä säädetty. Pykälän 1 momentin 1–4 kohta koskisivatkin vain tiedon luovutusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä varten. Muusta tiedonluovutuksesta säädetään kutakin viranomaista koskevassa erityislainsäädännössä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyistä lakia vastaavasti rajoituksesta tietojen luovuttamiseen 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Näille tietoja ei voitaisi luovuttaa enää, kun kolme vuotta on kulunut lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun julistamisesta tai antamisesta.

58 §. *Tietojen luovuttaminen muihin valtioihin.* Pykälässä säädettäisiin tietojen luovuttamisesta muihin valtioihin. Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotehtävissä tällaisia tiedonluovutustilanteita voi olla käsillä lain 1 §:n 3 momentin 9–11 kohdassa tai laissa Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa. Tällöin täytäntöönpanon siirtoa varten luovutetaan tietoja toisen valtion viranomaiselle.

Tiedonluovutus voisi perustua Euroopan unionin lainsäädännöstä tuleviin velvoitteisiin tai Pohjoismaiden välillä sovittuihin velvoitteisiin.

Ensinnäkin Oikeusrekisterikeskus on toimivaltainen viranomainen menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten osalta jäädyttämis- ja konfiskaatioasetuksen (EU 2018/180) soveltamisessa. Oikeusrekisterikeskus vastaanottaa toisista EU-jäsenvaltioista Suomeen täytäntöönpantavaksi saapuvat päätökset, tekee päätökset niiden täytäntöönpanosta sekä lähettää Suomessa määrätyt päätökset täytäntöönpantavaksi toisiin jäsenvaltioihin.

Toiseksi Oikeusrekisterikeskuksella on vastaava rooli niin sanotun konfiskaatiopuitepäätöksen täytäntöönpanossa (Euroopan unionin neuvoston puitepäätös (2006/783/YOS) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin).

Kolmanneksi Oikeusrekisterikeskuksella on vastaava rooli niin sanotun sakkopuitepäätöksen täytäntöönpanossa (Euroopan unionin neuvoston puitepäätös (2005/214/YOS) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin.

Neljänneksi Oikeusrekisterikeskuksella on vastaava rooli Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) täytäntöönpanossa.

Edellä mainittuihin täytäntöönpanoasioihin liittyvä henkilötietojen käsittely kuuluu rikosasiain tietosuojalain alaan.

Lisäksi Oikeusrekisterikeskuksella on täytäntöönpanotehtäviä työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) ja kilpailulain (546/2021) sekä niihin liittyvien Euroopan unionin säädösten nojalla. Oikeusrekisterikeskus huolehtii mainittuihin lakeihin perustuvien seuraamusten lähettämisestä toisiin jäsenvaltioihin ja vastaanottaa sekä panee täytäntöön seuraamuksia Suomessa. Näihin asioihin liittyvä henkilötietojen käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen alaan.

59 §. *Tietojen poistaminen.* Pykälässä säädettäisiin tietojen poistamisesta sakkorekisteristä. Tietojen poistamisen aika olisi viisi vuotta täytäntöönpanon päättymisestä, kuten nykyisinkin. Säännöstä täydennettäisiin rikosrekisterilakia vastaavasti maininnalla siitä, että armahdus ei vaikuta rekisterimerkintöjen poistamiseen.

60 §. *Tietojen arkistointi.* Pykälässä olisi viittaussäännös tietojen arkistointia koskevaan sääntelyyn. Tietojen arkistoinnista säädetään arkistolaissa (831/1994).

61 §. *Rangaistussäännös.* Pykälässä olisi viittaussäännös rikoslakiin (39/1889), jonka 38 luvun 9 §:ssä säädetään tietosuojarikoksesta.

62 §. *Tarkemmat säännökset.* Lain 62 §:ssä säädettäisiin asetuksenantovaltuuksista pitkälti nykyistä vastaavasti. Pykälää täydennettäisiin tarvittavilla asetuksenantovaltuuksilla. Lain nykyisessä 4 §:ssä ja 11 §:ssä säädetyt asetuksenantovaltuudet siirrettäisiin 62 §:ään. Lain nykyisissä 12, 21 ja 22 §:ssä säädetyt asetuksenantovaltuudet saatavan tilittämisestä sekä täytäntöönpanosta luopumisen ja rahamäärän palauttamisen rahamääristä poistettaisiin, koska tarvittava sääntely sisältyisi kattavasti lakiin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin asetuksenantovaltuus niistä tiedoista, jotka seuraamuksen määränneen muun kuin oikeushallinnon viranomaisen tulisi ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle. Asetuksella säädettäisiin täsmällinen lista täytäntöönpanoa varten tarvittavista tiedoista. Oikeushallinnon viranomaisten osalta tarvittavista tiedoista säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetussa laissa.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin asetuksenantovaltuus niistä tiedoista, jotka maksuvelvolliselle tulisi antaa maksutilaisuutta varattaessa ja maksukehotusta lähetettäessä. Asetuksella täsmennettäisiin siten lain 7 §:n 2 momentissa ja 8 §:n 4 momentin näistä tiedoista säädettyä. Asetuksella säädettäisiin täsmällinen lista maksuvelvolliselle annettavista tiedoista.

Momentin 3 kohdan nojalla valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset niistä seikoista, jotka menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa on kirjattava. Viranomaisen olisi kirjattava esineen arviointimenettelyä koskevat tiedot, toimenpiteet esineen haltuun ottamiseksi sekä myyntitulon tilittämistä koskevat tiedot, kuten vähennykset ja niiden suuruudet sekä Oikeusrekisterikeskukselle tilitetty summa.

Pykälän 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädettäisiin nykyistä lakia vastaavasti asetuksenantovaltuus viranomaisten välisistä ilmoituksista ja täytäntöönpanotietojen kirjaamisesta.

Pykälän nykyisessä 2 momentissa säädetään nykyisin täytäntöönpanossa tarvittavien lomakkeiden kaavojen vahvistamisesta. Sääntely on vanhentunutta ja poistettaisiin.

63 §. *Voimaantulo.* Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Laki tulisi voimaan päivänä kuuta 20 .

Lailla kumottaisiin sakon täytäntöönpanosta annettu laki.

Lakiin sisältyisi kaksi siirtymäsäännöstä. Ensinnäkin jos rahamääräiselle menettämisseuraamukselle olisi myönnetty maksuaikaa ennen lain voimaantuloa, tällaiseen maksuaikaan sovellettaisiin kumotun sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännöksiä. Maksuaika jatkuisi siten aiemmin tehdyn päätöksen mukaisesti. Vastaavasti jos sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpano olisi käynnistynyt ennen tämän lain voimaantuloa, noudatettaisiin täytäntöönpanossa kumotun sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännöksiä. Ulosottomies huolehtisi siten tällaisen asian täytäntöönpanotoimista.

9.2 Rikoslaki

2 a luku **Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta**

3 §. *Sakon kokonaisrahamäärä.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus rikesakkorikkomuksiin, koska kyseeseen tulevat rikkomukset on korvattu liikennevirhemaksuilla. Momenttiin lisättäisiin viittaus vesiliikennelain nojalla määrättyyn liikennevirhemaksuun. Näin valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää niistä tieliikennelaissa ja vesiliikennelaissa tarkoitetuista rikkomuksista, joista määrätty liikennevirhemaksu määrittäisi myös samankaltaisesta rikkomuksesta tuomitun sakon pienimmän kokonaisrahamäärän.

7 §. *Uhkasakon muuntamatta jättäminen.* Pykälässä säädettäisiin kuten nykyisin siitä, milloin tuomioistuin voisi jättää muuntokelpoisen uhkasakon muuntamatta vankeudeksi. Säännöksen sisältöä muutettaisiin nykyisestä.

Ensinnäkin muuntamatta jättämisen edellytyksenä olisi se, että muuntorangaistusta voidaan pitää kohtuuttomana ja tarpeettomana pykälässä luetelluista syistä. Säännös vastaisi tältä osin luvun 6 §:ää sakon muuntamatta jättämisestä.

Pykälän 1 kohdan mukaan muuntaminen voisi olla kohtuutonta ja tarpeetonta sakotetun henkilökohtaisten olosuhteiden tai terveydentilan vuoksi. Säännös vastaisi luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila voisivat siten olla perusteena uhkasakon muuntamatta jättämiselle samalla tavoin kuin sakonkin muuntamatta jättämiselle. Kohtuusperusteina voitaisiin ottaa huomioon sakotetun henkilöön liittyvät tai sakon määräämisen jälkeiset tapahtumat, joilla arvioidaan olevan vaikutusta sakon maksamatta jättämiseen. Henkilökohtaisiin olosuhteisiin kuuluisivat esimerkiksi pitkäaikainen työttömyys tai muusta vastaavasta syystä johtunut varattomuus. Terveydentilaan perustuvilla syillä tarkoitettaisiin vakavaa päihdeongelmaa, pysyvää sairautta tai vakavaa vammautumista.

Pykälän 2 kohdan mukaan muuntaminen voisi olla kohtuutonta ja tarpeetonta silloin, jos sakotetulle tuomittu rangaistus samassa oikeudenkäynnissä, jossa uhkasakkokin on tuomittu. Tuomioistuin voisi siten kohtuullisuussyistä jättää niin sanotun poissaolouhkasakon muuntamatta vankeudeksi, jos saman asian käsittelyssä sakotetulle on tuomittu rangaistus rikoksesta.

Pykälässä ei enää säädettäisiin muuntamatta jättämisestä muista päävelvoitteen noudattamiseen liittyvistä syistä. Käytännössä tällaiset perusteet ovat voineet liittyä muihin kuin oikeudenkäynnin tai ulosottomenettelyn turvaamiseksi määrättyihin uhkasakkoihin, joita ei enää nykyisin voida muuntaa vankeudeksi.

3 luku **Yhteisestä rangaistuksesta**

3 a §. *Sakko ja rikesakko.* Pykälän 1 momentista kumottaisiin virke jalankulkijalle ja moottorittoman kulkuneuvon kuljettajalle määrättävän rikesakon huomioimisesta. Näistä rikkomuksista määrätään nykyisin liikennevirhemaksu.

3 b §. *Rikesakko.* Pykälästä kumottaisiin virke jalankulkijalle ja moottorittoman kulkuneuvon kuljettajalle määrättävän rikesakon huomioimisesta. Näistä rikkomuksista määrätään nykyisin liikennevirhemaksu.

8 luku **Vanhentumisesta**

13 §. *Sakon, rikesakon, kurinpitosakon ja yhteisösakon täytäntöönpanon raukeaminen.* Pykälässä säädettäisiin rahamääräisten rangaistusten täytäntöönpanon raukeamisesta. Säännökset koskisivat sakkoa, rikesakkoa, kurinpitosakkoa ja yhteisösakkoa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kuten nykyisinkin sakon raukeamisesta. Säännös vastaisi pääosin nykyistä, mutta siihen tehtäisiin kielellisiä tarkennuksia. Edelleen sakko raukeaisi viiden vuoden kuluttua sen määräämistä koskevan ratkaisun antamisesta. Raukeamisaika koskisi niin tuomioistuimen määräämiä sakkoja kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain nojalla määrättyjäkin sakkoja. Raukeamisen katkaisisi sakon muuntaminen vankeudeksi. Muuntorangaistus raukeaa luvun 10 §:n nojalla kolmessa vuodessa. Muunnetun sakon maksamisesta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Sakon raukeamista koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös uhkasakkoon, joka voidaan muuntaa vankeudeksi rikoslain 2 a luvun nojalla. Muiden uhkasakkojen raukeamisesta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rikesakon, yhteisösakon ja kurinpitosakon raukeamisesta. Näiden raukeamisaika olisi myös viisi vuotta seuraamuksen määräämistä koskevan ratkaisun antamisesta.

14 §. *Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon raukeaminen.* Pykälässä säädettäisiin menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon raukeamisesta kuten nykyisinkin.

Pykälän 1 momentin mukaan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano raukeaisi 10 vuoden kuluttua sitä koskevan ratkaisun antamispäivästä, kuten nykyisinkin. Rikoksentekovälineen menettäminen tai muuhun omaisuuteen kohdistuva menettämisseuraamus eivät raukeaisi kuten nykyisinkin. Tältä osin säännöstä täydennettäisiin rikoslain 10 luvun 5 a §:ssä tarkoitetun säilytysvälineen menettämisellä, jonka täytäntöönpano ei myöskään raukeaisi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rikoslain 44 luvun 15 §:ssä tarkoitetun eläimen tappamismääräyksen ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:ssä tarkoitetun verkkoviestin hävittämismääräyksen raukeamisesta. Nämä määräykset rinnastuvat muuhun omaisuuteen kuin rahaan kohdistuviin menettämisseuraamuksiin, joten myöskään niiden täytäntöönpano ei raukeaisi.

15 §. *Ulosmittauksen vaikutus.* Pykälässä säädettäisiin kuten nykyisinkin ulosmittauksen vaikutuksesta rahamääräisten seuraamusten raukeamiseen. Säännökseen tehtäisiin kielellisiä muutoksia.

16 §. *Kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon.* Pykälän 1 momentin säännöksiä täsmennettäisiin siten, että sakon lisäksi myös rikesakko, kurinpitosakko ja vankeudeksi muunnettavissa oleva uhkasakko raukeaisivat tuomitun kuollessa. Tuomitun eläessä tehdyn ulosmittauksen vaikutuksia koskevaan säännökseen tehtäisiin 15 §:ää vastaavat kielelliset muutokset.

18 §. *Viittaussäännös.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin kurinpitosakon raukeamista koskevien säännösten muutosten takia. Ehdotettujen säännösten nojalla kurinpitosakon

täytäntöönpanon raukeamisesta säädettäisiin rikoslain 8 luvussa. Näin ollen jatkossa vain muistutuksen, ylimääräisen palveluksen, varoituksen, poistumiskiellon, ja arestin täytäntöönpanon raukeamisesta säädettäisiin sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa.

10 luku **Menettämisseuraamuksista**

7 §. *Menettämisseuraamuksen raukeaminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta määrätä menettämisseuraamus raukeamaan, jos esineeseen tehdään sellaiset muutokset, jotka tekevät menettämisseuraamuksen tarpeettomaksi. Momenttia ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että omaisuuteen tehtävät muutokset, joiden takia menettämisseuraamus voisi raueta, lueteltaisiin säännöksessä tyhjentävästi. Omaisuus voitaisiin tehdä lain mukaiseksi joko merkitsemällä se väärennetyksi, poistamalla tai korjaamalla väärä alkuperämerkintä tai muu merkintä tai tekemällä se käyttökelvottomaksi. Tuomioistuinten ei siten olisi enää mahdollista määrätä vapaasti muista muutoksista, eikä raukeaminen voisi tapahtua muilla kuin laissa säädetyillä tavoilla.

Nykyisin käytännössä esimerkiksi tietokoneessa olevien tiedostojen osalta on katsottu olevan mahdotonta varmistaa, että nämä on täydellisesti poistettu siten, että niiden palauttaminen on mahdotonta. Ehdotetun säännöksen mukaan tapauksessa, jossa tietokone olisi tuomittu menetettäväksi, koska siltä olisi löytynyt lainvastaista materiaalia, tulisi tietokone tehdä käyttökelvottomaksi, jotta menettämisseuraamus voitaisiin määrätä raukeavaksi. Tällainen toimenpide voitaisiin tehdä esimerkiksi poistamalla tai tuhoamalla tietokoneen kovalevy ja muut tietokoneen muistiin ja tiedostojen säilyttämiseen mahdollisesti liittyvät osat.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin raukeamisen täytäntöönpanosta kuten nykyisinkin. Momenttia muutettaisiin siten, että ulosottomiehen sijasta raukeamista edellyttävien muutosten toteuttamista valvoisi se viranomainen, joka panee menettämisseuraamuksen täytäntöön. Tavanomaisesti valvontavastuu olisi siten sillä viranomaisella, jonka hallussa esine on muutenkin ollut takavarikon ja menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon vuoksi. Muutostoimenpiteille varatun ajan jälkeen viranomainen tekisi päätöksen raukeamisesta. Päätökseen tyytymätön voisi nostaa asiassa kanteen kotipaikkansa käräjäoikeudessa tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanteen määräaika olisi 30 päivää ja valtion puhevaltaa asiassa käyttäisi päätöksen tehnyt täytäntöönpanoviranomainen.

Muilta osin pykälän 2 ja 3 momenttia ei muutettaisi.

9 a §. *Rekisteri-ilmoitukset.* Lukuun lisättäisiin uusi 9 a §, jossa säädettäisiin tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa menettämisseuraamuksen tuomitsemisesta tiettyihin rekistereihin. Sääntely vastaisi asiallisesti pääpiirteissään takavarikosta pakkokeinolain nojalla tehtäviä rekisteri-ilmoituksia. Käytännössä tilanne olisikin useimmiten sellainen, että rekisteriin on jo ilmoitettu esineen takavarikosta siinä vaiheessa, kun menettämisseuraamus tuomitaan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mihin rekistereihin ilmoitukset tulisi tehdä. Ilmoittaminen olisi tehtävä heti tuomion antamisen jälkeen vastaavasti kuin takavarikoinninkin yhteydessä. Tällaisia rekisterejä olisivat momentin 1 kohdan nojalla esimerkiksi kiinteistöjen osalta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri, kiinnityskelpoisten ajoneuvojen, alusten ja ilma-alusten kiinnitysrekisteri. Momentin 2 kohdan nojalla tällainen rekisteri olisi osakehuoneistorekisteri. Momentin 3 kohdan nojalla tällaisia rekisterejä olisivat patenttia ja muita immateriaalioikeuksia koskevat rekisterit. Momentin 4 ja 5 kohdan nojalla ilmoitukset tulisi tehdä myös arvo-osuusrekisteriin ja optioiden ja termiinien johdannaistiliä hoitavalle välittäjälle tai muulle

optioyhteisölle. Momentin 6 kohdan nojalla ilmoitus tulisi tehdä muuhunkin rekisteriin, jos tieto menettämisestä voidaan merkitä sinne. Tällainen rekisteri olisi esimerkiksi ajoneuvorekisteri.

Käytännössä poliisin ja syyttäjän tulisi huolehtia siitä, että takavarikon yhteydessä tehdyt rekisteri-ilmoitukset tulisivat myös tuomioistuimen tietoon. Näin varmistettaisiin se, että rekisteri-ilmoitukset voitaisiin tehdä samoihin rekistereihin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takavarikkoa vastaavasti siitä, että rekisteriin olisi ilmoitettava myös menettämisseuraamusta koskevan tuomion kumoamisesta. Tällöin ilmoitus tehtäisiin kuitenkin vasta kumoamista koskevan tuomion tultua lainvoimaiseksi, koska sakon täytäntöönpanosta annetun lain 39 §:n nojalla täytäntöönpano peräytyy vasta tällaisen tuomion tultua lainvoimaiseksi.

11 §. *Erinäisiä säännöksiä*. Pykälän 3 momentti ehdotettaisiin poistettavaksi ja asiaa koskeva sääntely siirrettäväksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 49 §:ään.

17 luku **Rikoksista yleistä järjestystä vastaan**

23 a §. *Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että momentissa tarkoitetun eläimen menettämisseuraamuksen raukeamisen valvontaan sovellettaisiin rikoslain 10 luvun 7 §:n 2 ja 3 momenttia. Toisin sanoen, täytäntöönpanosta vastaava viranomainen valvoisi sitä, että tuomioistuimen määräystä myydä eläimet noudatettaisiin määräajassa.

32 luku **Kätkemis- ja rahanpesurikoksista**

12 §. *Menettämisseuraamus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin kumottavaksi ehdotettuun 10 luvun 11 §:n 3 momenttiin. Sääntely panttioikeuksien huomioimisesta siirrettäisiin menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa viranomaisaloitteisesti tehtäväksi, joten enää ei olisi tarpeen lisätä momentissa tarkoitettujen menettämisseuraamusten osalta erillistä viittaussäännöstä panttioikeuksia koskevien vaatimusten esittämiseen.

Pykälän 3 momentin viittaukset lain 10 luvun 2 §:n 3 momenttiin korjattaisiin viittauksiksi mainitun pykälän 6 momenttiin, koska aiempi 3 momentin sisältö on lailla 356/2016 siirretty 6 momenttiin.

9.3 Laki sakon ja rikesakon määräämisestä

1 §. *Lain soveltamisala*. Edellä jaksossa 4.1.11 mainituista syistä päihdetutkimuskustannukset voitaisiin jatkossa määrätä sakon ja rikesakon määräämismenettelyssä. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että myös päihdetutkimuskustannukset olisi mahdollista määrätä laissa tarkoitetussa menettelyssä. Korvausvelvollisuuden sisällöstä säädettäisiin 39 §:ssä.

Muutos merkitsisi sitä, että sakkomenettelyä voitaisiin soveltaa kaikkiin sakkomenettelyyn soveltuvien asioiden päihdetutkimuskustannusten korvausvelvollisuudesta määräämiseen. Rattijuopumukset ovat suurin tällainen asiaryhmä, mutta säännös soveltuisi myös esimerkiksi vesi-, ja ilmaliikennejuopumusten ja huumausaineen käyttörikoksien tutkinnan yhteydessä muodostuneiden päihdetutkimuskustannusten korvaamiseen. Sakkomenettelyn käytön edellytykset, kuten vaatimus asian selvyydestä ja yksinkertaisuudesta, säilyisivät kuitenkin ennallaan.

2–4 §, 7 ja 9 §, 11–13 §, 24 §, 26-30 § ja 35 §. Edellä jaksossa 4.1.6 esitetyistä syistä rangaistusvaatimuksesta luovuttaisiin. Pykäliin tehtäisiin tämän edellyttämät muutokset.

Lain 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 4 momentti, 9 § ja 11 § kumottaisiin. Muista pykälistä poistettaisiin maininnat rangaistusvaatimuksesta.

Lisäksi 13 §:ään tehtäisiin lisäys, jossa mainittaisiin myös rikosuhrimaksun ja päihdetutkimuskustannusten toimittamisesta syyttäjälle.

8 §. *Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö*. Säännöksestä poistettaisiin mainita maksuajasta. Maksuajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanoa koskevassa laissa. Lisäksi säännökseen lisättäisiin maininta päihdetutkimuskustannuksista ilmoittamisesta.

10 §. *Seuraamuksen maksamiseen liittyvät tiedot.* Pykälä kumottaisiin, koska sakon maksamisesta annettavista tiedoista säädettäisiin kattavasti sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

24 §. *Rangaistusmääräyksen antaminen.* Säännöksestä poistettaisiin mainita rangaistusvaatimuksesta. Lisäksi säännökseen lisättäisiin maininta rangaistusmääräyksen sisällöstä. Rangaistusmääräyksen sisältöä koskisivat samat vaatimukset kuin 8 §:ssä säädetystä sakkovaatimuksen sisällöstä. Lisäksi rangaistusmääräyksen yhteydessä olisi ilmoitettava korvattavaksi määrättyjen päihdetutkimuskustannusten määrä.

34 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi säännös, jossa säädettäisiin päihdetutkimuskustannuksiin liittyvästä korvausvelvollisuudesta. Muutosta päihdetutkimuskustannuksien korvausvelvollisuutta koskevaan päätökseen saisi hakea samassa menettelyssä kuin korvausvelvollisuuteen liittyvässä pääasiassa, josta on annettu rangaistusmääräys. Päihdetutkimuskustannuksia koskeva muutoksenhaku ei kuitenkaan edellyttäisi, että mainittuun pääasiaan haettaisiin muutosta, vaan muutoksenhaku voi koskea ainoastaan päihdetutkimuskustannusten korvaamista, esimerkiksi 39 §:n 2 momenttiin liittyen. Myös tällaisissa tapauksissa muutoksenhakua kuitenkin koskisi se, mitä pääasiaa koskevan rangaistusmääräyksen muutoksenhausta on säädetty.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirrettäisiin 3 momentiksi.

38 §. *Täytäntöönpano.* Pykälässä säädetään seuraamusten täytäntöönpanosta. Pykälän 1 momentti sisältäisi kuten nykyisinkin viittaussäännöksen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Selvyyden vuoksi momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että sakon, rikesakon ja menettämisseuraamuksen raukeamisesta säädetään rikoslain 8 luvussa. Lisäksi säännökseen lisättäisiin maininta rikosuhrimaksun ja päihdetutkimuskustannusten korvausvelvollisuuden täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Säännöksen otsikkoa myös muutettaisiin, sillä se sisältää myös muita kuin seuraamuksia koskevan täytäntöönpanon.

Pykälän 2 momentissa on säädetty siitä, että sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä määrätty sakko on täytäntöön pantavissa ennen ratkaisun lainvoimaisuutta. Kaikkien sakkojen ja rikesakkojen täytäntöönpanokelpoisuus määräytyisi jatkossa sakon täytäntöönpanosta annetun lain 5 §:n mukaan. Näin ollen pykälän nykyinen 2 momentti kumottaisiin.

39 §. *Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain nojalla määrättävän sakon maksamiseksi varattavasta 30 päivän maksuajasta. Maksutilaisuuden varaamisesta säädettäisiin kattavasti sakon täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:ssä, joten tätä koskeva sääntely kumottaisiin.

Säännöksessä säädettäisiin sen sijaan päihdetutkimuskustannusten korvattavaksi määräämisestä. Säännös noudattaisi pääosin nykyistä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain

(689/1997) 9 luvun 1 §:ää, jonka mukaisesti velvollisuus suorittaa korvaus päihdetutkimuskustannuksista nykyisin määräytyy.

Säännöksen toisen momentin mukaan päihdetutkimuskustannukset määrättäisiin valtiolle korvattavaksi samassa rangaistusmääräysmenettelyssä kuin päihdetutkimuskustannusten korvausvelvollisuuteen liittyvä pääasia on ratkaistu. Päihdetutkimuskustannukset voitaisiin siten määrätä korvattavaksi rangaistusmääräyksen antamisen yhteydessä. Esimerkiksi, jos rikoslain rattijuopumusta koskevan 23 luvun 3 §:ssä mainitun rikoksen selvittämisestä on aiheutunut päihdetutkimuskustannuksia, voitaisiin päihdetutkimuskustannusten korvaamisesta määrätä samassa menettelyssä, missä rattijuopumusta koskeva sakkorangaistus määrätään.

Säännös sisältäisi myös oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 1 §:n 2 momentin kaltaisen velvollisuuden alentaa korvausta tai luopua sen määräämisestä, mikäli korvaus olisi katsottava kohtuuttomaksi.

Nykyinen oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 1 § 3 momentti sisältää myös asetuksenantovaltuutuksen, jonka mukaisesti voidaan säätää, ettei vastaajaa ole velvoitettava suorittamaan valtiolle sellaista korvausta, joka alittaa asetuksessa säädetyn määrän. Tällaista säännöstä ei kuitenkaan ehdoteta sisällytettävän säännökseen. Päihdetutkimuskustannukset sekä näihin liittyvät seuraamusmaksut pannaan täytäntöön 1 lakiehdotuksen mukaisessa menettelyssä. Oikeusrekisterikeskuksen on 1 lakiehdotuksen 19 §:n mukaisesti mahdollista luopua saatavan täytäntöönpanosta, jos saatava on enintään 10 euroa. Ehdotuksen voidaan siten katsoa sisältävät riittävät mahdollisuudet saatavan perinnästä luopumiselle tapauksissa, joissa perintäkuluja voidaan pitää huomattavana saatavan suuruuteen nähden.

Siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka nojalla ennen lain voimaantuloa annettuun rangaistusvaatimukseen sovellettaisiin aiempia säännöksiä. Näin vireillä olevat rangaistusvaatimukset käsiteltäisiin loppuun samassa menettelyssä kuin asian käsittely on aloitettukin. Lain voimaan tullessa vireillä olleissa rangaistusvaatimuksissa mahdollisuus antaa maksamalla suostumus asian käsittelyyn sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä siten säilyisi.

9.4 Ulosottokaari

4 luku **Ulosmittaus**

8 §. *Ulosmittauksen kohde.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti. Momentissa säädettäisiin ulosmittauksen ja menettämisseuraamuksen suhteesta. Momentin mukaan omaisuutta ei voitaisi ulosmitata, jos se olisi tuomittu menetetyksi valtiolle rikoslain 10 luvun nojalla. Jos menetetyksi tuomittuun omaisuuteen olisi kohdistunut ulosmittaus, se raukeaisi. Säännös selkeyttäisi nykyistä oikeustilaa erityisesti tapauksissa, joissa menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta huolehtisi ulosottoviranomainen. Koska menettämisseuraamusmääräyksen myötä omaisuuden omistusoikeus siirtyy tuomitulta valtiolle, omaisuutta ei voitaisi tämän jälkeen ulosmitata tuomitun veloista. Samoin omaisuuteen jo kohdistunut ulosmittaus raukeaisi, jos omaisuus tuomittaisiin menetetyksi. Mahdollisesta omaisuuteen kohdistuvasta pantti- tai muusta vakuusoikeudesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

7 luku **Muun kuin maksuvelvoitteen täytäntöönpano**

16 a §. *Verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpano.* Ulosottokaaren 7 lukuun lisättäisiin uusi 16 a §, jossa säädettäisiin verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta. Ulosottomiehellä olisi velvollisuus huolehtia hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta sen

jälkeen, kun Oikeusrekisterikeskus lähettäisi täytäntöönpanopyynnön. Ulosottomies huolehtisi kaikista täytäntöönpanotehtävistä myös sen selvittämisestä, onko verkkoviesti jo hävitetty. Säännöstä sovellettaisiin verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanoon nykyisin sovellettavien tekemisvelvoitteen täytäntöönpanoa koskevien säännösten sijasta. Sääntely poikkeaisi jossain määrin tekemisvelvoitteen täytäntöönpanosta.

Pykälän 1 momentissa olisi perussäännös siitä, että hävittämismääräyksen täytäntöön panemiseksi ulosottomiehen tulisi kehottaa hävittämisvelvollista hävittämään verkkoviesti. Hävittämiskehotuksen voisi kohdistaa verkkoviestin lähettäjään, julkaisijaan tai ohjelmatoiminnan harjoittajaan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjään, eli sellaiseen toimijaan, joka kykenisi viestin hävittämään. Ulosottomiehen tulisi selvittää, mikä olisi oikea taho hävittämään viestin, jollei tuomioistuimen ratkaisussa ole yksilöity määräyksen kohdetta.

Käytännössä on mahdollista, että hävittämiseen kykenevä toimija on ulkomailla. Suomalaisella ulosottomiehellä ei lähtökohtaisesti ole toimivaltaa suorittaa täytäntöönpanotoimia Suomen ulkopuolella. Tämän vuoksi kehotusta ei yleensä voida antaa ulkomaille. Näistä syistä pykälän 1 momentissa säädettäisiin väljästi, että ulosottomies voi lähettää hävittämiskehotusta vastaavan pyynnön myös ulkomailla olevalle taholle. Jäisi riippumaan kyseisen valtion lainsäädännöstä ja pyynnön saajan toimista, mitä vaikutuksia pyynnöllä on. Ehdotettua säännöstä ei sovellettaisi, jos Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai velvoitteista johtuu muuta.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin hävittämiskehotuksen sisältöä. Kehotuksessa tulisi antaa verkkoviestin hävittämiseen velvolliselle määräys hävittää viesti heti tai tietyssä määräajassa, jonka ulosottomies asettaisi. Kehotuksessa tulisi myös yksilöidä hävittämisvelvollisuuden sisältö sen mukaisesti, mitä tuomioistuimen hävittämistä koskevassa ratkaisussa on määrätty.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että verkkoviestin lähettäjälle tulisi ilmoittaa, jos verkkoviestin hävittämistä koskeva kehotus annettaisiin jollekin muulle taholle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ulosottomiehen mahdollisuudesta tehostaa verkkoviestin hävittämiskehotusta uhkasakolla. Sakon uhkaa voitaisiin käyttää erityisestä syystä eli esimerkiksi silloin, jos verkkoviestin hävittämiseen velvoitettu ei noudattaisi kehotusta.

9.5 Tuomioistuinmaksulaki

8 §. *Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka nojalla Oikeusrekisterikeskus vapautettaisiin tuomioistuinlaissa tarkoitetuista maksuista.

9.6 Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä

18 §. *Muu täytäntöönpano ja virka-apu.* Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että yksityishenkilön velkajärjestelyn aloittaminen estää sakon muuntorangaistuksen määräämisen ja täytäntöönpanon. Säännöksen sanamuotoa täsmennettäisiin vastaamaan nykyistä käytäntöä siten, että muuntorangaistuksen määräämismenettelyä ei voisi velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen käynnistää. Edelleen myöskään muuntorangaistuksen täytäntöönpano ei olisi mahdollista.

Käytännössä muuntorangaistuksen määräämiseen ja täytäntöönpanoon osallistuvien viranomaisten tulisi huolehtia siitä, että menettelyä ei käynnistetä tai jatketa, jos tuomioistuin olisi päättänyt velkajärjestelyn aloittamisesta.

40 §. *Maksuohjelman oikeusvaikutukset.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin 18 §:ää vastaavat muutokset. Muuntorangaistusta ei voitaisi määrätä eikä panna täytäntöön velkajärjestelyn maksuohjelman aikana.

9.7 Laki lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n kumoamisesta

1 §. Pykälässä säädettäisiin, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 § kumottaisiin. Pykälässä on säädetty kyseisen lain nojalla määrätyn uhkasakon muuntamisesta vankeudeksi. Rikoslain 2 a luvun 4 §:n nojalla tällaista uhkasakkoa ei voida muuntaa vankeudeksi, joten pykälä kumottaisiin.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

9.8 Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa

76 §. *Kurinpitosakon täytäntöönpano.* Pykälässä säädetään kurinpitosakon täytäntöönpanosta. Pykälän 1 momentti sisältäisi kuten nykyisinkin viittaussäännöksen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Selvyyden vuoksi momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että kurinpitosakon raukeamisesta säädetään rikoslain 8 luvussa.

Voimassa olevan pykälän 2 momentissa säädetään kurinpitosakon maksamiseksi maksuvelvolliselle annettavista tiedoista. Momentti kumottaisiin, koska kurinpitosakon maksamisesta annettavista tiedoista säädettäisiin kattavasti sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.9 Rikosvahinkolaki

31 §. *Valtion takautumisoikeus.* Pykälässä säädettäisiin valtion takautumisoikeudesta kuten nykyisinkin. Pykälän 1 momentti säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että valtion takautumisoikeutta ei ole, jos vahingosta vastuussa oleva on maksanut korvausta. Momentissa ei säädettäisi enää edellytyksestä vahingosta vastuussa olevan vilpittömästä mielestä, vaan takautumisoikeutta ei olisi ylipäänsä, jos vahingon aiheuttaja olisi maksanut korvauksen rikoksen uhrille. Momentin nojalla valtion takautumisoikeus ei koskisi sitä osaa korvauksesta, jonka vahingosta vastuussa oleva on maksanut hakijalle.

31 a §. *Valtion puhevallan käyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin, että takautumisoikeutta koskevissa asioissa valtion puhevaltaa käyttäisi Oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus esittäisi takautumissaatavaa koskevan maksuvaatimuksen ja edustaisi valtiota mahdollisessa riita-asian tai rikosasian oikeudenkäynnissä. Oikeusrekisterikeskus huolehtisi myös takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanosta.

31 b §. *Ilmoitukset korvauksen maksamisesta.* Lakiin lisättäisiin uusi 31 a §, jossa säädettäisiin Oikeusrekisterikeskukselle tehtävästä ilmoituksesta suoritetusta rikosvahinkokorvauksesta. Valtiokonttorin tulisi ilmoittaa Oikeusrekisterikeskukselle maksamastaan korvauksesta valtion takautumisoikeuden täytäntöönpanoa varten. Vastaava säännös on nykyisin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa, josta se kumottaisiin. Valtiokonttorin tulisi ilmoittaa maksamastaan korvauksesta myös esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle, jos korvaus maksettaisiin ennen kuin rikosasia olisi ratkaistu. Näin esitutkintaviranomaiset ja syyttäjä saisivat tiedon siitä, että Oikeusrekisterikeskus voisi esittää valtion takautumisoikeuteen perustuvia vaatimuksia rikosprosessissa.

31 c §. *Takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuus.* Pykälässä säädettäisiin takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Pykälässä säädettäisiin nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla siitä, että täytäntöönpanokelpoisuuden edellytyksenä on Valtiokonttorin täytäntöönpanokelpoinen korvauspäätös. Päätöksen tulisi siten olla joko lainvoimainen tai pantavissa täytäntöön, kuten lainvoimainen päätös. Täytäntöönpanokelpoisuutta arvioitaessa sovelletaan hallinto-oikeuden yleissääntelyä. Täytäntöönpanokelpoisuuden edellytyksenä olisi lisäksi se, että tuomio, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman.

32 §. *Takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanoon ryhtyminen.* Pykälässä säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen toimenpiteistä takautumisoikeusasiassa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisin käytäntöön perustuvasta Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuudesta selvittää, onko valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava täytäntöönpanokelpoinen. Selvitystoimia pidettäisiin tosiasiallisena hallintotoimintana.

Kun valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan taustalla olisi sekä vahingonkorvaustuomio että Valtiokonttorin korvauspäätös, suorittaisi Oikeusrekisterikeskus teknisluontoisen tuomion ja korvauspäätöksen vertailun, jolla se selvittäisi, onko täytäntöönpanoperuste käsillä. Oikeusrekisterikeskus voisi selvittää esimerkiksi, ovatko korvauslajit ja korvausmäärät tuomion mukaisia, kuuluuko rikosvahinkoasia mahdollisen velkajärjestelyn piiriin tai onko maksuvelvolliselle myönnetty maksuvapautus kyseessä olevasta korvauksesta.

Jos rikosvahinkoasia ei perustuisi tuomioistuimen ratkaisuun, tarkastaisi Oikeusrekisterikeskus Valtiokonttorin rikosvahinkokorvauspäätöksen lisäksi muun Valtiokonttorilta saatavan asiaan kuuluvan aineiston, kuten lääkärintodistukset, selvitykset ansionmenetyksestä, laskut sekä tositteet. Aineiston perusteella Oikeusrekisterikeskus arvioisi, täyttyisivätkö edellytykset valtion takautumisoikeuteen perustuva saatavan täytäntöönpanoon.

Selvitystoimiin kuuluisi myös sen selvittäminen, onko vahingonaiheuttaja ylipäänsä tiedossa. Jos hänen henkilöllisyyttään ei ole tiedossa, korvausasia jäisi Oikeusrekisterikeskuksessa odottamaan asian mahdollista selviämistä. Tällaisen saatavan vireilläolo päättyisi viimeistään korvausoikeuden rauetessa.

Momentin nojalla Oikeusrekisterikeskus huolehtisi myös takautumisoikeuteen perustuvasta saatavasta ilmoittamisesta maksuvelvolliselle. Oikeusrekisterikeskus lähettäisi kaikissa rikosvahinkoasioissa ilmoituksen vireillä olevasta korvausasiasta vahingosta vastuussa olevalle eli maksuvelvolliselle. Tämä tarkoittaisi yleensä maksutilaisuuden varaamista eräpäivätietoineen, eli sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaiseen täytäntöönpanoon ryhtymistä. Kuitenkin ilmoitus voisi tarkoittaa myös pykälän 2 momentin nojalla esitettävää maksuvaatimusta tai 32 a §:n nojalla tehtävää perinnästä luopumista. Sääntely vastaisi nykyistä käytäntöä. Käytäntö erillisen ilmoituksen lähettämisestä on myös jatkossa tarpeen, koska sen yhteydessä vahingonaiheuttajalla on mahdollisuus esimerkiksi ilmoittaa rikoksen uhrille jo maksamastaan korvauksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maksuvaatimuksen esittämisestä tilanteessa, jossa rikosvahinkokorvausasiasta ei olisi lainvoimaista tuomioistuimen ratkaisua. Näissä tapauksissa saatavan oikeudelliseen perintään ei siis vielä ole täytäntöönpanoperustetta. Momentissa säädettäisiin, että Oikeusrekisterikeskus voisi täytäntöönpanoperusteen saamiseksi ilmoituksen ja maksutilaisuuden varaamisen jälkeen nostaa asiasta kanteen käräjäoikeudessa, jos vahingosta

vastuussa oleva ei suorittaisi saatavaa. Asia käsiteltäisiin lähtökohtaisesti laajana riita-asiana. Sääntely vastaisi nykyistä käytäntöä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisesta täytäntöönpanokelpoisen saatavan täytäntöönpanossa. Jos korvausasian taustalla olisi jo vahingonkorvaustuomio ja maksuvelvollinen ei maksutilaisuuden varaamisesta huolimatta suorittaisi saatavaa, etenisi asia sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaiseen perintään. Vastaavalla tavalla meneteltäisiin asioissa, joissa ei olisi taustalla tuomioistuimen ratkaisua siinä vaiheessa, kun lainvoimainen vahingonkorvaustuomio olisi saatu. Tältäkin osin ehdotus vastaa nykykäytäntöä.

32 a §. *Täytäntöönpanosta luopuminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 32 a §, jossa säädettäisiin perusteista, joilla Oikeusrekisterikeskus voisi luopua takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanosta. Kyse olisi täytäntöönpanoa koskevasta tosiasiallisesta täytäntöönpanotoimesta.

Täytäntöönpanosta luopuminen tarkoittaisi sitä, että valtion takautumisoikeuteen perustuvaa maksuvaatimusta, riita-asian oikeudenkäyntiä tai sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaista täytäntöönpanoa ei aloitettaisi tai jos täytäntöönpano olisi aloitettu, se keskeytettäisiin. Oikeusrekisterikeskus voisi luopua täytäntöönpanosta välittömästi asian vireille tulon jälkeen, mutta myös myöhemmin. Täytäntöönpanosta voitaisiin luopua täytäntöönpanon jo ollessa käynnissä esimerkiksi silloin, jos kävisi ilmi, että edellytyksiä saada maksua perittyä ei olisi.

Pykälän 1–3 kohdassa säädettäisiin edellytyksistä, joilla täytäntöönpanosta voitaisiin luopua.

Pykälän 1 kohdan nojalla täytäntöönpanosta voitaisiin luopua, jos täytäntöönpano ei todennäköisesti johtaisi tulokseen. Kyse olisi sen arvioimisesta, saadaanko korvausta perittyä maksuvelvolliselta. Harkinta olisi tapauskohtaista ja perustuisi Oikeusrekisterikeskuksen kokonaisarvioon. Perusteena luopumiselle voisi olla esimerkiksi se, että vahingonaiheuttaja olisi hyvin nuori tai hyvin iäkäs, minkä vuoksi aiheuttajalla ei olisi tosiasiallisia edellytyksiä maksaa korvausta. Vastaavanlaisia perusteita voisi liittyä myös vahingon aiheuttajan terveydentilaan.

Pykälän 2 kohdan nojalla täytäntöönpanosta voitaisiin luopua, jos maksuvaatimuksen perusteet jäisivät Oikeusrekisterikeskuksen arvion perusteella todennäköisesti näyttämättä oikeudenkäynnissä. Oikeusrekisterikeskuksella olisi siten toimivalta luopua 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta oikeudenkäynnistä, jos näyttö vahingon aiheuttajan korvausvelvollisuudesta olisi epäselvä. Oikeusrekisterikeskuksella olisi siten toimivalta arvioida vahingonkorvausvaatimuksen menestymisen edellytykset ennen riita-asian vireillepanoa tuomioistuimessa.

Pykälän 3 kohdan nojalla täytäntöönpanosta voitaisiin luopua, jos prosessista aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhdassa saatavan suuruuteen. Tyypillisesti tällaisia tilanteita voisivat olla sellaiset, joissa vähäisen saatavan vuoksi olisi käynnistettävä riita-asian oikeudenkäynti 32 §:n 2 momentin nojalla. Oikeusrekisterikeskuksen tulisi arvioida asiaa tapauskohtaisesti riippuen saatavan suuruudesta ja odotettavissa olevista täytäntöönpanotoimista. Sinällään rahamäärältään pienenkin saatavan täytäntöönpanoon tulisi ryhtyä, jos korvaus olisi mahdollista periä tavanomaisin ulosottotoimin.

42 §. *Korvauksen takaisinperintä.* Pykälässä säädettäisiin rikosvahinkokorvauksen takaisinperinnästä kuten nykyisinkin.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Oikeusrekisterikeskus huolehtisi aina takaisinperinnästä eikä tehtävä olisi enää jaettu Valtiokonttorin ja Oikeusrekisterikeskuksen kesken.

Momentin nojalla Oikeusrekisterikeskus tekisi päätöksen korvauksen takaisinperinnästä hankittuaan tarvittavan selvityksen ja kuultuaan osapuolia. Tyypillisesti takaisinperintäasia tulisi vireille, jos takautumissaatavan täytäntöönpanon yhteydessä käy ilmi, että rikoksentekijä on maksanut korvauksen vahingonkärsijälle. Tällöin valtiolle ei synny takautumisoikeutta rikoksentekijää kohtaan ja valtio on maksanut korvauksen vahingonkärsijälle aiheettomasti.

Takaisinperintäpäätöksessä Oikeusrekisterikeskus velvoittaisi korvauksensaajan maksamaan aiheettomasti maksettu korvaus takaisin. Koska päätöksen perusteluissa otettaisiin käytännössä kantaa siihen, miksi korvaus on alun perin maksettu aiheettomasti vahingonkärsijälle, alkuperäistä Valtiokonttorin korvauspäätöstä ei olisi tarpeen poistaa. Takaisinperintäpäätöksen kohteella olisi muutoksenhakuoikeus päätökseen, joten hänellä olisi asianmukainen oikeusturvatie asiassa.

Pykälän nykyiset 3 ja 4 momentti siirrettäisiin 2 ja 3 momenteiksi. Momentteihin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia. Näin ollen takaisinperinnästä voitaisiin jatkossakin osaksi tai kokonaan luopua, jos tämä katsottaisiin kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei olisi katsottava johtuneen hakijan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä olisi vähäinen. Päätös takaisinperinnästä olisi edelleen tehtävä kolmen vuoden kuluessa korvauksen maksamisesta, tai myöhemmin, jos hakijan tai hänen edustajansa havaittaisiin toimineen asiassa vilpillisesti.

43 §. *Takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano.* Lain 43 §:ssä säädettäisiin takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta.

Pykälän 1 momentti sisältäisi viittauksen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka nojalla takaisinperintäpäätös pantaisiin täytäntöön. Täytäntöönpanomenettelyssä ja päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudessa noudatettaisiin siten samaa menettelyä kuin rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpanossa muutenkin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuudesta ilmoittaa takaisinperintäpäätöksestään Valtiokonttorille. Päätös olisi siten lähetettävä tiedoksi myös alkuperäisen korvauspäätöksen tehneelle Valtiokonttorille.

Pykälän voimassa olevan 3 momentin mahdollisuudesta kuitata takaisinperittävä summa vahingonkärsijälle maksettavista tulevista korvauksista luovuttaisiin. Koska takaisinperintätehtävä siirtyisi kokonaisuudessaan Oikeusrekisterikeskukselle, ei perinnässä enää huomioitaisi Valtiokonttorin mahdollisesti myöhemmin vahingonkärsijälle maksamia muita korvauksia. Jatkossa takaisin perittävä summa perittäisiin korvauksensaajalta sellaisenaan eikä se vaikuttaisi hänen tuleviin korvauksiinsa.

47 §. *Valtiokonttorin oikeus saada tietoja.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaan lisättäisiin maininta Valtiokonttorin tiedonsaantioikeudesta Oikeusrekisterikeskukselta. Säännös vastaisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 51 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Kohtaan tehtäisiin lisäksi kielellisiä täsmennyksiä.

47 a §. *Oikeusrekisterikeskuksen oikeus saada tietoja.* Pykälä kumottaisiin, koska sen sisältö siirrettäisiin sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

9.10 Tullilaki

80 §. *Tullihuutokaupalla tai muulla tavoin myytävät tavarat.* Pykälän 1 momentin 1 kohta valtiolle menetetyksi tuomitun omaisuuden myymisestä poistettaisiin, koska myös Tulli soveltaisi

menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Ehdotettu sakon täytäntöönpanosta annettu laki sisältää kattavat säännökset täytäntöönpanoon. Muiden kohtien numerointia muutettaisiin vastaavasti.

Tästä syystä pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa todettaisiin, että menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Kuitenkin tullilain 80 §:n 2 momenttia ja 84 §:ää sovellettaisiin myös näissä tilanteissa, koska ne koskevat tuontikieltojen huomioimista ja tullausta.

9.11 Laki rikostorjunnasta Tullissa

2 luku **Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa**

11 §. *Täytäntöönpano.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Siinä todettaisiin, että menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Kyseisessä laissa säädetään myös siitä, milloin Tulli huolehtii menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta, joten asiaa koskeva sääntely poistettaisiin rikoksentorjunnasta Tullissa annetusta laista.

9.12 Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta

13 §. *Menettämisseuraamus ja takavarikoinnin kustannukset.* Pykälästä poistettaisiin maininnat valtiolle menetetyksi tuomitun puutavaran myymisestä julkisella huutokaupalla. Samoin poistettaisiin maininta siitä, että laiton puutavara saadaan myydä. Maininnat olisivat tarpeettomia, koska menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään kattavasti sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Pykälän 2 ja 3 momentin erityissääntelyä puutavaran varastointikustannuksista ei muutettaisi.

9.13 Laki eläinten hyvinvoinnista

90 §. *Virka-apu.* Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että kunnaneläinlääkärillä olisi velvollisuus antaa poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle virka-apua niin eläimeen kohdistuvan takavarikon, menettämisseuraamuksen kuin eläimen tappamismääräyksenkin täytäntöönpanossa. Muutoksella virka-apu laajennettaisiin koskemaan kaikkia menettämisseuraamuksia täytäntöön panevia viranomaisia ja myös eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanoa.

9.14 Autokiinnityslaki

15 §. Pykälään lisättäisiin maininta siitä, että rekisteriin voidaan takavarikon ja vakuustakavarikon ohella tehdä merkintä menetetyksi tuomitsemisesta.

9.15 Alusrekisterilaki

9 §. *Rekisteriin tehtävät merkinnät.* Pykälään lisättäisiin maininta siitä, että rekisteriin voidaan takavarikon ja vakuustakavarikon ohella tehdä merkintä menetetyksi tuomitsemisesta.

9.16 Laki huoneistotietojärjestelmästä

7 §. *Ulosmittaus, turvaamistoimenpide, konkurssi ja yrityksen saneeraus.* Pykälään lisättäisiin maininta siitä, että rekisteriin voidaan takavarikon ja vakuustakavarikon ohella tehdä merkintä menetetyksi tuomitsemisesta.

9.17 Laki liikenteen palveluista

219 §. *Yleiset liikenneasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 3 momentin 4 kohtaan lisättäisiin maininta siitä, että rekisteriin voidaan takavarikon ja vakuustakavarikon ohella tehdä merkintä menetetyksi tuomitsemisesta.

268 §. *Moottorikäyttöisen ajoneuvon asiakirjoja ja luvanvaraisen liikenteen tietoja koskevat rikkomukset.* Pykälän 3 momentin viittaussäännös tieliikennelakiin liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Voimassa olevan lain tavoin liikennevirhemaksun määräämisen ja tiedoksiannon osalta viitattaisiin tieliikennelakiin. Virkkeeseen lisättäisiin myös viittaus siihen, että liikennevirhemaksua koskevassa muutoksenhaussa sovellettaisiin myös tieliikennelakia vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 37 §:n 2 momentissa säädetään.

9.18 Laki rikosuhrimaksusta

6 §. *Maksun täytäntöönpano.* Rikosuhrimaksun täytäntöönpanossa noudatettaisiin sakon täytäntöönpanosta annettua lakia kuten nykyisinkin. Pykälän 1 momentin viittaus sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 38 §:n 2 momenttiin kumottaisiin, koska kyseinen momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 2 momentin maininta siitä, ettei rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta peritä ulosottomaksua kumottaisiin, koska täytäntöönpanossa noudatetaan tältäkin osin sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska rikosuhrimaksun raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

7 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdasta poistettaisiin asetuksenantovaltuus, joka koskee rikosuhrimaksun täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanoon liittyvistä tiedoista säädetään kattavasti sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa, joten rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta ei olisi tarpeen antaa erikseen säännöksiä oikeusministeriön asetuksella.

9.19 Uhkasakkolaki

10 §. *Uhkasakon tuomitseminen.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin. Momentin nojalla tuomitun uhkasakon täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.20 Laki sananvapaudesta joukkoviestinnässä

22 §. *Menettämisseuraamus ja verkkoviestin hävittämismääräys.* Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti. Momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että lain nojalla tuomitun menettämisseuraamuksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Lisäksi todettaisiin, että mainittujen seuraamusten raukeamisesta säädetään rikoslain 8 luvussa.

9.21 Laki ulosottomaksuista

5 §. *Maksuttomat suoritteet.* Pykälän luetteloa ulosottomaksusta vapautetuista suoritteista täydennettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla ja eräissä muissa laeissa tarkoitetuilla rangaistusluonteisilla hallinnollisilla seuraamuksilla. Myös

rikosuhrimaksu lisättäisiin luetteloon. Näiden maksujen perinnästä ulosottotoimin ei perittäisi ulosottomaksua.

9.22 Laki työntekijöiden lähettämisestä

28 §. *Perintäpyyntö Suomen viranomaisille.* Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin säännös lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.

38 §. *Laiminlyöntimaksun määrääminen.* Pykälän 1 momentista kumottaisiin säännös laiminlyöntimaksun suorittamiselle asetettavasta määräajasta, koska laiminlyöntimaksun maksuajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 3 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännökset laiminlyöntimaksun viivästyskorosta sekä laiminlyöntimaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Pykälän 3 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 4 momentin säännös kahden vuoden vanhentumisajasta oikeudelle antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös siirrettäisiin pykälän 1 momenttiin. Pykälän 4 momentista kumottaisiin laiminlyöntimaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, sillä vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka nojalla ennen lain voimaantuloa erääntyneen laiminlyöntimaksun viivästyskorkoon sovellettaisiin aiemmin voimassa olleita säännöksiä. Näin ollen myös viivästyskorko perittäisiin edelleen sellaisissa laiminlyöntimaksuissa, jotka on määrätty ennen lain voimaantuloa.

9.23 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

5 luku **Rahanpesun valvontarekisteri**

5 §. *Luotettavuus.* Pykälän 3 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

8 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

9 §. *Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälästä kumottaisiin tarpeettomana säännös Oikeusrekisterikeskuksesta rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena. Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

9 luku **Erinäiset säännökset**

4 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännös uhkasakon, rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden määräytymisestä sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.

9.24 Laki Finanssivalvonnasta

20 §. *Oikeus saada tietoja sakko- ja rikosrekisteristä.* Pykälän 1 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

43 a §. *Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano ja palauttaminen.* Pykälästä kumottaisiin tarpeettomana säännös Oikeusrekisterikeskuksesta rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena. Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Pykälän viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

73 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin uhkasakon, rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden määräytymisestä.

74 §. *Maksujen täytäntöönpano.* Pykälästä kumottaisiin säännös maksettavaksi tuomitun uhkasakon täytäntöönpanon määräytymisestä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaan. Lain nojalla määrätyn toimenpidemaksun täytäntöönpano tapahtuisi edelleen verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaan.

9.25 Tietosuojalaki

24 §. *Hallinnollinen seuraamusmaksu.* Pykälän 6 momentti sisältäisi kuten ennenkin täytäntöönpanon osalta viittaussäännöksen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Viittaukseen tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

25 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin uhkasakon ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden määräytymisestä.

9.26 Laki lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa

15 §. *Seuraamusmaksun määräytyminen.* Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälä sisältäisi kuten ennenkin täytäntöönpanon osalta viittaussäännöksen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Viittaukseen tehtäisiin kielellinen muutos.

16 §. *Maksuaika.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska seuraamusmaksun maksuajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

17 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano ja muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentti kumottaisiin tarpeettomana, koska siinä säännellyistä seuraamusmaksun täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi kuten ennenkin viittaussäännöksen seuraamusmaksun täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Viittaukseen tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 3 momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.27 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista

21 §. *Seuraamusmaksun määräytyminen.* Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska seuraamusmaksun vastaanottavasta viranomaisesta ja täytäntöönpanokelpoisuudesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

24 §. *Seuraamuksenmaksun täytäntöönpano.* Pykälästä kumottaisiin tarpeettomana säännös Oikeusrekisterikeskuksesta seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena. Maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Myös seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.28 Päästökauppalaki

69 §. *Ylitysmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin säännökset ylitysmaksun suorasta ulosottokelpoisuudesta ja Oikeusrekisterikeskuksesta täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena kumottaisiin tarpeettomina, sillä näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Momentin viittaus verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin muutettaisiin viittausäännökseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa ylitysmaksun täytäntöönpanosta säädettäisiin.

Pykälän 2 momentin asetuksenantovaltuus kumottaisiin, sillä asetuksenantovaltuudesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.29 Tilintarkastuslaki

6 §. *Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen ja täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentin viittaus verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Pykälän 2 ja 3 momentin säännökset seuraamusmaksun täytäntöönpanosta kumottaisiin tarpeettomina, sillä seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon *”Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen ja täytäntöönpano”*, koska pykälässä säädetään vain määräysoikeuden vanhentumisesta. Seuraamusmaksun vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.30 Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista

107 §. *Päätösten täytäntöönpano.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädettäisiin lain 96 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisen seuraamusmaksun ja 102 §:n mukaisen uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Pykälän 2 momentista kumottaisiin säännökset seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ja momenttiin lisättäisiin viittaus sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädettäisiin seuraamusmaksun täytäntöönpanosta.

9.31 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

168 §. *Päätöksen täytäntöönpano.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädettäisiin lain 154 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisen seuraamusmaksun ja 161 §:n mukaisen uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Pykälän 2 momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun määräämiseen liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta ja momenttiin lisättäisiin viittaus sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädettäisiin seuraamusmaksun täytäntöönpanosta.

9.32 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä

16 §. *Rikemaksun täytäntöönpano*. Pykälästä kumottaisiin tarpeettomana säännös Oikeusrekisterikeskuksesta täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena. Pykälän viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon ”*Rikemaksun täytäntöönpano”*, koska pykälässä säänneltäisiin vain rikemaksun täytäntöönpanosta.

9.33 Ulkomaalaislaki

181 §. *Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska seuraamusmaksun maksuajasta ja täytäntöönpanosta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

183 §. *Maksuaika.* Seuraamusmaksun maksuaikaa koskeva säännös kumottaisiin, koska seuraamusmaksun maksuajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

184 §. *Täytäntöönpano.* Pykälän 1, 2, 3 ja 4 momentin säännökset seuraamusmaksun täytäntöönpanosta, ilmoitusvelvollisuudesta maksun alentamista tai poistamista koskevasta päätöksestä, maksun palauttamisesta ja vanhentumisesta kumottaisiin tarpeettomina, koska näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

9.34 Laki eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä

17 §. *Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin säännös lain 15 §:n mukaisen laiminlyöntimaksun tai 16 §:n mukaisen seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta. Uhkasakkoa koskevan päätöksen, laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden määräytymisestä lisättäisiin viittaus sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

Pykälään lisättäisiin selvyyden vuoksi 3 momentin viittausäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädettäisiin laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta.

9.35 Laki biopolttoöljyn käytön edistämisestä

16 a §. *Seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpano.* Lakiin lisättäisiin uusi 16 a pykälä, jossa viitattaisiin seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanon osalta sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

9.36 Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä

14 b §. *Seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpano.* Lakiin lisättäisiin uusi 14 b pykälä, joka viitattaisiin seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanon osalta sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

9.37 Elintarvikemarkkinalaki

12 b §. *Seuraamusmaksun määrääminen ja täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös Oikeusrekisterikeskuksesta täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena ja säännös seuraamusmaksun vanhentumisajasta, koska näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Myös pykälän 3 momentista ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle.

9.38 Työsopimuslaki

11 a luku **Työnantajien yhteisvastuu palkattaessa laittomasti maassa oleskelevia työntekijöitä**

6 §. *Seuraamusmaksun määrääminen ja palauttaminen.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun vanhentumisajasta. Vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 3 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.39 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa

7 §. *Muutoksenhaku ja täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin laiminlyöntimaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.40 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta

59 §. *Rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 ja 3 momentit kumottaisiin tarpeettomina, koska rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

9.41 Alkoholilaki

71 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska seuraamusmaksun vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.42 Siemenlaki

35 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälästä kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.43 Kasvinterveyslaki

26 §. *Hallinnollinen seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.44 Laki eläinten ja eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta

10 §. *Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.* Pykälän 4 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

15 §. *Tuontivalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälästä kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.45 Tieliikennelaki

177 §. *Liikennevirhemaksun maksuaika.* Pykälä kumottaisiin, koska maksuajasta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

178 §. *Liikennevirhemaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 2, 3 ja 4 momenteista kumottaisiin liikennevirhemaksun vanhentumisaikaa, täytäntöönpanosta huolehtivaa viranomaista ja liikennevirhemaksua koskevaa ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset. Näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.46 Vesiliikennelaki

129 §. *Liikennevirhemaksun maksuaika.* Pykälä kumottaisiin, koska maksuajasta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

130 §. *Liikennevirhemaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 2, 3 ja 4 momenteista kumottaisiin liikennevirhemaksun vanhentumisaikaa, täytäntöönpanosta huolehtivaa viranomaista ja liikennevirhemaksuun liittyvää ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset. Näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.47 Ajoneuvolaki

193 §. *Seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus.* Pykälän 1 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.48 Rehulaki

42 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 3 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

51 §. *Rehuvalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.49 Elintarvikelaki

43 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 3 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

67 §. *Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.50 Eläintautilaki

76 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:n rekisteriin korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:n sakkorekisteriin.

94 a §. *Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 3 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 5 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.51 Laki luonnonmukaisesta tuotannosta

16 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 2 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi 52 §:ään.

38 §. *Luomuvalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.52 Merenkulun ympäristönsuojelulaki

15 §. *Öljynpäästömaksun täytäntöönpano.* Pykälästä kumottaisiin öljynpäästömaksun täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva säännös, koska täytäntöönpanokelpoisuudesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun laissa.

Pykälään lisättäisiin viittausäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädettäisiin lain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun öljynpäästömaksun täytäntöönpanosta.

16 §. *Öljypäästömaksun maksamisen määräaika ja korko.* Pykälä kumottaisiin, koska seuraamusmaksujen maksamisesta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

17 §. *Öljypäästömaksun täytäntöönpanosta vastaava viranomainen.* Pykälä kumottaisiin, koska seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka nojalla ennen lain voimaantuloa erääntyneen öljypäästömaksun viivästyskorkoon sovellettaisiin aiemmin voimassa olleita säännöksiä. Näin ollen myös viivästyskorko perittäisiin edelleen sellaisissa laiminlyöntimaksuissa, jotka on määrätty ennen lain voimaantuloa.

9.53 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä

10 §. *Laiminlyöntimaksun määrääminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että siitä kumottaisiin laiminlyöntimaksun maksamiseen liittyvä Aluehallintoviraston päätöksessään

asettama määräaika, koska laiminlyöntimaksun maksuajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 3 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin säännös laiminlyöntimaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle ja säännös erääntyneelle laiminlyöntimaksulle maksettavasta viivästyskorosta. Maksun vastaanottavasta viranomaisesta ja viivästyskorosta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka nojalla ennen lain voimaantuloa erääntyneen laiminlyöntimaksun viivästyskorkoon sovellettaisiin aiemmin voimassa olleita säännöksiä. Näin ollen myös viivästyskorko perittäisiin edelleen sellaisissa laiminlyöntimaksuissa, jotka on määrätty ennen lain voimaantuloa.

9.54 Ajokorttilaki

93 §. *Ajokorttirikkomus.* Pykälän 3 momentin viittaus tieliikennelakiin liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta muutettaisiin viittaussäännökseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Voimassa olevan lain tavoin liikennevirhemaksun määräämisen ja tiedoksiannon osalta momentissa viitattaisiin tieliikennelakiin.

95 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan liikennevirhemaksun täytäntöönpanokelpoisuus määräytyisi.

9.55 Laki ylikuormamaksusta

13 §. *Maksuaika.* Ylikuormamaksun maksuaikaa koskeva pykälä kumottaisiin, koska maksuajasta ja viivästyskorosta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

15 §. *Muutoksenhaku ja täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentin viittausäännös verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa ylikuormamaksun täytäntöönpanosta säädettäisiin.

Siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka nojalla ennen lain voimaantuloa erääntyneen ylikuormamaksun viivästyskorkoon sovellettaisiin aiemmin voimassa olleita säännöksiä. Näin ollen myös viivästyskorko perittäisiin edelleen sellaisissa laiminlyöntimaksuissa, jotka on määrätty ennen lain voimaantuloa.

9.56 Kilpailulaki

44 a §. *Euroopan unionin jäsenvaltioiden rajat ylittävä täytäntöönpano*. Pykälän 4 momentin viittaussäännös verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanosta säädettäisiin.

47 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1–5 momenttien säännökset lain 12 ja 37 a §:n mukaisten seuraamusmaksujen ja 47 §:n 2 ja 3 momenttien nojalla annettujen päätösten täytäntöönpanosta, seuraamusmaksun määräämiseen, poistamiseen tai muuttamiseen liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta ja seuraamusmaksun palauttamisesta kumottaisiin. Näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 6 momentin viittaussäännös verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan lain 12, 37 a ja 47 a §:n nojalla maksettavaksi määrätyt seuraamusmaksuja koskevat päätökset pantaisiin täytäntöön. Lisäksi lain 47 a §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun täytäntöönpanossa noudatettaisiin, mitä mainitun pykälän 2–3 momenteissa säädetään. Momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ilman tuomiota tai päätöstä, koska seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuus määräytyisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaan.

9.57 Jätelaki

133 §. *Laiminlyöntimaksun määrääminen.* Laiminlyöntimaksun määräämistä koskeva pykälä kumottaisiin, koska siinä säännellystä laiminlyöntimaksun viivästyskorosta ja laiminlyöntimaksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

140 §. *Laiminlyöntimaksun täytäntöönpano ja palauttaminen.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan laiminlyöntimaksun täytäntöönpano määräytyisi.

Pykälän 2 momentin säännös laiminlyöntimaksun palauttamisesta kumottaisiin, sillä palauttamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.58 Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta

17 §. *Seuraamusmaksun määräytyminen.* Pykälän 1 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälään lisättäisiin 2 momentti, jossa olisi viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan seuraamusmaksun täytäntöönpano määräytyisi.

20 a §. *Rikemaksu.* Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska rikemaksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälään lisättäisiin 5 momentti, jossa olisi viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan rikemaksun täytäntöönpano määräytyisi.

9.59 Laki sähköisen viestinnän palveluista

335 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentti muutettaisiin seuraavasti. Momentin viittaussäännös seuraamusmaksun perimisestä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan lain nojalla määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpano määräytyisi. Momentissa säännellyistä seuraamusmaksun ulosottokelpoisuudesta, täytäntöönpanosta huolehtivasta viranomaisesta ja täytäntöönpanoon liittyvästä asetuksenantovaltuudesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentin viittaussäännös lain 334 a §:n nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti kumottaisiin 1 momentin muutoksen myötä tarpeettomana. Myös momentin säännös seuraamusmaksun vanhentumisajasta kumottaisiin, koska vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.60 Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

28 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 3 momentin viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

36 §. *Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

37 §. *Eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös tieliikennelakiin liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta muutettaisiin viittaukseksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Voimassa olevan lain tavoin liikennevirhemaksun määräämisen, tiedoksiannon ja muutoksenhaun osalta viitattaisiin tieliikennelakiin.

9.61 Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta

11 §. *Seuraamusmaksun määrääminen*. Pykälän 1 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentista kumottaisiin seuraamusmaksun raukeamista koskeva säännös, koska raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

15 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälästä kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska seuraamusmaksun vanhentumisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.62 Lannoitelaki

37 §. *Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälästä kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.63 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista

50 §. *Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.* Pykälän viittaus sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ään korjattaisiin viittaukseksi lain 52 §:ään.

63 a §. *Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälästä kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.64 Laki avaruustoiminnasta

21 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälän 3 momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 7 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskeva säännös, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.65 Laki verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta

7 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.66 Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta

144 §. *Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano*. Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 2 ja 3 momentti kumottaisiin, koska liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivasta viranomaisesta, ilmoittamisvelvollisuudesta ja vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.67 Luotsauslaki

70 §. *Seuraamusmaksun määrääminen tai määräämättä jättäminen.* Pykälän 1 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 4 momentista kumottaisiin seuraamusmaksun vanhentumisaikaa ja raukeamista koskevat säännökset, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta ja raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

9.68 Arpajaislaki

62 h §. *Seuraamusmaksun määrääminen.* Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska seuraamusmaksun vastaanottavasta viranomaisesta ja täytäntöönpanokelpoisuudesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

62 k §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivaa viranomaista ja seuraamusmaksun vanhentumisaikaa koskevat säännökset, sillä näistä säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska seuraamusmaksun raukeamisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon *"Seuraamusmaksun täytäntöönpano"*, kun seuraamusmaksun raukeamista koskeva pykälän 2 momentti kumottaisiin.

9.69 Kaupparekisterilaki

27 §. *Kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittausäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös laiminlyöntimaksun ja myöhästymismaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 ja 3 momentti kumottaisiin, koska laiminlyöntimaksun ja myöhästymismaksun vanhentumisajasta ja raukeamista säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.70 Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta

29 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittausäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska seuraamusmaksun vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.71 Alusliikennepalvelulaki

29 a §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska liikennevirhemaksun vanhentumisajasta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9.72 Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa

3 §. Pykälään lisättäisiin viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan lain 1 §:n nojalla täytäntöönpantavan tuomion tai päätöksen täytäntöönpano määräytyisi.

9.73 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa

14 §. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin selvyyden vuoksi viittaussäännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jonka mukaan lain nojalla täytäntöönpantavan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano määräytyisi.

9.74 Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

8 §. *Toimivaltainen käräjäoikeus.* Pykälän 3 momentista kumottaisiin virheellinen viittaus kumottuun ulosottolakiin. Muutoin säännös vastaisi voimassa olevaa lakia.

11 §. *Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen.* Pykälän 3 momentista kumottaisiin virheellinen viittaus kumottuun ulosottolakiin. Momenttiin lisättäisiin täsmennys siitä, että käräjäoikeuden ja hovioikeuden päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

10 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotetun sakon täytäntöönpanosta annetun lain 62 §:ssä säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin erityisesti täytäntöönpanoon liittyvien viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta ja viranomaisten kirjausvelvollisuuksista.

11 Voimaantulo

Lait tulisivat voimaan…

12 Toimeenpano ja seuranta

Lainmuutosten toimeenpano liittyy Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmän uudistukseen. Ennen lakien voimaantuloa toteutettaisiin tarvittavat tietojärjestelmämuutokset ja tietojärjestelmäintegraatiot muiden viranomaisten tietojärjestelmiin.

Lainmuutosten vaikutuksia seurattaisiin oikeusministeriössä virkatyönä.

13 Suhde muihin esityksiin

13.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä ei ole riippuvuutta muista hallituksen esityksistä.

13.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys ei liity talousarvioesitykseen.

14 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

14.1 Täytäntöönpanoa koskevien menettelysäännösten ja muutoksenhakusäännösten täsmentäminen

Ehdotus on merkityksellinen erityisesti perustuslain 2 §:n 3 momentin, 8 §:n ja 21 §:n kannalta. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Perustuslain 8 §:n säädetään rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta, johon sisältyy muun muassa vaatimus rikosoikeudellisten rangaistusten täytäntöönpanoa koskevien säännösten täsmällisyydestä. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus hakea muutosta oikeuttaan tai velvollisuuttaan koskevaan viranomaispäätökseen.

Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi lausunnossaan PeVL 49/2017 vp. asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (ks. myös. PeVL 2/2017 vp, s. 4—5, PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I). Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Valiokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin täytäntöönpanon perusteista (ks. esim. PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I, PeVL 57/2010 vp, s. 2/II). Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (ks. esim. PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/II, PeVL 57/2010 vp, s. 2/II). Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (ks. esim. PeVL 28/2014 vp, PeVL 15/2014 vp). Yksittäisten rangaistusluonteisten seuraamusmaksujen perustuslainmukaisuutta on arvioitu niitä koskevien hallituksen esitysten yhteydessä. Tässä esityksessä yhtenäistettäisiin seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa koskeva sääntely yhdenmukaiseksi perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön kanssa.

Esitys sisältää lukuisia säännösmuutoksia sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Säännöksillä täsmennettäisiin ja osin täydennettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvien rikosoikeudellisten rangaistusten, rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten ja eräiden muiden maksujen ja korvausten täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä. Lain soveltamisalaa, seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuutta, raukeamista ja rahamääräisten saatavien perintämenettelyä koskevat ehdotukset toteuttaisivat perustuslain vaatimukset täytäntöönpanoa koskevien säännösten lakitasoisuudesta ja täsmällisyydestä sekä viranomaisten toimivallan perustumisesta lakiin.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin kattavasti niistä seuraamuksista, joiden täytäntöönpanoon sakon täytäntöönpanosta annettua lakia sovellettaisiin. Tällaisia seuraamuksia olisivat erityisesti muut kuin vapauteen kohdistuvat rikosoikeudelliset rangaistukset sekä hallinnolliset seuraamusmaksut. Kaikki soveltamisalaan kuuluvat seuraamukset lueteltaisiin lain 1 §:ssä. Sääntely täsmentäisi nykytilannetta, jossa ei kaikkien seuraamusten osalta ole selkeästi säädetty täytäntöönpanoon sovellettavista säännöksistä. Sääntely olisi siten täsmällistä ja tarkkarajaista sekä ennakoitavaa sääntelyn kohteille. Laissa säädettäisiin soveltamisalaan kuuluvien seuraamusten täytäntöönpanosta. Sen sijaan niiden määräämisestä ja siihen liittyvästä muutoksenhausta säädetään muualla lainsäädännössä.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin myös lain soveltamisalaan kuuluvien seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuudesta kattavasti. Seuraamukset olisivat pääsääntöisesti täytäntöönpanokelpoisia, kun niitä koskeva ratkaisu on lainvoimainen tai pantavissa täytäntöön kuin lainvoimainen tuomio. Sääntely vastaisi oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiä sekä hallintolain oikaisuvaatimusmenettelyä koskevia säännöksiä silloin, jos kyseessä olevaan seuraamukseen voi vaatia oikaisua. Tästä poiketen rahamääräisen menettämisseuraamuksen ja uhkasakkolain nojalla tuomitun uhkasakon täytäntöönpanoon voitaisiin ryhtyä ennen ratkaisun lainvoimaisuutta. Menettämisseuraamuksen osalta tämä olisi perusteltua, koska menettämisseuraamuksiin liittyy usein turvaamistoimenpiteitä, joiden vuoksi täytäntöönpano on perusteltua aloittaa ennen tuomioistuimen ratkaisun lainvoimaisuutta. Vastaavasti uhkasakon tarkoituksena on tehostaa viranomaisen määräämän velvoitteen noudattamista. Uhkasakon täytäntöönpanon aloittaminen vasta lainvoimaisena voisi viivästyttää viranomaisen määräämän velvoitteen noudattamista. Näistä syistä olisi perustuslain kannalta hyväksyttävää aloittaa näiden seuraamusten täytäntöönpano jo ennen niitä koskevan ratkaisun lainvoimaisuutta. Maksuvelvollisen oikeusturva ei vaarantuisi, koska edelleen asiaa käsittelevällä tuomioistuimella olisi mahdollisuus määrätä täytäntöönpanon keskeyttämisestä. Maksuvelvollisella

olisi myös oikeus saada peritty summa takaisin korkoineen, jos menettämisseuraamusta tai uhkasakkoa ei muutoksenhaun vuoksi määrättäisikään. Ehdotetun sääntelyn voidaan siten katsoa olevan sopusoinnussa perustuslain 21 §:n kanssa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin myös seuraamusten raukeamisesta kattavasti. Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset niiden seuraamusten raukeamisesta, joita rikoslain 8 luvun raukeamissääntely ei koske. Raukeamista koskevat säännökset olisivat täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Rahamääräisten seuraamusten raukeamisaika olisi viisi vuotta, mikä vastaisi sakon raukeamisesta säädettyä. Sääntelyä voitaisiin siten pitää myös hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena.

Ehdotetussa laissa täsmennettäisiin rahamääräisten saatavien perintää koskevia säännöksiä. Ehdotetut säännökset täsmentäisivät täytäntöönpanomenettelyä nykyisestä, mikä selkeyttäisi menettelyä ja parantaisi näin maksuvelvollisten asemaa. Oikeusrekisterikeskus noudattaisi täytäntöönpanotehtävissään sakon täytäntöönpanosta annetun lain lisäksi hallintolain säännöksiä.

Oikeus tulla kuulluksi sisältyy perustuslain 21 §:n 2 momentissa nimenomaisesti mainittuihin, momentin mukaan lailla turvattaviin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeisiin. Säännös ei kuitenkaan estä säätämästä oikeuteen vähäisiä poikkeuksia (HE 309/1993 vp, s. 74). Perustuslakivaliokunta on arvioinut kuulematta jättämistä koskevia säännöksiä esimerkiksi lausunnoissaan PeVL 50/2006 vp, PeVL 58/2006 ja PeVL 12/2002. Lausunnossa PeVL 12/2002 vp. perustuslakivaliokunta katsoi, ettei kuulemisvelvollisuutta tulisi rajoittaa täytäntöönpanon tehokkuuteen liittyvillä perusteilla.

Esityksessä ehdotetaan kuitenkin vähäistä poikkeusta maksuvelvollisen kuulemisvelvollisuuteen. Ehdotetun sakon täytäntöönpanosta annetun lain 12 §:n nojalla Oikeusrekisterikeskus voisi tehdä tietyin edellytyksin päätöksen myönnetyn maksuajan peruuttamisesta tai muuttamisesta myös kuulematta maksuvelvollista. Säännös koskisi tilanteita, joissa maksuvelvollinen ei noudata maksusuunnitelmaa tai ei muuten kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan. Kyse on siten tyypillisesti tilanteista, joissa maksuvelvollinen jättää maksusuunnitelman mukaiset maksunsa maksamatta. Kyse olisi siten lähtökohtaisesti riidattomasta tosiseikasta ja maksuvelvollisen kuuleminen viivästyttäisi aiheettomasti täytäntöönpanon etenemistä ulosottomenettelyyn. Maksuvelvollisella olisi maksuajan peruuttamisen jälkeenkin mahdollisuus ulosottokaaren mukaisesti sopia maksujärjestelyistä, joten kuulematta jättäminen ei vaarantaisi maksuvelvollisen oikeusturvaa. Näistä syistä ehdotus olisi sopusoinnussa perustuslain 21 §:n kanssa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin myös muutoksenhakumahdollisuudesta Oikeusrekisterikeskuksen saatavan täytäntöönpanossa tekemiin päätöksiin. Muutoksenhakuoikeus koskisi myös maksuajan myöntämistä koskevia päätöksiä toisin kuin nykyisin. Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät ja täsmentäisivät lainsäädäntöä. Muutosten voidaan siten katsoa selkeyttävän maksuvelvollisten asemaa ja oikeusturvaa.

14.2 Kotirauhan suoja ja henkilökohtainen koskemattomuus menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa

Esityksessä ehdotetaan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaaville viranomaisille toimivaltuuksia etsiä valtiolle menetetyksi tuomittua esinettä tai tapettavaksi määrättyä eläintä henkilön käytössä olevista tiloista tai hänen yltään. Toimivaltuudet koskisivat ensi sijassa poliisia, joka voisi etsiä menetetyksi tuomittua irtainta omaisuutta sen haltuun ottamiseksi. Tyypillisesti tällainen omaisuus on takavarikoitu jo rikosasian esitutkinnan aikana, mutta aina näin ei ole. Sääntelyllä pyrittäisiin varmistamaan se, että tuomioistuimen ratkaisu esineen menetetyksi tuomitsemisesta voidaan viime kädessä tosiasiallisesti panna täytäntöön.

Ehdotetut säännökset ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:ssä turvatun kotirauhan ja perustuslain 7 §:ssä turvatun henkilökohtaisen koskemattomuuden kannalta.

Perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikoksen selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan käsitellyt kotirauhan piiriin ulottuvia toimenpiteitä usein. Esimerkiksi lausunnossaan PeVL 12/2002 vp. valiokunta piti kotirauhan piiriin ulottuvia ulosmittaustoimenpiteitä hyväksyttävinä muun muassa siksi, että velkojan oikeusturvan kannalta on välttämätöntä, että esimerkiksi tuomio ei jää vaille tosiasiallisia vaikutuksia, vaan on julkisen vallan toimesta tehokkaasti täytäntöön pantavissa. Valiokunta piti toimenpiteitä hyväksyttävinä myös julkisoikeudellisten saamisten perinnässä. Toimenpiteiden käyttö tuli kuitenkin sitoa jonkinlaiseen moitittavaan käytökseen.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt kotirauhan piiriin ulottuvia toimenpiteitä myös useissa viranomaisten tarkastustoimivaltuuksia koskevissa lausunnoissaan. Valiokunta on korostanut sitä, että kotirauhan piiriin ulottuvat toimenpiteet eivät voi perustua henkilön suostumukseen (esim. PeVL 37/2005 vp.). Lisäksi valiokunta on korostanut sitä, että tavallisen lain tasolla täsmennetään niitä "perusoikeuksien turvaamiseksi välttämättömiä toimenpiteitä", joihin perustuslain säännös viittaa. Laista tulee käydä ilmi, mitä perusoikeuksien turvaamisella kulloisessakin sääntely-yhteydessä tarkoitetaan (esim. PeVL 37/2005 vp.). Valiokunta on lausunnoissaan pitänyt hyväksyttävänä perusoikeuksien turvaamisena esimerkiksi onnettomuustutkintatoimenpiteitä (PeVL 62/2010 vp), palotarkastusta (PeVL 31/1998 vp) ja terveydensuojelun vuoksi tehtäviä tarkastustoimenpiteitä (esim. PeVL37/2005 vp.)

Ehdotetussa sakon täytäntöönpanosta annetun lain 44 §:ssä kotirauhan piiriin ulottuvat toimenpiteet koskisivat tilanteita, joissa täytäntöönpanoviranomainen etsisi valtiolle menetetyksi tuomittua esinettä tai tapettavaksi määrättyä eläintä. Kyse olisi siten perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 12/2002 vp. vastaavasta tilanteesta eli sen varmistamisesta, että tuomioistuimen ratkaisu voidaan panna tehokkaasti täytäntöön. Kyse voi olla myös esineistä, joita voidaan käyttää rikoksentekovälineinä ja jotka näin ollen voivat tuomitun hallussa vaarantaa muiden henkilöiden perusoikeuksien toteutumista. Näistä syistä ehdotetuille kotirauhan piiriin ulottuville toimenpiteille olisi hyväksyttävä peruste.

Laissa säädettäisiin täsmällisesti ja tarkkarajaisesti siitä, milloin toimenpide voidaan tehdä kotirauhan piirissä. Toimenpiteen tekeminen ei perustuisi esimerkiksi tuomitun suostumukseen, vaan viranomaisen tulisi harkita toimenpiteen tekemistä laissa säädettyjen edellytysten perusteella. Tuomitun kohdalla edellytyksenä olisi paitsi tuomitun esineen haltuunoton varmistaminen, myös se, että esineen olisi perusteltua olettaa sijaitsevan kyseisessä tilassa. Sivulliseen kohdistuvien toimenpiteiden edellytyksenä olisi erityisen painava peruste olettaa esineen sijaitsevan hänen asunnossaan. Näin ollen sääntelyä voitaisiin pitää myös riittävän täsmällisenä, tarkkarajaisena ja oikeasuhtaisena.

Ehdotus olisi kokonaisuudessaan sopusoinnussa perustuslain 10 §:n 3 momentin kanssa.

Edellä mainituilla perusteilla myös saman lain 45 §:ään ja 46 §:ään ehdotetut säännökset esineen ottamisesta henkilön hallusta ja voimakeinojen käytöstä olisivat sopusoinnussa perustuslain 7 §:n kanssa.

14.3 Päihdetutkimuskustannusten käsittely sakkomenettelyssä

Esityksessä ehdotetaan, että päihdetutkimukset voitaisiin määrätä maksettavaksi sakon ja rikesakon määräämistä koskevassa menettelyssä. Nykyisin päihdetutkimuskustannusten korvausvelvollisuudesta säädetään oikeudenkäyntikuluja koskevassa oikeudenkäyntiä rikosasioissa koskevan lain 9 luvussa ja asiasta päättää tuomioistuin.

Päihdetutkimuskustannukset eivät ole luonteeltaan rangaistusluontoisia seuraamuksia, vaan ne rinnastuvan pikemminkin oikeudenkäyntikuluihin. Perustuslain perusoikeuksia koskevaan lukuun sisältyvässä 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Perustuslain 3 §:n 3 momentin mukaan tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet, ylimpinä tuomioistuimina korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Sakkomenettely merkitsee poikkeusta tähän lähtökohtaan, koska menettelyssä tuomiovaltaa käytetään tuomioistuimen ulkopuolella. Hallituksen esityksessä, jossa ajokieltojen määräämisvaltaa siirrettiin tuomioistuimilta muille viranomaisille, on arvioitu kattavasti mahdollisuuksia käyttää tuomiovaltaa tuomioistuinten ulkopuolella. (ks. HE 103/2017 ja PeVL 37/2017 vp). Perustuslakivaliokunta on antanut myös asiasta useita lausuntoja (ks. 1/1982 vp, 12/1993 vp, 46/2005 vp, PeVL 1/1982 vp).

Tuomiovallan siirron kriteereiksi perustuslakivaliokunta on nostanut tiettyjä kriteerejä, kuten sen, ettei tuomioistuimen ulkopuolella määrätä muita kuin varallisuusarvoisia seuraamuksia, joiden rahallinen arvo on määrättävä niin, että niiden suorittaminen on kohtuullista kaikille maksukyvystä riippumatta. Seuraamukset eivät myöskään saa välittömästi tai välillisesti johtaa henkilökohtaisen vapauden menettämiseen (ks. myös esim. PeVL 1/1982 vp ja PeVL 7/2010 vp). Lisäksi henkilöllä on aina oltava mahdollisuus saattaa asia riippumattoman tuomioistuimen käsiteltäväksi. (ks. mm. PeVL 1/1982 vp) Näin ollen, jos sakkorikkomukseen halutaan liittää muuntorangaistuksen uhka, sakkoasia on ohjattava varsinaiseen rikosprosessiin. (ks. myös LaVM 16/2018/HE 178/2018). Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että tuomiovallan käytön edelleen laajentamiseen tuomioistuinlaitoksen ulkopuolelle on valiokunnan mielestä kuitenkin suhtauduttava pidättyvästi. (PeVL 46/2005 vp, s. 4/I)

Yhteenvetona voidaan todeta, että perustuslakivaliokunta näyttää lähestyvän tuomiovallan siirron hyväksyttävyyttä eräänlaisella kokonaisharkinnalla, jossa yllä esitetyillä kriteereillä on edelleen varsin suuri merkitys (ks. 103/2017 vp). Hallituksen esityksessä 103/2017 vp on arvioitu, että kokonaisharkinnan on johdettava siihen, että siirtoa voidaan pitää tuomiovallan käytön kannalta vähämerkityksisenä poikkeuksena. (ks. tähän liittyen PeVL 37/2017 vp)

Esitetty muutos merkitsisi tuomiovallan käytön siirtoa tuomioistuimista sakkomenettelyyn, jossa sitä käyttäisi syyttäjä. Siirto koskisi varallisuusarvoista, oikeudenkäyntikuluksi rinnastettavaa maksua, jota ei voida muuntaa vankeusrangaistukseksi. Kulujen määrä on tyypillisesti muutamasta kymmenestä 350 euroon ja sääntely sisältäisi myös velvollisuuden kohtuullistaa kuluja tai jättää ne määräämättä, mikäli maksuvelvollisuus katsottaisiin kohtuuttomaksi. Esitetyn toimivallan siirron voidaan siten katsoa kattavan perustuslakivaliokunnan käytännössä muotoutuneen ja perustuslain edellyttämät reunaehdot. Lisäksi siirtoa voidaan pitää tuomiovallan käytön kannalta kokonaisuudessa vähämerkityksisenä.

14.4 Henkilötietojen käsittely seuraamusten täytäntöönpanossa

Ehdotetun lain säännöksillä on merkitystä perustuslain 10 §:ssä turvatun henkilötietojen ja yksityisyyden suojan kannalta. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä tarkemmin lailla.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla henkilötietojen suoja tulisi turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Erityislainsäädännön käyttö tulisi rajata vain välttämättömään sääntelyyn siten kuin tietosuoja-asetus antaa kansallista liikkumavaraa. Kun harkitaan kansallisen liikkumavaran käyttöä, on otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset. Erityislainsäädännön tarpeellisuutta tulisi arvioida riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti eli mitä korkeampi riski henkilötietojen käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Perustuslakivaliokunta on korostanut myös sitä, että yksityiselämän ja henkilötietojen suojalla ei ole etusijaa muihin perusoikeuksiin nähden, vaan se tulee suhteuttaa toisiin perus- ja ihmisoikeuksiin sekä muihin painaviin yhteiskunnallisiin intresseihin, kuten yleiseen turvallisuuteen liittyviin intresseihin, jotka voivat ääritapauksessa palautua henkilökohtaisen turvallisuuden perusoikeuteen. Lainsäätäjän tulee turvata yksityiselämän ja henkilötietojen suoja tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. (PeVL 14/2018 vp) Voidaan todeta, että rikosseuraamusten määräämiseen ja täytäntöönpanoon sekä tutkintavankeuden toimeenpanoon liittyvät tehtävät ovat luoteeltaan sellaisia, että henkilötietojen käsittelystä aiheutuu korkea riski luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille. Siten tällaisesta henkilötietojen käsittelystä on perusteltua säätää yksityiskohtaisesti erityislainsäädännössä.

Perustuslakivaliokunta on ottanut erityissääntelyn tarpeeseen kantaa myös rikosasioihin liittyvän henkilötietojen käsittelyn osalta. Perustuslakivaliokunnan mukaan henkilötietojen käsittelyä rikosten ennalta estämisessä, tutkimisessa ja paljastamisessa, rikoksiin liittyvissä syytetoimissa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa koskeva tietosuojadirektiivi ei sisällä sellaista yksityiskohtaista sääntelyä, joka muodostaisi riittävän säännöspohjan perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Tietosuojadirektiivin ja rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalaan kuuluvan henkilötietojen käsittelyn osalta on siten edelleen otettava huomioon perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Näin ollen tällaista perusoikeusherkkää henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on edelleen arvioitava valiokunnan aiemman sääntelyn lakitasoisuutta, täsmällisyyttä ja kattavuutta korostaneen käytännön pohjalta. (PeVL 14/2018 vp, PeVL 26/2018 vp) Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan lukien tietojen luovutettavuus, tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen laintasoisen sääntelyn on tullut lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. (PeVL 2/2018 vp, PeVL 31/2017 vp, PeVL 28/2016 vp, PeVL 13/2016 vp).

Rikosseuraamusten määräämiseen ja täytäntöönpanoon sekä tutkintavankeuden toimeenpanoon liittyvät tehtävät kuuluvat henkilötietojen käsittelyn osalta rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalaan. Ne ovat samalla luonteeltaan sellaisia, että henkilötietojen käsittelystä aiheutuu korkea riski luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille. Siten tällaisesta henkilötietojen käsittelystä on perusteltua säätää yksityiskohtaisesti erityislainsäädännössä.

Käsiteltäessä ehdotetussa laissa tarkoitettuja rikosoikeudellisten seuraamusten määräämiseen ja täytäntöönpanoon liittyviä henkilötietoja kyse on arkaluonteisten tietojen käsittelystä. Arkaluonteisten tietojen käsittelyä arvioidessaan perustuslakivaliokunta on pitänyt lähtökohtana sitä, että yksityiselämän suojaan kohdistuvia rajoituksia on tarkasteltava kulloisessakin sääntely-

yhteydessä perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten näkökulmasta (PeVL 42/2016 vp). Vastaavanlaisia riskejä voidaan arvioida liittyvän hallinnollisten seuraamusmaksujen toimeenpanoon silloin, kun ne kohdistuvat luonnolliseen henkilöön. Tästä syystä yleislainsäädäntöä yksityiskohtaisempi rekisterisääntely on perusteltua myös siltä osin kuin se kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Toisaalta suuri osa hallinnollisista seuraamusmaksuista kohdistuu organisaatioon. Valiokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lainsäätäjän liikkumavaraa rajoittaa henkilötietojen käsittelystä säädettäessä erityisesti se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattuun yksityiselämän suojan alaan. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. Valiokunta on tästä syystä arvioinut erityisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyn sallimisen koskevan yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä (PeVL 37/2013 vp), minkä takia esimerkiksi tällaisia tietoja sisältävien rekistereiden perustamista on arvioitava perusoikeuksien rajoitusedellytysten, erityisesti rajoitusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden kannalta (PeVL 29/2016 vp).

Henkilötietojen käsittely ehdotetun lain mukaisten seuraamusten täytäntöönpanossa perustuisi pääosin yleiseen tietosuojasääntelyyn. Laissa olisi viittaussäännökset yleiseen tietosuojasääntelyyn ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin. Lisäksi terveystietojen ja rikosasioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suojatoimia. Lakia täydennettäisiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti rekisteritietojen sisältöä, terveystietojen käsittelyä, tiedonsaantioikeuksia ja tiedon luovuttamista sekä tietojen säilytysaikaa koskevilla säännöksillä, ottaen huomioon erityisesti tietojen arkaluonteisuuteen liittyvät riskit.

Ehdotetussa laissa tarkoitettu henkilötietojen käsittely perustuu laissa säädettyihin täytäntöönpanotehtäviin, joista Oikeusrekisterikeskus huolehtii. Laissa säädettäisiin yksityiskohtaisesti niistä tiedoista, joita Oikeusrekisterikeskus voisi näitä tehtäviä hoitaessaan käsitellä. Terveystietojen käsittely olisi rajattu vain yksittäisen asian käsittelyssä välttämättömiin tietoihin. Sääntelyn voidaan katsoa täyttävän perustuslakivaliokunnan asettamat vaatimukset.

Ehdotettu laki sisältää yksityiskohtaiset säännökset Oikeusrekisterikeskuksen oikeudesta luovuttaa tietoja muille viranomaisille ja tahoille sekä saada tietoja muilta viranomaisilta ja tahoilta. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus kytketään tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamisen mahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jos tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos tietosisältöjä ei ole yksityiskohtaisesti luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta (esim. PeVL 31/2017 vp, PeVL 17/2016 vp). Valiokunta ei kuitenkaan ole pitänyt kovin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyysvaatimukseen (esim. PeVL 71/2014 vp, PeVL 62/2010 vp, PeVL 59/2010 vp). Valiokunta on pitänyt merkityksellisenä luovutettavien tietojen arkaluonteisuutta, kun se on arvioinut tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyttä ja sisältöä (esim. PeVL 38/2016 vp).

Ehdotettujen säännösten kattamiin tiedonluovutustilanteisiin voidaan arvioida liittyvän riskejä henkilötietojen ja yksityiselämän suojan kannalta, ottaen huomioon tietojen arkaluonteisuuden. Ehdotetussa laissa niin Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeus kuin oikeus luovuttaa rekisterien tietojakin olisi sidottu välttämättömyyteen ja Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä oleviin täytäntöönpanotehtäviin. Lisäksi säännöksissä täsmennettäisiin se, mitä tietoja kunkin viranomaisen kanssa voitaisiin vaihtaa.

Näin olleen tietojen luovuttamista ja saamista koskevia säännöksiä voidaan pitää perustuslain 10 §:ssä turvatun henkilötietojen ja yksityisyyden suojan kannalta hyväksyttävinä ja oikeasuhtaisina.

Esitys sisältää ehdotuksen säännöksiksi, jotka mahdollistaisivat sen, että Oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa tietoja muille viranomaisille myös oma-aloitteisesti. Luovutettaessa tietoja oma-aloitteisesti tiedon luovuttajan tulee arvioida tapauskohtaisesti, onko tietojen luovuttaminen käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Näillä säännöksillä pyrittäisiin turvaamaan asianmukainen viranomaistyö siten, että yksityisyydensuojaa koskevat rajoitukset olisivat täsmälliset ja tarkkarajaiset eivätkä ne loukkaisi yksityisyydensuojan ydinaluetta siten, että kyseinen perusoikeus tulisi merkityksettömäksi. Ehdotettuja tietojen oma-aloitteista luovuttamista koskevia säännöksiä voidaan pitää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset täyttävinä. Esityksen taustalla on yhteiskunnallinen tarve hoitaa laissa säädetyt täytäntöönpanotoimet lain mukaisesti, joten perustuslain 10 §:n rajoittamista voidaan pitää hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena.

14.5 Asetuksenantovaltuudet

Esityksessä täsmennetään joiltain osin sakon täytäntöönpanosta annetun lain asetuksenantovaltuuksia.

Täsmennykset ovat pääosin luonteeltaan teknisiä ja koskevat täytäntöönpanoilmoituksen ja maksuvelvolliselle annettavien tietojen yksityiskohtaisempaa määrittelyä sekä täytäntöönpanosta luopumisen ja rahamäärän palauttamisen tarkkoja rahamäärärajoja. Sääntelyn perusteet olisivat laissa ja valtioneuvoston asetuksella ainoastaan täsmennettäisiin sääntelyn yksityiskohtia. Valtuudet ovat siten asianmukaisia perustuslain 80 §:n näkökulmasta.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sakon täytäntöönpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat rikosoikeudelliset rangaistukset:
1) rikesakko;
2) sakko;
3) yhteisösakko;
4) kurinpitosakko.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset:
1) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 8 luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
2) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95746/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 83 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu;
3) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 38 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 40 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
4) lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain (657/2019) 13 §:ssä tarkoitettu lentoliikenteen harjoittajan seuraamusmaksu;
5) Finanssivalvonnan tai tuomioistuimen määräämä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020) tarkoitettu seuraamusmaksu;
6) elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 12 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
7) markkinaoikeuden määräämä arpajaislaissa (1047/2001) tarkoitettu seuraamusmaksu;
8) ulkomaalaislain (301/2004) 179 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu;
9) kaupparekisterilain (564/2023) 24 §:ssä tarkoitettu kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu ja 25 §:ssä tarkoitettu tilinpäätöksen myöhästymismaksu;
10) merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu;
11) tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;
12) työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
13) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;

14) kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;
15) yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
16) alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
17) siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
18) kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
19) eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu;
20) tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
21) ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
22) vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
23) liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
24) ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
25) rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu;
26) elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu;
27) eläintautilain (76/2021) 94 a §:ssä tarkoitettu eläintautivalvonnan seuraamusmaksu;
28) eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 36 §:ssä tarkoitettu eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ja 37 §:ssä tarkoitettu eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu;
29) luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 38 §:ssä tarkoitettu luomuvalvonnan seuraamusmaksu;
30) jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
31) lannoitelain (711/2022) 37 §:ssä tarkoitettu lannoitevalvonnan seuraamusmaksu;
32) eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 63 a §:ssä tarkoitettu sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu;
33) avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 21 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
34) verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain (99/2023) 4 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
35) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) 141 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 142 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
36) luotsauslain (561/2023) 68 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
37) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 334 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
38) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 333 §:ssä tarkoitettu teleyrityksen seuraamusmaksu, 334 §:ssä tarkoitettu televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu ja 334 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
39) verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain (18/2024) 14–17 ja 20 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
40) alusliikennepalvelulain (623/2005) 29 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
41) ylikuormamaksusta annetussa laissa (51/1982) tarkoitettu ylikuormamaksu;
42) kilpailulain (948/2011) 12, 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut;
43) jätelain (646/2011) 131 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;
44) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 20 a §:ssä tarkoitettu rikemaksu;
45) päästökauppalain (311/2011) 68 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu;
46) tilintarkastuslain (1141/2015) 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu,
47) julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 100 §:ssä seuraamusmaksu;

48) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 158 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
49) pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 12 §:ssä tarkoitettu rikemaksu;
50) eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain (170/2018) 15 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu ja 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
51) biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain (418/2019) 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 14 §:ssä tarkoitettu virhemaksu;
52) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 11 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat muut rahamääräiset seuraamukset, maksut ja korvaukset:
1) rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;
2) uhkasakko;
3) rikosuhrimaksu;
4) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko;
5) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;
6) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;
7) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;
8) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva saatava korvauksen saajalta.
9) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (231/2007) tarkoitettu taloudellinen seuraamus, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (222/2008) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1805 ja jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta annetussa laissa (895/2020) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 1 §:ssä tarkoitettu seuraamus ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 1 §:ssä tarkoitettu menettämisseuraamus;
10) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu taloudellista hallinnollista seuraamusta tai sakkoa koskeva päätös
11) kilpailulain 44 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätös.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat omaisuuteen kohdistuvat seuraamukset ja määräykset:
1) esineeseen kohdistuva menettämisseuraamus;
2) rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys;
3) sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoviestin hävittämismääräys.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä määrätään sakon muuntorangaistus.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *seuraamuksella* 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua rikosoikeudellista rangaistusta, 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua rangaistusluonteista hallinnollista seuraamusta, 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua muuta rahamääräistä seuraamusta, maksua ja korvausta, 1 §:n 4 momentissa tarkoitettua omaisuuteen kohdistuvaa seuraamusta ja määräystä ja 1 §:n 5 momentissa tarkoitettua sakon muuntorangaistusta;

2) *saatavalla* 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun rikosoikeudellisen rangaistuksen, 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen ja 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun muun rahamääräisen seuraamuksen, maksun ja korvauksen rahamäärää tai sen maksamatta olevaa osaa.

3 §

Täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset

Oikeusrekisterikeskus vastaa tässä laissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta ja käyttää valtion puhevaltaa täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa.

Kansaneläkelaitos, Tulli ja Verohallinto vastaavat 1 momentissa säädetystä poiketen valtiolle tai mainitulle viranomaiselle tuomitun rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen korvauksen täytäntöönpanosta, jos niiden tehtävänä on valvoa valtion etua asiassa. Kansaneläkelaitoksesta, Tullista ja Verohallinnosta on tuolloin etsintäkuuluttamista lukuun ottamatta voimassa, mitä Oikeusrekisterikeskuksesta 2 luvussa säädetään.

4 §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tuomioistuimen ja muun viranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle ratkaisustaan, jolla se on määrännyt 1 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös ratkaisun muuttamisesta, poistamisesta tai kumoamisesta ja siitä, jos ratkaisua ei muuteta muutoksenhakumenettelyssä. Tuomioistuimen ja muun viranomaisen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle tässä laissa tarkoitettua seuraamusta koskevasta täytäntöönpanon kieltämisestä tai keskeyttämisestä. Oikeusministeriön on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, jos henkilö on kokonaan tai osittain armahdettu 1 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen seuraamuksen suorittamisesta.

Oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan tallentamalla sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietovarannon ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Tietojen tallentamisesta säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetussa laissa (955/2020).

Muu kuin oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan tallentamalla sitä koskevat tiedot Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmään. Tietojärjestelmään tallennetaan täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa tuomioistuimen on tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetystä poiketen ilmoitettava ratkaisustaan Oikeusrekisterikeskuksen sijasta Kansaneläkelaitokselle, Tullille tai Verohallinnolle.

5 §

Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus

Seuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä ilman aiheetonta viivytystä, kun ratkaisu, jolla seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

Poiketen 1 momentissa säädetystä:

1) rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus ja uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana;

2) eläinsuojelurikokseen liittyvän eläimen tuomitsemista valtiolle menetetyksi koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 17 luvun 23 a §:n 4 momentissa;

3) tuomioistuimen antaman eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa;

4) rikosvahinkolain 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikosvahinkolain 31 b §:ssä.

6 §

Seuraamusten raukeaminen

Rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus, rikosuhrimaksu, oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko ja uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko raukeavat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä. Mainittu seuraamus raukeaa myös maksuvelvollisen kuollessa.

Raukeamisaika päättyy lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää edeltävän vuorokauden päättyessä.

Jos ennen 1 momentissa tarkoitetun seuraamuksen raukeamista on toimitettu ulosmittaus tai se on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä, raukeaminen ei estä maksun saamista ulosmitatuista varoista.

Rikesakon, sakon, yhteisösakon, kurinpitosakon, menettämisseuraamuksen, rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun eläimen tappamismääräyksen ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun verkkoviestin hävittämismääräyksen sekä oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi ja ulosottokaaren (705/2007) nojalla tuomitun uhkasakon raukeamisesta säädetään rikoslaissa (39/1889). Tämän lain 1 §:n 3 momentin 5–8 kohdassa tarkoitetun korvauksen vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).

2 luku

Saatavan täytäntöönpano

7 §

Maksutilaisuuden varaaminen

Saatavan ensimmäisenä asteena maksettavaksi määränneen tuomioistuimen tai muun viranomaisen on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus saatavan maksamiseen. Maksutilaisuuden varaa kuitenkin Oikeusrekisterikeskus 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettua saatavaa täytäntöön pantaessa ja sakkovaatimuksen antava virkamies sakkovaatimuksen käyttämisen yhteydessä.

Maksutilaisuus varataan liittämällä saatavaa koskevaan ratkaisuun tai vaatimukseen saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot. Ratkaisuun on myös liitettävä tieto siitä, että saatavan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä sen tultua täytäntöönpanokelpoiseksi.

8 §

Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotus

Oikeusrekisterikeskuksen on tarkastettava, onko sen täytäntöön pantavana oleva täytäntöönpanokelpoinen saatava maksettu. Jos saatava on kokonaan tai osittain maksamatta, Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista suorittamaan maksamatta oleva rahamäärä asettamassaan, vähintään 14 päivän määräajassa.

Maksukehotusta ei tarvitse lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon vuoksi tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos täytäntöönpano saattaisi vaarantua.

Oikeusrekisterikeskuksen on liitettävä maksukehotukseen saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot sekä tiedot toimenpiteistä, joihin voidaan ryhtyä, jos maksuvelvollinen ei maksa saatavaa vapaaehtoisesti.

9 §

Määräajan antaminen saatavan maksamiseen

Oikeusrekisterikeskus voi maksuvelvollisen hakemuksesta antaa saatavan maksamiseksi enintään kolmen kuukauden määräajan, jos maksuvelvollinen todennäköisesti maksaa saatavan määräajan kuluessa.

Määräaikaa ei saa antaa, jos täytäntöön pantavana on uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko. Määräaikaa annettaessa on huolehdittava siitä, ettei saatava raukea tai vanhene.

10 §

Maksuajan myöntäminen

Oikeusrekisterikeskus voi maksuvelvollisen hakemuksesta myöntää saatavalle maksuaikaa enintään vuoden, jos maksuvelvollinen ei henkilökohtaisten olosuhteidensa tai terveydentilansa vuoksi kykene ilman maksuaikaa maksamaan saatavaa ja jos maksuvelvollinen todennäköisesti maksaa saatavan maksuajan kuluessa. Erittäin painavista syistä maksuaikaa voidaan myöntää pitemmäksikin aikaa.

Maksuaikaa ei saa myöntää, jos täytäntöön pantavana on uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko. Maksuaikaa myönnettäessä on huolehdittava siitä, ettei saatava raukea tai vanhene.

Maksuaikaa myönnettäessä maksuvelvolliselle laaditaan maksusuunnitelma. Maksuvelvollisen on noudatettava maksusuunnitelmaa.

11 §

Hakemuksen vaikutus täytäntöönpanoon

Maksamisen määräaikaa tai maksuaikaa koskevan hakemuksen vireilletulo ei keskeytä saatavan täytäntöönpanoa, ellei Oikeusrekisterikeskus päätä täytäntöönpanon keskeyttämisestä hakemuksen käsittelyn ajaksi.

12 §

Maksuaikaa koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Oikeusrekisterikeskus voi muuttaa maksamisen määräaikaa tai maksuaikaa koskevaa päätöstä tai peruuttaa sen, jos:

1) maksuvelvollinen ei noudata maksusuunnitelmaa tai ei muuten kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan;

2) maksamisen määräajan tai maksuajan myöntämisen edellytyksiä ei enää muutoin ole.

Jos päätös peruutetaan 1 momentin 1 kohdan nojalla, se voidaan tehdä maksuvelvollista kuulematta.

13 §

Saatavan maksaminen

Saatava maksetaan valtiolle. Maksuvelvollisella on oikeus maksaa saatava seuraamuksen määräämistä koskevan ratkaisun antamisesta alkaen. Saatavan maksaminen ennen seuraamuksen määräämistä koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemista ei estä maksuvelvollista hakemasta muutosta ratkaisuun.

Maksuvelvollinen voi maksaa saatavan 6 tai 7 §:ssä tarkoitetulle tilille tai käteissuorituksena ulosottomiehelle. Maksuvelvollinen voi maksaa vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon tai uhkasakon käteissuorituksena muullekin 25 §:n 1 momentin mukaiselle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle tämän tavoittaessa maksuvelvollisen. Myös saatavan osasuoritus on otettava vastaan. Käteissuorituksen vastaan ottaneen virkamiehen on annettava käteissuorituksesta maksajalle kuitti. Käteissuoritus on tilitettävä Oikeusrekisterikeskukselle ilman aiheetonta viivästystä.

Maksuvelvollisen on saatavan maksamisen yhteydessä ilmoitettava saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten annetut tiedot.

14 §

Ulosoton hakeminen

Oikeusrekisterikeskuksen on haettava ulosottoa, jos maksukehotusta ei lähetetä tai jos saatavaa ei ole maksettu 8 tai 9 §:ssä tarkoitetussa määräajassa taikka 10 §:ssä tarkoitetussa maksuajassa.

15 §

Ulosottokaaren soveltaminen

Saatavan ulosottotoimin tapahtuvasta täytäntöönpanosta säädetään ulosottokaaressa (705/2007). Saatavan täytäntöönpanokelpoisuuteen ja raukeamiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain ja rikoslain 8 luvun säännöksiä.

Ulosottokaaren 3 luvun 33 §:n mukaisessa vireilletuloilmoituksessa on ulosottokaaressa säädetyn lisäksi ilmoitettava, että jollei vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa tai uhkasakkoa saada ulosottotoiminkaan perityksi, maksuvelvollinen tullaan haastamaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Ulosottokaaren 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetun maksuajan myöntäminen ei edellytä hakijan suostumusta.

16 §

Maksujen kohdentaminen

Kun maksuvelvollisen maksamat varat eivät riitä kaikkien häneltä samalla kertaa tässä laissa säädetyssä järjestyksessä ulosottotoimin perittävien saatavien suorittamiseksi, kertyneet varat on käytettävä ensin vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon ja uhkasakon maksamiseen. Kohdentamista suoritettaessa maksu on lisäksi osoitettava niin, että useasta muunnettavasta sakosta tai muusta saatavasta maksu ensin kohdennetaan aikaisemmin määrätylle.

17 §

Etsintäkuuluttaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on etsintäkuulutettava maksuvelvollinen, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa tai uhkasakkoa ei saada ulosottotoimin perittyä hänen omaisuudestaan ja jos hänen olinpaikkansa on tuntematon tai hänen voidaan olettaa pakoilevan perintätoimenpiteitä.

Etsintäkuuluttaminen käsittää poliisin tietojärjestelmään toimitetun kehotuksen periä maksuvelvollisen tavatessaan 1 momentissa tarkoitettu saatava tai haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Etsintäkuulutuksessa on mainittava saatavan maksamista ja maksusuorituksen tilittämistä varten tarvittavat tiedot sekä toimenpiteen syy, pyydetyt toimenpiteet, kuuluttava viranomainen, kuulutuksen vanhentumisajankohta ja muut kuulutuksen valvonnassa tarvittavat tiedot.

Etsintäkuuluttamiseen voidaan ryhtyä ilman ulosottomiehen antamaa estetodistusta, jos Oikeusrekisterikeskuksen käytettävissä olevien tietojen mukaan maksuvelvollinen on vailla vakinaista asunto-osoitetta, asuu ulkomailla tai jos ulosottomiehen mahdollisuuksia tavoittaa maksuvelvollinen voidaan muista vastaavista syistä pitää huonoina.

18 §

Etsintäkuulutuksen peruuttaminen ja oikaiseminen

Etsintäkuulutus on peruutettava, jos täytäntöönpano on päättynyt, jos maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin tai jos haastamiselle taikka muuntorangaistuksen määräämiselle on laissa säädetty este. Jos etsintäkuulutukseen sisältyvissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, kuulutus on oikaistava.

Etsintäkuulutuksen peruuttamista varten on maksun vastaanottajan viivytyksettä ilmoitettava maksusta Oikeusrekisterikeskukselle.

19 §

Täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen

Oikeusrekisterikeskus saa keskeyttää tässä luvussa tarkoitetut täytäntöönpanotoimet, jos:

1) saatava on enintään 10 euroa tai

2) saatava on enintään 500 euroa ja on kulunut yli viisi vuotta saatavan täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisesta.

20 §

Rahamäärän palauttaminen

Jos saatavan maksamiseksi suoritettu rahamäärä on kokonaan tai osaksi maksettava maksuvelvolliselle takaisin ylemmän tuomioistuimen lainvoimaiseksi tulleen ratkaisun johdosta tai muusta syystä, rahamäärän vastaanottaneen viranomaisen on palautettava rahamäärä ja maksettava sille korkoa, joka on kutakin kalenterivuotta edeltävänä puolivuotiskautena voimassa oleva korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko korotettuna kahdella prosenttiyksiköllä vuodessa suorituspäivästä takaisinmaksupäivään. Palautusta tai korkoa ei makseta, jos se on enintään 10 euroa.

21 §

Kuittaaminen

Jos sillä viranomaisella, jonka olisi palautettava varoja maksuvelvolliselle, on täytäntöön pantavana häntä koskeva muu saatava, palautettava rahamäärä ja sille tuleva korko saadaan kuitata saatavan suoritukseksi. Kuittaamisesta on ilmoitettava maksuvelvolliselle.

Kuittaamiseen saadaan käyttää myös varoja, jotka olisi suoritettava maksuvelvolliselle tämän lain 41 §:n ja 49 §:n tai rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin perusteella.

22 §

Saatavan täytäntöönpanon päättyminen

Saatavan täytäntöönpano päättyy, kun:

1) saatava on maksettu ja sen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi;

2) saatavan täytäntöönpanokelpoisuus on rauennut ja mahdollisesti ulosmitatut varat on käytetty saatavan maksamiseen; tai

3) täytäntöönpanon päättymiseen on muu laissa säädetty peruste.

23 §

Muutoksenhaku

Tässä luvussa tarkoitettuun Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Oikaisuvaatimus tai valitus maksamisen määräajan antamista koskevaan päätökseen tai maksuaikaa koskevaan päätökseen taikka päätökseen näiden päätösten peruuttamisesta tai muuttamisesta ei keskeytä saatavan täytäntöönpanoa.

3 luku

Sakon muuntorangaistuksen määrääminen

24 §

Muuntorangaistusmenettelyyn ryhtyminen

Maksuvelvollinen on haastettava muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, jos täytäntöönpanokelpoinen sakko tai uhkasakko voidaan rikoslain 2 a luvun 4 §:n nojalla muuntaa vankeudeksi.

Muuntorangaistuksen määräämisestä ja täytäntöönpanosta yksityishenkilön velkajärjestelyn aikana säädetään yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993).

Muuntorangaistusmenettelyssä noudatetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia jäljempänä 25 ja 26 §:ssä, 27 §:n 1 momentissa sekä 28 ja 29 §:ssä säädetyin poikkeuksin.

25 §

Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin

Maksuvelvollisen kutsuu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastemieslain (505/1986) 1 tai 6 §:ssä mainittu virkamies antamallaan haasteella.

Haasteessa maksuvelvolliselle ilmoitetaan tiedot:

1) siitä, että hänet kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä;

2) muuntorangaistusvaatimuksen perusteena olevista maksamattomista sakoista ja uhkasakoista;

3) käsittelyajankohdasta- ja paikasta;

4) siitä, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta;

5) siitä, että hän voi toimittaa kirjallisen vastineen tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä;

6) mahdollisuudesta maksaa sakko tai uhkasakko ennen oikeudenkäyntiä;

7) sakon tai uhkasakon maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot.

26 §

Käsittelypäivän määrääminen

Asian käsittelypäivä on määrättävä siten, että maksuvelvolliselle jää ennen oikeudenkäyntiä vähintään kuukausi aikaa maksaa muunnettavana oleva sakko tai uhkasakko.

Jos maksuvelvollinen on jo haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, hänet saadaan muusta sakosta haastaa samaan oikeudenkäyntiin 1 momentissa mainittua lyhyemmälläkin ajalla. Oikeudenkäynnissä läsnä olevaan maksuvelvolliseen voidaan ilman haastamistakin kohdistaa vaatimus muuntorangaistuksen määräämisestä.

27 §

Syyttäjän muuntorangaistusvaatimus

Syyttäjä esittää käräjäoikeudelle vaatimuksen maksamattoman sakon tai uhkasakon muuntamisesta vankeudeksi, kun maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin.

Syyttäjä voi jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman sakon sijaan, jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon:

1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;

2) sakotetun osallistuminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteisiin; tai

3) sakotetulle muusta rikoksesta tuomittu vankeusrangaistus tai yhdyskuntaseuraamus.

Syyttäjä voi jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon:

1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;
2) sakotetulle tuomittu rangaistus samassa oikeudenkäynnissä, jossa uhkasakko on tuomittu.

28 §

Alueellisesti toimivaltainen käräjäoikeus ja sen kokoonpano

Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään maksuvelvollisen asumis- tai tapaamispaikan käräjäoikeudessa.

Muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

29 §

Asian käsittely tuomioistuimessa

Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa suullisessa pääkäsittelyssä. Maksuvelvollisen on saavuttava käräjäoikeuden suulliseen pääkäsittelyyn, jos hän haluaa tulla kuulluksi. Jos maksuvelvollinen on laillista estettä ilmoittamatta poissa, asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Maksuvelvollinen voi ennen asian käsittelyä toimittaa kirjallisen vastineen käräjäoikeudelle.

Sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianosainen muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen käräjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Tuomioistuinkäsittelyn lykkääminen

Tuomioistuin voi lykätä muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian:

1) sakon maksutilanteen selvittämistä varten; tai
2) rikoslain 2 a luvun 6 §:ssä tai 7 §:ssä tarkoitettujen seikkojen selvittämistä varten.

Käsittelyn tultua lykätyksi 1 momentin nojalla tuomioistuimen on ilmoitettava maksuvelvolliselle uusi käsittelyajankohta ja uhka poissaolon varalta. Ilmoittamista käsittelystä poissa olleelle maksuvelvolliselle ei tarvitse tehdä, jos asiaa lykätään maksutilanteen selvittämistä varten.

31 §

Tuomioistuimen ratkaisu

Tuomioistuimen ratkaisu muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa on päätös.

Tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisustaan Oikeusrekisterikeskukselle säädetään 4 §:ssä.

32 §

Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen määränneen käräjäoikeuden on syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksesta oikaistava päätös maksamatta olevaa määrää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudeksi muunnetuista sakoista. Jos muutoksenhakutuomioistuin on jo ratkaissut muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.

33 §

Tuomioistuimen tai syyttäjän ratkaisun vaikutus täytäntöönpanoon

Muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen vankeudeksi muunnetun sakon tai uhkasakon täytäntöönpanoa ei saa jatkaa ulosottomenettelyssä.

Jos syyttäjä jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä 27 §:n 2 tai 3 momentin nojalla tai tuomioistuin jättää sakon tai uhkasakon muuntamatta rikoslain 2 a luvun 6 tai 7 §:n nojalla, täytäntöönpanoa jatketaan 2 luvussa säädetyssä menettelyssä. Tällaiseen sakkoon tai uhkasakkoon tuomittua ei saa haastaa uudelleen muuntorangaistusmenettelyyn.

34 §

Vankeudeksi muunnetun sakon maksaminen

Muuntorangaistus raukeaa, jos muuntorangaistukseen tuomittu ennen muuntorangaistuksen suorittamisen aloittamista maksaa muunnetuista sakoista suorittamatta olevan rahamäärän kokonaan. Jos täytäntöön pantavana on useita muuntorangaistuksia, tuomitulla on oikeus maksaa sakkonsa kokonaan yhdenkin muuntorangaistuksen osalta, jolloin se muuntorangaistus raukeaa.

Muunnetun sakon tai uhkasakon maksamisesta vankilassa säädetään vankeuslain (767/2005) 2 luvun 7 §:ssä.

35 §

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen

Kun muuntorangaistuksen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi tai pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio, Oikeusrekisterikeskuksen on lähetettävä maksuvelvolliselle ilmoitus muuntorangaistuksesta noudattaen, mitä 8 §:ssä säädetään maksukehotuksesta. Ennen muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymistä Oikeusrekisterikeskus voi myöntää maksuvelvolliselle maksuaikaa enintään kuusi kuukautta noudattaen, mitä 10–12 §:ssä säädetään.

Oikeusrekisterikeskuksen on ilman aiheetonta viivästystä haettava Rikosseuraamuslaitokselta muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa, jos maksuvelvollinen ei täytä maksuvelvollisuutta kokonaisuudessaan 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa asetetussa määräajassa tai 1 momentin nojalla myönnetyn maksuajan kuluessa. Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista ottamaan yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen muuntorangaistuksen täytäntöön panemiseksi. Rikosseuraamuslaitoksen on ryhdyttävä muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon siten kuin vankeuslain 2 luvussa säädetään.

Jos Oikeusrekisterikeskus on hakenut muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa Rikosseuraamuslaitokselta, sen on palautettava osittain suoritettu maksu maksuvelvolliselle siten kuin 20

§:ssä säädetään. Palautettavalle rahamäärälle ei kuitenkaan makseta 22 §:ssä tarkoitettua korkoa.

4 luku

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

36 §

Rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

Rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan tämän lain 2 luvun säännöksiä. Takavarikoituun rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovelletaan kuitenkin tämän luvun esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevia säännöksiä.

37 §

Muun menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

Oikeusrekisterikeskuksen on haettava esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen, verkkoviestin hävittämismääräyksen ja eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanoa 2 momentissa tarkoitetulta viranomaiselta (täytäntöönpanosta vastaava viranomainen), kun seuraamus on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi.

Ulosottolaitos huolehtii kiinteään omaisuuteen, kiinnityskelpoiseen alukseen, ilma-alukseen tai autoon, huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavan osakeyhtiön osakkeeseen tai muuhun arvopaperiin kohdistuvan menettämisseuraamuksen sekä verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta. Poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos huolehtivat muun esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta kunkin viranomaisen tutkimissa rikosasioissa. Poliisi huolehtii eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanosta.

Tässä pykälässä tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovelletaan 38–50 §:ää. Ulosottolaitoksen täytäntöön panemissa asioissa sovelletaan lisäksi ulosottokaaren säännöksiä. Menetetyksi tuomitun esineen tullaukseen sovelletaan lisäksi tullilain 80 §:n 2 momenttia, 82 §:n 3 momenttia ja 84 §:ää.

38 §

Esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ennen tuomion täytäntöönpanokelpoisuutta

Menetetyksi tuomittua esinettä hallussaan pitävä viranomainen voi ryhtyä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon, vaikka menettämisseuraamusta koskeva ratkaisu ei ole täytäntöönpanokelpoinen, jos esine on helposti pilaantuva, pian häviävä tai arvoltaan nopeasti aleneva taikka siitä aiheutuu huomattavia säilytys- tai hoitokustannuksia.

39 §

Myöhemmän ratkaisun vaikutus menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon

Jos esineeseen kohdistuva menettämisseuraamus on pantu täytäntöön lainvoimaa vailla olevan ratkaisun perusteella, täytäntöönpano ei myöhemmin annetun ratkaisun vuoksi peräydy ennen sen lainvoimaiseksi tulemista.

40 §

Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvioiminen

Valtiolle menetetyksi tuomittu esine, hävitettäväksi määrätty verkkoviesti tai tapettavaksi määrätty eläin on arvioitava ennen kuin täytäntöönpanotoimeen ryhdytään, jos asiaa koskeva ratkaisu ei ole tullut lainvoimaiseksi tai kysymys on kolmannen henkilön oikeudesta ja jos kummassakaan tapauksessa ei asianomaisen viranomaisen ja omaisuuden omistajan tai kolmannen henkilön kesken ole sovittu esineen, verkkoviestin tai eläimen arvosta.

Arvioinnista on laadittava pöytäkirja.

41 §

Menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen hylkääminen

Jos tuomioistuin on lainvoimaisella tuomiolla hylännyt esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta tai eläimen tappamismääräystä koskevan vaatimuksen, esine tai eläin on palautettava omistajalle tai sille, jolla siihen muuten on oikeus.

Asianomaisella on oikeus saada esineestä tai eläimestä korvaus, jos sen palauttaminen ei täytäntöönpanotoimen suorittamisen tai muun syyn vuoksi ole enää mahdollista. Oikeusrekisterikeskus tekee päätöksen korvauksesta ja suorittaa valtion varoista korvauksen asianomaiselle. Korvausta koskevaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus ajaa kannetta kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanne on saatettava vireille 30 päivän kuluessa siitä, kun asiaa koskeva päätös on annettu hakijalle tiedoksi. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa Oikeusrekisterikeskus.

42 §

Täytäntöönpanotoimet

Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voi myydä menetetyksi tuomitun esineen. Esine voidaan hävittää, jos sitä ei voida myydä sen käyttöä tai myyntiä rajoittavan lainsäädännön tai muun esineen laatuun liittyvän syyn vuoksi taikka jos sen myynti on muusta syystä epätarkoituksenmukaista. Esine voidaan myös ottaa valtion käyttöön, jos se on perusteltua koulutusta, tutkimusta tai museotoimintaa varten taikka muusta vastaavasta syystä.

Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voi myydä menetetyksi tuomitun eläimen. Eläin voidaan myös luovuttaa muutoin tai lopettaa, jos eläimen rahallinen arvo on vähäinen tai jos myyminen on muusta syystä epätarkoituksenmukaista. Tapettavaksi määrätty eläin on lopetettava. Eläimen lopettamisesta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023). Kunnaneläinlääkärin antamasta virka-avusta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetun lain 90 §:n 2 momentissa.

Hävitettäväksi määrätty verkkoviesti on hävitettävä tuomioistuimen määräyksen mukaisesti.

Valtio ei vastaa tämän lain nojalla myydyn tai muutoin luovutetun esineen tai eläimen puutteista tai virheistä eikä muistakaan ominaisuuksista.

43 §

Esineen haltuunotto ja säilyttäminen

Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen ottaa menetettäväksi tuomitun esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen haltuunsa. Jollei siitä aiheudu tuomitulle tuntuvaa haittaa, esine voidaan jättää lukittuun tilaan tai lukittuina tuomitun luokse. Jollei ilmeistä hukkaamis- tai rikoksen jatkamisvaaraa ole, esine tai eläin voidaan myös jättää tuomitun haltuun.

Myös sivullisen hallussa oleva, menetettäväksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin tulee ottaa viranomaisen haltuun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten, tai kieltää sivullista luovuttamasta esinettä edelleen. Viranomainen voi myös sopia sivullisen kanssa esineen tai eläimen säilyttämisestä.

Viranomaisen tulee ottaa haltuunsa myös tuomitulle kuuluvat asiakirjat, joista käy ilmi omistusoikeus menetettäväksi tuomittuun esineeseen tai tapettavaksi määrättyyn eläimeen sekä kirjalliset panttikirjat ja muut vastaavat menetettäväksi tuomittua omaisuutta koskevat asiakirjat.

Täytäntöönpanoa varten tapahtuva haltuun ottaminen on kirjattava.

44 §

Esineen etsiminen asunnosta tai muista tiloista

Täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies saa etsiä menetetyksi tuomittua esinettä tai tapettavaksi määrättyä eläintä tuomitulle kuuluvista tai hänen käytössään olevista tiloista 43 §:ssä tarkoitettua haltuun ottamista varten. Etsintä saadaan tehdä myös sivulliselle kuuluvissa tai hänen käytössään olevissa tiloissa, jos on aihetta olettaa, että menetetyksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin on siellä.

Tuomitulle kuuluvassa tai hänen käytössään olevassa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa etsintä saadaan tehdä vain, jos on perusteltua aihetta olettaa, että menetetyksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin on siellä. Mitä tässä säädetään tuomitusta, koskee myös sivullista, jos on erittäin painava peruste olettaa, että sivullisen asunnossa on menetetyksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin. Tuomitulle tai sivulliselle on ennen etsintää varattava tilaisuus luovuttaa esine tai eläin, jollei välittömiä etsimistoimia voida pitää välttämättöminä.

45 §

Esineen etsiminen henkilön hallusta

Täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies saa kehottaa tuomittua luovuttamaan yllään tai vaatteissaan olevan menetetyksi tuomitun esineen. Jollei kehotusta noudateta, virkamies saa ottaa esineen haltuunsa, jos hän tietää tai on perusteltua aihetta olettaa, että menetetyksi tuomittu esine on tuomitun yllä tai vaatteissa, ja haltuun ottaminen voi tapahtua puuttumatta loukkaavalla tavalla tuomitun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös menetetyksi tuomittua esinettä, jonka täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies tietää olevan sivullisen yllä tai vaatteissa.

46 §

Voimakeinot

Ulosottolaitoksen, poliisin, Tullin tai Rajavartiolaitoksen virkamiehen on menetetyksi tuomitun esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen haltuun ottamiseksi tarvittaessa avata tai avauttaa lukkoja ja ovia sekä käyttää muita vastaavia voimakeinoja siinä määrin kuin niitä voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää perusteltuina. Asianomaiselle on kuitenkin varattava tilaisuus toimia itse, jollei täytäntöönpano sen vuoksi vaarannu.

Täytäntöönpanotehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus käyttää täytäntöönpanotehtävän suorittamiseksi voimakeinoja siten kuin kutakin viranomaista koskevassa lainsäädännössä säädetään.

47 §

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoltua täytäntöönpano on keskeytettävä sen jälkeen, kun esine on otettu valtion haltuun. Täytäntöönpanoa on jatkettava, jos täytäntöönpanosta vastaavalle viranomaiselle ei neljän kuukauden kuluessa haltuunottamisesta toimiteta todistusta siitä, että täytäntöönpanon raukeamista koskeva asia on rikoslain 8 luvun 16 §:n mukaisesti saatettu käräjäoikeuden ratkaistavaksi, tai jos raukeamista koskeva hakemus on lainvoimaisesti hylätty.

Täytäntöönpanoa on 1 momentin estämättä jatkettava esineen arvioimisen jälkeen, jos täytäntöönpanoon sovelletaan 38 §:ää,

48 §

Esineen myynti

Menetetyksi tuomittu esine voidaan myydä julkisella huutokaupalla taikka muulla tavalla, kuten toimeksiannolla tai vähittäin.

Myynnissä tulee pyrkiä hyvään tulokseen. Myyntitavan valinnassa tulee ottaa huomioon saatavissa oleva kauppahinta, myynti- ja säilytyskustannukset ja myynnin vaatima aika.

Myynti tulee suorittaa ilman aiheetonta viivytystä.

49 §

Pantti- ja vakuusoikeudet

Ennen esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen tulee selvittää asianomaiseen rekisteriin kirjatut pantti- ja vakuusoikeudet ja erityiset oikeudet, jos myytävänä on esine, johon saattaa kohdistua kirjattu oikeus, sekä vastaavat rekisteriin kirjaamattomat oikeudet, jos on todennäköistä, että esineeseen kohdistuu tällainen oikeus.

Panttioikeuden tai muun vakuusoikeuden rikoslain 10 luvun 4, 5 tai 5 a §:ssä tarkoitettuun, menetetyksi tuomittuun esineeseen saanut saa maksun sen arvosta saamisen erääntymisestä riippumatta siinä järjestyksessä kuin 50 §:ssä säädetään.

Mainittu oikeus raukeaa, jos havaitaan, että oikeus on saatu vilpillisessä mielessä. Päätöksen oikeuden raukeamisesta tekee täytäntöönpanosta vastaava viranomainen.

Raukeamista koskeva päätös on tehtävä kirjallisesti. Päätöstä koskeva asia voidaan kanteesta käsitellä tuomioistuimessa riita-asiana Helsingin käräjäoikeudessa tai kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa täytäntöönpanosta vastaava viranomainen.

Raukeamispäätöstä koskeva kanne on nostettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, muutoin pantti- tai muu vakuusoikeus raukeaa. Täytäntöönpanoviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta pidentää määräaikaa, jos siihen on hyväksyttävä syy. Määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

50 §

Varojen tilittäminen

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaava viranomainen tilittää esineen mahdollisesta myynnistä saadut varat Oikeusrekisterikeskukselle.

Ennen varojen tilitystä Oikeusrekisterikeskukselle varoista saadaan vähentää esineen säilytyksestä ja myynnistä aiheutuneet kustannukset.

Jos esineeseen on kohdistunut 49 §:ssä tarkoitettu oikeus, täytäntöönpanoviranomainen tilittää maksun mainitun oikeuden haltijalle 2 momentissa tarkoitettujen vähennysten jälkeen.

51 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon päättyminen

Edellä 37 §:ssä tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpano päättyy, kun:

1) täytäntöönpanotoimet on suoritettu loppuun, mahdollinen myyntitulo on tilitetty Oikeusrekisterikeskukselle ja menettämisseuraamuksen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi;

2) menettämisseuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuus on rauennut; tai

3) täytäntöönpanon päättymiseen on muu laissa säädetty peruste.

5 luku

Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmä

52 §

Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmä ja rekisterit

Oikeusrekisterikeskus pitää täytäntöönpanotietojärjestelmää ja siihen kuuluvia sakkorekisteriä ja hallinnollisten seuraamusten rekisteriä. Sakkorekisteriin sisältyvät tiedot tämän lain 1 §:n 1 momentissa, 3 momentin 1, 3, 5 ja 7–9 kohdassa sekä 4 ja 5 momentissa tarkoitetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista ja hallinnollisten seuraamusten rekisteriin tiedot tämän lain 1 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 2, 4, 6, 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuista muista seuraamuksista. Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin rekisterinpitäjä on Oikeusrekisterikeskus.

Sen lisäksi, mitä tässä tai muussa laissa säädetään:

1) oikeudesta saada tieto viranomaisen julkisista asiakirjoista sekä viranomaisen vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999);

2) muusta tiedonhallinnasta säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa (906/2019);

3) muusta henkilötietojen käsittelystä sakkorekisterissä säädetään henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018);

4) muusta henkilötietojen käsittelystä hallinnollisten seuraamusten rekisterissä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018).

53 §

Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämät tiedot

Sakkorekisteri ja hallinnollisten seuraamusten rekisteri sisältävät seuraamusten täytäntöönpanoa ja korvausasioiden käsittelyä varten tiedot:

1) seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön nimestä, henkilön yksilöintiin tarvittavasta tunnuksesta ja muusta välttämättömästä yksilöintitiedosta taikka oikeushenkilön nimestä ja yritys- ja yhteisötunnuksesta sekä tarvittavista luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yhteystiedoista;

2) seuraamuksen määräämisestä ja sisällöstä sekä muusta seuraamuksen yksilöinnistä;

3) seuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta, täytäntöönpanon alkamisesta ja päättymisestä sekä suoritetuista täytäntöönpanotoimista;

4) seuraamuksen täytäntöönpanossa kertyneistä rahamääristä;

5) seuraamuksen täytäntöönpanon esteistä;

6) armahduksesta;

7) seuraamuksen täytäntöönpanon kannalta välttämättömistä muista kuin 1–6 kohdassa tarkoitetuista tiedoista.

54 §

Terveystietojen käsittely

Oikeusrekisterikeskus saa käsitellä sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämiä rekisteröidyn terveyttä koskevia tietoja vain, jos käsittely on välttämätöntä yksittäisen seuraamuksen täytäntöönpanossa tai korvausasian käsittelyssä.

55 §

Tietojen käsittely muuhun kuin niiden keräämis- ja tallentamistarkoitukseen

Oikeusrekisterikeskus saa käsitellä sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämiä tietoja muuhun kuin niiden alkuperäiseen keräämis- ja tallentamistarkoitukseen, jos se on välttämätöntä laillisuusvalvontatehtävässä taikka seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvän valvonnan tai täytäntöönpanotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa myös käyttää, jos se on välttämätöntä Oikeusrekisterikeskuksen henkilöstön koulutuksen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Tällöin tiedoista poistetaan henkilön yksilöinnin mahdollistavat tiedot.

56 §

Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada toiselta viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä seuraamuksen täytäntöönpanoa ja korvausasian käsittelyä tai rekisteriin merkinnän tekemistä varten seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, yksilöintiin tarvittavasta tunnuksesta, yhteystiedoista, kuolemasta ja muista yksilöintitiedoista sekä oikeushenkilöä koskevat vastaavat tiedot asianomaisilta rekisteriviranomaisilta;

2) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintajärjestelmästä tiedot oikeusasian vaiheesta ja ratkaisusta;

3) poliisin henkilörekistereistä tiedot seuraamuksen määräämistä koskevasta ratkaisusta ja seuraamuksen määräämistä koskevan asian vaiheesta sekä poliisin suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;
4) Tullin henkilörekistereistä tiedot seuraamuksen määräämistä koskevasta ratkaisusta ja seuraamuksen määräämistä koskevan asian vaiheesta sekä Tullin suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;
5) Rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tiedot seuraamuksen määräämistä koskevasta ratkaisusta ja seuraamuksen määräämistä koskevan asian vaiheesta sekä Rajavartiolaitoksen suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;
6) Rikosseuraamuslaitoksen rikosseuraamusrekisteristä tiedot rikoksista ja tuomioista sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta ja päättymisestä, tiedot vangin ja tutkintavangin sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vangille ja tutkintavangille maksetusta käyttörahasta, toimintarahasta ja palkasta sekä siitä tehtävistä pidätyksistä sekä tiedot Rikosseuraamuslaitoksen suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;
7) ulosoton ulosottorekisteristä tiedot seuraamuksen täytäntöönpanon vaiheesta ja ulosoton toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;
8) Valtiokonttorilta tiedot tämän lain 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitetun rikosvahinkolakiin perustuvan korvausasian käsittelyä ja täytäntöönpanoa varten;
9) verottajalta tiedot tässä laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöön panemiseksi seuraamukseen tuomitun kuoltua;
10) muilta viranomaisilta tiedot seuraamuksen määräämisestä ja seuraamusta koskevan asian vaiheesta.

57 §

Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään Oikeusrekisterikeskus saa salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä ja oma-aloitteisesti luovuttaa 47 §:ssä tarkoitettuja tietoja seuraavasti:
1) poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle, puolustusvoimille, syyttäjälle, tuomioistuimelle, Rikosseuraamuslaitokselle ja muulle rikosasioiden tietosuojalaissa tarkoitetulle toimivaltaiselle viranomaiselle täytäntöönpanotehtävien suorittamista, sakon muuntorangaistuksen määräämistä tai korvausasian käsittelyä varten välttämättömät tiedot;
2) Ulosottolaitokselle ja 25 §:n 1 momentissa tarkoitetulle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle tämän lain mukaisten täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten välttämättömät tiedot;
3) Valtiokonttorille tämän lain 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitetun rikosvahinkolakiin perustuvan korvausasian käsittelyä varten välttämättömät tiedot;
4) oikeusministeriölle armahdusasioiden esittelyä varten välttämättömät tiedot;
5) muille tahoille, joiden oikeudesta mainittujen tietojen saamiseen säädetään erikseen lailla.
Tämän pykälän 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei saa luovuttaa enää sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun julistamisesta tai antamisesta.

58 §

Tietojen luovuttaminen muihin valtioihin

Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä ja oma-aloitteisesti luovuttaa sakkorekisteristä ja hallinnollisten seuraamusten rekisteristä seuraamuksen

täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot edellä 1 §:n 3 momentin 9–11 kohdassa tarkoitetuissa laeissa säädetylle muun valtion viranomaiselle.

59 §

Tietojen poistaminen

Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämät tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskevan tässä laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpano on päättynyt. Armahduspäätös ei vaikuta sakkorekisterin merkintöjen poistamiseen.

60 §

Tietojen arkistointi

Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaissa (831/1994).

61 §

Rangaistussäännös

Rangaistus tietosuojarikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 9 §:ssä.

6 luku

Erinäiset säännökset

62 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:
1) täytäntöönpanoilmoitukseen 4 §:n 3 momentin nojalla kirjattavista tiedoista;
2) maksuvelvolliselle 7 §:n 2 momentin ja 8 §:n 4 momentin nojalla annettavista tiedoista;
3) menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta 40 §:n, 43 §:n ja 50 §:n nojalla kirjattavista tiedoista;
4) viranomaisten keskinäisestä ilmoitusvelvollisuudesta ja asioiden selvittämisestä;
5) täytäntöönpanotoimenpiteiden kirjaamisesta ja niistä ilmoittamisesta.

7 luku

Voimaantulosäännökset

63 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tällä lailla kumotaan sakon täytäntöönpanosta annettu laki (672/2002).

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn maksuaikaan sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleeseen sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoasiaan sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoslain (39/1889) 10 luvun 11 §:n 3 momentti,
muutetaan lain 2 a luvun 3 §:n 2 momentti ja 7 §, 7 luvun 3 a §:n 1 momentti ja 3 b §, 8 luvun 13–15 §, 16 §:n 1 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 10 luvun 7 §, 17 luvun 23 a §:n 3 momentti ja 32 luvun 12 §, sekä
lisätään 10 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

3 §

Sakon kokonaisrahamäärä

— —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta tai rikkomuksesta määrättävän suurimman tieliikennelaissa (729/2018) vesiliikennelaissa (782/2019) säädetyn liikennevirhemaksun suuruiseksi.

— —

7 §

Uhkasakon muuntamatta jättäminen

Tuomioistuin voi jättää maksamattoman uhkasakon sijasta tuomittavan muuntorangaistuksen määräämättä, jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon:
1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;
2) sakotetulle tuomittu rangaistus samassa oikeudenkäynnissä, jossa uhkasakko on tuomittu.

7 luku

Yhteisestä rangaistuksesta

3 a §

Sakko ja rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna.

— —

3 b §

Rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 40 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko.

8 luku

Vanhentumisesta

13 §

Sakon, rikesakon, kurinpitosakon ja yhteisösakon täytäntöönpanon raukeaminen

Sakko raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä, jollei sakotetulle ole sitä ennen määrätty muuntorangaistusta. Jos muuntorangaistus on määrätty, on sakotetulla oikeus mainitun ajan kuluttuakin maksaa sakko niin kuin siitä erikseen säädetään. Edellä sakosta säädetty koskee oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi tai ulosottokaaren nojalla tuomittua uhkasakkoa.

Rikesakko, kurinpitosakko ja yhteisösakko raukeavat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.

14 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon raukeaminen

Menettämisseuraamus raukeaa kymmenen vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä. Jos menettämisseuraamus koskee 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua rikoksentekovälinettä, 5 §:ssä tarkoitettua muuta omaisuutta tai 5 a §:ssä tarkoitettua säilytysvälinettä, menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ei kuitenkaan raukea.

Tämän lain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoviestin hävittämismääräys eivät raukea.

15 §

Ulosmittauksen vaikutus

Jos 13 ja 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanon toteuttamiseksi on raukeamisajan kuluessa toimitettu ulosmittaus tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä, täytäntöönpanon saa saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.

16 §

Kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon

Sakko, rikesakko, kurinpitosakko ja oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi tai ulosottokaaren nojalla tuomittu uhkasakko raukeavat tuomitun kuollessa. Jos täytäntöönpanon toteuttamiseksi on tuomitun eläessä toimitettu ulosmittaus tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä, täytäntöönpanon saa kuitenkin saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.

— —

18 §

Viittaussäännös

— —

Sotilaalle ja muulle 45 luvun alaiselle henkilölle tuomittavan muistutuksen, ylimääräisen palveluksen, varoituksen, poistumiskiellon, ja arestin täytäntöönpanon raukeamisesta säädetään sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).

10 luku

Menettämisseuraamuksista

7 §

Menettämisseuraamuksen raukeaminen

Tuomioistuin voi menettämisvaatimuksen ratkaistessaan vastaajan suostumuksella määrätä, että menettämisseuraamus raukeaa, jos 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun esineeseen tai omaisuuteen tehdään määräajassa tuomiossa mainittavat muutokset, joilla omaisuus tehdään lain mukaiseksi joko merkitsemällä se väärennetyksi, poistamalla tai korjaamalla väärä alkuperämerkintä tai muu merkintä tai tekemällä se käyttökelvottomaksi.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu viranomainen valvoo tuomiossa mainittujen velvoitteiden noudattamista ja päättää menettämisseuraamuksen raukeamisesta. Menettämisseuraamukseen tuomittu voi valittaa päätöksestä nostamalla asiasta kanteen Helsingin käräjäoikeudessa tai kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa. Kanne on nostettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa täytäntöönpanosta vastaava viranomainen. Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voi erityisestä syystä jatkaa 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Menettämisseuraamuksen raukeamisesta on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle.

Menettämisseuraamukseen tuomittu vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat muutostöistä ja muutoin tuomion täytäntöönpanosta.

9 a §

Rekisteri-ilmoitukset

Tuomioistuimen tulee heti ilmoittaa:

1) kiinteistön ja kirjatun erityisen oikeuden sekä muun kiinnityskelpoisen omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle;
2) huoneistotietojärjestelmästä annetussa laissa (1328/2018) tarkoitettuun osakehuoneistorekisteriin kuuluvan osakkeen menetetyksi tuomitsemisesta Maanmittauslaitokselle;
3) patentin ja muun rekisteröidyn aineettoman oikeuden menetetyksi tuomitsemisesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle;
4) arvo-osuuden ja arvo-osuuteen kohdistuvan oikeuden menetetyksi tuomitsemisesta asianomaiselle arvo-osuusrekisterin pitäjälle;
5) vakioidun option ja termiinin menetetyksi tuomitsemisesta kyseistä johdannaistiliä hoitavalle välittäjälle ja muussa tapauksessa asianomaiselle optioyhteisölle;
6) muun omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta muuhunkin julkiseen rekisteriin, jos tällaiseen rekisteriin voidaan tallettaa tieto menetetyksi tuomitsemisesta.
Ilmoitus on tehtävä myös menetetyksi tuomitsemista koskevan ratkaisun kumoamisesta, kun ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

23 a §

Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus

— —

Tuomioistuin voi määrätä, että asianosaiselle varataan tilaisuus itse myydä tai muuten luovuttaa omistamansa kiellossa tarkoitetut eläimet. Jos menettämisseuraamus kohdistuu eläimiin, jotka omistaa kokonaan tai osaksi muu kuin eläintenpitokieltoon määrätty, tälle voidaan varata tilaisuus noutaa eläimet korvauksetta itselleen. Tuomiossa on asetettava määräaika, jonka kuluessa eläimet on luovutettava tai noudettava. Jos eläimet noudetaan tai luovutetaan tuomion mukaisesti, menettämisseuraamus raukeaa. Menettämisseuraamuksen raukeamiseen sovelletaan lisäksi 10 luvun 7 §:n 2 ja 3 momenttia.

— —

32 luku

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

12 §

Menettämisseuraamus

Omaisuus, joka on ollut 6, 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena, on tuomittava valtiolle menetetyksi. Menettämisseuraamukseen sovelletaan, mitä 10 luvussa ja sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään menettämisseuraamuksesta.
Muun omaisuuden menettämisen osalta noudatetaan, mitä 10 luvussa säädetään.
Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, rahanpesun kohteena ollut omaisuus voidaan valtiolle menetetyksi tuomitsemisen asemesta tuomita esirikoksella loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena, jos omaisuus on laadultaan tähän sopivaa eikä vahingonkorvausta tai edunpalautusta hänelle ole suoritettu, noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 2 §:n 6 momentissa säädetään. Omaisuus on kuitenkin tuomittava menetetyksi, jollei se ole laadultaan sopivaa tai sitä ei voida tuomita loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena 10 luvun

2 §:n 6 momentissa tarkoitetun esteen vuoksi. Tällöin esirikoksella loukatun oikeudesta saada valtion varoista vahingonkorvausta tai edunpalautusta vastaava määrä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 10 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

3.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 4 momentti, 9 §, 10 §, 12 §

muutetaan 1 §:n 4 momentti, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 7 §, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 11 §:n 1 momentti, 13 §, 24 §, 26 §:n 1 momentin 3 kohta, 27 §:n 1 momentti, 28 §, 29 §, 30 §:n 3 momentti, 34 §, 35 §:n 2 momentti, 38 § ja 39 § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

— — — —

vastaanottavan virkamiehen on pyrittävä varmistamaan, että epäilty ymmärtää suostumuksensa merkityksen ennen sen antamista.

— —

7 §

Esitutkinta

Sakon ja rikesakon määräämiseen liittyvässä esitutkinnassa on kuultava asianomistajaa ja rikkomuksesta epäiltyä.

Tässä laissa tarkoitetun rikkomuksen selvittämiseksi toimitetaan esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 2 §:ssä tarkoitettu suppea esitutkinta, jossa selvitetään ainoastaan ne seikat, jotka ovat välttämättömiä sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen tai rikesakkomääräyksen antamiseksi. Esitutkinta saadaan tällöin toimittaa noudattamatta mainitun lain 4 luvun 10 §:n 2 momentin ja 13 ja 16 §:n sekä 7 luvun 14–16 §:n säännöksiä.

Jos asianomistaja ei ole suostunut asian käsittelemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä, asian jatkokäsittelyä varten esitutkinta on suoritettava syyteharkinnan edellyttämässä laajuudessa.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

— —

Sakkovaatimuksessa ja sakkomääräyksessä on mainittava rikkomuksesta vaadittava tai määrättävä sakkorangaistus ja menettämisseuraamus, rikesakkomääräyksessä rikesakon määrä ja menettämisseuraamus.

— —

Sakkovaatimuksen ja sakkomääräyksen yhteydessä on ilmoitettava rikosuhrimaksun ja sakkovaatimuksen yhteydessä korvattavaksi vaadittujen päihdetutkimuskustannusten määrä.

11 §

Tiedoksianto

Sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys liitteineen on annettava tiedoksi rikkomuksesta epäillylle heti 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun esitutkinnan päätyttyä tai, jollei se ole mahdollista, mahdollisimman pian sen jälkeen siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään haasteen tiedoksiannosta rikosasioissa. Jos rikkomuksesta epäilty on mainitun lain 12 luvun 2 §:n ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu syyntakeinen vajaavaltainen, tiedoksianto toimitetaan vain hänelle.

— —

13 §

Sakkovaatimuksen toimittaminen syyttäjälle

Sakkovaatimus sekä rikosuhrimaksun ja korvattavaksi vaadittujen päihdetutkimuskustannusten määrä on tiedoksiannon jälkeen viivytyksettä toimitettava syyttäjälle rangaistusmääräyksen antamista varten.

24 §

Rangaistusmääräyksen antaminen

Syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös koneellisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta.

Rangaistusmääräyksen sisällöstä on voimassa mitä sakkomääräyksen sisällöstä 8 §:ssä säädetään. Lisäksi rangaistusmääräyksen yhteydessä on ilmoitettava korvattavaksi määrättyjen päihdetutkimuskustannusten määrä.

Tarvittaessa syyttäjän on ryhdyttävä viivytyksettä toimenpiteisiin lisätutkimuksen suorittamiseksi taikka sakkovaatimuksessa olevan virheen tai puutteen korjaamiseksi.

26 §

Rangaistusmääräyksen antamisen esteet

Syyttäjä ei saa antaa rangaistusmääräystä, jos:

— —

3) sakkovaatimusta ei ole annettu tiedoksi ennen syyteoikeuden vanhentumista;

— —

27 §

Seuraamuksen ja teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan seuraamukseen johtavana kuin sakkovaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta uudelleen.

— —

28 §

Rangaistusmääräyksen antaminen vaadittua lievempänä

Syyttäjä saa rangaistusmääräyksessä määrätä omasta aloitteestaan tai 25 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella sakkorangaistuksen sakkovaatimuksessa vaadittua lievemmäksi, jos syyttäjä katsoo rikkomuksen tai vastaajan maksukyvyn sitä edellyttävän.

29 §

Rikesakkomääräyksen antaminen

Jos syyttäjä katsoo, että rikkomuksesta on sakkovaatimuksessa vaaditun sakkorangaistuksen asemesta määrättävä rikesakko, hänen on annettava rikesakkomääräys.

30 §

Toimenpiteistä luopuminen ja syytteen nostaminen

— —

Jos syyttäjä nostaa syytteen, hänen on poistettava sakkovaatimus.

34 §

Muutoksenhaku

Sakkomääräykseen, muuhun kuin 3 luvussa tarkoitettuun rikesakkomääräykseen ja rangaistusmääräykseen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

Päihdetutkimuskustannusten korvausta koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään pääasiaa koskevasta rangaistusmääräyksestä.

Käräjäoikeudelle tehtävän muutoksenhaun tutkii määräyksestä ilmenevän rikkomuksen tekopaikan käräjäoikeus, joka on päätösvaltainen, kun siinä on lainoppinut jäsen yksin.

35 §

Valitus

— —

Valitus sakkomääräyksestä ja rikesakkomääräyksestä on tehtävä 30 päivän kuluessa määräyksen tiedoksiantamisesta. Valitus rangaistusmääräyksestä tehdään 60 päivän kuluessa suostumuksen antopäivästä. Valitus rangaistusmääräyksestä saadaan kuitenkin aina tehdä 30 päivän kuluessa määräyksen antamisesta.

38 §

Seuraamusten täytäntöönpano

Tämän lain mukaisessa menettelyssä määrätyn seuraamuksen sekä rikosuhrimaksun ja korvattavaksi määrättyjen päihdetutkimuskustannusten täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Sakon, rikesakon ja menettämisseuraamuksen raukeamisesta säädetään kuitenkin rikoslain 8 luvussa.

39 §

Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen

Jos henkilölle tässä laissa tarkoitetussa menettelyssä määrätään 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu seuraamus, hän on velvollinen suorittamaan oikeuslääkeopillisista tutkimuksista esitutkinnassa aiheutuneet päihdetutkimuskustannukset, jos nämä ovat olleet tarpeen asian selvittämiseksi.

Tämän lain mukaisessa menettelyssä päihdetutkimuskustannusten korvaamisesta määrää syyttäjä pääasiaan liittyvän rangaistusmääräyksen yhteydessä.

Milloin 1 momentissa tarkoitettu korvaus olisi korvausvelvollisen rikkomuksen laatuun tai hänen henkilökohtaisiin ja taloudellisiin oloihinsa nähden taikka muusta syystä kohtuutonta, korvausta on alennettava tai jätettävä se kokonaan määräämättä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Ennen tämän lain voimaantuloa annettuun rangaistusvaatimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

———

4.

Laki

ulosottokaaren 4 luvun 8 §:n ja 7 luvun 16 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulosottokaaren 4 luvun 8 §:ään uusi 3 momentti ja 7 lukuun uusi 16 a § seuraavasti:

4 luku

Ulosmittaus

8 §

Ulosmittauksen kohde

— —

Esinettä ei voida ulosmitata, jos se on tuomittu menetetyksi valtiolle rikoslain 10 luvun nojalla. Jos menetetyksi tuomittu esine on ulosmitattu, ulosmittaus raukeaa.

7 luku

Muun kuin maksuvelvoitteen täytäntöönpano

16 a §

Verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpano

Verkkoviestin hävittämismääräys pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies kehottaa verkkoviestin lähettäjää, julkaisijaa tai ohjelmatoiminnan harjoittajaa taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjää hävittämään verkkoviestin. Ulosottomies voi lähettää verkkoviestin hävittämiskehotusta vastaavan pyynnön myös ulkomailla olevalle verkkoviestin hävittämiseen velvolliselle.

Verkkoviestin hävittämistä koskevassa kehotuksessa verkkoviestin lähettäjää, julkaisijaa tai ohjelmatoiminnan harjoittajaa taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjää on kehotettava tekemään heti tai ulosottomiehen asettamassa määräajassa tuomioistuimen hävittämismääräyksessä tarkoitettu toimi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kehotus annetaan muulle verkkoviestin hävittämiseen velvolliselle kuin viestin lähettäjälle, lähettäjälle on ilmoitettava kehotuksesta.

Verkkoviestin hävittämismääräys voidaan erityisestä syystä panna täytäntöön asettamalla verkkoviestin lähettäjälle, julkaisijalle tai ohjelmatoiminnan harjoittajalle taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjälle sakon uhka.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

5.

Laki

tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinmaksulain 8 §:n 1 momentin 8 kohta
lisätään 8 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta seuraavasti:

8 §

Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista

Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:

— —

8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto holhoustointa koskevissa asioissa;
9) Oikeusrekisterikeskus.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

6.

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 18 ja 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 18 §:n 3 momentti ja 40 §:n 1 momentti

18 §

Muu täytäntöönpano ja virka-apu

— —

Sakon muuntorangaistusta ei saa määrätä eikä panna täytäntöön velkajärjestelyn alettua.

40 §

Maksuohjelman oikeusvaikutukset

Kun maksuohjelma on vahvistettu, velkajärjestelyn piiriin kuuluvien velkojen ja muiden maksuohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti. Ohjelman keston päättymisestä huolimatta velallisen maksuohjelmassa määrätty maksuvelvollisuus säilyy siltä osin kuin sitä ei ole täytetty. Maksuohjelmassa määrätyille suorituksille ei viivästyksen vuoksi kerry korkoa. Ulosottokaaren 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun palkkaan tai muuhun toistuvaistuloon kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa, kun maksuohjelma on vahvistettu. Kun maksuohjelman vahvistaminen on saanut lainvoiman, myös velallisen muuhun omaisuuteen kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa. Sakon muuntorangaistusta ei saa määrätä eikä panna täytäntöön maksuohjelman keston aikana.

— —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

7.

Laki

lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain (619/1996) 26 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

8.

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 76 §

76 §

Kurinpitosakon täytäntöönpano

Kurinpitosakon täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Kurinpitosakon raukeamisesta säädetään kuitenkin rikoslain 8 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

rikosvahinkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikosvahinkolain 47 a §
muutetaan lain 31, 32 §, 42, 43 ja 47 § sekä
lisätään lakiin uusi 31 a §, 31 b §, 31 c § ja 32 a §

31 §

Valtion takautumisoikeus

Hakijan oikeus korvaukseen vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle sinä päivänä, jolloin Valtiokonttori on päättänyt maksaa korvausta, ja enintään siltä osin kuin korvausta on päätetty maksaa.

Jos vahingosta vastuussa oleva on maksanut hakijalle korvausta, valtiolla ei ole takautumisoikeutta maksua vastaavalta osalta.

31 a §

Valtion puhevallan käyttäminen

Oikeusrekisterikeskus käyttää valtion puhevaltaa takautumisoikeuteen liittyvissä asioissa.

31 b §

Ilmoitukset korvauksen maksamisesta

Valtiokonttorin on ilmoitettava tämän lain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle. Valtiokonttorin on ilmoitettava maksamastaan korvauksesta myös esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle, jos korvaus on maksettu ennen kuin syyte on nostettu tai päätös syyttämättä jättämisestä on tehty.

31 c §

Takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuus

Valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava on täytäntöönpanokelpoinen, kun Valtiokonttorin korvauspäätös on lainvoimainen tai pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio ja tuomio, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman.

32 §

Takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanoon ryhtyminen

Oikeusrekisterikeskuksen on selvitettävä, onko valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava täytäntöönpanokelpoinen. Oikeusrekisterikeskuksen on ilmoitettava vahingosta vastuussa olevalle valtion takautumisoikeuteen perustuvasta saatavasta ja niistä toimenpiteistä, joihin se ryhtyy tämän pykälän 2 tai 3 momentin taikka 32 a §:n nojalla.

Jos takautumisoikeuteen perustuva saatava ei ole täytäntöönpanokelpoinen, koska asiassa ei ole annettu 31 c §:ssä tarkoitettua lainvoimaista tuomiota, Oikeusrekisterikeskuksen on esitettävä vahingosta vastuussa olevalle maksuvaatimus. Jos vahingosta vastuussa oleva ei maksa saatavaa, Oikeusrekisterikeskuksen on nostettava asiassa kanne käräjäoikeudessa.

Täytäntöönpanokelpoisen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

32 a §

Täytäntöönpanosta luopuminen

Oikeusrekisterikeskus voi luopua valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanosta, jos se arvioi, että;

1) täytäntöönpano ei todennäköisesti johtaisi tulokseen;

2) seikat, joihin maksuvaatimus perustuu, jäisivät todennäköisesti näyttämättä oikeudenkäynnissä; tai

3) asian käsittelyn jatkamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhteessa saatavan suuruuteen.

42 §

Korvauksen takaisinperintä

Jos korvausta on maksettu aiheettomasti, Oikeusrekisterikeskuksen on korvauksen saajaa kuultuaan velvoitettava tämä maksamaan aiheettomasti maksettu korvaus takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan osaksi tai kokonaan luopua, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei ole katsottava johtuneen hakijan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Päätös takaisinperinnästä on tehtävä kolmen vuoden kuluessa korvauksen maksamisesta. Päätös voidaan tehdä myöhemminkin, jos hakijan tai hänen edustajansa havaitaan toimineen asiassa vilpillisesti.

43 §

Takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano

Takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Oikeusrekisterikeskuksen on ilmoitettava takaisinperintää koskevasta päätöksestään Valtiokonttorille.

47 §

Valtiokonttorin oikeus saada tietoja

Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten ja -määräysten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta:

1) tuomioistuimelta sen hallussa olevat korvausasian selvittämiseksi välttämättömät asiakirjat;

3) poliisilta, Oikeusrekisterikeskukselta, Rikosseuraamuslaitokselta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta ja laitoksilta, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitetulta säilöönottoyksiköltä, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitoksilta sekä korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta tai muulta etuuden myöntäjältä korvausasian selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullilain 80 §:n 1 momentti
lisätään lain 80 §:ään uusi 4 momentti

80 §

Tullihuutokaupalla tai muulla tavoin myytävät tavarat

Tulli myy julkisella tullihuutokaupalla tavaran, joka on:

1) luovutettu valtiolle;

2) väliaikaisesti varastoitu eikä sitä ole asetettu tullimenettelyyn tai jälleenviety koodeksin 149 artiklassa säädetyssä määräajassa;

3) tullivalvonnassa ja jota ei voida luovuttaa koodeksin 198 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitusta syystä;

4) jätetty noutamatta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Tulli on tehnyt päätöksen tavaran luovutuksesta vapaaseen liikkeeseen;
5) jäänyt lainvoimaisen päätöksen nojalla Tullin haltuun.

— —

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Menetetyksi tuomitun esineen täytäntöönpanossa sovelletaan lisäksi tämän lain 80 §:n 2 momenttia ja 84 §:ää.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

11.

Laki

rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 2 luvun 11 §:n 1 momentti

2 luku

Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa

11 §

Täytäntöönpano

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

12.

Laki

puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 13 §

13 §

Menettämisseuraamus ja takavarikoinnin kustannukset

Menettämisseuraamuksesta säädetään rikoslain 10 luvussa. Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Toimijan on suoritettava valtiolle ne kustannukset, jotka aiheutuvat puutavaran tai puutuotteiden varastoinnista takavarikoinnin aikana.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan vähentää myydyn puutavaran tai puutuotteiden hinnasta. Toimijan on kuitenkin suoritettava valtiolle ne kustannukset, joita ei saada katetuiksi myynnistä saatavilla varoilla.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

13.

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 90 §:n 2 momentti

90 §

Virka-apu

— —

Kunnaneläinlääkäri on velvollinen antamaan poliisille, Tullille tai Rajavartiolaitokselle virka-apua eläimeen kohdistuvan takavarikon, menettämisseuraamuksen sekä eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanossa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

14.

Laki

autokiinnityslain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan autokiinnityslain 15 §:n 1 momentti

15 §

Jos rekisteriin merkitty auto ulosmitataan, pannaan takavarikkoon tai vakuustakavarikkoon, tuomitaan menetetyksi valtiolle taikka jos omistajan omaisuus luovutetaan konkurssiin, on siitä sekä päivästä, jona ulosmittaus tai takavarikko on toimitettu, vakuustakavarikko määrätty, menettämisseuraamus tuomittu tai konkurssi alkanut, tehtävä merkintä rekisteriin.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

15.

Laki

alusrekisterilain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusrekisterilain 9 §:n 3 momentti

9 §

Rekisteriin tehtävät merkinnät

— —

Rekisteriin merkitään myös alukseen vahvistetut kiinnitykset sekä siihen kohdistuva ulosmittaus, menettämisseuraamus, takavarikko ja vakuustakavarikko sekä omistajan konkurssiin asettaminen samoin kuin näitä tietoja koskevat muutokset. Jos kyseessä on 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettu alus, rekisteriin ei kuitenkaan merkitä alukseen vahvistettuja kiinnityksiä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

16.

Laki

huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 7 §:n 1 momentti

7 §

Ulosmittaus, turvaamistoimenpide, konkurssi ja yrityksen saneeraus

Osakkeeseen kohdistuva ulosmittaus, menettämisseuraamus ja turvaamistoimenpide merkitään osakehuoneistorekisteriin asianomaisen viranomaisen ilmoituksesta. Merkinnässä on yksilöitävä peruste, jonka nojalla merkintä on tehty.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

17.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain 219 ja 268 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 219 §:n 3 momentin 4 kohta ja 268 §:n 3 momentti

219 §

Yleiset liikenneasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

— —

Rekisteriin saa tallentaa lisäksi rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämättömät tiedot luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden tai liikennevälineiden:

— —

4) konkurssista, velkajärjestelystä, yrityssaneerauksesta, ulosotosta, takavarikosta, vakuustakavarikosta ja menettämisseuraamuksesta;

— —

268 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon asiakirjoja ja luvanvaraisen liikenteen tietoja koskevat rikkomukset

— —

Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta ja muutoksenhausta säädetään tieliikennelaissa. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

18.

Laki

rikosuhrimaksusta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 6 § ja 7 §:n 1 momentin 2 kohta

6 §

Maksun täytäntöönpano

Rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

7 §

Tarkemmat säännökset

Oikeusministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä:

— —

2) viranomaisten välisistä ilmoituksista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

19.

Laki

uhkasakkolain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 10 §:n 3 momentti

10 §

Uhkasakon tuomitseminen

— —

Tuomitun uhkasakon täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

20.

Laki

sananvapaudesta joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lain 22 §:ään uusi 4 momentti

22 §

Menettämisseuraamus ja verkkoviestin hävittämismääräys

— —

Menettämisseuraamuksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (679/2002). Menettämisseuraamuksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen raukeamisesta säädetään kuitenkin rikoslain 8 luvussa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

21.

Laki

ulosottomaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 5 §

5 §

Maksuttomat suoritteet

Ulosottomaksua ei peritä:
1) rangaistuksen,
2) rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen;
3) menettämisseuraamuksen;
4) rikosuhrimaksun;
4) uhkasakon,
5) elatusavun tai
6) vahingonkorvauksen, jota joku on velvollinen suorittamaan lapselle vahingonkorvauslain (412/74) 5 luvun 4 §:n perusteella, täytäntöönpanosta, eikä
7) asioissa, joiden täytäntöönpano on laissa tai asetuksessa säädetty maksuttomaksi.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

22.

Laki

työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 28 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 38 §:n 4 momentti
muutetaan 28 §:n 4 momentti, 38 §:n 1 ja 3 momentti

28 §

Perintäpyyntö Suomen viranomaiselle

— —

Taloudelliset hallinnolliset seuraamukset ja sakot pannaan Suomessa täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä, jollei tästä laista muuta johdu. Tämän lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta säädetään myös sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Muutoksenhausta Oikeusrekisterikeskuksen perintäpyynnön toimeenpanosta antamaan päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

38 §

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Työsuojeluviranomainen määrää laiminlyöntimaksun. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva lähettäminen on päättynyt.

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen laiminlyöntimaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

23.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 9 §:n ja 9 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lain 5 luvun 5 §:n 3 momentti, 8 luvun 9 § ja 9 luvun 4 §:n 3 momentti

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

5 §

Luotettavuus

— —

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

— —

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

9 §

Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

9 luku

Erinäiset säännökset

4 §

Muutoksenhaku

— —

Valvontaviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää tai muualla laissa toisin säädetä. Uhkasakon, rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

24.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 20 §:n 1 momentti, 43 a §, 73 §:n 2 momentti ja 74 §

20 §

Oikeus saada tietoja sakko- ja rikosrekisteristä

Finanssivalvonnalla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen valvottavan tai tämän lain 5 §:n 24 kohdassa tarkoitetun muun finanssimarkkinoilla toimivan omistajan, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai palveluksessa olevan laissa säädetyn luotettavuuden selvittämiseksi.

— —

43 a §

Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

73 §

Muutoksenhaku

— —

Finanssivalvonnan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos päätöksestä valitetaan, päätöstä noudatetaan toistaiseksi, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päätä tai asiasta muualla laissa toisin säädetä. Uhkasakon, rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

— —

74 §

Maksujen täytäntöönpano

Tämän lain nojalla määrätty toimenpidemaksu korkoineen saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

25.

Laki

tietosuojalain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 §:n 6 momentti ja 25 §:n 3 momentti

24 §

Hallinnollinen seuraamusmaksu

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

25 §

Muutoksenhaku

— —

Tietosuojavaltuutetun tai apulaistietosuojavaltuutetun päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
kumotaan lain 16 §
muutetaan 15 § ja 17 §

15 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrää keskusrikospoliisin päällikkö tai hänen määräämänsä virkamies. Maksu on määrättävä viimeistään kahden vuoden kuluessa 13 §:n 1 momentissa tarkoitetusta lentoliikenteen harjoittajan rikkomuksesta.

17 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano ja muutoksenhaku

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Lentoliikenteen harjoittajan kuulemista ja seuraamusmaksun määräämispäätöstä sekä päätöksen täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot voidaan tehdä kenelle tahansa kyseisen lentoliikenteen harjoittajan palveluksessa olevalle ilma-aluksen päällikölle, ellei liikenteen harjoittajalla ole Suomessa nimettyä edustajaa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 21 §:n 3 momentti
muutetaan 24 §

24 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

28.

Laki

päästökauppalain 69 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 69 §

69 §

Ylitysmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn ylitysmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

29.

Laki

tilintarkastuslain 10 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 10 luvun 6 §:n 3 momentti
muutetaan 6 §:n 2 momentti

10 luku

Seuraamukset

6 §

Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen ja täytäntöönpano

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki

julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 107 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 107 §

107 §

Päätösten täytäntöönpano

Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 96 §:n 1 momentin 4, 5 ja 7 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen nojalla. Markkinaoikeuden 96 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla määräämän seuraamusmaksun ja 102 §:n nojalla tuomitseman uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 168 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 168 §

168 §

Päätösten täytäntöönpano

Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 154 §:n 1 momentin 4, 5 ja 7 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vasta, kun päätös on lainvoimainen. Markkinaoikeuden 154 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla määräämän seuraamusmaksun ja 161 §:n nojalla tuomitseman uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 16 §

16 §

Rikemaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

33.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 181 §:n 2 momenttin ja 183 §
muutetaan 181 §:n 2 ja 3 momentti ja 184 §

181 §

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen

— —

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu on määrättävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa 179 §:ssä tarkoitetusta liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuuden tai tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta.

— —

184 §

Täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

34.

Laki

eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 § sellaisena kuin se on laissa 1423/2019

17 §

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Energiaviraston tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Uhkasakon, laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

35.

Laki

biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lakiin uusi 16 a §

16 a §

Seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

36.

Laki

uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lakiin uusi 14 b §

14 b §

Seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

37.

Laki

elintarvikemarkkinalain 12 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 12 b §:n 2 ja 3 momentti

12 b §

Seuraamusmaksun määrääminen ja täytäntöönpano

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos hakemusta sen määräämiseksi ei ole tehty markkinaoikeudelle viiden vuoden kuluessa siitä, kun rikkomus päättyi.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

38.

Laki

työsopimuslain 11 a luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 11 a luvun 6 §:n 2 ja 3 momentti

11 a luku

Työnantajien yhteisvastuu palkattaessa laittomasti maassa oleskelevia työntekijöitä

6 §

Seuraamusmaksun määrääminen ja palauttamiskustannusten korvaaminen

— —

Seuraamusmaksua ei voida määrätä, jos seuraamusmaksun määräämistä koskevaa asiaa ei ole saatettu vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun työntekijän työsuhde on päättynyt. Palauttamiskustannukset vanhenevat viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona ne on määrätty.

Palauttamiskustannukset määrätään maksettavaksi valtiolle. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

39.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 7 §:n 2 momentti

7 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

40.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 59 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 59 §

59 §

Rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

41.

Laki

alkoholilain 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 71 §:n 4 momentti

71 §

Seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

42.

Laki

siemenlain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 35 §:n 2 ja 4 momentti

35 §

Seuraamusmaksu

— —

Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

43.

Laki

kasvinterveyslain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 26 §:n 2 ja 4 momentti

26 §

Hallinnollinen seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

44.

Laki

eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 10 §:n 4 momentti sekä 15 §:n 2 ja 4 momentti

10 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

— —

Ruokavirastolla ja Tullilla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 15 §:n mukaisen tuontivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten.

15 §

Tuontivalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

45.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 177 §
muutetaan 178 §

178 §

Liikennevirhemaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

46.

Laki

vesiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 129 §
muutetaan 130 §

130 §

Liikennevirhemaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

47.

Laki

ajoneuvolain 193 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 193 §:n 1 ja 4 momentti

193 §

Seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus

Liikenne- ja viestintävirasto määrää 189–192 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun. Jos seuraamusmaksu määrätään oikeushenkilölle, seuraamusmaksu voi olla suuruudeltaan enintään 30 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti oikeushenkilön edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta. Jos seuraamusmaksu määrätään luonnolliselle henkilölle, seuraamusmaksu voi olla enintään 3 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti hänelle viimeksi toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli viisi vuotta. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

48.

Laki

rehulain 51 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 42 §:n 3 momentti sekä 51 §:n 2 ja 4 momentti

42 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

— —

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 51 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei henkilöä ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.

51 §

Rehuvalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

49.

Laki

elintarvikelain 43 §:n ja 67 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 43 §:n 3 momentti sekä 67 §:n 2 ja 4 momentti

43 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

— —

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei henkilöä ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.

— —

67 §

Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

50.

Laki

eläintautilain 76 §:n ja 94 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 76 §:n 3 momentti sekä 94 a §:n 3 ja 5 momentti

76 §

Tiedonsaantioikeus

— —

Aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tämän lain 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä.

94 a §

Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Eläintautivalvonnan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn eläintautivalvonnan seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

51.

Laki

luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain 16 §:n ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 16 §:n 2 momentti sekä 38 §:n 2 ja 4 momentti

16 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

— —

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 38 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei toimijaa ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.

— —

38 §

Luomuvalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

52.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 16 ja 17 §
muutetaan 15 §

15 §

Öljynpäästömaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn öljynpäästömaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .
Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen öljypäästömaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

———

53.

Laki

tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 §:n 1 ja 3 momentti

10 §

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Aluehallintovirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia

ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen laiminlyöntimaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

———————

54.

Laki

ajokorttilain 93 ja 95 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 93 §:n 3 momentti ja 95 §:n 2 momentti

93 §

Ajokorttirikkomus

— —

Liikennevirhemaksun määräämisestä ja tiedoksiannosta säädetään tieliikennelaissa. Liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

95 §

Muutoksenhaku

— —

Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

55.

Laki

ylikuormamaksusta annetun lain 13 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 13 §
muutetaan 15 §:n 2 momentti

15 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn ylikuormamaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .
Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen ylikuormamaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

———————

56.

Laki

kilpailulain 44 a ja 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 44 a §:n 4 momentti ja 47 §

44 a §

Euroopan unionin jäsenvaltioiden rajat ylittävä täytäntöönpano

— —

Kun Kilpailu- ja kuluttajavirasto on hyväksynyt pyynnön täytäntöönpantavaksi, Oikeusrekisterikeskus huolehtii viivytyksettä pyynnössä mainitun toisessa jäsenvaltiossa annetun lainvoimaisen seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanosta ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään.

47 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain 12, 37 a §:n ja 47 a §:n nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Lisäksi 47 a §:ssa tarkoitetun seuraamusmaksun täytäntöönpanossa noudetaan, mitä mainitun pykälän 2–3 momentissa säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

57.

Laki

jätelain 133 ja 140 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 133 §:n 4 momentti
muutetaan 140 §

140 §

Laiminlyöntimaksun täytäntöönpano ja palauttaminen

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

58.

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 17 ja 20 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 20 a §:n 3 momentti
muutetaan 17 § ja 20 a §:ään 5 momentti

17 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrää Energiamarkkinaviraston kirjallisesta esityksestä markkinaoikeus.
Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

20 a §

Rikemaksu

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

59.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 335 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 335 §

335 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

60.

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 28 §:n 3 momentti, 36 §:n 2 momentti ja 37 §:n 2 momentti

28 §

Tiedonsaantioikeus

— —

Aluehallintovirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

37 §

Eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu

— —

Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta ja muutoksenhausta säädetään tieliikennelaissa (729/2018). Liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

61.

Laki

jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 11 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 11 ja 15 §

11 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi.

15 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

62.

Laki

lannoitelain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 37 §:n 2 ja 4 momentti

37 §

Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu

— —

Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Seuraamusmaksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

63.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 63 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lain 50 §:n 3 momentti sekä 63 a §:n 2 ja 4 momentti

50 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

— —

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 52 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

— —

63 a §

Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu

— —

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

— —

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

64.

Laki

avaruustoiminnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
kumotaan 21 §:n 3 momentti
muutetaan 21 §:n 7 momentti

21 §

Seuraamusmaksu

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

65.

Laki

verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan lain 7 §

7 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

66.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 144 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan lain 144 §

144 §

Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

67.

Laki

luotsauslain 70 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan lain 70 §:n 1 ja 4 momentti

70 §

Seuraamusmaksun määrääminen tai määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksun määrää Liikenne- ja viestintävirasto. Seuraamusmaksu määrätään esittelystä.

— —

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

68.

Laki

arpajaislain 62 h ja 62 k §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 62 h §:n 2 momentti
muutetaan 62 k §

62 k §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

69.

Laki

kaupparekisterilain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 27 §

27 §

Kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

70.

Laki

verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 29 §

29 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

71.

Laki

alusliikennepalvelulain 29 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 29 a §

29 a §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

72.

Laki

Suomen ja muiden pohjoismaiden yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 3 §

3 §

Tämän lain 1 §:ssä tarkoitetun tuomion tai päätöksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Sakkoa ei kuitenkaan ole täällä muunnettava vankeudeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

73.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 14 §:n 2 momentti

14 §

— —

Kun vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu omaisuus tai esine Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle. Tämän lain nojalla täytäntöönpantavan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

74.

Laki

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 8 §:n 3 momentti ja 11 §:n 3 momentti

8 §

Toimivaltainen käräjäoikeus

— —

Oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jollei käräjäoikeus toisin määrää.

11 §

Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen

— —

Käräjäoikeuden ja hovioikeuden päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

sakon täytäntöönpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 luku	1 luku
Yleiset säännökset	**Yleiset säännökset**
1 §	1 §
Lain soveltamisala	*Lain soveltamisala*
Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat *seuraamukset:* *1) rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu sakko sekä uhkasakko, yhteisösakko, rikesakko ja kurinpitosakko (sakko);* *2) kurinpitosakko, joksi poistumiskielto on sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 84 §:n 1 momentin nojalla tai aresti mainitun lain 85 §:n 1 momentin nojalla muunnettu;* *3) omaisuuteen tai rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;* *3 a) rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys;* *3 b) sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräys;* *4) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;* *5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;*	Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat *rikosoikeudelliset rangaistukset:* *1) rikesakko;* *2) sakko;* *3) yhteisösakko;* *4) kurinpitosakko.* Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat *rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset:* *1) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 8 luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;* *2) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95746/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 83 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu;* *3) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 38 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 40 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;*

Voimassa oleva laki

6) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;

6 a) rikosuhrimaksu;

7) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva valtion saaminen korvauksen saajalta;

8) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko;

9) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta «täytäntöönpanosta» ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (231/2007) tarkoitettu taloudellinen seuraamus, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (222/2008) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös sekä jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1805 ja jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta annetussa laissa (895/2020) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös;

10) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu taloudellista hallinnollista seuraamusta tai sakkoa koskeva päätös;

11) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 8 luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

12) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95746/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-

Ehdotus

4) lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain (657/2019) 13 §:ssä tarkoitettu lentoliikenteen harjoittajan seuraamusmaksu;

5) Finanssivalvonnan tai tuomioistuimen määräämä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020) tarkoitettu seuraamusmaksu;

6) elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 12 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

7) markkinaoikeuden määräämä arpajaislaissa (1047/2001) tarkoitettu seuraamusmaksu;

8) ulkomaalaislain (301/2004) 179 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu;

9) kaupparekisterilain (564/2023) 24 §:ssä tarkoitettu kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu ja 25 §:ssä tarkoitettu tilinpäätöksen myöhästymismaksu;

10) merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu;

11) tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;

12) työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

13) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;

14) kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;

15) yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

16) alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

17) siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

18) kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

19) eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15

asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 83 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu;

13) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 38 §:ssä tarkoitettu rikemaksu ja 40 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

14) lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain (657/2019) 13 §:ssä tarkoitettu lentoliikenteen harjoittajan seuraamusmaksu;

15) Finanssivalvonnan tai tuomioistuimen määräämä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020) tarkoitettu seuraamusmaksu;

16) elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 12 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu;

20) tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;

21) ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;

22) vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;

23) liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;

24) ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

25) rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu;

26) elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu;

27) eläintautilain (76/2021) 94 a §:ssä tarkoitettu eläintautivalvonnan seuraamusmaksu;

28) eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 36 §:ssä tarkoitettu eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ja 37 §:ssä tarkoitettu eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu;

29) luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 38 §:ssä tarkoitettu luomuvalvonnan seuraamusmaksu;

30) jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

31) lannoitelain (711/2022) 37 §:ssä tarkoitettu lannoitevalvonnan seuraamusmaksu;

32) eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 63 a §:ssä tarkoitettu sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu;

33) avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 21 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

34) verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain (99/2023) 4 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

Voimassa oleva laki

liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu sekä elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu.

Ehdotus

35) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) 141 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 142 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

36) luotsauslain (561/2023) 68 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

37) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 334 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

38) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 333 §:ssä tarkoitettu teleyrityksen seuraamusmaksu, 334 §:ssä tarkoitettu televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu ja 334 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

39) verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain (18/2024) 14–17 ja 20 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

40) alusliikennepalvelulain (623/2005) 29 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;

41) ylikuormamaksusta annetussa laissa (51/1982) tarkoitettu ylikuormamaksu;

42) kilpailulain (948/2011) 12, 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut;

43) jätelain (646/2011) 131 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;

44) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 20 a §:ssä tarkoitettu rikemaksu;

45) päästökauppalain (311/2011) 68 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu;

46) tilintarkastuslain (1141/2015) 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu,

47) julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 100 §:ssä seuraamusmaksu;

48) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 158 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

49) pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 12 §:ssä tarkoitettu rikemaksu;

50) eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain (170/2018) 15 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu ja 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

Voimassa oleva laki *Ehdotus*

51) biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain (418/2019) 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 14 §:ssä tarkoitettu virhemaksu;

52) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 11 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat *muut rahamääräiset seuraamukset, maksut ja korvaukset:*

1) rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;

2) uhkasakko;

3) rikosuhrimaksu;

4) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko;

5) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;

6) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;

7) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;

8) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva saatava korvauksen saajalta.

9) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (231/2007) tarkoitettu taloudellinen seuraamus, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (222/2008) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta

Voimassa oleva laki *Ehdotus*

annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1805 ja jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta annetussa laissa (895/2020) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 1 §:ssä tarkoitettu seuraamus ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 1 §:ssä tarkoitettu menettämisseuraamus;

10) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu taloudellista hallinnollista seuraamusta tai sakkoa koskeva päätös

11) kilpailulain 44 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätös.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat omaisuuteen kohdistuvat seuraamukset ja määräykset:

1) esineeseen kohdistuva menettämisseuraamus;

2) rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys;

3) sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoviestin hävittämismääräys.

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä määrätään sakon muuntorangaistus.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) seuraamuksella 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua rikosoikeudellista rangaistusta, 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua rangaistusluonteista hallinnollista seuraamusta, 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua muuta rahamääräistä seuraamusta, maksua ja korvausta, 1 §:n 4 momentissa tarkoitettua omaisuuteen kohdistuvaa seuraamusta ja määräystä ja 1

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	§:n 5 momentissa tarkoitettua sakon muuntorangaistusta; *2) saatavalla 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun rikosoikeudellisen rangaistuksen, 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen ja 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun muun rahamääräisen seuraamuksen, maksun ja korvauksen rahamäärää tai sen maksamatta olevaa osaa.*
3 §	3 §
Täytäntöönpanosta huolehtiminen ja valtion puhevallan käyttäminen	*Täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset*
Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia tässä laissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta ja käyttää *muutenkin* valtion puhevaltaa *Oikeusrekisterikeskuksen* täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa. *Valtion viranomainen, jonka tehtävänä on valvoa valtion etua asiassa, voi kuitenkin ottaa huolehtiakseen* valtiolle tai mainitulle viranomaiselle tuomittavan rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen korvauksen *perimisest*ä tässä laissa säädetyssä järjestyksessä *(itseperintä). Viranomaisesta* on tuolloin etsintäkuuluttamista lukuun ottamatta voimassa, mitä Oikeusrekisterikeskuksesta 2 luvussa säädetään.	*Oikeusrekisterikeskus vastaa* tässä laissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta ja käyttää valtion puhevaltaa täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa. *Kansaneläkelaitos, Tulli ja Verohallinto vastaavat 1 momentissa säädetystä poiketen* valtiolle tai mainitulle viranomaiselle tuomitun rikokseen perustuvan vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen korvauksen *täytäntöönpanosta*, *jos niiden tehtävänä on valvoa valtion etua asiassa. Kansaneläkelaitoksesta, Tullista ja Verohallinnosta* on tuolloin etsintäkuuluttamista lukuun ottamatta voimassa, mitä Oikeusrekisterikeskuksesta 2 luvussa säädetään.
4 §	4 §
Täytäntöönpanoilmoitukset	*Täytäntöönpanoilmoitukset*
Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavia seuraamuksia määräävän viranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan sekä Valtiokonttorin rikosvahinkolain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle.	*Tuomioistuimen ja muun viranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle ratkaisustaan, jolla se on määrännyt 1 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös ratkaisun muuttamisesta, poistamisesta tai kumoamisesta taikka siitä, jos ratkaisua ei muuteta muutoksenhakumenettelyssä. Tuomioistuimen ja muun viranomaisen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle tässä laissa tarkoitettua seuraamusta koskevasta täytäntöönpanon kieltämisestä tai*

Voimassa oleva laki

Oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan *merkitsemällä* sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. *Merkinnän tekemiseen* sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

Muun kuin oikeushallinnon viranomaisen ilmoituksen sisällöstä ja antamisajankohdasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus

Sakon, omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen ja rikosuhrimaksun täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) nojalla annetun sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, rangaistusmääräyksen sekä sakkomääräyksen tai rangaistusmääräyksen yhteydessä määrätyn rikosuhrimaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään mainitun lain 38 §:n 2 momentissa.

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 84 §:n 1 momentissa ja 85 §:n 1 momentissa tarkoitettu kurinpitosakko, joksi poistumiskielto tai aresti on muunnettu, on täytäntöönpanokelpoinen heti muuntamisen jälkeen.

Ehdotus

keskeyttämisestä. Oikeusministeriön on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, jos henkilö on kokonaan tai osittain armahdettu 1 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen seuraamuksen suorittamisesta.

Oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan *tallentamalla* sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietovarannon ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. *Tietojen tallentamisesta säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetussa laissa (955/2020).*

Muu kuin oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan tallentamalla sitä koskevat tiedot Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmään. Tietojärjestelmään tallennetaan täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa tuomioistuimen on tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetystä poiketen ilmoitettava ratkaisustaan Oikeusrekisterikeskuksen sijasta Kansaneläkelaitokselle, Tullille tai Verohallinnolle.

5 §

Seuraamusten täytäntöönpanokelpoisuus

Seuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä ilman aiheetonta viivytystä, kun ratkaisu, jolla seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

Poiketen 1 momentissa säädetystä:

1) rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus ja uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana;

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	2) eläinsuojelurikokseen liittyvän eläimen tuomitsemista valtiolle menetetyksi koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 17 luvun 23 a §:n 4 momentissa;
	3) tuomioistuimen antaman eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa;
	4) rikosvahinkolain 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikosvahinkolain 31 b §:ssä.
Rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta ja 1 §:n 4–6 kohdassa tarkoitettua korvausta koskeva lainvoimaa vailla oleva ratkaisu voidaan panna täytäntöön siten kuin ulosottolaissa (37/1895) säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta.	
Edellä 1 §:n 7 kohdassa tarkoitettujen saamisten täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään erikseen.	
Eläinsuojelurikokseen liittyvän eläimen tuomitsemista valtiolle menetetyksi koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 17 luvun 23 a §:n 4 momentissa. Tuomioistuimen antaman eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa. Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun tuomioistuimen antaman verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuuteen sovelletaan, mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään menettämisseuraamuksen määräävän ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta.	
	6 §
uusi	*Seuraamusten raukeaminen*
	Rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus, rikosuhrimaksu, oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 54 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko ja uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	raukeavat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä. Mainittu seuraamus raukeaa myös maksuvelvollisen kuollessa. *Raukeamisaika päättyy lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää edeltävän vuorokauden päättyessä.* *Jos ennen 1 momentissa tarkoitetun seuraamuksen raukeamista on toimitettu ulosmittaus tai se on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä, raukeaminen ei estä maksun saamista ulosmitatuista varoista.* *Rikesakon, sakon, yhteisösakon, kurinpitosakon, menettämisseuraamuksen, rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun eläimen tappamismääräyksen ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun verkkoviestin hävittämismääräyksen sekä oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi ja ulosottokaaren (705/2007) nojalla tuomitun uhkasakon raukeamisesta säädetään rikoslaissa (39/1889). Tämän lain 1 §:n 3 momentin 5–8 kohdassa tarkoitetun korvauksen vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).*
2 luku	2 luku
Saatavan täytäntöönpano	**Saatavan täytäntöönpano**
5 §	7 §
Maksutilaisuuden varaaminen	*Maksutilaisuuden varaaminen*
Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavan sakon ja muun rahamääräisen seuraamuksen (saatavan) ensimmäisenä asteena määräävän viranomaisen, itseperinnästä huolehtivan viranomaisen ja 1 §:n 7 kohdassa tarkoitettujen saamisten osalta Oikeusrekisterikeskuksen on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus maksaa rahamäärä heti. *Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen käyttämisen yhteydessä maksutilaisuuden varaa vaatimuksen antava virkamies.*	*Saatavan ensimmäisenä asteena maksettavaksi määränneen tuomioistuimen tai muun viranomaisen on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus saatavan maksamiseen. Maksutilaisuuden varaa kuitenkin Oikeusrekisterikeskus 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettua saatavaa täytäntöön pantaessa ja sakkovaatimuksen antava virkamies sakkovaatimuksen käyttämisen yhteydessä.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
11 §	
Maksuvelvolliselle annettavat tiedot	
Edellä 5 §:ssä tarkoitettua maksutilaisuutta varattaessa sekä 7 ja 10 §:ssä tarkoitettua maksukehotusta annettaessa maksuvelvolliselle on annettava tilisiirtolomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.	*Maksutilaisuus varataan liittämällä saatavaa koskevaan ratkaisuun tai vaatimukseen saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot. Ratkaisuun on myös liitettävä tieto siitä, että saatavan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä sen tultua täytäntöönpanokelpoiseksi.*
7 §	8 §
Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotus	*Oikeusrekisterikeskuksen maksukehotus*
Oikeusrekisterikeskuksen on tarkastettava, onko sen täytäntöön pantavana oleva saatava *maksettu ennakolta*. Jos saatava on kokonaan tai osittain maksamatta, Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista *hänen tiedossa olevaan osoitteeseensa lähetetyllä kehotuksella siinä asetetussa lyhyessä määräajassa suorittamaan maksamatta oleva rahamäärä.*	Oikeusrekisterikeskuksen on tarkastettava, onko sen täytäntöön pantavana oleva *täytäntöönpanokelpoinen* saatava maksettu. Jos saatava on kokonaan tai osittain maksamatta, Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista suorittamaan maksamatta oleva rahamäärä *asettamassaan, vähintään 14 päivän määräajassa.*
Maksukehotusta ei tarvitse lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon *johdosta* tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos *ulosottotoimin tapahtuva* täytäntöönpano saattaisi vaarantua.	Maksukehotusta ei tarvitse lähettää, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon *vuoksi* tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos täytäntöönpano saattaisi vaarantua. *Oikeusrekisterikeskuksen on liitettävä maksukehotukseen saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot sekä tiedot toimenpiteistä, joihin voidaan ryhtyä, jos maksuvelvollinen ei maksa saatavaa vapaaehtoisesti.*
11 §	
Maksuvelvolliselle annettavat tiedot	
	Tiedoista säädetään 7 ja 8 §:ssä.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Edellä 5 §:ssä tarkoitettua maksutilaisuutta varattaessa sekä 7 ja 10 §:ssä tarkoitettua maksukehotusta annettaessa maksuvelvolliselle on annettava tilisiirtolomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.	
	9 §
	Määräajan antaminen saatavan maksamiseen
Uusi pykälä kolmen kuukauden määräajan antamisesta maksamiseen.	*Oikeusrekisterikeskus voi maksuvelvollisen hakemuksesta antaa saatavan maksamiseksi enintään kolmen kuukauden määräajan, jos maksuvelvollinen todennäköisesti maksaa saatavan määräajan kuluessa.* *Määräaikaa ei saa antaa, jos täytäntöön pantavana on uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko. Määräaikaa annettaessa on huolehdittava siitä, ettei saatava raukea tai vanhene.*
14 §	10 §
Maksuajan myöntäminen	*Maksuajan myöntäminen*
Kun maksuvelvollinen ei sairauden, työttömyyden, asevelvollisuuden suorittamisen tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene ilman kohtuutonta haittaa heti suorittamaan tässä laissa tarkoitettua saatavaa, voidaan hänelle myöntää maksuaikaa koko rahamäärälle tai sen osalle enintään vuodeksi. Erittäin painavista syistä maksuaikaa voidaan myöntää pitemmäksikin aikaa. Maksuaikaa ei saa myöntää, *jos on aihetta olettaa, ettei maksuvelvollinen maksuajan myöntämisestä huolimatta täytä suoritusvelvollisuuttaan täysimääräisesti.* *Maksuaikaa myönnettäessä voidaan asettaa suoritusvelvollisuutta koskevia ehtoja.*	*Oikeusrekisterikeskus voi maksuvelvollisen hakemuksesta myöntää saatavalle maksuaikaa enintään vuoden, jos maksuvelvollinen ei henkilökohtaisten olosuhteidensa tai terveydentilansa vuoksi kykene ilman maksuaikaa maksamaan saatavaa ja jos maksuvelvollinen todennäköisesti maksaa saatavan maksuajan kuluessa.* Erittäin painavista syistä maksuaikaa voidaan myöntää pitemmäksikin aikaa. Maksuaikaa ei saa myöntää, *jos täytäntöön pantavana on uhkasakkolain nojalla tuomittu uhkasakko. Maksuaikaa myönnettäessä on huolehdittava siitä, ettei saatava raukea tai vanhene.* *Maksuaikaa myönnettäessä maksuvelvolliselle laaditaan maksusuunnitelma. Maksuvelvollisen on noudatettava maksusuunnitelmaa.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
15 §	11 §
Maksuajan myöntämismenettely	*Hakemuksen vaikutus täytäntöönpanoon*
Maksuajan myöntää pyynnöstä ulosottoperinnässä olevissa asioissa ulosottomies ja muissa asioissa Oikeusrekisterikeskus. Maksuvelvollisen on maksuaikaa pyytäessään annettava asian ratkaisemista varten tarvittavat tiedot ja selvitykset. Ulosottomiehen on pyynnöstä annettava Oikeusrekisterikeskukselle sen päätöksentekoa varten tarvitsemat tiedot.	*Maksamisen määräaikaa tai maksuaikaa koskevan hakemuksen vireilletulo ei keskeytä saatavan täytäntöönpanoa, ellei Oikeusrekisterikeskus päätä täytäntöönpanon keskeyttämisestä hakemuksen käsittelyn ajaksi.*
16 §	
Maksusuunnitelma	
Vuotta pitemmän maksuajan ehdoksi on maksuaikaa koskevassa päätöksessä asetettava suorituksen tapahtuminen maksusuunnitelman mukaan. *Jos maksuvelvollisella jo muuten on ulosottoasioita varten maksusuunnitelma, tämän lain mukainen maksusuunnitelma voidaan sisällyttää siihen.*	Sääntely muissa pykälissä.
17 §	12 §
Maksuaikaa koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen	*Maksuaikaa koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen*
Maksuaikaa koskevan päätöksen tehnyt viranomainen voi muuttaa maksuaikaa koskevaa päätöstä tai peruuttaa sen, jos maksuvelvollinen laiminlyö maksuajan myöntämistä koskevaan päätökseen sisältyvän ehdon täyttämisen, jos on käynyt ilmeiseksi, ettei maksuvelvollinen tule täyttämään ehtoa tai kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan, tai jos muuttamiseen tai peruuttamiseen on muu erityinen syy. *Maksuaikaa koskevan päätöksen muuttamista ja peruuttamista tarkoittavan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 15 §:ssä säädettyä menettelyä. Päätös voidaan peruuttaa maksuvelvollista kuulematta, jos*	*Oikeusrekisterikeskus voi muuttaa maksamisen määräaikaa tai maksuaikaa koskevaa päätöstä tai peruuttaa sen, jos:* *1) maksuvelvollinen ei noudata maksusuunnitelmaa tai ei muuten kykene täyttämään maksuvelvollisuuttaan;* *2) maksamisen määräajan tai maksuajan myöntämisen edellytyksiä ei enää muutoin ole.* *Jos päätös peruutetaan 1 momentin 1 kohdan nojalla, se voidaan tehdä maksuvelvollista kuulematta.*

Voimassa oleva laki

sellaisesta mahdollisuudesta on ilmoitettu hänelle päätöksessä.

6 §

Oikeus saatavan maksamiseen

Maksuvelvollisella on oikeus *suorittaa sakko jo ennen seuraamusta koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemista. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä rikkomuksesta epäillyllä on oikeus suorittaa menetetyksi vaadittu rahamäärä, kun sakkovaatimus tai rangaistusvaatimus on annettu hänelle tiedoksi.*

Maksaminen ei estä maksuvelvollista hakemasta muutosta siihen ratkaisuun, jolla kysymyksessä oleva seuraamus on määrätty, taikka vastustamasta sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 luvussa tarkoitettua rikesakkomääräystä.

Suoritetusta maksusta huolimatta täytäntöönpano maksettua rahamäärää vastaavalta osalta katsotaan päättyneeksi vasta, kun ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.

12 §

Saatavan maksaminen

Maksuvelvollisen on saatavan maksamisen yhteydessä ilmoitettava hänelle saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten annetut tiedot. Saatava voidaan suorittaa pankkiin, ulosottomiehelle ja vankeudeksi muunnettavissa olevien sakkojen osalta muullekin 25 §:n 1 momentin mukaiselle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle tämän tavoittaessa maksuvelvollisen. Myös saatavan osasuoritus on otettava vastaan.

Haastamiseen oikeutetun virkamiehen on annettava käteissuorituksesta maksajalle sellainen kuitti, josta säädetään valtion perimiskuitista annetussa asetuksessa (468/1978).

Maksujen tallettamisesta ja tilittämisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

13 §

Saatavan maksaminen

Saatava maksetaan valtiolle. Maksuvelvollisella on oikeus *maksaa saatava seuraamuksen määräämistä koskevan ratkaisun antamisesta alkaen. Saatavan maksaminen ennen seuraamuksen määräämistä koskevan ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemista ei estä maksuvelvollista hakemasta muutosta ratkaisuun.*

Maksuvelvollinen voi maksaa saatavan 6 tai 7 §:ssä tarkoitetulle tilille tai käteissuorituksena ulosottomiehelle. Maksuvelvollinen voi maksaa vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon tai uhkasakon käteissuorituksena muullekin 25 §:n 1 momentin mukaiselle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle tämän tavoittaessa maksuvelvollisen. Myös saatavan osasuoritus on otettava vastaan. *Käteissuorituksen vastaan ottaneen virkamiehen on annettava käteissuorituksesta maksajalle kuitti. Käteissuoritus on tilitettävä Oikeusrekisterikeskukselle ilman aiheetonta viivästystä.*

Maksuvelvollisen on saatavan maksamisen yhteydessä ilmoitettava saatavan maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten annetut tiedot.

Voimassa oleva laki

8 §

Ulosoton hakeminen

Oikeusrekisterikeskuksen on haettava ulosottoa, jos maksukehotusta ei lähetetä tai jos *lähetetty maksukehotus ei ole johtanut saatavan maksamiseen*.

9 §

Ulosottolain soveltaminen

Saatavaa koskevassa ulosottotoimin tapahtuvassa täytäntöönpanossa on soveltuvin osin noudatettava ulosottolain säännöksiä maksuvelvoitteen täytäntöönpanosta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

10 §

Ulosottomiehen maksukehotus ja ilmoitusvelvollisuus

Tässä laissa tarkoitetun saatavaa koskevan asian saavuttua ulosottomiehelle hänen on kehotettava maksuvelvollista täyttämään maksuvelvollisuutensa lyhyessä määräajassa. Maksukehotusta ei tarvitse antaa, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon johdosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos täytäntöönpano saattaisi vaarantua.

Ehdotus

14 §

Ulosoton hakeminen

Oikeusrekisterikeskuksen on haettava ulosottoa, jos maksukehotusta ei lähetetä tai *jos saatavaa ei ole maksettu 8 tai 9 §:ssä tarkoitetussa määräajassa taikka 10 §:ssä tarkoitetussa maksuajassa.*

15 §

Ulosottokaaren soveltaminen

Saatavan ulosottotoimin tapahtuvasta täytäntöönpanosta säädetään ulosottokaaressa (705/2007). Saatavan täytäntöönpanokelpoisuuteen ja raukeamiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain ja rikoslain 8 luvun säännöksiä.

Ulosottokaaren 3 luvun 33 §:n mukaisessa vireilletuloilmoituksessa on ulosottokaaressa säädetyn lisäksi ilmoitettava, että jollei vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa tai uhkasakkoa saada ulosottotoiminkaan perityksi, maksuvelvollinen tullaan haastamaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Ulosottokaaren 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetun maksuajan myöntäminen ei edellytä hakijan suostumusta.

Pykälä kumotaan.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Maksukehotusta annettaessa maksuvelvolliselle on ilmoitettava, että saatava, jollei sitä vapaaehtoisesti suoriteta, voidaan periä häneltä ulosottotoimin ja että, jollei vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa saada ulosottotoiminkaan perityksi, maksuvelvollinen tullaan haastamaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Maksuvelvolliselle on myös ilmoitettava mahdollisuudesta saada pyynnöstä maksuaikaa.	
13 §	16 §
Maksujen kohdentaminen	*Maksujen kohdentaminen*
Kun maksuvelvollisen maksamat varat eivät riitä kaikkien häneltä samalla kertaa tässä laissa säädetyssä järjestyksessä ulosottotoimin perittävien saatavien suorittamiseksi, kertyneet varat on käytettävä ensin vankeudeksi muunnettavissa olevan «sakon» maksamiseen. Kohdentamista suoritettaessa maksu on lisäksi osoitettava niin, että useasta muunnettavasta sakosta tai muusta saatavasta maksu ensin kohdennetaan aikaisemmin määrätylle.	Kun maksuvelvollisen maksamat varat eivät riitä kaikkien häneltä samalla kertaa tässä laissa säädetyssä järjestyksessä ulosottotoimin perittävien saatavien suorittamiseksi, kertyneet varat on käytettävä ensin vankeudeksi muunnettavissa olevan sakon *ja uhkasakon* maksamiseen. Kohdentamista suoritettaessa maksu on lisäksi osoitettava niin, että useasta muunnettavasta sakosta tai muusta saatavasta maksu ensin kohdennetaan aikaisemmin määrätylle.
19 §	17 §
Etsintäkuuluttaminen	*Etsintäkuuluttaminen*
Oikeusrekisterikeskuksen on etsintäkuulutettava maksuvelvollinen, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa ei saada ulosottotoimin perittyä hänen omaisuudestaan ja jos hänen olinpaikkansa on tuntematon tai hänen voidaan olettaa pakoilevan perintätoimenpiteitä. Etsintäkuuluttaminen käsittää *poliisimieheen kohdistetun* poliisin tietojärjestelmään toimitetun kehotuksen periä maksuvelvollisen tavatessaan 1 momentissa tarkoitettu saatava tai haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Etsintäkuulutuksessa on mainittava saatavan maksamista ja maksusuorituksen tilittämistä varten tarvittavat tiedot sekä toimenpiteen syy, pyydetyt toimenpiteet,	Oikeusrekisterikeskuksen on etsintäkuulutettava maksuvelvollinen, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa *tai uhkasakkoa* ei saada ulosottotoimin perittyä hänen omaisuudestaan ja jos hänen olinpaikkansa on tuntematon tai hänen voidaan olettaa pakoilevan perintätoimenpiteitä. Etsintäkuuluttaminen käsittää poliisin tietojärjestelmään toimitetun kehotuksen periä maksuvelvollisen tavatessaan 1 momentissa tarkoitettu saatava tai haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Etsintäkuulutuksessa on mainittava saatavan maksamista ja maksusuorituksen tilittämistä varten tarvittavat tiedot sekä toimenpiteen syy, pyydetyt toimenpiteet, kuuluttava viranomainen, kuulutuksen

Voimassa oleva laki

kuuluttava viranomainen, kuulutuksen vanhentumisajankohta ja muut kuulutuksen valvonnassa tarvittavat tiedot.

Etsintäkuuluttamiseen voidaan ryhtyä ilman ulosottomiehen antamaa estetodistusta, jos Oikeusrekisterikeskuksen käytettävissä olevien tietojen mukaan maksuvelvollinen on vailla vakinaista asunto-osoitetta, asuu ulkomailla tai jos ulosottomiehen mahdollisuuksia tavoittaa maksuvelvollinen voidaan muista vastaavista syistä pitää huonoina.

20 §

Etsintäkuulutuksen peruuttaminen ja oikaiseminen

Etsintäkuulutus on peruutettava, jos täytäntöönpano on päättynyt, jos maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin tai jos haastamiselle taikka muuntorangaistuksen määräämiselle on laissa säädetty este. Jos etsintäkuulutukseen sisältyvissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, kuulutus on oikaistava.

Etsintäkuulutuksen peruuttamista varten on maksun vastaanottajan viivytyksettä ilmoitettava maksusta Oikeusrekisterikeskukselle.

21 §

Täytäntöönpanosta luopuminen

Oikeusrekisterikeskus saa luopua tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavan vähäisen saatavan, saatavan vähäisen maksamatta olevan osan taikka kauan tuloksettomassa perinnässä olleen saatavan tai sen osan täytäntöönpanosta siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

22 §

Rahamäärän palauttaminen

Jos saatavan maksamiseksi suoritettu rahamäärä on kokonaan tai osaksi maksettava maksuvelvolliselle takaisin ylemmän

Ehdotus

vanhentumisajankohta ja muut kuulutuksen valvonnassa tarvittavat tiedot.

Etsintäkuuluttamiseen voidaan ryhtyä ilman ulosottomiehen antamaa estetodistusta, jos Oikeusrekisterikeskuksen käytettävissä olevien tietojen mukaan maksuvelvollinen on vailla vakinaista asunto-osoitetta, asuu ulkomailla tai jos ulosottomiehen mahdollisuuksia tavoittaa maksuvelvollinen voidaan muista vastaavista syistä pitää huonoina.

18 §

Etsintäkuulutuksen peruuttaminen ja oikaiseminen

Etsintäkuulutus on peruutettava, jos täytäntöönpano on päättynyt, jos maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin tai jos haastamiselle taikka muuntorangaistuksen määräämiselle on laissa säädetty este. Jos etsintäkuulutukseen sisältyvissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, kuulutus on oikaistava.

Etsintäkuulutuksen peruuttamista varten on maksun vastaanottajan viivytyksettä ilmoitettava maksusta Oikeusrekisterikeskukselle.

19 §

Täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen

Oikeusrekisterikeskus saa keskeyttää tässä luvussa tarkoitetut täytäntöönpanotoimet, jos:

1) saatava on enintään 10 euroa tai

2) saatava on enintään 500 euroa ja on kulunut yli viisi vuotta saatavan täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisesta.

20 §

Rahamäärän palauttaminen

Jos saatavan maksamiseksi suoritettu rahamäärä on kokonaan tai osaksi maksettava maksuvelvolliselle takaisin ylemmän

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
tuomioistuimen lainvoimaiseksi tulleen ratkaisun johdosta tai muusta syystä, rahamäärän vastaanottaneen viranomaisen on palautettava rahamäärä ja maksettava *sille korkoa kuusi prosenttia vuodessa suorituspäivästä takaisinmaksupäivään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että palautusta tai korkoa ei makseta, jos se on säädettyä rahamäärää pienempi.*	tuomioistuimen lainvoimaiseksi tulleen ratkaisun johdosta tai muusta syystä, rahamäärän vastaanottaneen viranomaisen on palautettava rahamäärä ja maksettava sille korkoa, *joka on kutakin kalenterivuotta edeltävänä puolivuotiskautena voimassa oleva korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko korotettuna kahdella prosenttiyksiköllä* vuodessa suorituspäivästä takaisinmaksupäivään. *Palautusta tai korkoa ei makseta, jos se on enintään 10 euroa.*
23 §	21 §
Kuittaaminen	*Kuittaaminen*
Jos sillä viranomaisella, jonka olisi palautettava varoja maksuvelvolliselle, on täytäntöön pantavana häntä koskeva muu saatava, palautettava rahamäärä ja sille tuleva korko saadaan kuitata saatavan suoritukseksi. Kuittaamisesta on ilmoitettava maksuvelvolliselle.	Jos sillä viranomaisella, jonka olisi palautettava varoja maksuvelvolliselle, on täytäntöön pantavana häntä koskeva muu saatava, palautettava rahamäärä ja sille tuleva korko saadaan kuitata saatavan suoritukseksi. Kuittaamisesta on ilmoitettava maksuvelvolliselle. *Kuittaamiseen saadaan käyttää myös varoja, jotka olisi suoritettava maksuvelvolliselle tämän lain 41 §:n ja 49 §:n tai rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin perusteella.*
	22 §
uusi säännös täytäntöönpanon päättymisestä	*Saatavan täytäntöönpanon päättyminen*
	Saatavan täytäntöönpano päättyy, kun: *1) saatava on maksettu ja sen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi;* *2) saatavan täytäntöönpanokelpoisuus on rauennut ja mahdollisesti ulosmitatut varat on käytetty saatavan maksamiseen; tai* *3) täytäntöönpanon päättymiseen on muu laissa säädetty peruste.*
18 §	23 §
Muutoksenhakukielto ja maksuaikaa koskevan asian saattaminen uuteen käsittelyyn	*Muutoksenhaku*
	Tässä luvussa tarkoitettuun Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Maksuaikaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. *Maksuvelvollinen voi aikaisemman päätöksen estämättä pyytää uudelleen maksuaikaa. Sellaisen asian käsittelyssä noudatetaan 15 §:ssä säädettyä menettelyä.*	*Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).* *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).* *Oikaisuvaatimus tai valitus maksamisen määräajan antamista koskevaan päätökseen tai maksuaikaa koskevaan päätökseen taikka päätökseen näiden päätösten peruuttamisesta tai muuttamisesta ei keskeytä saatavan täytäntöönpanoa.*
3 luku	3 luku
Muuntorangaistus	**Sakon muuntorangaistuksen määrääminen**
24 §	24 §
Muuntorangaistusmenettelyyn ryhtyminen	*Muuntorangaistusmenettelyyn ryhtyminen*
Maksuvelvollinen on haastettava muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, jos *vankeudeksi muunnettavissa olevaa täytäntöönpanokelpoista sakkoa ei saada täysimääräisesti häneltä perittyä eikä ilmene syytä jatkaa kysymyksessä olevan seuraamuksen perintää.* *Haastamista ei saa suorittaa, jos maksuvelvollinen on suorittamassa asevelvollisuutta, on reservin kertausharjoituksessa tai palvelemassa aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä taikka jos hänelle on myönnetty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukainen velkajärjestely.*	Maksuvelvollinen on haastettava muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, *jos täytäntöönpanokelpoinen sakko tai uhkasakko voidaan rikoslain 2 a luvun 4 §:n nojalla muuntaa vankeudeksi.* *Muuntorangaistuksen määräämisestä ja täytäntöönpanosta yksityishenkilön velkajärjestelyn aikana säädetään yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993).* *Muuntorangaistusmenettelyssä noudatetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia jäljempänä 25 ja 26 §:ssä, 27 §:n 1 momentissa sekä 28 ja 29 §:ssä säädetyin poikkeuksin.*
25 §	25 §
Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin	*Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin*
Maksuvelvollisen kutsuu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan	Maksuvelvollisen kutsuu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
oikeudenkäyntiin haastemieslain (505/1986) 1 tai 6 §:ssä mainittu virkamies antamallaan haasteella.	oikeudenkäyntiin haastemieslain (505/1986) 1 tai 6 §:ssä mainittu virkamies antamallaan haasteella.
Haasteessa maksuvelvollinen kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä ja ilmoitetaan käsittelyajankohta ja -paikka. Haastetulle on haastamisen yhteydessä ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voi toimittaa kirjallisen vastineensa tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä.	*Haasteessa maksuvelvolliselle ilmoitetaan tiedot:* *1) siitä, että hänet kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä;* *2) muuntorangaistusvaatimuksen perusteena olevista maksamattomista sakoista ja uhkasakoista;* *3) käsittelyajankohdasta- ja paikasta;* *4) siitä, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta;* *5) siitä, että hän voi toimittaa kirjallisen vastineen tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä;* *6) mahdollisuudesta maksaa sakko tai uhkasakko ennen oikeudenkäyntiä;* *7) sakon tai uhkasakon maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tilitiedot ja muut tiedot.*
Haastamisesta on maksuvelvolliselle annettava vahvistetun kaavan mukaiselle lomakkeelle laadittu haastetodistus, joka sisältää myös tiedot maksamatta olevista sakoista.	3 momentti kumotaan
26 §	26 §
Käsittelypäivän määrääminen	*Käsittelypäivän määrääminen*
Asian käsittelypäivä on määrättävä siten, että maksuvelvolliselle jää ennen oikeudenkäyntiä vähintään kuukausi aikaa maksaa muunnettavana oleva sakko.	Asian käsittelypäivä on määrättävä siten, että maksuvelvolliselle jää ennen oikeudenkäyntiä vähintään kuukausi aikaa maksaa muunnettavana oleva sakko *tai uhkasakko*.
Jos maksuvelvollinen on jo haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, hänet saadaan muusta sakosta haastaa samaan oikeudenkäyntiin 1 momentissa mainittua lyhyemmälläkin ajalla. Oikeudenkäynnissä läsnä olevaan maksuvelvolliseen voidaan ilman haastamistakin kohdistaa vaatimus muuntorangaistuksen määräämisestä.	Jos maksuvelvollinen on jo haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin, hänet saadaan muusta sakosta haastaa samaan oikeudenkäyntiin 1 momentissa mainittua lyhyemmälläkin ajalla. Oikeudenkäynnissä läsnä olevaan maksuvelvolliseen voidaan ilman haastamistakin kohdistaa vaatimus muuntorangaistuksen määräämisestä.
27 §	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Maksutilaisuuden varaaminen	pykälä kumotaan
Maksuvelvolliselle on haastettaessa ilmoitettava mahdollisuudesta maksamalla suorittaa se sakko, josta hänet haastetaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Hänelle on tilisiirtolomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla annettava sakon maksamista ja maksusuorituksen oikeaa kohdentamista varten tarvittavat tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tiedot on annettava myös siinä tapauksessa, että haastamiselle on laissa säädetty este.	
28 §	27 §
Muuntorangaistusvaatimuksesta luopuminen	*Syyttäjän muuntorangaistusvaatimus*
Syyttäjä saa jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman sakon sijaan, jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon: *1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;* *2) sakotetun osallistuminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteisiin; tai* *3) sakotetulle muusta rikoksesta tuomittu vankeusrangaistus tai yhdyskuntaseuraamus.* *Syyttäjä voi rikoslain 2 a luvun 7 §:ssä tai lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain (619/1996) 26 §:ssä mainituilla perusteilla jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jollei tärkeä yleinen etu muuta vaadi.*	*Syyttäjä esittää käräjäoikeudelle vaatimuksen maksamattoman sakon tai uhkasakon muuntamisesta vankeudeksi, kun maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin.* *Syyttäjä voi jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman sakon sijaan, jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon:* *1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;* *2) sakotetun osallistuminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteisiin; tai* *3) sakotetulle muusta rikoksesta tuomittu vankeusrangaistus tai yhdyskuntaseuraamus.* *Syyttäjä voi jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon:* *1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;* *2) sakotetulle tuomittu rangaistus samassa oikeudenkäynnissä, jossa uhkasakko on tuomittu.*
	3 momentti kumotaan

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Jos syyttäjä on päättänyt jättää vaatimatta muuntorangaistusta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.	4 momentti kumotaan
Valtakunnansyyttäjällä on oikeus ottaa asia uudelleen ratkaistavaksi siten kuin siitä erikseen säädetään.	
29 §	28 §
Alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin ja sen kokoonpano	*Alueellisesti toimivaltainen käräjäoikeus ja sen kokoonpano*
Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään maksuvelvollisen asumis- tai tapaamispaikan käräjäoikeudessa.	Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään maksuvelvollisen asumis- tai tapaamispaikan käräjäoikeudessa.
Muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa käräjäoikeus on päätösvaltainen *myös,* kun siinä on yksin puheenjohtaja.	Muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.
30 §	29 §
Asian käsittely tuomioistuimessa	*Asian käsittely tuomioistuimessa*
Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään rikosasioiden oikeudenkäynnistä voimassa olevassa järjestyksessä, jollei jäljempänä toisin säädetä.	*Muuntorangaistuksen määräämistä koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa suullisessa pääkäsittelyssä. Maksuvelvollisen on saavuttava käräjäoikeuden suulliseen pääkäsittelyyn, jos hän haluaa tulla kuulluksi. Jos maksuvelvollinen on laillista estettä ilmoittamatta poissa, asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Maksuvelvollinen voi ennen asian käsittelyä toimittaa kirjallisen vastineen käräjäoikeudelle.*
Muuntorangaistusvaatimuksen esittää syyttäjä. Sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianosainen muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen käräjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.	*Sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianosainen muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen käräjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.*
Maksuvelvollisen on saavuttava tuomioistuimen käsittelyyn, jos hän haluaa tulla	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
kuulluksi. Jos maksuvelvollinen on laillista estettä ilmoittamatta poissa, asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Maksuvelvollinen voi ennen asian käsittelyä toimittaa kirjallisen vastineen tuomioistuimen kansliaan. Jos tuomioistuin harkitsee sen soveliaaksi, asian käsittelyssä voidaan käyttää teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.	
30 a §	
Ulosottomieheltä hankittava selvitys	Pykälä kumotaan
Syyttäjän on aiheen ilmetessä omasta aloitteestaan tai tuomioistuimen pyynnöstä hankittava ulosottomieheltä selvitys maksuvelvollisen taloudellisesta asemasta.	
Ulosottomiehen on toimitettava syyttäjälle ulosottolain 1 luvun 33 §:n 1 momentissa tarkoitetut asianhallintatiedot sekä 3 luvun 69 §:n ja 70 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti ne maksuvelvollisen taloudellista asemaa koskevat tiedot, jotka lain mukaan saadaan luovuttaa syyttäjälle sakon muuntorangaistuksen määräämistä varten.	
31 §	30 §
Tuomioistuinkäsittelyn lykkääminen	*Tuomioistuinkäsittelyn lykkääminen*
Tuomioistuin voi lykätä muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian:	Tuomioistuin voi lykätä muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian:
1) sakon maksutilanteen selvittämistä varten; tai	1) sakon maksutilanteen selvittämistä varten; tai
2) maksuvelvollisen heikon taloudellisen aseman ja siihen johtaneiden syiden taikka muiden rikoslain 2 a luvun 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 7 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen seikkojen selvittämistä varten.	*2) rikoslain 2 a luvun 6 §:ssä tai 7 §:ssä tarkoitettujen seikkojen selvittämistä varten.*
Käsittelyn tultua lykätyksi 1 *momentin 2 kohdassa tarkoitetun syyn vuoksi* tuomioistuimen on ilmoitettava maksuvelvolliselle uusi käsittelyajankohta ja uhka poissaolon varalta. Ilmoittamista käsittelystä poissa olleelle maksuvelvolliselle ei tarvitse tehdä, jos asiaa lykätään maksutilanteen selvittämistä varten.	Käsittelyn tultua lykätyksi 1 *momentin nojalla* tuomioistuimen on ilmoitettava maksuvelvolliselle uusi käsittelyajankohta ja uhka poissaolon varalta. Ilmoittamista käsittelystä poissa olleelle maksuvelvolliselle ei tarvitse tehdä, jos asiaa lykätään maksutilanteen selvittämistä varten.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
32 §	31 §
Tuomioistuimen ratkaisu	*Tuomioistuimen ratkaisu*
Käräjäoikeuden ratkaisu muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa on päätös, jonka tulee sisältää myös tarpeelliset tiedot käsittelystä, asianosaisista, vaatimuksista, vastauksista, todistelusta ja tuomioistuimen toimenpiteistä. Päätöksessä voidaan selostus muunnettavana olevista sakoista korvata luettelolla.	*Tuomioistuimen ratkaisu muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa asiassa on päätös.*
Tuomioistuimen on ilmoitettava muuntorangaistuksen määräämistä koskevasta ratkaisustaan Oikeusrekisterikeskukselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.	*Tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisustaan Oikeusrekisterikeskukselle säädetään 4 §:ssä.*
33 §	32 §
Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen	*Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen*
Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen määränneen käräjäoikeuden on syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksesta oikaistava päätös maksamatta olevaa määrää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudeksi muunnetuista sakoista. Jos muutoksenhakutuomioistuin on jo ratkaissut muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.	Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen määränneen käräjäoikeuden on syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksesta oikaistava päätös maksamatta olevaa määrää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudeksi muunnetuista sakoista. Jos muutoksenhakutuomioistuin on jo ratkaissut muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.
34 §	33 §
Tuomioistuimen ratkaisun vaikutus perintään	*Tuomioistuimen tai syyttäjän ratkaisun vaikutus* ***täytäntöönpanoon***
Muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen vankeudeksi muunnetun sakon perimistä *ulosottotoimin ei saa jatkaa. Jos muuntorangaistusta ei ole määrätty, perimistä jatketaan.*	Muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen vankeudeksi muunnetun sakon *tai uhkasakon täytäntöönpanoa ei saa jatkaa ulosottomenettelyssä.* *Jos syyttäjä jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä 27 §:n 2 tai 3*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	momentin nojalla tai tuomioistuin jättää sakon tai uhkasakon muuntamatta rikoslain 2 a luvun 6 tai 7 §:n nojalla, täytäntöönpanoa jatketaan 2 luvussa säädetyssä menettelyssä. Tällaiseen sakkoon tai uhkasakkoon tuomittua ei saa haastaa uudelleen muuntorangaistusmenettelyyn.
35 §	34 §
Vankeudeksi muunnetun sakon maksaminen	*Vankeudeksi muunnetun sakon maksaminen*
Muuntorangaistus raukeaa, jos muuntorangaistukseen tuomittu ennen muuntorangaistuksen suorittamisen aloittamista maksaa muunnetuista sakoista suorittamatta olevan rahamäärän kokonaan. Jos täytäntöön pantavana on useita muuntorangaistuksia, tuomitulla on oikeus maksaa sakkonsa kokonaan yhdenkin muuntorangaistuksen osalta, jolloin se muuntorangaistus raukeaa.	Muuntorangaistus raukeaa, jos muuntorangaistukseen tuomittu ennen muuntorangaistuksen suorittamisen aloittamista maksaa muunnetuista sakoista suorittamatta olevan rahamäärän kokonaan. Jos täytäntöön pantavana on useita muuntorangaistuksia, tuomitulla on oikeus maksaa sakkonsa kokonaan yhdenkin muuntorangaistuksen osalta, jolloin se muuntorangaistus raukeaa. *Muunnetun sakon tai uhkasakon maksamisesta vankilassa säädetään vankeuslain (767/2005) 2 luvun 7 §:ssä.*
36 §	35 §
Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen	*Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen*
Kun muuntorangaistuksen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi tai pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio, Oikeusrekisterikeskuksen on lähetettävä maksuvelvolliselle 7 §:ssä tarkoitettu maksukehotus. Ennen muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymistä Oikeusrekisterikeskus voi myöntää maksuvelvolliselle maksuaikaa enintään kuusi kuukautta noudattaen, mitä 14–18 §:ssä säädetään.	Kun muuntorangaistuksen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi tai pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio, Oikeusrekisterikeskuksen on lähetettävä maksuvelvolliselle *ilmoitus muuntorangaistuksesta noudattaen, mitä 8 §:ssä säädetään maksukehotuksesta.* Ennen muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymistä Oikeusrekisterikeskus voi myöntää maksuvelvolliselle maksuaikaa enintään kuusi kuukautta noudattaen, mitä *10–12 §:ssä* säädetään.
Jos maksuvelvollinen ei täytä maksuvelvollisuutta kokonaisuudessaan 1 momentissa tarkoitetussa *maksukehotuksessa* asetetussa määräajassa tai 1 momentin nojalla myönnetyn maksuajan kuluessa,	*Oikeusrekisterikeskuksen on ilman aiheetonta viivästystä haettava Rikosseuraamuslaitokselta muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa, j*os maksuvelvollinen ei täytä maksuvelvollisuutta kokonaisuudessaan 1 momentissa

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Oikeusrekisterikeskuksen on haettava muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa sen paikkakunnan ulosottomieheltä, jossa muuntorangaistukseen tuomittu asuu tai oleskelee. Ulosottomiehen on huolehdittava siitä, että tuomittu toimitetaan rangaistuslaitokseen. Oikeusrekisterikeskuksen on palautettava osittain suoritettu maksu maksuvelvolliselle siten kuin 22 §:ssä säädetään. *Etsintäkuuluttamisesta sekä etsintäkuulutuksen peruuttamisesta ja oikaisemisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään.*	tarkoitetussa *ilmoituksessa* asetetussa määräajassa tai 1 momentin nojalla myönnetyn maksuajan kuluessa. *Oikeusrekisterikeskuksen on kehotettava maksuvelvollista ottamaan yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen muuntorangaistuksen täytäntöön panemiseksi. Rikosseuraamuslaitoksen on ryhdyttävä muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon siten kuin vankeuslain 2 luvussa säädetään.* *Jos Oikeusrekisterikeskus on hakenut muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa Rikosseuraamuslaitokselta, sen on palautettava osittain suoritettu maksu maksuvelvolliselle siten kuin 20 §:ssä säädetään. Palautettavalle rahamäärälle ei kuitenkaan makseta 22 §:ssä tarkoitettua korkoa.*
37 § *Muuntorangaistuksen täytäntöönpanon lykkääminen* *Ulosottomiehen on ennen täytäntöönpanoa tiedusteltava muuntorangaistukseen tuomitulta, onko hän suorittamassa asevelvollisuutta, reservin kertausharjoituksessa tai palvelemassa aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä taikka onko hänelle myönnetty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukainen velkajärjestely. Sama tiedusteluvelvollisuus on poliisimiehellä, joka tapaa sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten etsintäkuulutetun henkilön.* *Jos etsintäkuulutuksen perusteella tavattu tuomittu ilmoittaa pyytävänsä lykkäystä tai on hoidettavana päihdehuollon laitoksessa, poliisimiehen on otettava viivytyksettä yhteyttä ulosottomieheen.* *Muuntorangaistuksen täytäntöönpanon lykkäämisestä muissa tapauksissa säädetään erikseen.*	Pykälä kumotaan
4 luku	4 luku
Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano	**Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano**
38 §	36 §

Voimassa oleva laki

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan 2 luvun säännöksiä *saatavan täytäntöönpanosta siltä osin kuin menetetyksi tuomittu rahamäärä ei ole poliisiviranomaisen hallussa ja tässä luvussa ei toisin säädetä.*

— — — — — — — — — — — — — — — — —

41 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon hakeminen

Oikeusrekisterikeskuksen tulee hakea menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa valtioneuvoston asetuksessa säädettävällä tavalla siltä poliisilaitokselta, jonka hallussa menetetyksi tuomittu omaisuus on tai jonka toimialueella omaisuus muuten on.

38 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

Kun omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemista koskeva ratkaisu on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, omaisuus on asianomaisen valtion viranomaisen määräyksen mukaisesti otettava valtion käyttöön, myytävä tai hävitettävä (täytäntöönpanotoimi). Menettämisseuraamuksen panee täytäntöön poliisilaitos. Täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta omaisuuden haltuun ottamisesta on laadittava pöytäkirja noudattaen soveltuvin osin pakkokeinolain (806/2011) 7 luvun 12 §:ää. (22.7.2011/816)

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Tullirikosasiassa ja rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa määrätyn menettämisseuraamuksen «täytäntöönpanosta» on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. (19.9.2014/756)

Ehdotus

Rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

Rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan tämän lain 2 luvun säännöksiä. *Takavarikoituun rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovelletaan kuitenkin tämän luvun esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevia säännöksiä.*

37 §

Muun menettämisseuraamuksen täytäntöönpano

Oikeusrekisterikeskuksen on haettava esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen, verkkoviestin hävittämismääräyksen ja eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanoa 2 momentissa tarkoitetulta viranomaiselta (täytäntöönpanosta vastaava viranomainen), kun seuraamus on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi.

Ulosottolaitos huolehtii kiinteään omaisuuteen, kiinnityskelpoiseen alukseen, ilma-alukseen tai autoon, huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavan osakeyhtiön osakkeeseen tai muuhun arvopaperiin kohdistuvan menettämisseuraamuksen sekä verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta. Poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos huolehtivat muun esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta kunkin viranomaisen tutkimissa rikosasioissa. Poliisi huolehtii eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanosta.

Tässä pykälässä tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa sovelletaan 38–50 §:ää. Ulosottolaitoksen täytäntöön panemissa asioissa sovelletaan lisäksi ulosottokaaren säännöksiä. Menetetyksi tuomitun esineen tullaukseen sovelletaan lisäksi tullilain 80 §:n 2 momenttia, 82 §:n 3 momenttia ja 84 §:ää.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
39 §	38 §
Kiireelliset toimenpiteet	***Esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ennen tuomion täytäntöönpanokelpoisuutta***
Jos menetetyksi tuomittu omaisuus on helposti pilaantuvaa, arvoltaan nopeasti alenevaa tai huomattavia hoitokustannuksia aiheuttavaa tai jos muut vastaavat syyt edellyttävät kiireellisiä toimenpiteitä, voidaan täytäntöönpanotoimesta määrätä, vaikka menettämisseuraamusta koskeva ratkaisu ei olekaan täytäntöönpanokelpoinen.	*Menetetyksi tuomittua esinettä hallussaan pitävä viranomainen voi ryhtyä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon, vaikka menettämisseuraamusta koskeva ratkaisu ei ole täytäntöönpanokelpoinen, jos esine on helposti pilaantuva, pian häviävä tai arvoltaan nopeasti aleneva taikka siitä aiheutuu huomattavia säilytys- tai hoitokustannuksia.*
40 §	39 §
Myöhemmän ratkaisun vaikutus menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon	*Myöhemmän ratkaisun vaikutus menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon*
Kun on pantu täytäntöön lainvoimaa vailla oleva ratkaisu *omaisuuden tai rahamäärän valtiolle menettämisestä,* täytäntöönpano ei myöhemmin annetun ratkaisun vuoksi peräydy ennen sen lainvoimaiseksi tulemista.	*Jos esineeseen kohdistuva menettämisseuraamus on* pantu täytäntöön lainvoimaa vailla olevan ratkaisun *perusteella,* täytäntöönpano ei myöhemmin annetun ratkaisun vuoksi peräydy ennen sen lainvoimaiseksi tulemista.
43 §	40 §
Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvioiminen	*Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvioiminen*
Valtiolle menetetyksi tuomittu *omaisuus* on arvioitava ennen kuin täytäntöönpanotoimeen ryhdytään, jos *ratkaisu omaisuuden menettämisestä* ei ole tullut lainvoimaiseksi tai kysymys on kolmannen henkilön oikeudesta ja jos kummassakaan tapauksessa ei asianomaisen viranomaisen ja omaisuuden omistajan tai kolmannen henkilön kesken ole sovittu omaisuuden arvosta.	Valtiolle menetetyksi tuomittu *esine, hävitettäväksi määrätty verkkoviesti tai tapettavaksi määrätty eläin* on arvioitava ennen kuin täytäntöönpanotoimeen ryhdytään, jos *asiaa koskeva* ratkaisu ei ole tullut lainvoimaiseksi tai kysymys on kolmannen henkilön oikeudesta ja jos kummassakaan tapauksessa ei asianomaisen viranomaisen ja omaisuuden omistajan tai kolmannen henkilön kesken ole sovittu *esineen, verkkoviestin tai eläimen* arvosta.
Arvioimismenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.	Arvioinnista on laadittava pöytäkirja.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
45 §	41 §
Menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen hylkääminen	*Menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen hylkääminen*
Jos tuomioistuin on lainvoimaisella tuomiolla hylännyt *omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevan vaatimuksen, omaisuus on pyynnöstä* palautettava omistajalle tai sille, jolla siihen muuten on oikeus. *Asianomaisella on oikeus saada omaisuudesta korvaus, jos sen palauttaminen ei täytäntöönpanotoimen suorittamisen tai muun syyn vuoksi ole enää mahdollista. Oikeusrekisterikeskus vahvistaa 43 §:n mukaiseen arvioon perustuen kirjallisesta hakemuksesta korvauksen ja suorittaa sen asianomaiselle.*	Jos tuomioistuin on lainvoimaisella tuomiolla hylännyt *esineeseen kohdistuvaa menettämisseuraamusta tai eläimen tappamismääräystä* koskevan vaatimuksen, *esine tai eläin* on palautettava omistajalle tai sille, jolla siihen muuten on oikeus.
Korvausta koskevaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus ajaa kannetta kantajan kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanne on *puhevallan menettämisen uhalla* saatettava vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Oikeusrekisterikeskuksen vahvistama korvaus on suoritettu asianomaiselle. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa Oikeusrekisterikeskus.	*Asianomaisella on oikeus saada esineestä tai eläimestä korvaus, jos sen palauttaminen ei täytäntöönpanotoimen suorittamisen tai muun syyn vuoksi ole enää mahdollista. Oikeusrekisterikeskus tekee päätöksen korvauksesta ja suorittaa valtion varoista korvauksen asianomaiselle.* Korvausta koskevaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus ajaa kannetta kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa tai Helsingin käräjäoikeudessa. Kanne on saatettava vireille *30 päivän* kuluessa *siitä, kun asiaa koskeva päätös on annettu hakijalle tiedoksi*. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa Oikeusrekisterikeskus.
42 §	42 §
Menetetyksi tuomitusta omaisuudesta määrääminen	*Täytäntöönpanotoimet*
Menetetyksi tuomittua omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista määrää Poliisihallitus, joka voi oikeuttaa poliisilaitoksen määräämään toimenpiteistä. Tulli määrää tullirikosasiassa ja rajavartiolaitoksen esikunta rajavartiolaitoksen tutkimassa rikosasiassa menetetyksi tuomitun omaisuuden täytäntöönpanotoimista.	*Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voi myydä menetetyksi tuomitun esineen. Esine voidaan hävittää, jos sitä ei voida myydä sen käyttöä tai myyntiä rajoittavan lainsäädännön tai muun esineen laatuun liittyvän syyn vuoksi taikka jos sen myynti on muusta syystä epätarkoituksenmukaista. Esine voidaan myös ottaa valtion käyttöön, jos se on perusteltua koulutusta, tutkimusta tai*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Täytäntöönpanotoimesta määrääminen käsittää mainittujen toimenpiteiden edellytyksistä ja menettelytavoista määräämisen siltä osin kuin lailla ei toisin säädetä.	*museotoimintaa varten taikka muusta vastaavasta syystä.* *Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voi myydä menetetyksi tuomitun eläimen. Eläin voidaan myös luovuttaa muutoin tai lopettaa, jos eläimen rahallinen arvo on vähäinen tai jos myyminen on muusta syystä epätarkoituksenmukaista. Tapettavaksi määrätty eläin on lopetettava. Eläimen lopettamisesta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023). Kunnaneläinlääkärin antamasta virka-avusta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetun lain 90 §:n 2 momentissa.* *Hävitettäväksi määrätty verkkoviesti on hävitettävä tuomioistuimen määräyksen mukaisesti.* *Valtio ei vastaa tämän lain nojalla myydyn tai muutoin luovutetun esineen tai eläimen puutteista tai virheistä eikä muistakaan ominaisuuksista.*
	43 §
	Esineen haltuunotto ja säilyttäminen
uusi pykälä	*Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen ottaa menetettäväksi tuomitun esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen haltuunsa. Jollei siitä aiheudu tuomitulle tuntuvaa haittaa, esine voidaan jättää lukittuun tilaan tai lukittuina tuomitun luokse. Jollei ilmeistä hukkaamis- tai rikoksen jatkamisvaaraa ole, esine tai eläin voidaan myös jättää tuomitun haltuun.* *Myös sivullisen hallussa oleva, menetettäväksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin tulee ottaa viranomaisen haltuun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten, tai kieltää sivullista luovuttamasta esinettä edelleen. Viranomainen voi myös sopia sivullisen kanssa esineen tai eläimen säilyttämisestä.* *Viranomaisen tulee ottaa haltuunsa myös tuomitulle kuuluvat asiakirjat, joista käy ilmi omistusoikeus menetettäväksi tuomittuun esineeseen tai tapettavaksi määrättyyn eläimeen sekä kirjalliset panttikirjat ja muut vastaavat menetettäväksi tuomittua omaisuutta koskevat asiakirjat.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Täytäntöönpanoa varten tapahtuva haltuun ottaminen on kirjattava.
	44 §
	Esineen etsiminen asunnosta tai muista tiloista
uusi pykälä	*Täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies saa etsiä menetetyksi tuomittua esinettä tai tapettavaksi määrättyä eläintä tuomitulle kuuluvista tai hänen käytössään olevista tiloista 43 §:ssä tarkoitettua haltuun ottamista varten. Etsintä saadaan tehdä myös sivulliselle kuuluvissa tai hänen käytössään olevissa tiloissa, jos on aihetta olettaa, että menetetyksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin on siellä.* *Tuomitulle kuuluvassa tai hänen käytössään olevassa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa etsintä saadaan tehdä vain, jos on perusteltua aihetta olettaa, että menetetyksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin on siellä. Mitä tässä säädetään tuomitusta, koskee myös sivullista, jos on erittäin painava peruste olettaa, että sivullisen asunnossa on menetetyksi tuomittu esine tai tapettavaksi määrätty eläin. Tuomitulle tai sivulliselle on ennen etsintää varattava tilaisuus luovuttaa esine tai eläin, jollei välittömiä etsimistoimia voida pitää välttämättöminä.*
	45 §
	Esineen etsiminen henkilön hallusta
uusi pykälä	*Täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies saa kehottaa tuomittua luovuttamaan yllään tai vaatteissaan olevan menetetyksi tuomitun esineen. Jollei kehotusta noudateta, virkamies saa ottaa esineen haltuunsa, jos hän tietää tai on perusteltua aihetta olettaa, että menetetyksi tuomittu esine on tuomitun yllä tai*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	vaatteissa, ja haltuun ottaminen voi tapahtua puuttumatta loukkaavalla tavalla tuomitun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. *Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös menetetyksi tuomittua esinettä, jonka täytäntöönpanotehtävää suorittava virkamies tietää olevan sivullisen yllä tai vaatteissa.*
	46 §
uusi pykälä	*Voimakeinot* *Ulosottolaitoksen, poliisin, Tullin tai Rajavartiolaitoksen virkamiehen on menetetyksi tuomitun esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen haltuun ottamiseksi tarvittaessa avata tai avauttaa lukkoja ja ovia sekä käyttää muita vastaavia voimakeinoja siinä määrin kuin niitä voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää perusteltuina. Asianomaiselle on kuitenkin varattava tilaisuus toimia itse, jollei täytäntöönpano sen vuoksi vaarannu.* *Täytäntöönpanotehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus käyttää täytäntöönpanotehtävän suorittamiseksi voimakeinoja siten kuin kutakin viranomaista koskevassa lainsäädännössä säädetään.*
45 a §	
Eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpano *Poliisilaitos panee täytäntöön rikoslain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun eläimen tappamismääräyksen.* *Poliisin on pyydettävä eläinsuojelulain (247/1996) 36 §:ssä tarkoitetulta eläinlääkäriltä virka-apua eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpanemiseksi, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta painavasta syystä muuta johdu.* *Täytäntöönpanossa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään omaisuutta koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta.*	Pykälien sisältö siirretty muihin pykäliin.
45 b §	

Voimassa oleva laki

Verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen täytäntöönpano

Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun verkkoviestin poistamis- ja hävittämismääräyksen panee täytäntöön ulosottomies ulosottokaaressa (705/2007) säädetyssä järjestyksessä.

44 §

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoltua täytäntöönpano on keskeytettävä sen jälkeen, kun omaisuus on otettu valtion haltuun. Täytäntöönpanoa on jatkettava, jos asianomaiselle poliisilaitokselle ei neljän kuukauden kuluessa haltuunottamisesta toimiteta todistusta siitä, että täytäntöönpanon raukeamista koskeva asia on rikoslain 8 luvun *15 §:n* mukaisesti saatettu käräjäoikeuden ratkaistavaksi, tai jos raukeamista koskeva hakemus on lainvoimaisesti hylätty.

Jos haltuun otettu omaisuus on sellaista kuin 39 §:ssä säädetään, täytäntöönpanoa on 1 momentin estämättä jatkettava omaisuuden arvioimisen jälkeen.

uusi pykälä

Ehdotus

47 §

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon

Menettämisseuraamukseen tuomitun kuoltua täytäntöönpano on keskeytettävä sen jälkeen, kun *esine* on otettu valtion haltuun. Täytäntöönpanoa on jatkettava, jos *täytäntöönpanosta vastaavalle viranomaiselle* ei neljän kuukauden kuluessa haltuunottamisesta toimiteta todistusta siitä, että täytäntöönpanon raukeamista koskeva asia on rikoslain *8 luvun 16 §:n* mukaisesti saatettu käräjäoikeuden ratkaistavaksi, tai jos raukeamista koskeva hakemus on lainvoimaisesti hylätty.

Täytäntöönpanoa on 1 momentin estämättä jatkettava *esineen* arvioimisen jälkeen, *jos täytäntöönpanoon sovelletaan 38 §:ää,*

48 §

Esineen myynti

Menetetyksi tuomittu esine voidaan myydä julkisella huutokaupalla taikka muulla tavalla, kuten toimeksiannolla tai vähittäin.

Myynnissä tulee pyrkiä hyvään tulokseen. Myyntitavan valinnassa tulee ottaa huomioon saatavissa oleva kauppahinta, myynti- ja säilytyskustannukset ja myynnin vaatima aika.

Myynti tulee suorittaa ilman aiheetonta viivytystä.

49 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
uusi pykälä	*Pantti- ja vakuusoikeudet*
	Ennen esineeseen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen tulee selvittää asianomaiseen rekisteriin kirjatut pantti- ja vakuusoikeudet ja erityiset oikeudet, jos myytävänä on esine, johon saattaa kohdistua kirjattu oikeus, sekä vastaavat rekisteriin kirjaamattomat oikeudet, jos on todennäköistä, että esineeseen kohdistuu tällainen oikeus.
	Panttioikeuden tai muun vakuusoikeuden rikoslain 10 luvun 4, 5 tai 5 a §:ssä tarkoitettuun, menetetyksi tuomittuun esineeseen saanut saa maksun sen arvosta saamisen erääntymisestä riippumatta siinä järjestyksessä kuin 50 §:ssä säädetään.
	Mainittu oikeus raukeaa, jos havaitaan, että oikeus on saatu vilpillisessä mielessä. Päätöksen oikeuden raukeamisesta tekee täytäntöönpanosta vastaava viranomainen.
	Raukeamista koskeva päätös on tehtävä kirjallisesti. Päätöstä koskeva asia voidaan kanteesta käsitellä tuomioistuimessa riita-asiana Helsingin käräjäoikeudessa tai kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa täytäntöönpanosta vastaava viranomainen.
	Raukeamispäätöstä koskeva kanne on nostettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, muutoin pantti- tai muu vakuusoikeus raukeaa. Täytäntöönpanoviranomainen voi kirjallisesta hakemuksesta pidentää määräaikaa, jos siihen on hyväksyttävä syy. Määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.
	50 §
	Varojen tilittäminen
uusi pykälä	*Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaava viranomainen tilittää esineen mahdollisesta myynnistä saadut varat Oikeusrekisterikeskukselle.*
	Ennen varojen tilitystä Oikeusrekisterikeskukselle varoista saadaan vähentää esineen

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	säilytyksestä ja myynnistä aiheutuneet kustannukset. *Jos esineeseen on kohdistunut 49 §:ssä tarkoitettu oikeus, täytäntöönpanoviranomainen tilittää maksun mainitun oikeuden haltijalle 2 momentissa tarkoitettujen vähennysten jälkeen.*
	51 §
uusi pykälä	*Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon päättyminen* *Edellä 37 §:ssä tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpano päättyy, kun:* *1) täytäntöönpanotoimet on suoritettu loppuun, mahdollinen myyntitulo on tilitetty Oikeusrekisterikeskukselle ja menettämisseuraamuksen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi;* *2) menettämisseuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuus on rauennut; tai* *3) täytäntöönpanon päättymiseen on muu laissa säädetty peruste.*
5 luku	5 luku
Sakkorekisteri	**Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmä**
46 §	52 §
Sakkorekisterin käyttötarkoitus ja rekisterin tietojen käsittely	*Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmä ja rekisterit*
Oikeusrekisterikeskus (rekisterinpitäjä) ylläpitää sakkorekisteriä, jota pidetään ja käytetään tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavien asioiden täytäntöönpanoa varten.	*Oikeusrekisterikeskus pitää täytäntöönpanotietojärjestelmää ja siihen kuuluvia sakkorekisteriä ja hallinnollisten seuraamusten rekisteriä. Sakkorekisteriin sisältyvät tiedot tämän lain 1 §:n 1 momentissa, 3 momentin 1, 3, 5 ja 7–9 kohdassa sekä 4 ja 5 momentissa tarkoitetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista ja hallinnollisten seuraamusten rekisteriin tiedot tämän lain 1 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 2, 4, 6, 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuista muista seuraamuksista. Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin rekisterinpitäjä on Oikeusrekisterikeskus.*

Voimassa oleva laki

Sen lisäksi, mitä tässä tai muussa laissa säädetään, *oikeudesta saada tieto viranomaisen julkisista asiakirjoista sekä viranomaisen vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä muusta henkilötietojen käsittelystä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018) sekä henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018).*

Ehdotus

Sen lisäksi, mitä tässä tai muussa laissa säädetään:

1) oikeudesta saada tieto viranomaisen julkisista asiakirjoista sekä viranomaisen vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999);

2) muusta tiedonhallinnasta säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa (906/2019);

3) muusta henkilötietojen käsittelystä sakkorekisterissä säädetään henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018);

4) muusta henkilötietojen käsittelystä hallinnollisten seuraamusten rekisterissä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018).

47 §

Sakkorekisterin sisältämät tiedot

Sakkorekisteri *sisältää täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten seuraavat* tiedot:

1) seuraamuksen kohteena olevan *henkilön tunniste- ja yhteystiedot henkilötunnus mukaan lukien;*

2) seuraamuksen *laatu ja määrä;*

3) *suoritetut täytäntöönpanotoimet ja niiden aika;*

53 §

Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämät tiedot

Sakkorekisteri *ja hallinnollisten seuraamusten rekisteri sisältävät seuraamusten täytäntöönpanoa ja korvausasioiden käsittelyä varten* tiedot:

1) seuraamuksen kohteena olevan *luonnollisen henkilön nimestä, henkilön yksilöintiin tarvittavasta tunnuksesta ja muusta välttämättömästä yksilöintitiedosta taikka oikeushenkilön nimestä ja yritys- ja yhteisötunnuksesta sekä tarvittavista luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yhteystiedoista;*

2) seuraamuksen *määräämisestä ja sisällöstä sekä muusta seuraamuksen yksilöinnistä;*

3) seuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta, täytäntöönpanon alkamisesta ja

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	päättymisestä sekä suoritetuista täytäntöönpanotoimista;
4) *kertyneet rahamäärät;*	4) *seuraamuksen täytäntöönpanossa kertyneistä rahamääristä;*
5) täytäntöönpanon esteet;	5) *seuraamuksen* täytäntöönpanon esteistä;
6) *muut täytäntöönpanotehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot.*	6) *armahduksesta;*
	7) seuraamuksen täytäntöönpanon kannalta välttämättömistä muista kuin 1–6 kohdassa tarkoitetuista tiedoista.
	54 §
	Terveystietojen käsittely
uusi pykälä	*Oikeusrekisterikeskus saa käsitellä sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämiä rekisteröidyn terveyttä koskevia tietoja vain, jos käsittely on välttämätöntä yksittäisen seuraamuksen täytäntöönpanossa tai korvausasian käsittelyssä.*
	55 §
	Tietojen käsittely muuhun kuin niiden keräämis- ja tallentamistarkoitukseen
uusi pykälä	*Oikeusrekisterikeskus saa käsitellä sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin sisältämiä tietoja muuhun kuin niiden alkuperäiseen keräämis- ja tallentamistarkoitukseen, jos se on välttämätöntä laillisuusvalvontatehtävässä taikka seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvän valvonnan tai täytäntöönpanotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi.* *Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa myös käyttää, jos se on välttämätöntä Oikeusrekisterikeskuksen henkilöstön koulutuksen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Tällöin tiedoista poistetaan henkilön yksilöinnin mahdollistavat tiedot.*
48 §	56 §
Rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeus	*Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeus*
Rekisterinpitäjällä on sakkorekisterin ylläpitämiseksi ja lainmukaisten täytäntöönpanotehtävien hoitamista varten oikeus saada	*Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
luonnollisen henkilön nimeä, henkilötunnusta, osoitetta ja kuolemaa koskevat ja muut vastaavat täytäntöönpanoa varten tarvittavat henkilön tavoittamiseen liittyvät tiedot väestötietojärjestelmästä ja oikeushenkilöä koskevat vastaavat tiedot asianomaisilta rekisteriviranomaisilta.	*toiselta viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä seuraamuksen täytäntöönpanoa ja korvausasian käsittelyä tai rekisteriin merkinnän tekemistä varten seuraavasti:* *1) väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, yksilöintiin tarvittavasta tunnuksesta, yhteystiedoista, kuolemasta ja muista yksilöintitiedoista sekä oikeushenkilöä koskevat vastaavat tiedot asianomaisilta rekisteriviranomaisilta;* *2) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintajärjestelmästä tiedot oikeusasian vaiheesta ja ratkaisusta;* *3) poliisin henkilörekistereistä tiedot seuraamuksen määräämistä koskevasta ratkaisusta ja seuraamuksen määräämistä koskevan asian vaiheesta sekä poliisin suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;* *4) Tullin henkilörekistereistä tiedot seuraamuksen määräämistä koskevasta ratkaisusta ja seuraamuksen määräämistä koskevan asian vaiheesta sekä Tullin suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;* *5) Rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tiedot seuraamuksen määräämistä koskevasta ratkaisusta ja seuraamuksen määräämistä koskevan asian vaiheesta sekä Rajavartiolaitoksen suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;* *6) Rikosseuraamuslaitoksen rikosseuraamusrekisteristä tiedot rikoksista ja tuomioista sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta ja päättymisestä, tiedot vangin ja tutkintavangin sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vangille ja tutkintavangille maksetusta käyttörahasta, toimintarahasta ja palkasta sekä siitä tehtävistä pidätyksistä sekä tiedot Rikosseuraamuslaitoksen suorittamista toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;* *7) ulosoton ulosottorekisteristä tiedot seuraamuksen täytäntöönpanon vaiheesta ja ulosoton toimenpiteistä seuraamuksen täytäntöönpanossa;*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8) Valtiokonttorilta tiedot tämän lain 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitetun rikosvahinkolakiin perustuvan korvausasian käsittelyä ja täytäntöönpanoa varten;

9) verottajalta tiedot tässä laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöön panemiseksi seuraamukseen tuomitun kuoltua;

10) muilta viranomaisilta tiedot seuraamuksen määräämisestä ja seuraamusta koskevan asian vaiheesta.

50 §

Sakkorekisterin tietojen salassapito ja luovuttaminen

Sakkorekisterin sisältämät rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyvät tiedot on pidettävä salassa. Mainittujen tietojen käsittelyssä rekisterinpitäjän on noudatettava erityistä huolellisuutta sekä varmistettava rekisterin teknisen ja organisatorisen suojaustason riittävyys.

Oikeusrekisterikeskus saa salassapitovelvollisuuden estämättä pyynnöstä luovuttaa tietoja niille, joiden oikeudesta mainittujen tietojen saamiseen säädetään erikseen lailla. Tietoja ei saa luovuttaa enää sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun julistamisesta tai antamisesta.

Oikeusrekisterikeskus saa lisäksi luovuttaa salassa pidettäviä tietoja tämän lain mukaisten täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten ulosotto-, poliisi- ja

57 §

Sakkorekisterin ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään Oikeusrekisterikeskus saa salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä ja oma-aloitteisesti luovuttaa 47 §:ssä tarkoitettuja tietoja seuraavasti:

1) poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle, puolustusvoimille, syyttäjälle, tuomioistuimelle, Rikosseuraamuslaitokselle ja muulle rikosasioiden tietosuojalaissa tarkoitetulle toimivaltaiselle viranomaiselle täytäntöönpanotehtävien suorittamista, sakon muuntorangaistuksen määräämistä tai korvausasian käsittelyä varten välttämättömät tiedot;

2) Ulosottolaitokselle ja 25 §:n 1 momentissa tarkoitetulle haastamiseen oikeutetulle virkamiehelle tämän lain mukaisten täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten välttämättömät tiedot;

3) Valtiokonttorille tämän lain 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitetun rikosvahinkolakiin perustuvan korvausasian käsittelyä varten välttämättömät tiedot;

4) oikeusministeriölle armahdusasioiden esittelyä varten välttämättömät tiedot;

5) muille tahoille, joiden oikeudesta mainittujen tietojen saamiseen säädetään erikseen lailla.

Tämän pykälän 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei saa luovuttaa enää sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
vankeinhoitoviranomaisille sekä 25 §:n 1 momentin mukaisille haastamiseen oikeutetuille virkamiehille.	*lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisen viranomaisratkaisun julistamisesta tai antamisesta.*
	58 §
	Tietojen luovuttaminen muihin valtioihin
uusi pykälä	*Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä ja oma-aloitteisesti luovuttaa sakkorekisteristä ja hallinnollisten seuraamusten rekisteristä seuraamuksen täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot edellä 1 §:n 3 momentin 9–11 kohdassa tarkoitetuissa laeissa säädetylle muun valtion viranomaiselle.*
52 §	59 §
Tietojen poistaminen sakkorekisteristä	*Tietojen poistaminen*
Sakkorekisterin sisältämät tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskevan tässä laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpano on päättynyt.	Sakkorekisterin *ja hallinnollisten seuraamusten rekisterin* sisältämät tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskevan tässä laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpano on päättynyt. *Armahduspäätös ei vaikuta sakkorekisterin merkintöjen poistamiseen.*
uusi pykälä	60 §
	Tietojen arkistointi
	Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaissa (831/1994).
	61 §
uusi pykälä	*Rangaistussäännös*
	Rangaistus tietosuojarikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 9 §:ssä.
56 §	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Itseperintään liittyvä tuomioistuinmenettely	Pykälä kumotaan tai kumoutuu, jos annetaan kokonaan uusi laki.
Jos valtion viranomainen ottaa huolehtiakseen sille tuomittavan vahingonkorvauksen tai oikeudenkäyntikulujen korvauksen perimisestä, siitä on ennen oikeudenkäynnin päättymistä ilmoitettava asianmukaisella tavalla rikosasiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsittelevälle tuomioistuimelle. Jos korvausvaatimus hylätään alemmassa tuomioistuimessa, ilmoitus voidaan tehdä muutoksenhakutuomioistuimelle. Ilmoitusta ei voida tehdä enää myöhemmin.	
Tuomioistuimen on tarvittaessa otettava selvää, periikö oikeudenkäynnissä valtion puhevaltaa käyttävä viranomainen korvauksen itse, ja ratkaisussaan mainittava tuomioistuimelle tehdystä itseperintäilmoituksesta.	
6 luku	6 luku
Erinäiset säännökset	**Erinäiset säännökset**
54 §	62 §
Tarkemmat säännökset	*Tarkemmat säännökset*
Viranomaisten keskinäisestä ilmoitusvelvollisuudesta ja asioiden selvittämisestä sekä täytäntöönpanotoimenpiteiden kirjaamisesta ja niistä ilmoittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.	*Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:* *1) täytäntöönpanoilmoitukseen 4 §:n 3 momentin nojalla kirjattavista tiedoista;* *2) maksuvelvolliselle 7 §:n 2 momentin ja 8 §:n 4 momentin nojalla annettavista tiedoista;* *3) menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta 40 §:n, 43 §:n ja 50 §:n nojalla kirjattavista tiedoista;* *4) viranomaisten keskinäisestä ilmoitusvelvollisuudesta ja asioiden selvittämisestä;* *5) täytäntöönpanotoimenpiteiden kirjaamisesta ja niistä ilmoittamisesta.*
Täytäntöönpanossa tarvittavien lomakkeiden kaavat vahvistaa oikeusministeriö.	
	7 luku
	Voimaantulosäännökset
	63 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Voimaantulo
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
	Tällä lailla kumotaan sakon täytäntöönpanosta annettu laki (672/2002).
	Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn maksuaikaan sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleeseen sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoasiaan sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoslain (39/1889) 10 luvun 11 §:n 3 momentti,
muutetaan lain 2 a luvun 3 §:n 2 momentti ja 7 §, 7 luvun 3 a §:n 1 momentti ja 3 b §, 8 luvun 13–15 §, 16 §:n 1 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 10 luvun 7 §, 17 luvun 23 a §:n 3 momentti ja 32 luvun 12 §, sekä
lisätään 10 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 a luku	2 a luku
Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta	**Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta**
3 §	3 §
Sakon kokonaisrahamäärä	*Sakon kokonaisrahamäärä*

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta tai rikkomuksesta määrättävän suurimman *rikesakon tai* tieliikennelaissa (729/2018) säädetyn liikennevirhemaksun suuruiseksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta tai rikkomuksesta määrättävän suurimman tieliikennelaissa (729/2018) *vesiliikennelaissa* (*782/2019*) säädetyn liikennevirhemaksun suuruiseksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 §

Uhkasakon muuntamatta jättäminen

Tuomioistuin voi jättää maksamattoman uhkasakon sijasta tuomittavan muuntorangaistuksen määräämättä, jos

1) päävelvoitetta on kokonaan tai osaksi noudatettu tai

2) *muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon velvoitetun henkilökohtaiset olosuhteet, päävelvoitteen noudattamatta jättämisestä hänelle aiheutuneet muut seuraukset tai muut seikat.*

7 §

Uhkasakon muuntamatta jättäminen

Tuomioistuin voi jättää maksamattoman uhkasakon sijasta tuomittavan muuntorangaistuksen määräämättä, jos *muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon:*

1) sakotetun henkilökohtaiset olosuhteet tai terveydentila;

2) sakotetulle tuomittu rangaistus samassa oikeudenkäynnissä, jossa uhkasakko on tuomittu.

7 luku

Yhteisestä rangaistuksesta

3 a §

Sakko ja rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna. *Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan oteta huomioon korotusta määrättäessä.*

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 luku

Yhteisestä rangaistuksesta

3 a §

Sakko ja rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 b §

Rikesakko

3 b §

Rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 40 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko. *Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä korotettuna.*

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 40 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko.

8 luku

Vanhentumisesta

13 §

***Tuomitun** sakkorangaistuksen raukeaminen*

Sakko*rangaistus* raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen *tuomion* antamispäivästä, jollei sakotetulle ole sitä ennen määrätty muuntorangaistusta. Jos muuntorangaistus on määrätty, on sakotetulla oikeus mainitun ajan kuluttuakin maksaa sakko niin kuin siitä erikseen säädetään. Edellä sakosta säädetty koskee myös tuomittua uhkasakkoa.

Tuomittu yhteisösakko raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.

Rikesakko raukeaa viiden vuoden kuluttua rikesakkomääräyksen antamispäivästä.

8 luku

Vanhentumisesta

13 §

***Sakon, rikesakon, kurinpitosakon ja yhteisösakon täytäntöönpanon** raukeaminen*

Sakko raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen *ratkaisun* antamispäivästä, jollei sakotetulle ole sitä ennen määrätty muuntorangaistusta. Jos muuntorangaistus on määrätty, on sakotetulla oikeus mainitun ajan kuluttuakin maksaa sakko niin kuin siitä erikseen säädetään. Edellä sakosta säädetty koskee *oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi tai ulosottokaaren nojalla* tuomittua uhkasakkoa.

Rikesakko, kurinpitosakko ja yhteisösakko raukeavat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.

14 §

***Tuomitun** menettämisseuraamuksen raukeaminen*

Menettämisseuraamus*ta ei saa panna täytäntöön, kun kymmenen vuotta on kulunut* lainvoiman saaneen *tuomion* antamispäivästä. Jos menettämisseuraamus koskee 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua rikoksentekovälinettä *tai* 5 §:ssä tarkoitettua muuta omaisuutta, menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ei kuitenkaan raukea.

14 §

*Menettämisseuraamuksen **täytäntöönpanon** raukeaminen*

Menettämisseuraamus *raukeaa kymmenen vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.* Jos menettämisseuraamus koskee 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua rikoksentekovälinettä, 5 §:ssä tarkoitettua muuta omaisuutta *tai 5 a §:ssä tarkoitettua säilytysvälinettä,* menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ei kuitenkaan raukea.

Tämän lain 44 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläimen tappamismääräys ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 22 §:n 3

	momentissa tarkoitettu verkkoviestin hävittämismääräys eivät raukea.
15 §	15 §
Ulosmittauksen vaikutus	*Ulosmittauksen vaikutus*
Jos 13 ja 14 §*:ssä* tarkoitetun täytäntöönpanon toteuttamiseksi on vanhentumisajan kuluessa toimitettu ulosmittaus, täytäntöönpanon saa saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.	Jos 13 ja 14 §*:n 1 momentissa* tarkoitetun täytäntöönpanon toteuttamiseksi on *raukeamisajan* kuluessa toimitettu ulosmittaus *tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä,* täytäntöönpanon saa saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.
16 §	16 §
Kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon	*Kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon*
Sakko*rangaistus* ja uhkasakko raukeavat tuomitun kuollessa. *Täytäntöönpanon, jonka* toteuttamiseksi on tuomitun eläessä toimitettu ulosmittaus, saa kuitenkin saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.	Sakko, *rikesakko, kurinpitosakko ja oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi tai ulosottokaaren nojalla tuomittu* uhkasakko raukeavat tuomitun kuollessa. Jos täytäntöönpanon toteuttamiseksi on tuomitun eläessä toimitettu ulosmittaus *tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä,* täytäntöönpanon saa kuitenkin saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
18 §	18 §
Viittaussäännös	*Viittaussäännös*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Sotilaalle ja muulle 45 luvun alaiselle henkilölle tuomittavan *kurinpitorangaistuksen* täytäntöönpanon *vanhentumisesta* säädetään sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).	Sotilaalle ja muulle 45 luvun alaiselle henkilölle tuomittavan *muistutuksen, ylimääräisen palveluksen, varoituksen, poistumiskiellon, ja arestin* täytäntöönpanon *raukeamisesta* säädetään sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).
10 luku	10 luku
Menettämisseuraamuksista	**Menettämisseuraamuksista**

7 §

Menettämisseuraamuksen raukeaminen

Tuomioistuin voi menettämisvaatimuksen ratkaistessaan vastaajan suostumuksella määrätä, että menettämisseuraamus raukeaa, jos 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun esineeseen tai omaisuuteen tehdään määräajassa tuomiossa mainittavat muutokset tai sen suhteen muuten menetellään tuomiossa mainitulla tavalla, *joka tekee menettämisseuraamuksen tarpeettomaksi.*

Ulosottomies valvoo tuomiossa mainittujen velvoitteiden noudattamista ja päättää menettämisen raukeamisesta. Menettämisseuraamukseen tuomittu voi valittaa päätöksestä siinä järjestyksessä kuin ulosottovalituksesta säädetään. Ulosottomies voi erityisestä syystä jatkaa 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Menettämisseuraamuksen raukeamisesta on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle.

Menettämisseuraamukseen tuomittu vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat muutostöistä ja muutoin tuomion täytäntöönpanosta.

7 §

Menettämisseuraamuksen raukeaminen

Tuomioistuin voi menettämisvaatimuksen ratkaistessaan vastaajan suostumuksella määrätä, että menettämisseuraamus raukeaa, jos 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun esineeseen tai omaisuuteen tehdään määräajassa tuomiossa mainittavat muutokset*, joilla omaisuus tehdään lain mukaiseksi joko merkitsemällä se väärennetyksi, poistamalla tai korjaamalla väärä alkuperämerkintä tai muu merkintä tai tekemällä se käyttökelvottomaksi.*

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu viranomainen valvoo tuomiossa mainittujen velvoitteiden noudattamista ja päättää menettämisseuraamuksen raukeamisesta. Menettämisseuraamukseen tuomittu voi valittaa päätöksestä nostamalla asiasta *kanteen Helsingin käräjäoikeudessa tai kantajan kotipaikan käräjäoikeudessa. Kanne on nostettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vastaajana asiassa on valtio, jota edustaa täytäntöönpanosta vastaava viranomainen. Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen* voi erityisestä syystä jatkaa 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Menettämisseuraamuksen raukeamisesta on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle.

Menettämisseuraamukseen tuomittu vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat muutostöistä ja muutoin tuomion täytäntöönpanosta.

uusi pykälä

9 a §

Rekisteri-ilmoitukset

Tuomioistuimen tulee heti ilmoittaa:

1) kiinteistön ja kirjatun erityisen oikeuden sekä muun kiinnityskelpoisen omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle;

2) huoneistotietojärjestelmästä annetussa laissa (1328/2018) tarkoitettuun osakehuoneistorekisteriin kuuluvan osakkeen menetetyksi tuomitsemisesta Maanmittauslaitokselle;

3) patentin ja muun rekisteröidyn aineettoman oikeuden menetetyksi tuomitsemisesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle;

4) arvo-osuuden ja arvo-osuuteen kohdistuvan oikeuden menetetyksi tuomitsemisesta asianomaiselle arvo-osuusrekisterin pitäjälle;

5) vakioidun option ja termiinin menetetyksi tuomitsemisesta kyseistä johdannaistiliä hoitavalle välittäjälle ja muussa tapauksessa asianomaiselle optioyhteisölle;

6) muun omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta muuhunkin julkiseen rekisteriin, jos tällaiseen rekisteriin voidaan tallettaa tieto menetetyksi tuomitsemisesta.

Ilmoitus on tehtävä myös menetetyksi tuomitsemista koskevan ratkaisun kumoamisesta, kun ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.

11 §

Erinäisiä säännöksiä

— — — — — — — — — — — — — — —

Vilpittömässä mielessä panttioikeuden tai muun vakuusoikeuden 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuun, menetetyksi tuomittuun esineeseen tai omaisuuteen saanut voi saada maksun sen arvosta saamisen erääntymisestä riippumatta. Kanne siitä on nostettava kantajan kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudessa viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona menettämisseuraamusta koskeva tuomio sai lainvoiman. Muussa tapauksessa vakuusoikeus raukeaa.

11 §

Erinäisiä säännöksiä

— — — — — — — — — — — — — — —

kumotaan 3 momentti

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

23 a §

Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tuomioistuin voi määrätä, että asianosaiselle varataan tilaisuus itse myydä tai muuten luovuttaa omistamansa kiellossa tarkoitetut eläimet. Jos menettämisseuraamus kohdistuu eläimiin, jotka omistaa kokonaan tai osaksi muu kuin eläintenpitokieltoon määrätty, tälle

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

23 a §

Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tuomioistuin voi määrätä, että asianosaiselle varataan tilaisuus itse myydä tai muuten luovuttaa omistamansa kiellossa tarkoitetut eläimet. Jos menettämisseuraamus kohdistuu eläimiin, jotka omistaa kokonaan tai osaksi muu kuin eläintenpitokieltoon määrätty, tälle

voidaan varata tilaisuus noutaa eläimet korvauksetta itselleen. Tuomiossa on asetettava määräaika, jonka kuluessa eläimet on luovutettava tai noudettava. Jos eläimet noudetaan tai luovutetaan tuomion mukaisesti, menettämisseuraamus raukeaa.

— — — — — — — — — — — — — — —

32 luku

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

12 §

Menettämisseuraamus

Omaisuus, joka on ollut 6, 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena, on tuomittava valtiolle menetetyksi. Menettämisseuraamukseen sovelletaan, mitä 10 luvun 11 §:n 3 momentissa säädetään.

Muun omaisuuden menettämisen osalta noudatetaan, mitä 10 luvussa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, rahanpesun kohteena ollut omaisuus voidaan valtiolle menetetyksi tuomitsemisen asemesta tuomita esirikoksella loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena, jos omaisuus on laadultaan tähän sopivaa eikä vahingonkorvausta tai edunpalautusta hänelle ole suoritettu, noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 2 §:n *3 momentissa* säädetään. Omaisuus on kuitenkin tuomittava menetetyksi, jollei se ole laadultaan sopivaa tai sitä ei voida tuomita loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena 10 luvun 2 §:n *3 momentissa* tarkoitetun esteen vuoksi. Tällöin esirikoksella loukatun oikeudesta saada valtion varoista vahingonkorvausta tai edunpalautusta vastaava määrä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 10 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

voidaan varata tilaisuus noutaa eläimet korvauksetta itselleen. Tuomiossa on asetettava määräaika, jonka kuluessa eläimet on luovutettava tai noudettava. Jos eläimet noudetaan tai luovutetaan tuomion mukaisesti, menettämisseuraamus raukeaa. *Menettämisseuraamuksen raukeamiseen sovelletaan lisäksi 10 luvun 7 §:n 2 ja 3 momenttia.*

— — — — — — — — — — — — — — —

32 luku

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

12 §

Menettämisseuraamus

Omaisuus, joka on ollut 6, 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena, on tuomittava valtiolle menetetyksi. Menettämisseuraamukseen sovelletaan, *mitä 10 luvussa ja sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään menettämisseuraamuksesta.*

Muun omaisuuden menettämisen osalta noudatetaan, mitä 10 luvussa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, rahanpesun kohteena ollut omaisuus voidaan valtiolle menetetyksi tuomitsemisen asemesta tuomita esirikoksella loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena, jos omaisuus on laadultaan tähän sopivaa eikä vahingonkorvausta tai edunpalautusta hänelle ole suoritettu, noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 2 §:n *6 momentissa* säädetään. Omaisuus on kuitenkin tuomittava menetetyksi, jollei se ole laadultaan sopivaa tai sitä ei voida tuomita loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena 10 luvun 2 §:n *6 momentissa* tarkoitetun esteen vuoksi. Tällöin esirikoksella loukatun oikeudesta saada valtion varoista vahingonkorvausta tai edunpalautusta vastaava määrä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 10 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

3.

Laki

laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Lain soveltamisala	*Lain soveltamisala*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Tämän lain mukaisessa menettelyssä määrätään rikosuhrimaksu siten kuin jäljempänä säädetään. Rikosuhrimaksusta säädetään lisäksi rikosuhrimaksusta annetussa laissa (669/2015).	Tämän lain mukaisessa menettelyssä määrätään rikosuhrimaksu siten kuin jäljempänä säädetään. Rikosuhrimaksusta säädetään lisäksi rikosuhrimaksusta annetussa laissa (669/2015). *Tämän lain mukaisessa menettelyssä voidaan määrätä korvattavaksi oikeuslääkeopillisista tutkimuksista esitutkinnassa aiheutuneet päihdetutkimuskustannukset. Päihdetutkimuskustannusten korvausvelvollisuudesta säädetään 39 §:ssä.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
2 §	2 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan: *1) rangaistusvaatimuksella epäillylle tiedoksi annettavaa sakkorangaistusta tai rikesakkoa sekä menettämisseuraamusta koskevaa vaatimusta tilanteessa, jossa epäilty ei suostu asian käsittelemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä;*	Tässä laissa tarkoitetaan: kumotaan momentin 1 kohta.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
3 §	3 §
Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala	*Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala*
Sakkovaatimuksen *ja rangaistusvaatimuksen* antaa poliisimies. Mainittu vaatimus voidaan antaa myös syyttäjän pyynnöstä. Rikesakon määrää poliisimies tai syyttäjä.	Sakkovaatimuksen antaa poliisimies. Mainittu vaatimus voidaan antaa myös syyttäjän pyynnöstä. Rikesakon määrää poliisimies tai syyttäjä.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan toimivallasta antaa sakkovaatimus, sakkomääräys, rikesakkomääräys *ja rangaistusvaatimus* säädetään erikseen.	Tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan toimivallasta antaa sakkovaatimus, sakkomääräys *ja* rikesakkomääräys säädetään erikseen.
4 §	4 §
Epäillyn suostumus	*Epäillyn suostumus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Suostumus annetaan sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen *tai rangaistusvaatimuksen* antavalle tai muulle esitutkintaa suorittavalle virkamiehelle taikka syyttäjälle. Suostumuksen vastaanottavan virkamiehen on pyrittävä varmistamaan, että epäilty ymmärtää suostumuksensa merkityksen ennen sen antamista.	Suostumus annetaan sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen *tai* rikesakkomääräyksen antavalle tai muulle esitutkintaa suorittavalle virkamiehelle taikka syyttäjälle. Suostumuksen vastaanottavan virkamiehen on pyrittävä varmistamaan, että epäilty ymmärtää suostumuksensa merkityksen ennen sen antamista.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Epäillyn suostumukseksi katsotaan myös sakon tai rikesakon maksaminen kokonaan tai osaksi 30 päivän kuluessa rangaistusvaatimuksen tiedoksiantamisesta.	4 momentti kumotaan
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
7 §	7 §
Esitutkinta	*Esitutkinta*
Sakon ja rikesakon määräämiseen liittyvässä esitutkinnassa on kuultava asianomistajaa ja rikkomuksesta epäiltyä. Tässä laissa tarkoitetun rikkomuksen selvittämiseksi toimitetaan esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 2 §:ssä tarkoitettu suppea esitutkinta, jossa selvitetään ainoastaan ne seikat, jotka ovat välttämättömiä sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen *tai rangaistusvaatimuksen* antamiseksi. Esitutkinta saadaan tällöin toimittaa noudattamatta mainitun lain 4 luvun 10 §:n 2 momentin ja 13 ja 16 §:n sekä 7 luvun 14–16 §:n säännöksiä. Jos asianomistaja ei ole suostunut asian käsittelemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä *tai rikkomuksesta epäilty ei ole maksanut sakkoa tai rikesakkoa 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa määräajassa*, asian	Sakon ja rikesakon määräämiseen liittyvässä esitutkinnassa on kuultava asianomistajaa ja rikkomuksesta epäiltyä. Tässä laissa tarkoitetun rikkomuksen selvittämiseksi toimitetaan esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 2 §:ssä tarkoitettu suppea esitutkinta, jossa selvitetään ainoastaan ne seikat, jotka ovat välttämättömiä sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen *tai* rikesakkomääräyksen antamiseksi. Esitutkinta saadaan tällöin toimittaa noudattamatta mainitun lain 4 luvun 10 §:n 2 momentin ja 13 ja 16 §:n sekä 7 luvun 14–16 §:n säännöksiä. Jos asianomistaja ei ole suostunut asian käsittelemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä, asian jatkokäsittelyä varten esitutkinta on suoritettava syyteharkinnan edellyttämässä laajuudessa.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
jatkokäsittelyä varten esitutkinta on suoritettava syyteharkinnan edellyttämässä laajuudessa.	
8 §	8 §
Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö	*Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Sakkovaatimuksessa ja sakkomääräyksessä on mainittava rikkomuksesta vaadittava tai määrättävä sakkorangaistus ja menettämisseuraamus, rikesakkomääräyksessä rikesakon määrä ja menettämisseuraamus *sekä sakkomääräyksessä ja rikesakkomääräyksessä maksuaika*.	Sakkovaatimuksessa ja sakkomääräyksessä on mainittava rikkomuksesta vaadittava tai määrättävä sakkorangaistus ja menettämisseuraamus, rikesakkomääräyksessä rikesakon määrä ja menettämisseuraamus.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Sakkovaatimuksen ja sakkomääräyksen yhteydessä on ilmoitettava rikosuhrimaksun määrä *ja sakkomääräyksen yhteydessä myös maksuaika*.	Sakkovaatimuksen ja sakkomääräyksen yhteydessä on ilmoitettava rikosuhrimaksun *ja sakkovaatimuksen yhteydessä korvattavaksi vaadittujen päihdetutkimuskustannusten* määrä.
9 §	9 §
Rangaistusvaatimuksen sisältö	*Rangaistusvaatimuksen sisältö*
Rangaistusvaatimuksen sisällöstä on voimassa, mitä 8 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään.	pykälä kumotaan.
Rangaistusvaatimuksessa on mainittava rikkomuksesta vaadittava sakkorangaistus tai vaadittavan rikesakon määrä ja menettämisseuraamus. Vaatimuksessa on myös mainittava, että sakon tai rikesakon maksaminen kokonaan tai osaksi 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa määräajassa johtaa seuraamuksen vahvistamiseen sakkomääräyksellä, rikesakkomääräyksellä tai rangaistusmääräyksellä.	
Rangaistusmääräyksen yhteydessä on ilmoitettava rikosuhrimaksun määrä.	
10 §	10 §
Seuraamuksen maksamiseen liittyvät tiedot	*Seuraamuksen maksamiseen liittyvät tiedot*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen ja rangaistusvaatimuksen tiedoksiannon yhteydessä on annettava seuraamuksen maksamista varten tarvittavat tiedot.	pykälä kumotaan
11 §	11 §
Tiedoksianto	*Tiedoksianto*
Sakkovaatimus, sakkomääräys, rikesakkomääräys *ja rangaistusvaatimus* liitteineen on annettava tiedoksi rikkomuksesta epäillylle heti 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun esitutkinnan päätyttyä tai, jollei se ole mahdollista, mahdollisimman pian sen jälkeen siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään haasteen tiedoksiannosta rikosasioissa. Jos rikkomuksesta epäilty on mainitun lain 12 luvun 2 §:n ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu syyntakeinen vajaavaltainen, tiedoksianto toimitetaan vain hänelle.	Sakkovaatimus, sakkomääräys *ja* rikesakkomääräys liitteineen on annettava tiedoksi rikkomuksesta epäillylle heti 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun esitutkinnan päätyttyä tai, jollei se ole mahdollista, mahdollisimman pian sen jälkeen siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään haasteen tiedoksiannosta rikosasioissa. Jos rikkomuksesta epäilty on mainitun lain 12 luvun 2 §:n ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu syyntakeinen vajaavaltainen, tiedoksianto toimitetaan vain hänelle.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
12 §	12 §
Rangaistusvaatimuksen käsittely	*Rangaistusvaatimuksen käsittely*
Toimivaltaisen virkamiehen on viivytyksettä 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun määräajan päätyttyä tarkastettava, onko rikkomuksesta epäilty maksanut sakon tai rikesakon kokonaan tai osaksi. *Jos sakko tai rikesakko on maksettu kokonaan tai osaksi määräajan kuluessa, seuraamus vahvistetaan sakkomääräyksellä, rikesakkomääräyksellä tai rangaistusmääräyksellä. Näin vahvistettua määräystä ei tarvitse antaa tiedoksi rikkomuksesta epäillylle.*	Pykälä kumotaan.
13 §	13 §
*Sakkovaatimuksen **ja rangaistusvaatimuksen** toimittaminen syyttäjälle*	*Sakkovaatimuksen toimittaminen syyttäjälle*
Sakkovaatimus on tiedoksiannon jälkeen viivytyksettä toimitettava syyttäjälle rangaistusmääräyksen antamista varten. *Sama*	Sakkovaatimus *sekä rikosuhrimaksun ja korvattavaksi vaadittujen päihdetutkimuskustannusten määrä* on tiedoksiannon jälkeen

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
toimittamisvelvollisuus koskee rangaistusvaatimusta, jos rikkomuksesta epäilty on 4 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla maksanut sakon.	viivytyksettä toimitettava syyttäjälle rangaistusmääräyksen antamista varten.
24 §	24 §
Rangaistusmääräyksen antaminen	*Rangaistusmääräyksen antaminen*
Syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus *ja rangaistusvaatimus* sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös koneellisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta. *Tarvittaessa syyttäjän on ryhdyttävä viivytyksettä toimenpiteisiin lisätutkimuksen suorittamiseksi taikka sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa olevan virheen tai puutteen korjaamiseksi.*	Syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös koneellisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta. *Rangaistusmääräyksen sisällöstä on voimassa mitä sakkomääräyksen sisällöstä 8 §:ssä säädetään. Lisäksi rangaistusmääräyksen yhteydessä on ilmoitettava korvattavaksi määrättyjen päihdetutkimuskustannusten määrä.* *Tarvittaessa syyttäjän on ryhdyttävä viivytyksettä toimenpiteisiin lisätutkimuksen suorittamiseksi taikka sakkovaatimuksessa olevan virheen tai puutteen korjaamiseksi.*
26 §	26 §
Rangaistusmääräyksen antamisen esteet	*Rangaistusmääräyksen antamisen esteet*
Syyttäjä ei saa antaa rangaistusmääräystä, jos: — — — — — — — — — — — — — — — — — — 3) sakkovaatimusta *tai rangaistusvaatimusta* ei ole annettu tiedoksi ennen syyteoikeuden vanhentumista; — — — — — — — — — — — — — — — — — —	Syyttäjä ei saa antaa rangaistusmääräystä, jos: — — — — — — — — — — — — — — — — — — 3) sakkovaatimusta ei ole annettu tiedoksi ennen syyteoikeuden vanhentumista; — — — — — — — — — — — — — — — — — —
27 §	27 §
Seuraamuksen ja teon uudelleenarviointi	*Seuraamuksen ja teon uudelleenarviointi*
Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan seuraamukseen johtavana kuin sakkovaatimuksessa *tai rangaistusvaatimuksessa* on ilmoitettu, syyttäjän	Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan seuraamukseen johtavana kuin sakkovaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta uudelleen.	vaatimus ja aikaisempi vaatimus peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta uudelleen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
28 §	28 §
Rangaistusmääräyksen antaminen vaadittua lievempänä	*Rangaistusmääräyksen antaminen vaadittua lievempänä*
Syyttäjä saa rangaistusmääräyksessä määrätä omasta aloitteestaan tai 25 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella sakkorangaistuksen sakkovaatimuksessa *tai rangaistusvaatimuksessa* vaadittua lievemmäksi, jos syyttäjä katsoo rikkomuksen tai vastaajan maksukyvyn sitä edellyttävän.	Syyttäjä saa rangaistusmääräyksessä määrätä omasta aloitteestaan tai 25 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella sakkorangaistuksen sakkovaatimuksessa vaadittua lievemmäksi, jos syyttäjä katsoo rikkomuksen tai vastaajan maksukyvyn sitä edellyttävän.
29 §	29 §
Rikesakkomääräyksen antaminen	*Rikesakkomääräyksen antaminen*
Jos syyttäjä katsoo, että rikkomuksesta on sakkovaatimuksessa *tai rangaistusvaatimuksessa* vaaditun sakkorangaistuksen asemesta määrättävä rikesakko, hänen on annettava rikesakkomääräys.	Jos syyttäjä katsoo, että rikkomuksesta on sakkovaatimuksessa vaaditun sakkorangaistuksen asemesta määrättävä rikesakko, hänen on annettava rikesakkomääräys.
30 §	30 §
Toimenpiteistä luopuminen ja syytteen nostaminen	*Toimenpiteistä luopuminen ja syytteen nostaminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Jos syyttäjä nostaa syytteen, hänen on poistettava sakkovaatimus *tai rangaistusvaatimus*.	Jos syyttäjä nostaa syytteen, hänen on poistettava sakkovaatimus.
34 §	34 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
Sakkomääräykseen, muuhun kuin 3 luvussa tarkoitettuun rikesakkomääräykseen ja rangaistusmääräykseen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.	Sakkomääräykseen, muuhun kuin 3 luvussa tarkoitettuun rikesakkomääräykseen ja rangaistusmääräykseen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Käräjäoikeudelle tehtävän muutoksenhaun tutkii määräyksestä ilmenevän rikkomuksen tekopaikan käräjäoikeus, joka on päätösvaltainen, kun siinä on lainoppinut jäsen yksin.	*Päihdetutkimuskustannusten korvausta koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään pääasiaa koskevasta rangaistusmääräyksestä.* *Käräjäoikeudelle tehtävän muutoksenhaun tutkii määräyksestä ilmenevän rikkomuksen tekopaikan käräjäoikeus, joka on päätösvaltainen, kun siinä on lainoppinut jäsen yksin.*
35 §	35 §
Valitus	*Valitus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Valitus sakkomääräyksestä ja rikesakkomääräyksestä on tehtävä 30 päivän kuluessa määräyksen tiedoksiantamisesta. Valitus rangaistusmääräyksestä tehdään 60 päivän kuluessa suostumuksen antopäivästä. Valitus rangaistusmääräyksestä saadaan kuitenkin aina tehdä 30 päivän kuluessa määräyksen antamisesta. *Jos sakkomääräys tai rikesakkomääräys on annettu 12 §:n 2 momentin mukaisesti, sovelletaan, mitä valituksesta rangaistusmääräyksestä säädetään.*	Valitus sakkomääräyksestä ja rikesakkomääräyksestä on tehtävä 30 päivän kuluessa määräyksen tiedoksiantamisesta. Valitus rangaistusmääräyksestä tehdään 60 päivän kuluessa suostumuksen antopäivästä. Valitus rangaistusmääräyksestä saadaan kuitenkin aina tehdä 30 päivän kuluessa määräyksen antamisesta.
38 §	38 §
Seuraamusten täytäntöönpano	*Seuraamusten täytäntöönpano*
Tämän lain mukaisessa menettelyssä määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	Tämän lain mukaisessa menettelyssä määrätyn seuraamuksen *sekä rikosuhrimaksun ja korvattavaksi määrättyjen päihdetutkimuskustannusten* täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Sakon, rikesakon ja menettämisseuraamuksen raukeamisesta säädetään kuitenkin rikoslain 8 luvussa.*
Sakkomääräys, rikesakkomääräys, rangaistusmääräys sekä sakkomääräyksen tai rangaistusmääräyksen yhteydessä määrätty rikosuhrimaksu pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Edellä 3 luvun mukainen rikesakkomääräys tulee kuitenkin täytäntöönpanokelpoiseksi vasta 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun 30 päivän määräajan kuluttua edellyttäen lisäksi, että määräystä ei ole vastustettu.	2 momentti kumotaan.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
39 §	39 §
Määräaika seuraamuksen maksamista varten	*Päihdetutkimuskustannusten korvaaminen*
Ilman rangaistusvaatimuksen antamista sakko- tai rikesakkomääräyksellä määrätty sakko ja rikesakko sekä rikosuhrimaksu on maksettava 30 päivän kuluessa määräyksen tiedoksiantamisesta.	*Jos henkilölle tässä laissa tarkoitetussa menettelyssä määrätään 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu seuraamus, hän on velvollinen suorittamaan oikeuslääkeopillisista tutkimuksista esitutkinnassa aiheutuneet päihdetutkimuskustannukset, jos nämä ovat olleet tarpeen asian selvittämiseksi.*
Edellä 3 luvun mukaisessa menettelyssä määrätty rikesakko on maksettava 30 päivän kuluessa rikesakkomääräyksen tiedoksiantamisesta, jollei rikesakkomääräyksen saanut vastusta määräystä.	*Tämän lain mukaisessa menettelyssä päihdetutkimuskustannusten korvaamisesta määrää syyttäjä pääasiaan liittyvän rangaistusmääräyksen yhteydessä.*
	Milloin 1 momentissa tarkoitettu korvaus olisi korvausvelvollisen rikkomuksen laatuun tai hänen henkilökohtaisiin ja taloudellisiin oloihinsa nähden taikka muusta syystä kohtuutonta, korvausta on alennettava tai jätettävä se kokonaan määräämättä.
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .
	Ennen tämän lain voimaantuloa annettuun rangaistusvaatimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki

ulosottokaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulosottokaaren 4 luvun 8 §:ään uusi 3 momentti ja 7 lukuun uusi 16 a §, seuraavasti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
4 luku	4 luku
Ulosmittaus	**Ulosmittaus**

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
8 §	8 §
Ulosmittauksen kohde	*Ulosmittauksen kohde*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
uusi 3 momentti	*Esinettä ei voida ulosmitata, jos se on tuomittu menetetyksi valtiolle rikoslain 10 luvun nojalla. Jos menetetyksi tuomittu esine on ulosmitattu, ulosmittaus raukeaa.*
7 luku	7 luku
Muun kuin maksuvelvoitteen täytäntöönpano	**Muun kuin maksuvelvoitteen täytäntöönpano**
	16 a §
uusi 7 luvun 16 a §	*Verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpano*
	Verkkoviestin hävittämismääräys pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies kehottaa verkkoviestin lähettäjää, julkaisijaa tai ohjelmatoiminnan harjoittajaa taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjää hävittämään verkkoviestin. Ulosottomies voi lähettää verkkoviestin hävittämiskehotusta vastaavan pyynnön myös ulkomailla olevalle verkkoviestin hävittämiseen velvolliselle.
	Verkkoviestin hävittämistä koskevassa kehotuksessa verkkoviestin lähettäjää, julkaisijaa tai ohjelmatoiminnan harjoittajaa taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjää on kehotettava tekemään heti tai ulosottomiehen asettamassa määräajassa tuomioistuimen hävittämismääräyksessä tarkoitettu toimi.
	Jos 1 momentissa tarkoitettu kehotus annetaan muulle verkkoviestin hävittämiseen velvolliselle kuin viestin lähettäjälle, lähettäjälle on ilmoitettava kehotuksesta.
	Verkkoviestin hävittämismääräys voidaan erityisestä syystä panna täytäntöön asettamalla verkkoviestin lähettäjälle, julkaisijalle tai ohjelmatoiminnan harjoittajalle taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjälle sakon uhka.

———

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

5.

Laki

tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinmaksulain 8 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
8 §	8 §
Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista	*Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista*
Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:	Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto holhoustointa koskevissa *asioissa.*	8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto holhoustointa koskevissa *asioissa;* *9) Oikeusrekisterikeskus.*

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

6.

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 18 ja 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 18 §:n 3 momentti ja 40 §:n 1 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
18 §	18 §
Muu täytäntöönpano ja virka-apu	*Muu täytäntöönpano ja virka-apu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Velkajärjestelyn alettua ei saa ryhtyä sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon.	*Sakon muuntorangaistusta ei saa määrätä eikä panna täytäntöön velkajärjestelyn alettua.*
40 §	40 §
Maksuohjelman oikeusvaikutukset	*Maksuohjelman oikeusvaikutukset*
Kun maksuohjelma on vahvistettu, velkajärjestelyn piiriin kuuluvien velkojen ja muiden maksuohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti. Ohjelman keston päättymisestä huolimatta velallisen maksuohjelmassa määrätty maksuvelvollisuus säilyy siltä osin kuin sitä ei ole täytetty. Maksuohjelmassa määrätyille suorituksille ei viivästyksen vuoksi kerry korkoa. Ulosottokaaren 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun palkkaan tai muuhun toistuvaistuloon kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa, kun maksuohjelma on vahvistettu. Kun maksuohjelman vahvistaminen on saanut lainvoiman, myös velallisen muuhun omaisuuteen kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa. Sakon *muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä* maksuohjelman keston aikana.	Kun maksuohjelma on vahvistettu, velkajärjestelyn piiriin kuuluvien velkojen ja muiden maksuohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti. Ohjelman keston päättymisestä huolimatta velallisen maksuohjelmassa määrätty maksuvelvollisuus säilyy siltä osin kuin sitä ei ole täytetty. Maksuohjelmassa määrätyille suorituksille ei viivästyksen vuoksi kerry korkoa. Ulosottokaaren 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun palkkaan tai muuhun toistuvaistuloon kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa, kun maksuohjelma on vahvistettu. Kun maksuohjelman vahvistaminen on saanut lainvoiman, myös velallisen muuhun omaisuuteen kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa. Sakon *muuntorangaistusta ei saa määrätä eikä panna täytäntöön* maksuohjelman keston aikana.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

7.

Laki

lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 26 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
26 §	
Uhkasakon periminen ja muuntorangaistuksen määrääminen	
Tämän lain nojalla maksettavaksi tuomittu uhkasakko peritään ja sakotettu haastetaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä. Uhkasakosta ei kuitenkaan saa määrätä muuntorangaistusta, elleivät erittäin painavat syyt sitä vaadi. Jos muuntorangaistusta ei ole määrätty, muunnettavina olleiden sakkojen perimistä jatketaan ulosottotoimin.	Pykälä kumotaan _____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

8.

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 76 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
76 §	76 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Kurinpitosakon täytäntöönpano	*Kurinpitosakon täytäntöönpano*
Kurinpitosakko pannaan täytäntöön noudattaen sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annettuja säännöksiä.	*Kurinpitosakon täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Kurinpitosakon raukeamisesta säädetään kuitenkin rikoslain 8 luvussa.*
Sille, jolle on määrätty kurinpitosakko, on annettava tiedot kurinpitosakon maksamiseksi heti.	Pykälän 2 momentti kumotaan
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

9.

Laki

rikosvahinkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikosvahinkolain 47 a §
muutetaan lain 31, 32 §, 42, 43 ja 47 § sekä
lisätään lakiin uusi 31 a §, 31 b §, 31 c § ja 32 a §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
31 §	31 §
Valtion takautumisoikeus	*Valtion takautumisoikeus*
Hakijan oikeus korvaukseen vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle sinä päivänä, jolloin Valtiokonttori on päättänyt maksaa korvausta, ja enintään siltä osin kuin korvausta on päätetty maksaa.	Hakijan oikeus korvaukseen vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle sinä päivänä, jolloin Valtiokonttori on päättänyt maksaa korvausta, ja enintään siltä osin kuin korvausta on päätetty maksaa.
Jos vahingosta vastuussa oleva on 1 momentissa mainitun ajankohdan jälkeen maksanut hakijalle korvausta, *jonka saamiseen tällä ei enää ollut oikeutta Valtiokonttorin*	*Jos vahingosta vastuussa oleva on maksanut hakijalle korvausta, valtiolla ei ole takautumisoikeutta maksua vastaavalta osalta.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
korvauspäätöksen vuoksi, valtiolla on maksua vastaavalta osalta takautumisoikeus vain, jos vahingosta vastuussa oleva tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, ettei hakija enää ollut oikeutettu saamaan maksua.	
	31 a §
uusi 31 a §	*Valtion puhevallan käyttäminen*
	Oikeusrekisterikeskus käyttää valtion puhevaltaa takautumisoikeuteen liittyvissä asioissa.
	31 b §
uusi 31 b §	*Ilmoitukset korvauksen maksamisesta*
	Valtiokonttorin on ilmoitettava tämän lain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle. Valtiokonttorin on ilmoitettava maksamastaan korvauksesta myös esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle, jos korvaus on maksettu ennen kuin syyte on nostettu tai päätös syyttämättä jättämisestä on tehty.
	31 c §
uusi 31 c §	*Takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanokelpoisuus*
	Valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava on täytäntöönpanokelpoinen, kun Valtiokonttorin korvauspäätös on lainvoimainen tai pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio ja tuomio, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman.
32 §	32 §
*Takautumisoikeuteen perustuvan **saamisen perintä***	*Takautumisoikeuteen perustuvan **saatavan täytäntöönpanoon ryhtyminen***
Valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen peritään sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisesti. Perintään ei voida ryhtyä ennen kuin tuomio, jolla vahingosta vastuussa oleva on velvoitettu	*Oikeusrekisterikeskuksen on selvitettävä, onko valtion takautumisoikeuteen perustuva saatava täytäntöönpanokelpoinen. Oikeusrekisterikeskuksen on ilmoitettava vahingosta vastuussa olevalle valtion*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
suorittamaan korvausta, on saanut lainvoiman. Vapautuksen tai helpotuksen myöntämisestä valtioin takautumisoikeuteen perustuvan saamisen suorittamisesta on lisäksi voimassa, mitä maksuvapautuslaissa (529/1980) säädetään.	*takautumisoikeuteen perustuvasta saatavasta ja niistä toimenpiteistä, joihin se ryhtyy tämän pykälän 2 tai 3 momentin taikka 32 a §:n nojalla.* *Jos takautumisoikeuteen perustuva saatava ei ole täytäntöönpanokelpoinen, koska asiassa ei ole annettu 31 c §:ssä tarkoitettua lainvoimaista tuomiota, Oikeusrekisterikeskuksen on esitettävä vahingosta vastuussa olevalle maksuvaatimus. Jos vahingosta vastuussa oleva ei maksa saatavaa, Oikeusrekisterikeskuksen on nostettava asiassa kanne käräjäoikeudessa.* *Täytäntöönpanokelpoisen valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
uusi 32 a §	32 a § *Täytäntöönpanosta luopuminen* *Oikeusrekisterikeskus voi luopua valtion takautumisoikeuteen perustuvan saatavan täytäntöönpanosta, jos se arvioi, että;* *1) täytäntöönpano ei todennäköisesti johtaisi tulokseen;* *2) seikat, joihin maksuvaatimus perustuu, jäisivät todennäköisesti näyttämättä oikeudenkäynnissä; tai* *3) asian käsittelyn jatkamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhteessa saatavan suuruuteen.*
42 § *Korvauksen takaisinperintä* Jos korvausta on maksettu aiheettomasti, *Valtiokonttorin* on korvauksen saajaa kuultuaan velvoitettava tämä maksamaan aiheettomasti maksettu korvaus takaisin. *Jos valtiolla ei 31 §:n 2 momentin nojalla ole maksamansa korvauksen osalta takautumisoikeutta, Oikeusrekisterikeskuksen on korvauksen saajaa kuultuaan velvoitettava tämä maksamaan mainitussa lainkohdassa*	42 § *Korvauksen takaisinperintä* Jos korvausta on maksettu aiheettomasti, *Oikeusrekisterikeskuksen* on korvauksen saajaa kuultuaan velvoitettava tämä maksamaan aiheettomasti maksettu korvaus takaisin. *Takaisinperinnästä voidaan osaksi tai kokonaan luopua, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei ole katsottava johtuneen hakijan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
tarkoitettua maksua vastaava osuus korvauksesta takaisin. *Takaisinperinnästä voidaan osaksi tai kokonaan luopua, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei ole katsottava johtuneen hakijan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.* *Päätös takaisinperinnästä on tehtävä kolmen vuoden kuluessa korvauksen maksamisesta. Päätös voidaan tehdä myöhemminkin, jos hakijan tai hänen edustajansa havaitaan toimineen asiassa vilpillisesti.*	*Päätös takaisinperinnästä on tehtävä kolmen vuoden kuluessa korvauksen maksamisesta. Päätös voidaan tehdä myöhemminkin, jos hakijan tai hänen edustajansa havaitaan toimineen asiassa vilpillisesti.*
43 §	43 §
Takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano	*Takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpano*
Takaisinperintää koskeva Valtiokonttorin lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio. *Takaisinperintää koskeva Oikeusrekisterikeskuksen lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.* *Aiheettomasti maksettu korvaus saadaan periä takaisin myös siten, että se vähennetään vastaisista korvaussuorituksista. Vähennystä ei kuitenkaan saa tehdä korvauksesta, joka suoritetaan kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta, pysyvästä haitasta, kärsimyksestä taikka sairaanhoitokustannuksista, hautauskustannuksista tai muista henkilövahingosta aiheutuneista kuluista. Kulloinkin suoritettavasta korvauserästä ei saa ilman korvauksen saajan suostumusta vähentää enempää kuin kuudesosan siitä korvauserän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun korvauserästä on pidätetty ennakko ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla tai lähdevero rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla.*	*Takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).* *Oikeusrekisterikeskuksen on ilmoitettava takaisinperintää koskevasta päätöksestään Valtiokonttorille.*
47 §	47 §
Valtiokonttorin oikeus saada tietoja	*Valtiokonttorin oikeus saada tietoja*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten ja -määräysten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta: 1) tuomioistuimelta sen hallussa olevat korvausasian selvittämiseksi välttämättömät asiakirjat; *sekä* 2*) poliisi-, kriminaalihuolto-, vankeinhoito-* sekä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta ja laitoksilta, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitetulta säilöönottoyksiköltä, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitoksilta sekä korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta tai muulta etuuden myöntäjältä korvausasian selvittämiseksi välttämättömät tiedot.	Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten ja -määräysten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta: 1) tuomioistuimelta sen hallussa olevat korvausasian selvittämiseksi välttämättömät asiakirjat; *3) poliisilta, Oikeusrekisterikeskukselta, Rikosseuraamuslaitokselta* sekä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta ja laitoksilta, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitetulta säilöönottoyksiköltä, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitoksilta sekä korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta tai muulta etuuden myöntäjältä korvausasian selvittämiseksi välttämättömät tiedot.
47 a § *Oikeusrekisterikeskuksen oikeus saada tietoja* *Oikeusrekisterikeskuksella on salassapitosäännösten ja -määräysten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta Valtiokonttorilta ja tuomioistuimelta tiedot ja asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä valtion takautumisoikeuteen perustuvan saamisen tai 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuvan valtion saamisen perimiseksi.*	pykälä kumotaan
	——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

10.

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullilain 80 §:n 1 momentti

lisätään lain 80 §:ään uusi 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
80 §	80 §
Tullihuutokaupalla tai muulla tavoin myytävät tavarat	*Tullihuutokaupalla tai muulla tavoin myytävät tavarat*
Tulli myy julkisella tullihuutokaupalla tavaran, joka on: *1) tuomittu lainvoimaisella päätöksellä menetetyksi valtiolle;* 2) luovutettu valtiolle; 3) väliaikaisesti varastoitu eikä sitä ole asetettu tullimenettelyyn tai jälleenviety koodeksin 149 artiklassa säädetyssä määräajassa; 4) tullivalvonnassa ja jota ei voida luovuttaa koodeksin 198 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitusta syystä; 5) jätetty noutamatta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Tulli on tehnyt päätöksen tavaran luovutuksesta vapaaseen liikkeeseen; 6) jäänyt lainvoimaisen päätöksen nojalla Tullin haltuun.	Tulli myy julkisella tullihuutokaupalla tavaran, joka on: *1) luovutettu valtiolle;* *2) väliaikaisesti varastoitu eikä sitä ole asetettu tullimenettelyyn tai jälleenviety koodeksin 149 artiklassa säädetyssä määräajassa;* *3) tullivalvonnassa ja jota ei voida luovuttaa koodeksin 198 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitusta syystä;* *4) jätetty noutamatta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Tulli on tehnyt päätöksen tavaran luovutuksesta vapaaseen liikkeeseen;* *5) jäänyt lainvoimaisen päätöksen nojalla Tullin haltuun.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
uusi 4 momentti	*Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Menetetyksi tuomitun esineen täytäntöönpanossa sovelletaan lisäksi tämän lain 80 §:n 2 momenttia ja 84 §:ää.*
	_____
	Tämän laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

11.

Laki

rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 2 luvun 11 §:n 1 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 luku	2 luku
Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa	**Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa**
11 §	11 §
Täytäntöönpano	*Täytäntöönpano*
Tulli panee täytäntöön Tullin tutkimassa tullirikosasiassa menetetyksi tuomittua omaisuutta koskevan päätöksen.	*Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

12.

Laki

puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 13 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
13 §	13 §
Menettämisseuraamus ja takavarikoinnin kustannukset	*Menettämisseuraamus ja takavarikoinnin kustannukset*
Menettämisseuraamuksesta säädetään rikoslain 10 luvussa. *Laiton puutavara tai puutuote, joka tuomitaan valtiolle menetetyksi, voidaan myydä julkisella huutokaupalla.*	Menettämisseuraamuksesta säädetään rikoslain 10 luvussa. *Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Toimijan on suoritettava valtiolle ne kustannukset, jotka aiheutuvat puutavaran tai puutuotteiden varastoinnista takavarikoinnin aikana.	Toimijan on suoritettava valtiolle ne kustannukset, jotka aiheutuvat puutavaran tai puutuotteiden varastoinnista takavarikoinnin aikana.
Edellä 2 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan vähentää *julkisella huutokaupalla* myydyn puutavaran tai puutuotteiden hinnasta. Toimijan on kuitenkin suoritettava valtiolle ne kustannukset, joita ei saada katetuiksi myytäessä puutavara tai puutuotteet julkisella huutokaupalla.	Edellä 2 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan vähentää myydyn puutavaran tai puutuotteiden hinnasta. Toimijan on kuitenkin suoritettava valtiolle ne kustannukset, joita ei saada katetuiksi *myynnistä saatavilla varoilla.*
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

13.

Laki

laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 90 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
90 §	90 §
Virka-apu	*Virka-apu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Kunnaneläinlääkäri on velvollinen antamaan virka-apua *poliisilaitokselle* eläimeen kohdistuvan takavarikon *sekä* menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa.	Kunnaneläinlääkäri on velvollinen antamaan *poliisille, Tullille tai Rajavartiolaitokselle* virka-apua eläimeen kohdistuvan takavarikon, menettämisseuraamuksen *sekä eläimen tappamismääräyksen* täytäntöönpanossa.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

14.

Laki

autokiinnityslain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan autokiinnityslain 15 §:n 1 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
15 §	15 §
Jos rekisteriin merkitty auto ulosmitataan, pannaan takavarikkoon tai vakuustakavarikkoon, taikka jos omistajan omaisuus luovutetaan konkurssiin, on siitä sekä päivästä, jona ulosmittaus tai takavarikko on toimitettu taikka vakuustakavarikko määrätty tai konkurssi alkanut, tehtävä merkintä rekisteriin.	Jos rekisteriin merkitty auto ulosmitataan, pannaan takavarikkoon tai vakuustakavarikkoon, *tuomitaan menetetyksi valtiolle* taikka jos omistajan omaisuus luovutetaan konkurssiin, on siitä sekä päivästä, jona ulosmittaus tai takavarikko on toimitettu, vakuustakavarikko määrätty, *menettämisseuraamus tuomittu* tai konkurssi alkanut, tehtävä merkintä rekisteriin.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

15.

Laki

alusrekisterilain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusrekisterilain 9 §:n 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
9 §	9 §
Rekisteriin tehtävät merkinnät	*Rekisteriin tehtävät merkinnät*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Rekisteriin merkitään myös alukseen vahvistetut kiinnitykset sekä siihen kohdistuva ulosmittaus, takavarikko ja vakuustakavarikko sekä omistajan konkurssiin asettaminen samoin kuin näitä tietoja koskevat muutokset. Jos kyseessä on 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettu alus, rekisteriin ei kuitenkaan merkitä alukseen vahvistettuja kiinnityksiä.	Rekisteriin merkitään myös alukseen vahvistetut kiinnitykset sekä siihen kohdistuva ulosmittaus, *menettämisseuraamus,* takavarikko ja vakuustakavarikko sekä omistajan konkurssiin asettaminen samoin kuin näitä tietoja koskevat muutokset. Jos kyseessä on 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettu alus, rekisteriin ei kuitenkaan merkitä alukseen vahvistettuja kiinnityksiä.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

16.

Laki

huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 7 §:n 1 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
7 §	7 §
Ulosmittaus, turvaamistoimenpide, konkurssi ja yrityksen saneeraus	*Ulosmittaus, turvaamistoimenpide, konkurssi ja yrityksen saneeraus*
Osakkeeseen kohdistuva ulosmittaus ja turvaamistoimenpide merkitään osakehuoneistorekisteriin asianomaisen viranomaisen ilmoituksesta. Merkinnässä on yksilöitävä peruste, jonka nojalla merkintä on tehty.	Osakkeeseen kohdistuva ulosmittaus, *menettämisseuraamus* ja turvaamistoimenpide merkitään osakehuoneistorekisteriin asianomaisen viranomaisen ilmoituksesta. Merkinnässä on yksilöitävä peruste, jonka nojalla merkintä on tehty.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	———

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

17.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain 219 ja 268 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 219 §:n 3 momentin 4 kohta ja 268 §:n 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
219 §	219 §
Yleiset liikenneasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot	*Yleiset liikenneasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Rekisteriin saa tallentaa lisäksi rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämättömät tiedot luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden tai liikennevälineiden:	Rekisteriin saa tallentaa lisäksi rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämättömät tiedot luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden tai liikennevälineiden:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4) konkurssista, velkajärjestelystä, yrityssaneerauksesta, ulosotosta, takavarikosta *ja* vakuustakavarikosta;	4) konkurssista, velkajärjestelystä, yrityssaneerauksesta, ulosotosta, takavarikosta, vakuustakavarikosta *ja menettämisseuraamuksesta;*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
268 §	268 §
Moottorikäyttöisen ajoneuvon asiakirjoja ja luvanvaraisen liikenteen tietoja koskevat rikkomukset	*Moottorikäyttöisen ajoneuvon asiakirjoja ja luvanvaraisen liikenteen tietoja koskevat rikkomukset*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Liikennevirhemaksun *määräämisestä, tiedoksiannosta ja täytäntöönpanosta* säädetään tieliikennelaissa.	Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta *ja muutoksenhausta* säädetään tieliikennelaissa. *Tämän lain nojalla*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

18.

Laki

rikosuhrimaksusta annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 6 § ja 7 §:n 1 momentin 2 kohta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
6 §	6 §
Maksun täytäntöönpano	*Maksun täytäntöönpano*
Rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Rangaistusmääräyksen ja sakkomääräyksen yhteydessä määrätyn rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta säädetään lisäksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 38 §:n 2 momentissa.*	Rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
Rikosuhrimaksun täytäntöönpanosta ei peritä ulosottomaksua.	Pykälän 2 momentti kumotaan.
Rikosuhrimaksun raukeamiseen sovelletaan, mitä sakon raukeamisesta säädetään.	Pykälän 3 momentti kumotaan.
7 §	7 §
Tarkemmat säännökset	*Tarkemmat säännökset*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Oikeusministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä:	Oikeusministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
2) *rikosuhrimaksun täytäntöönpanoon liittyvistä ja muista* viranomaisten välisistä ilmoituksista.	2) viranomaisten välisistä ilmoituksista.
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

19.

Laki

uhkasakkolain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 10 §:n 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
10 §	10 §
Uhkasakon tuomitseminen	*Uhkasakon tuomitseminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Tuomitun uhkasakon täytäntöönpanosta *ja muuntorangaistuksesta* säädetään *erikseen*.	Tuomitun uhkasakon täytäntöönpanosta *säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

20.

Laki

sananvapaudesta joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lain 22 §:ään uusi 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
22 §	22 §
Menettämisseuraamus ja verkkoviestin hävittämismääräys	*Menettämisseuraamus ja verkkoviestin hävittämismääräys*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
uusi 4 momentti.	*Menettämisseuraamuksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (679/2002). Menettämisseuraamuksen ja verkkoviestin hävittämismääräyksen raukeamisesta säädetään kuitenkin rikoslain 8 luvussa.*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

21.

Laki

ulosottomaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 5 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Maksuttomat suoritteet	*Maksuttomat suoritteet*
Ulosottomaksua ei peritä: 1) rangaistuksen, 2) *menettämisseuraamuksen,* *3) uhkasakon,* *4) elatusavun tai*	Ulosottomaksua ei peritä: 1) rangaistuksen, *2) rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen;* *3) menettämisseuraamuksen;*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5) vahingonkorvauksen, jota joku on velvollinen suorittamaan lapselle vahingonkorvauslain (412/74) 5 luvun 4 §:n perusteella, täytäntöönpanosta, eikä	*4) rikosuhrimaksun;*
	4) uhkasakon,
	5) elatusavun tai
6) asioissa, joiden täytäntöönpano on laissa tai asetuksessa säädetty maksuttomaksi.	*6) vahingonkorvauksen, jota joku on velvollinen suorittamaan lapselle vahingonkorvauslain (412/74) 5 luvun 4 §:n perusteella, täytäntöönpanosta, eikä*
	7) asioissa, joiden täytäntöönpano on laissa tai asetuksessa säädetty maksuttomaksi.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

22.

Laki

työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 28 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 38 §:n 4 momentti
muutetaan 28 §:n 4 momentti, 38 §:n 1 ja 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
28 §	28 §
Perintäpyyntö Suomen viranomaiselle	*Perintäpyyntö Suomen viranomaiselle*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Taloudelliset hallinnolliset seuraamukset ja sakot pannaan Suomessa täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä, jollei tästä laista muuta johdu. Muutoksenhausta Oikeusrekisterikeskuksen perintäpyynnön toimeenpanosta antamaan päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.	Taloudelliset hallinnolliset seuraamukset ja sakot pannaan Suomessa täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä, jollei tästä laista muuta johdu. *Tämän lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta säädetään myös sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.* Muutoksenhausta Oikeusrekisterikeskuksen perintäpyynnön toimeenpanosta antamaan

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.
38 §	38 §
Laiminlyöntimaksun määrääminen	*Laiminlyöntimaksun määrääminen*
Työsuojeluviranomainen määrää laiminlyöntimaksun *ja asettaa maksun suorittamiselle määräajan.*	Työsuojeluviranomainen määrää laiminlyöntimaksun. *Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva lähettäminen on päättynyt.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Laiminlyöntimaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun täytäntöönpanoon sovelletaan sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Maksettavaksi erääntyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu viimeistään eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva lähettäminen on päättynyt. Laiminlyöntimaksu vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty.	kumotaan 4 momentti
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .
	Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen laiminlyöntimaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

23.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 9 §:n ja 9 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 5 luvun 5 §:n 3 momentti, 8 luvun 9 § ja 9 luvun 4 §:n 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 luku	5 luku
Rahanpesun valvontarekisteri	**Rahanpesun valvontarekisteri**
5 §	5 §
Luotettavuus	*Luotettavuus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.	Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
8 luku	8 luku
Hallinnolliset seuraamukset	**Hallinnolliset seuraamukset**
9 §	9 §
Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätty rikemaksu ja seuraamusmaksu pannaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
9 luku	9 luku
Erinäiset säännökset	**Erinäiset säännökset**
4 §	4 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Valvontaviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää tai muualla laissa toisin säädetä.	Valvontaviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää tai muualla laissa toisin säädetä. *Uhkasakon, rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

24.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 20 §:n 1 momentti, 43 a §, 73 §:n 2 momentti ja 74 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
20 §	20 §
Oikeus saada tietoja sakko- ja rikosrekisteristä	*Oikeus saada tietoja sakko- ja rikosrekisteristä*
Finanssivalvonnalla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen valvottavan tai tämän lain 5 §:n 24 kohdassa tarkoitetun muun finanssimarkkinoilla toimivan omistajan, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai palveluksessa olevan laissa säädetyn luotettavuuden selvittämiseksi.	Finanssivalvonnalla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen valvottavan tai tämän lain 5 §:n 24 kohdassa tarkoitetun muun finanssimarkkinoilla toimivan omistajan, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai palveluksessa olevan laissa säädetyn luotettavuuden selvittämiseksi.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
43 a §	43 a §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
*Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano **ja palauttaminen***	*Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi *määrätty rikemaksu ja seuraamusmaksu pannaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.*	Tämän lain nojalla *maksettavaksi määrätyn rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
73 §	73 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Finanssivalvonnan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos päätöksestä valitetaan, päätöstä noudatetaan toistaiseksi, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päätä tai asiasta muualla laissa toisin säädetä.	Finanssivalvonnan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos päätöksestä valitetaan, päätöstä noudatetaan toistaiseksi, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päätä tai asiasta muualla laissa toisin säädetä. *Uhkasakon, rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
74 §	74 §
Maksujen täytäntöönpano	*Maksujen täytäntöönpano*
Tämän lain perusteella maksettavaksi tuomittu uhkasakko ja tämän lain nojalla määrätty toimenpidemaksu korkoineen saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.	Tämän lain nojalla määrätty toimenpidemaksu korkoineen saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. ——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

25.

Laki

tietosuojalain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 §:n 6 momentti ja 25 §:n 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
24 §	24 §
Hallinnollinen seuraamusmaksu	*Hallinnollinen seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua sen määräämispäivästä.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
25 §	25 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tietosuojavaltuutetun tai apulaistietosuojavaltuutetun päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.	Tietosuojavaltuutetun tai apulaistietosuojavaltuutetun päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. *Uhkasakon ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

26.

Laki

lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
kumotaan lain 16 §
muutetaan 15 § ja 17 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
15 §	15 §
Seuraamusmaksun määrääminen	*Seuraamusmaksun määrääminen*
Seuraamusmaksun määrää keskusrikospoliisin päällikkö tai hänen määräämänsä virkamies. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun määräämistä koskevaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.* Maksu on määrättävä viimeistään kahden vuoden kuluessa 13 §:n 1 momentissa tarkoitetusta lentoliikenteen harjoittajan rikkomuksesta.	Seuraamusmaksun määrää keskusrikospoliisin päällikkö tai hänen määräämänsä virkamies. Maksu on määrättävä viimeistään kahden vuoden kuluessa 13 §:n 1 momentissa tarkoitetusta lentoliikenteen harjoittajan rikkomuksesta.
16 §	
Maksuaika	
Seuraamusmaksu on maksettava kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.	(kumotaan)
17 §	17 §
Seuraamusmaksun täytäntöönpano ja muutoksenhaku	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano ja muutoksenhaku*
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksestä, jolla seuraamusmaksua on alennettu tai maksu on poistettu. Oikeusrekisterikeskuksen on hakemuksetta palautettava perusteettomasti maksettu seuraamusmaksu. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätty seuraamusmaksu pannaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään. Lentoliikenteen harjoittajan kuulemista ja seuraamusmaksun määräämispäätöstä sekä päätöksen täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot voidaan tehdä kenelle tahansa kyseisen lentoliikenteen harjoittajan palveluksessa olevalle ilma-aluksen päällikölle, ellei liikenteen*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Lentoliikenteen harjoittajan kuulemista ja seuraamusmaksun määräämispäätöstä sekä päätöksen täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot voidaan tehdä kenelle tahansa kyseisen lentoliikenteen harjoittajan palveluksessa olevalle ilma-aluksen päällikölle, ellei liikenteen harjoittajalla ole Suomessa nimettyä edustajaa.* *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
harjoittajalla ole Suomessa nimettyä edustajaa. *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamisesta.*	_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

27.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 21 §:n 3 momentti
muutetaan 24 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
21 §	21 §
Seuraamusmaksun määrääminen	*Seuraamusmaksun määrääminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Päätöstä seuraamusmaksun määräämisestä ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen.	(kumotaan)
24 §	24 §
Seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.	
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

28.

Laki

päästökauppalain 69 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 69 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
69 §	69 §
Ylitysmaksun täytäntöönpano	*Ylitysmaksun täytäntöönpano*
Ylitysmaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Ylitysmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ylitysmaksua koskevasta viranomaisten välisestä ilmoitusvelvollisuudesta, ylitysmaksun palauttamisesta sekä muista maksun täytäntöönpanon kannalta vastaavista välttämättömistä seikoista.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn ylitysmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

29.

Laki

tilintarkastuslain 10 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 10 luvun 6 §:n 3 momentti
muutetaan 6 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
10 luku	10 luku
Seuraamukset	**Seuraamukset**
6 §	6 §
Seuraamusmaksun vanhentuminen ja täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun **määräämisoikeuden vanhentuminen** ja täytäntöönpano*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Tässä laissa tarkoitettu seuraamusmaksu korkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Seuraamusmaksu saadaan kuitenkin panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen tai tuomion perusteella. Maksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
Tilintarkastuslautakunnan on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle päätöksestään määrätä seuraamusmaksu. Hallinto-oikeuden on vastaavasti ilmoitettava päätöksestään, jolla se on muuttanut tilintarkastuslautakunnan määräämää seuraamusmaksua tai poistanut sen, ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestään, jolla se on muuttanut hallinto-oikeuden määräämää seuraamusmaksua taikka poistanut sen.	(kumotaan 3 momentti)
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

30.

Laki

julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 107 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 107 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
107 §	107 §
Päätösten täytäntöönpano	*Päätösten täytäntöönpano*
Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 96 §:n 1 momentin *4–7* kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen nojalla.	Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 96 §:n 1 momentin *4, 5 ja 7* kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen nojalla. *Markkinaoikeuden 96 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla määräämän seuraamusmaksun ja 102 §:n nojalla tuomitseman uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
Seuraamusmaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Markkinaoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä määrätä seuraamusmaksu on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

31.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 168 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lain 168 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
168 §	168 §
Päätösten täytäntöönpano	*Päätösten täytäntöönpano*
Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 154 §:n 1 momentin *4–7* kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vasta, kun päätös on lainvoimainen.	Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 154 §:n 1 momentin *4, 5 ja 7* kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vasta, kun päätös on lainvoimainen. *Markkinaoikeuden 154 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla määräämän seuraamusmaksun ja 161 §:n nojalla tuomitseman uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
Markkinaoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä määrätä seuraamusmaksu on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, joka huolehtii päätöksen täytäntöönpanosta.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

32.

Laki

pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 16 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
16 §	16 §
Rikemaksun täytäntöönpano ***ja palauttaminen***	*Rikemaksun täytäntöönpano*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Rikemaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi *määrätty rikemaksu pannaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään.*	Tämän lain nojalla maksettavaksi *määrätyn rikemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).* ——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

33.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 181 §:n 3 momentti ja 183 §
muutetaan 181 §:n 2 momentti ja 184 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
181 §	181 §
Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen	*Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu on määrättävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa 179 §:ssä tarkoitetusta liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuuden tai tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta. *Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.* *Maksu määrätään päätöksessä. Lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.*	Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu on määrättävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa 179 §:ssä tarkoitetusta liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuuden tai tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta. (kumotaan)
183 §	183 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Maksuaika	*Maksuaika*
Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu on maksettava yhden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.	(kumotaan)
184 §	184 §
Täytäntöönpano	*Täytäntöönpano*
Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii oikeusrekisterikeskus. *Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksestä, jolla seuraamusmaksua on alennettu tai maksu on poistettu.* *Oikeusrekisterikeskuksen on hakemuksetta palautettava perusteettomasti maksettu seuraamusmaksu.*	(1–3 momentit kumotaan)
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamisesta.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

34.

Laki

eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 § sellaisena kuin se on laissa 1423/2019

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
17 §	17 §
Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano	*Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano*
Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.	Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.
Energiaviraston tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. *Päätöstä, jossa määrätään 15 §:n mukainen laiminlyöntimaksu tai 16 §:n mukainen seuraamusmaksu, tai päätöstä, joka koskee uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista, ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.*	Energiaviraston tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. *Uhkasakon, laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

35.

Laki

biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lakiin uusi 16 a §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	16 a §
(uusi 16 a §)	*Seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpano*
	Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun ja virhemaksun

täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

36.

Laki

uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lakiin uusi 14 b §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	14 b §
	Seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpano
(uusi 14 b §)	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

37.

Laki

elintarvikemarkkinalain 12 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 12 b §:n 2 ja 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
12 b §	12 b §
Seuraamusmaksun määrääminen ja täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun määrääminen ja täytäntöönpano*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos hakemusta sen määräämiseksi ei ole tehty markkinaoikeudelle viiden vuoden kuluessa siitä, kun rikkomus päättyi.	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos hakemusta sen määräämiseksi ei ole tehty markkinaoikeudelle viiden vuoden kuluessa siitä, kun rikkomus päättyi.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

38.

Laki

työsopimuslain 11 a luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 11 a luvun 6 §:n 2 ja 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
11 a luku	11 a luku
Työnantajien yhteisvastuu palkattaessa laittomasti maassa oleskelevia työntekijöitä	**Työnantajien yhteisvastuu palkattaessa laittomasti maassa oleskelevia työntekijöitä**
6 §	6 §
Seuraamusmaksun määrääminen ja palauttamiskustannusten korvaaminen	*Seuraamusmaksun määrääminen ja palauttamiskustannusten korvaaminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei voida määrätä, jos seuraamusmaksun määräämistä koskevaa asiaa ei ole saatettu vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun työntekijän työsuhde on päättynyt. *Seuraamusmaksu ja* palauttamiskustannukset vanhenevat viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona ne on määrätty. *Seuraamusmaksu* ja palauttamiskustannukset määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	Seuraamusmaksua ei voida määrätä, jos seuraamusmaksun määräämistä koskevaa asiaa ei ole saatettu vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun työntekijän työsuhde on päättynyt. Palauttamiskustannukset vanhenevat viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona ne on määrätty. Palauttamiskustannukset määrätään maksettavaksi valtiolle. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn *seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).* ——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

39.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 7 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
7 §	7 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Muutoksenhaku ja täytäntöönpano	*Muutoksenhaku ja täytäntöönpano*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Laiminlyöntimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Laiminlyöntimaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua laiminlyöntimaksun määräämispäivästä.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* laiminlyöntimaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). ——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

40.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 59 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 59 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
59 §	59 §
Rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Rikkomusmaksu ja seuraamusmaksu määrätään maksettaviksi Suomen valtiolle. *Tämän lain nojalla maksettaviksi määrätyt rikkomusmaksu ja seuraamusmaksu peritään siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään.* *Rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi. Rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Rikkomusmaksua ja seuraamusmaksua koskeva päätös on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa lainvoiman saaneesta maksua koskevasta päätöksestä.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikkomusmaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

41.

Laki

alkoholilain 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 71 §:n 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
71 §	71 §
Seuraamusmaksu	*Seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksun määräämispäivästä.*	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

42.

Laki

siemenlain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 35 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
35 §	35 §
Seuraamusmaksu	*Seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.	Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksun määräämispäivästä.*	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki

kasvinterveyslain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 26 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
26 §	26 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Hallinnollinen seuraamusmaksu	*Hallinnollinen seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksun määräämispäivästä.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

44.

Laki

eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 10 §:n 4 momentti sekä 15 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
10 §	10 §
Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus	*Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Ruokavirastolla ja Tullilla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta rekisteristä tämän lain 15 §:n mukaisen tuontivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten.	Ruokavirastolla ja Tullilla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta *sakkorekisteristä* tämän lain 15 §:n mukaisen tuontivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten.
15 §	15 §
Tuontivalvonnan seuraamusmaksu	*Tuontivalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

45.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan lain 177 §
muutetaan 178 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
177 §	
Liikennevirhemaksun maksuaika	
Liikennevirhemaksu on suoritettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.	pykälä kumotaan
178 §	178 §
Liikennevirhemaksun täytäntöönpano	*Liikennevirhemaksun täytäntöönpano*
Liikennevirhemaksun *ja ajoneuvokohtaisen liikennevirhemaksun* täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Liikennevirhemaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.* *Liikennevirhemaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.* *Liikenteenvalvojan ja tuomioistuimen on ilmoitettava liikennevirhemaksun määräämistä koskevasta päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla liikennevirhemaksu on poistettu.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

46.

Laki

vesiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 129 §

muutetaan 130 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
129 §	*kumotaan 129 §*
Liikennevirhemaksun maksuaika	
Liikennevirhemaksu on suoritettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.	
130 §	130 §
Liikennevirhemaksun täytäntöönpano	*Liikennevirhemaksun täytäntöönpano*
Liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Liikennevirhemaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.* *Liikennevirhemaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.* *Poliisin, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja tuomioistuimen on ilmoitettava liikennevirhemaksun määräämistä koskevasta päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla liikennevirhemaksu on poistettu.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

47.

Laki

ajoneuvolain 193 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 193 §:n 1 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
193 §	193 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus	*Seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus*
Liikenne- ja viestintävirasto määrää 189–192 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun. Jos seuraamusmaksu määrätään oikeushenkilölle, seuraamusmaksu voi olla suuruudeltaan enintään 30 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti oikeushenkilön edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta. Jos seuraamusmaksu määrätään luonnolliselle henkilölle, seuraamusmaksu voi olla enintään 3 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti hänelle viimeksi toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Liikenne- ja viestintävirasto määrää 189–192 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun. Jos seuraamusmaksu määrätään oikeushenkilölle, seuraamusmaksu voi olla suuruudeltaan enintään 30 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti oikeushenkilön edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta. Jos seuraamusmaksu määrätään luonnolliselle henkilölle, seuraamusmaksu voi olla enintään 3 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti hänelle viimeksi toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli viisi vuotta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.*	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli viisi vuotta. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

48.

Laki

rehulain 51 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 42 §:n 3 momentti sekä 51 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
42 §	42 §
Viranomaisen tiedonsaantioikeus	*Viranomaisen tiedonsaantioikeus*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 51 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei henkilöä ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.	Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 51 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei henkilöä ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.
51 §	51 §
Rehuvalvonnan seuraamusmaksu	*Rehuvalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa maksuvelvollisen kuollessa.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	_____
	Tämän laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

49.

Laki

elintarvikelain 43 §:n ja 67 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 43 §:n 3 momentti sekä 67 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
43 §	43 §
Viranomaisen tiedonsaantioikeus	*Viranomaisen tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei henkilöä ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.	Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei henkilöä ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
67 §	67 §
Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu	*Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

50.

Laki

eläintautilain 76 §:n ja 94 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 76 §:n 3 momentti sekä 94 a §:n 3 ja 5 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
76 §	76 §
Tiedonsaantioikeus	*Tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tämän lain 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta rekisteristä.	Aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tämän lain 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta *sakkorekisteristä*.
94 a §	94 a §
Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu	*Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Eläintautivalvonnan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi.	Eläintautivalvonnan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn eläintautivalvonnan* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

51.

Laki

luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain 16 §:n ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 16 §:n 2 momentti sekä 38 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
16 §	16 §
Viranomaisen tiedonsaantioikeus	*Viranomaisen tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 38 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei toimijaa ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.	Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 38 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun määräämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä välttämättömät tiedot sen varmistamiseksi, ettei toimijaa ole samasta rikoksesta tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
38 §	38 §
Luomuvalvonnan seuraamusmaksu	*Luomuvalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua maksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

52.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 16 ja 17 §
muutetaan 15 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
15 §	15 §
Öljynpäästömaksun täytäntöönpano	*Öljynpäästömaksun täytäntöönpano*
Maksupäätös pannaan täytäntöön sen jälkeen, kun se on tullut lainvoimaiseksi.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn öljynpäästömaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
16 §	
Öljypäästömaksun maksamisen määräaika ja korko	pykälä kumotaan
Öljypäästömaksu on maksettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. *Maksettavaksi erääntyneelle öljypäästömaksulle, jota ei ole suoritettu viimeistään eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.*	
17 §	
Öljypäästömaksun täytäntöönpanosta vastaava viranomainen	
Öljypäästömaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. *Rajavartiolaitoksen ja tuomioistuimen on ilmoitettava päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla öljypäästömaksua on alennettu tai maksu on poistettu.*	pykälä kumotaan
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . . *Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen öljypäästömaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*

53.

Laki

tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 10 §:n 1 ja 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
10 §	10 §
Laiminlyöntimaksun määrääminen	*Laiminlyöntimaksun määrääminen*
Aluehallintovirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun *päätöksessä asetetussa määräajassa.* Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.	Aluehallintovirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Laiminlyöntimaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Maksettavaksi erääntyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu viimeistään eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn laiminlyöntimaksun* täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .
	Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen laiminlyöntimaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

54.

Laki

ajokorttilain 93 ja 95 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 93 §:n 3 momentti ja 95 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
93 §	93 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Ajokorttirikkomus	*Ajokorttirikkomus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta *ja täytäntöönpanosta* säädetään tieliikennelaissa.	Liikennevirhemaksun määräämisestä *ja* tiedoksiannosta säädetään tieliikennelaissa. *Liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
95 §	95 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä.	Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn liikennevirhemaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään kuitenkin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

55.

Laki

ylikuormamaksusta annetun lain 13 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 13 §
muutetaan 15 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
13 §	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Maksuaika	(kumotaan)
Ylikuormamaksu on maksettava kuudessa kuukaudessa maksumääräyksen antamisesta. Jollei ylikuormamaksua makseta 1 momentissa säädetyn ajan kuluessa, maksun laiminlyöneeltä peritään veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/95) säädettyjen perusteiden mukaan laskettava viivekorko.	
15 §	15 §
Muutoksenhaku ja täytäntöönpano	*Muutoksenhaku ja täytäntöönpano*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Maksun perimiseen ulosottotoimin sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn ylikuormamaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .
	Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneen ylikuormamaksun viivästyskorkoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

56.

Laki

kilpailulain 44 a ja 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 44 a §:n 4 momentti ja 47 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
44 a §	44 a §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Euroopan unionin jäsenvaltioiden rajat ylittävä täytäntöönpano	*Euroopan unionin jäsenvaltioiden rajat ylittävä täytäntöönpano*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Kun Kilpailu- ja kuluttajavirasto on hyväksynyt pyynnön täytäntöönpantavaksi, Oikeusrekisterikeskus huolehtii viivytyksettä pyynnössä mainitun toisessa jäsenvaltiossa annetun lainvoimaisen seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanosta ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, *mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.*	Kun Kilpailu- ja kuluttajavirasto on hyväksynyt pyynnön täytäntöönpantavaksi, Oikeusrekisterikeskus huolehtii viivytyksettä pyynnössä mainitun toisessa jäsenvaltiossa annetun lainvoimaisen seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanosta ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, *mitä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään.*
47 §	47 §
Seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Oikeusrekisterikeskus huolehtii 12 ja 37 a §:n nojalla annettujen lainvoimaisten seuraamusmaksun määräämistä koskevien päätösten sekä 47 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annettujen lainvoimaisten päätösten täytäntöönpanosta. *Markkinaoikeuden on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle päätöksestään määrätä seuraamusmaksu.* *Jos korkein hallinto-oikeus poistaa markkinaoikeuden määräämän seuraamusmaksun tai muuttaa sen määrää, korkeimman hallinto-oikeuden on ilmoitettava päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle.* *Korkeimman hallinto-oikeuden on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle myös päätöksestään, jolla korkein hallinto-oikeus on ensimmäisenä asteena määrännyt seuraamusmaksun.* *Oikeusrekisterikeskuksen on hakemuksetta palautettava seuraamusmaksu tai alentamista vastaava osa siitä, jos seuraamusmaksua koskeva päätös on kumottu tai jos määrätyn maksun määrää on alennettu.* *Seuraamusmaksu pannaan täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään, ellei tässä laissa toisin säädetä.*	*Tämän lain 12, 37 a §:n ja 47 a §:n nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Lisäksi 47 a §:ssa tarkoitetun seuraamusmaksun täytäntöönpanossa noudetaan, mitä mainitun pykälän 2–3 momentissa säädetään.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

57.

Laki

jätelain 133 ja 140 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 133 §:n 4 momentti
muutetaan 140 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
133 §	133 §
Laiminlyöntimaksun määrääminen	*Laiminlyöntimaksun määrääminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Laiminlyöntimaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksettavaksi erääntyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain 4 §:n mukaisesti.	(kumotaan)
140 §	140 §
Laiminlyöntimaksun täytäntöönpano ja palauttaminen	*Laiminlyöntimaksun täytäntöönpano ja palauttaminen*
Laiminlyöntimaksu pannaan täytäntöön ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuloa noudattaen, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään. Laiminlyöntimaksun panee täytäntöön Oikeusrekisterikeskus.	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Oikeusrekisterikeskus palauttaa hakemuksesta jo maksetun laiminlyöntimaksun, jos maksun määräämistä koskeva päätös kumotaan valituksen johdosta tai jos samaa rikettä koskeva asia tulee vireille tuomioistuimessa.	_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

58.

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 17 ja 20 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 20 a §:n 3 momentti
muutetaan 17 § ja 20 a §:ään 5 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
17 §	17 §
Seuraamusmaksun määrääminen	*Seuraamusmaksun määrääminen*
Seuraamusmaksun määrää Energiamarkkinaviraston kirjallisesta esityksestä markkinaoikeus. *Maksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun määrää Energiamarkkinaviraston kirjallisesta esityksestä markkinaoikeus. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
20 a §	20 a §
Rikemaksu	*Rikemaksu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.	(kumotaan)
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
uusi 5 momentti	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn rikemaksun täytäntöönpanosta säädetään*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

59.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 335 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 335 §

Voimassa oleva laki

335 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Seuraamusmaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa. Maksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä seuraamusmaksun täytäntöönpanon kannalta merkityksellisestä viranomaisten ilmoitusvelvollisuudesta, seuraamusmaksun palauttamisesta ja muista vastaavista, maksun täytäntöönpanon kannalta välttämättömistä seikoista sekä tarkempia säännöksiä seuraamusmaksun täytäntöönpanosta.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 334 a §:n nojalla maksettavaksi määrätty seuraamusmaksu pannaan täytäntöön noudattaen sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) säännöksiä. Seuraamusmaksu

Ehdotus

335 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen tekemisestä.	_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

60.

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 28 §:n 3 momentti, 36 §:n 2 momentti ja 37 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
28 §	28 §
Tiedonsaantioikeus	*Tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Aluehallintovirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.	Aluehallintovirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.
36 §	36 §
Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu	*Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö*	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
kuolee. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	
37 §	37 §
Eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu	*Eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta, muutoksenhausta *ja täytäntöönpanosta* säädetään tieliikennelaissa (729/2018).	Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta *ja* muutoksenhausta säädetään tieliikennelaissa (729/2018). *Liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

61.

Laki

jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 11 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 11 ja 15 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
11 §	11 §
Seuraamusmaksun määrääminen	*Seuraamusmaksun määrääminen*
Seuraamusmaksun määrää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun määrää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu*	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee.	
15 §	15 §
Seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

62.

Laki

lannoitelain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 37 §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
37 §	37 §
Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu	*Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Seuraamusmaksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin	Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Seuraamusmaksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.	laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua maksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa maksuvelvollisen kuollessa.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

63.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 63 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 50 §:n 3 momentti sekä 63 a §:n 2 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
50 §	50 §
Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus	*Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *46 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.	Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) *52 §:ssä* tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
63 a §	63 a §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu	*Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee.* Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.	Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. *Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

64.

Laki

avaruustoiminnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
kumotaan 21 §:n 3 momentti
muutetaan 21 §:n 7 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
21 §	21 §
Seuraamusmaksu	*Seuraamusmaksu*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.	(kumotaan)
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

65.

Laki

verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan lain 7 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
7 §	7 §
Seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Tämän lain nojalla maksettavaksi *määrätty seuraamusmaksu pannaan täytäntöön noudattaen sakon täytäntöönpanosta annettua lakia (672/2002).*	Tämän lain nojalla maksettavaksi *määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen tekemisestä.	
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

66.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 144 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan lain 144 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
144 §	144 §
Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
Liikennevirhemaksua ja seuraamusmaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, Säteilyturvakeskuksen ja tuomioistuimen on ilmoitettava liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun määräämistä koskevasta päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla maksu on poistettu.	
Liikennevirhemaksu ja seuraamusmaksu vanhenevat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.	
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

67.

Laki

luotsauslain 70 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
muutetaan lain 70 §:n 1 ja 4 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
70 §	70 §
Seuraamusmaksun määrääminen tai määräämättä jättäminen	*Seuraamusmaksun määrääminen tai määräämättä jättäminen*
Seuraamusmaksun määrää Liikenne- ja viestintävirasto. Seuraamusmaksu määrätään esittelystä. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*	Seuraamusmaksun määrää Liikenne- ja viestintävirasto. Seuraamusmaksu määrätään esittelystä.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta. Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

68.

Laki

arpajaislain 62 h ja 62 k §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lain 62 h §:n 2 momentti
muutetaan 62 k §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
62 h §	62 h §
Seuraamusmaksun määrääminen	*Seuraamusmaksun määrääminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Päätöstä seuraamusmaksun määräämisestä ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
62 k §	62 k §
*Seuraamusmaksun täytäntöönpano **ja raukeaminen***	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.* *Seuraamusmaksu raukeaa maksuvelvollisen kuollessa.*	Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

69.

Laki

kaupparekisterilain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 27 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
27 §	27 §
Kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun täytäntöönpano	*Kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun täytäntöönpano*
Kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu ja tilinpäätöksen myöhästymismaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksun* täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	———

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Laiminlyöntimaksu ja myöhästymismaksu vanhenevat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamisesta. *Kuoleman vaikutuksesta täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä rikoslain (39/1889) 8 luvun 16 §:n 1 momentissa säädetään.*	*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

70.

Laki

verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 29 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
29 §	29 §
Seuraamusmaksun täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

71.

Laki

alusliikennepalvelulain 29 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 29 a §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
29 a §	29 a §
Liikennevirhemaksun täytäntöönpano	*Seuraamusmaksun täytäntöönpano*
Liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). *Liikennevirhemaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.*	*Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn* liikennevirhemaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). ——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

72.

Laki

Suomen ja muiden pohjoismaiden yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 3 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
3 §	3 §
Täytäntöönpano tapahtuu Suomen lain mukaan. Sakkoa ei kuitenkaan ole täällä muunnettava vankeudeksi.	*Tämän lain 1 §:ssä tarkoitetun tuomion tai päätöksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).* Sakkoa ei kuitenkaan ole täällä muunnettava vankeudeksi. ——— *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .*

73.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 14 §:n 2 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
14 §	14 §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Kun vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu omaisuus tai esine Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle.	Kun vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu omaisuus tai esine Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle. *Tämän lain nojalla täytäntöönpantavan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

74.

Laki

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain 8 §:n 3 momentti ja 11 §:n 3 momentti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
8 §	8 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Toimivaltainen käräjäoikeus	*Toimivaltainen käräjäoikeus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla *olevana siten kuin ulosottolaissa (37/1895) säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta*, jollei käräjäoikeus toisin määrää.	Oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jollei käräjäoikeus toisin määrää.
11 §	11 §
Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen	*Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Käräjäoikeuden ja hovioikeuden päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana *siten kuin ulosottolaissa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta*.	Käräjäoikeuden ja hovioikeuden päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana*, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Valtioneuvoston asetus

sakon täytäntöönpanosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täytäntöönpanoilmoituksen tiedot

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle seuraavat tiedot:
1) seuraamuksen määrännyt viranomainen;
2) viranomaisen ratkaisun viitetiedot;
3) ratkaisun antamispäivä;
4) tiedot ratkaisun lainvoimaisuudesta ja lainvoimaiseksi tulemisen ajankohta;
5) määrätty seuraamus ja sen rahamäärä tai muu sisältö;
6) seuraamuksen kohteena olevan henkilön tunniste- ja yhteystiedot henkilötunnus mukaan lukien taikka vastaavat oikeushenkilöä koskevat tiedot;
7) muut täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset tiedot.

Jos valitusaika luetaan ratkaisun tiedoksisaamisesta, on siitä ja tiedoksiantopäivästä tehtävä merkintä ilmoitukseen.

Valtiokonttorin on 1 momentissa säädetyn lisäksi toimitettava Oikeusrekisterikeskukselle kuuden kuukauden välein laskelma sinä aikana maksamistaan suorituksista, jos kyse on toistuvina suorituksina maksettavasta korvauksesta.

2 §

Maksuvelvolliselle annettavat tiedot

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun maksutilaisuuden varaamisen yhteydessä maksuvelvolliselle on ilmoitettava seuraavat tiedot:
1) seuraamuksen määrännyt viranomainen;
2) viranomaisen ratkaisun yksilöintitiedot;
3) ratkaisun antamispäivä;
4) maksuvelvollisen tunniste- ja yhteystiedot henkilötunnus mukaan lukien taikka vastaavat oikeushenkilöä koskevat tiedot;
5) saatavan rahamäärä;
6) saatavan maksamiseksi tarvittavat viitetiedot;
7) Oikeusrekisterikeskuksen tai sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen tilitiedot ja yhteystiedot;
8) ilmoitus siitä, että saatavan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, jos sitä ei makseta ennen sen täytäntöönpanokelpoiseksi tulemista.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettuun maksukehotukseen on liitettävä seuraavat tiedot:
1) seuraamuksen määrännyt viranomainen;
2) viranomaisen ratkaisun yksilöintitiedot;
3) ratkaisun antamispäivä;
4) maksuvelvollisen tunniste- ja yhteystiedot;

5) saatavan kokonaisrahamäärä ja maksamatta oleva rahamäärä;
6) saatavan maksamiseksi tarvittavat viitetiedot;
7) Oikeusrekisterikeskuksen tai sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen tilitiedot ja yhteystiedot;
8) ilmoitus siitä, että saatava voidaan periä ulosottotoimin, jollei sitä makseta vapaaehtoisesti
9) ilmoitus siitä että, jollei vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa tai uhkasakkoa saada ulosottotoiminkaan perityksi, maksuvelvollinen tullaan haastamaan muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin.

3 §

Ilmoitus maksusta ja täytäntöönpanon päättymisestä ulosottomiehelle

Jos saatava on ulosottotoimin perittävänä, Oikeusrekisterikeskuksen on ilmoitettava ulosottomiehelle maksusuoritukset, jotka se on saanut muutoin kuin ulosoton kautta.
Oikeusrekisterikeskuksen on ilmoitettava ulosottomiehelle täytäntöönpanon päättymisestä myös muun syyn kuin saatavan maksamisen vuoksi.

4 §

Käteismaksun tilittäminen

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun käteismaksun vastaanottaneen viranomaisen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle käteismaksun tilittäessään seuraavat tiedot:
1) saatavaa koskevan viranomaisen ratkaisun yksilöintitiedot;
2) maksuvelvollisen tunniste- ja yhteystiedot henkilötunnus mukaan lukien;
3) saatavan maksamiseksi annetut viitetiedot;
4) maksettu rahamäärä;
5) maksamispäivä.

5 §

Sakon muuntorangaistusmenettelyyn haastaminen

Maksuvelvolliselle on muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamisen yhteydessä annettava maksamista varten seuraavat tiedot:
1) seuraamuksen määrännyt viranomainen;
2) viranomaisen ratkaisun yksilöintitiedot;
3) ratkaisun antamispäivä;
4) maksuvelvollisen tunniste- ja yhteystiedot henkilötunnus mukaan lukien;
5) saatavan kokonaisrahamäärä ja maksamatta oleva rahamäärä;
6) saatavan maksamiseksi tarvittavat viitetiedot;
7) Oikeusrekisterikeskuksen tilitiedot ja yhteystiedot.
Haastamisen suorittaneen virkamiehen on ilmoitettava haastamisesta Oikeusrekisterikeskukselle, syyttäjälle ja käräjäoikeudelle.

6 §

Muuntorangaistuksen määräämistä varten tarvittavien tietojen toimittaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on järjestettävä syyttäjälle ja käräjäoikeudelle mahdollisuus tarkastaa sakkoa ja sen maksutilannetta koskevat tiedot sen jälkeen, kun maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin.

Oikeusrekisterikeskuksen on toimitettava syyttäjälle ja käräjäoikeudelle tiedot siitä, jos muuntorangaistuksen määräämiseen liittyvä sakko tai uhkasakko on maksettu kokonaan tai osittain sen jälkeen, kun maksuvelvollinen on haastettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin mutta ennen kuin tuomioistuin on ratkaissut asian. Oikeusrekisterikeskuksen on toimitettava nämä tiedot syyttäjälle ja tuomioistuimelle myös silloin, jos tuomioistuimen ratkaisua on oikaistava.

7 §

Syyttäjän ilmoitusvelvollisuus

Syyttäjän on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle ja haastetulle maksuvelvolliselle, jos hän ennen käsittelypäivää toteaa, että sakoista *tai uhkasakoista* ei lain mukaan saa määrätä muuntorangaistusta, tai jos hän sakon täytäntöönpanosta annetun lain 28 §:n nojalla päättää jättää vaatimatta muuntorangaistusta.

8 §

Haasteessa olevasta virheestä ilmoittaminen

Syyttäjän tai käräjäoikeuden on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, jos muuntorangaistuksen määräämiselle on este haasteessa olevan virheen vuoksi.

9 §

Muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvät ilmoitukset

Oikeusrekisterikeskuksen on välittömästi ilmoitettava Rikosseuraamuslaitokselle muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen maksun vuoksi rauenneesta muuntorangaistuksesta, jos muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa on jo haettu Rikosseuraamuslaitokselta eikä maksua ole suoritettu Rikosseuraamuslaitokselle.

Rikosseuraamuslaitoksen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle muuntorangaistuksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, muuntorangaistukseen tuomitun vankilaan ottamisesta ja muuntorangaistuksen suorittamisesta vankilassa.

10 §

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon hakeminen

Oikeusrekisterikeskus hakee sakon täytäntöönpanosta annetun lain 37 §:ssä tarkoitettua täytäntöönpanoa täytäntöönpanoviranomaisen yksiköltä, jonka hallussa esine on taikka, jonka toimialueella esineen voidaan olettaa olevan.

Sakkorekisteriin talletettuihin tietoihin perustuvasta hakemuksesta on ilmettävä tiedot menetetyksi tuomitun omaisuuden sijaintipaikasta, jos omaisuus ei ole poliisiviranomaisen hallussa ja jos Oikeusrekisterikeskuksella on tietoa sijaintipaikasta, ja rahojen tilittämistä varten tarvittavat tiedot.

11 §

Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvioinnin kirjaaminen

Menetetyksi tuomitun esineen, hävitettäväksi määrätyn verkkoviestin tai tapettavaksi määrätyn eläimen arvioinnista laadittavaan pöytäkirjaan kirjataan seuraavat tiedot:
1) arviointitoimituksen ajasta ja paikasta;
2) miten arviointitilaisuudesta on ilmoitettu esineen omistajalle tai sille kolmannelle henkilölle, jolla on omaisuuteen kohdistuva oikeus;
3) arviointitoimituksessa läsnä olleista henkilöistä;
4) arvioinnissa käytetystä ulkopuolisesta asiantuntijasta;
5) esineen arvioinnin perusteista ja sen arvioidusta arvosta.

12 §

Menettämisseuraamuksen kohteena olevan esineen haltuunoton kirjaaminen

Täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on kirjattava sakon täytäntöönpanosta annetun lain 43 §:ssä tarkoitetusta esineen haltuunotosta seuraavat tiedot:
1) haltuunoton aika ja paikka;
2) haltuunoton peruste;
3) haltuun oton suorittaneet virkamiehet;
4) läsnä olleet henkilöt;
5) haltuun otettu esine;
6) haltuunoton kulku;
7) käytetyt voimakeinot.

13 §

Tilityksestä ilmoitettavat tiedot

Täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle seuraavat menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevat tiedot:
1) menettämisseuraamusta koskevan ratkaisun yksilöintitiedot;
2) suoritetut täytäntöönpanotoimet ja niiden ajankohta;
3) myyntitulo, siitä tehdyt vähennykset ja Oikeusrekisterikeskukselle tilitetty rahamäärä;
4) tilityksen ajankohta.
Täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle myös täytäntöönpanon esteestä.

14 §

Ilmoittaminen täytäntöönpanon kieltämisestä tai keskeyttämisestä

Oikeusrekisterikeskuksen on viivytyksettä ilmoitettava seuraamuksen täytäntöönpanon kieltämisestä tai keskeyttämisestä sille ulosottomiehelle tai muulle täytäntöönpanotoimista vastaavalle viranomaiselle, jonka täytäntöön pantavana seuraamus on.

15 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .